

วิทยานิพนธ์

พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542

**The Development of English Loanwords in the Royal Institute's
Dictionaries of 1950, 1982, and 1999**

นางสาวสิริภัทร พรหมราช

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

พ.ศ. 2551

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

ปริญญา

ภาษาไทย

ภาษาไทย

สาขา

ภาควิชา

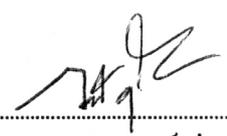
เรื่อง พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542

The Development of English Loanwords in the Royal Institute's Dictionaries of
1950, 1982, and 1999

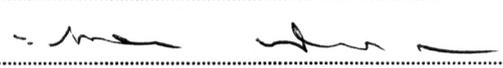
นามผู้วิจัย นางสาวสิริกัทร พรหมราช

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

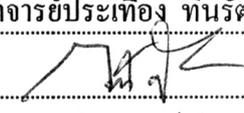
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม

(รองศาสตราจารย์ประเทือง ทินรัตน์, Ph.D.)

หัวหน้าภาควิชา

(รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์วินัย อางคงหาญ, M.A.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ 28 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2551

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2493,
พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542

The Development of English Loanwords in the Royal Institute's Dictionaries of 1950,
1982, and 1999

โดย

นางสาวสิริภัทร พรหมราช

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาไทย)

พ.ศ. 2551

ศิริภัทร พรหมราช 2551: พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรม
ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ.2525 และ พ.ศ. 2542 ปริญญาศิลปศาสตร
มหาบัณฑิต (ภาษาไทย) สาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทย
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: รองศาสตราจารย์วิไลศักดิ์ กิ่งคำ, Ph.D. 242 หน้า

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 ในด้านจำนวนคำศัพท์
การสร้างคำศัพท์ การจำแนกหมวดคำศัพท์ และพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคัดเลือกแบบเจาะจง ได้แก่ คำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏใน
พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 จำนวน 1,303 คำ
จำแนกข้อมูลออกเป็นสองช่วงคือ ช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึง พ.ศ.
2525 และช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ถึง พ.ศ. 2542 โดยศึกษาพัฒนาการ
ด้านจำนวนคำ การจำแนกหมวดคำศัพท์และการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น
และพิจารณาพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์

ผลการศึกษาพบว่า จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้ง มีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกครั้งในการ
ชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยช่วงแรกเพิ่มขึ้น 527 คำ คิดเป็นร้อยละ 79.01 พบ
มากที่สุดในหมวดวิทยาศาสตร์ ช่วงที่สองเพิ่มขึ้น 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.16 พบมากที่สุดใน
หมวดเบ็ดเตล็ด การสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิต
ยสถานทั้งสองช่วง พบ 3 ลักษณะใหญ่ๆ ตรงกัน คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปล
ศัพท์ แต่มีความแตกต่างกันในรายละเอียดย่อย พัฒนาการของบทนิยามศัพท์ทั้งสองช่วง พบ 2
ลักษณะ ตรงกัน คือ บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม และบทนิยามศัพท์
เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง โดยมีคำความหมายเดิม แบ่งออกเป็น ความหมายแคบเข้า
ความหมายกว้างออก ความหมายย้ายที่

ศิริภัทร พรหมราช

ลายมือชื่อนิติ

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

EA / ฌ.ศ. / 51

Siriphat Phromrat 2008: The Development of English Loanwords in the Royal Institute's Dictionaries of 1950, 1982, and 1999. Master of Arts (Thai), Major Field: Thai Language, Department of Thai Language. Thesis Advisor: Associate Professor Wilaisak Kingkham, Ph.D. 242 pages.

The purpose of this thesis was to study English Loanwords in the Royal Institute's Dictionaries of 1950, 1982, and 1999, emphasizing their numbers, formation, classification, and the development.

The samples for this thesis were English loanwords existing in the Royal Institute's Dictionaries of 1950, 1982, and 1999, using the method of purposive simple random sampling. The materials were divided into two periods: – the period of 1950-1982; and the period of 1982-1999. A study of development about the word number, the word formation, the word classification, the word increment, and the word definition were dealt with.

The study-result found was that in every revision of the dictionary, the addition of the loanword number, most of which are entries, was found. In the first period, the additional number was 527 words (of 79.01%), of which the biggest number was in the field of science. In the second period the additional number was 39 words (of 3.16%), of which the biggest number was in the miscellaneous division. In both periods, the word formation was found in three resemble aspects: – word-transliteration, word-termination, and word-translation, but some details were found different. In the second period the development of word-definition was found in two aspects: – the changed definition with original meaning; and the changed definition with the changed meaning. The changed meaning was found in three aspects: – the broader meaning, the narrower meaning, and the transitional meaning.

Siriphat Phromrat

Student's signature

Wilaisak - K

Thesis Advisor's signature

24 / 03 / 08

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงของ รองศาสตราจารย์ ดร. วิไลศักดิ์ กิ่งคำ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ที่ได้สละเวลาอันมีค่ายิ่งในการให้ความรู้ ข้อคิด คำชี้แนะต่างๆ ในการทำวิทยานิพนธ์ ตลอดจนตรวจสอบแก้ไขเนื้อหา และให้ความช่วยเหลือผู้วิจัย เป็นอย่างดีเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความถูกต้องสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ประเทือง ทินรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม ที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำ ตลอดจนตรวจสอบวิทยานิพนธ์ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดี และขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์สิริวรรณ นันทจันทุล รองศาสตราจารย์ ดร.เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์ อาจารย์ ดร. โกวิทย์ พิมพวง ผู้ให้แนวคิด คำแนะนำ และข้อมูลเพิ่มเติม ในการทำวิจัย และขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาไทยทุกท่านที่ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้แก่ผู้วิจัยตลอดระยะเวลาที่ศึกษา ณ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ขอขอบคุณ เพื่อนร่วมรุ่นปริญญาโท ภาษาไทย รุ่นที่ 6 ทุกคน ขอบคุณ คุณอัสนี พิเศษ ที่คอยให้คำแนะนำและให้ความช่วยเหลือ ขอบคุณ คุณวรรณภา เลิศชนะ ที่เป็นที่ปรึกษาและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา

เหนือสิ่งอื่นใด ขอกราบขอบพระคุณ คุณแม่มยุรี พรหมราช ที่ให้โอกาส และสนับสนุน การศึกษาแก่ผู้วิจัย ตลอดจนเป็นกำลังใจที่ดีที่สุดเสมอมา ขอขอบพระคุณ คุณอิสราภรณ์ พรหมราช คุณวิรพงษ์ พรหมราช พี่สาวและพี่ชายที่คอยห่วงใย ขอบคุณ คุณณัฐวุฒิ เชื้อกุล ที่เป็นกำลังใจที่ดีเสมอมา และขอกราบขอบพระคุณดวงวิญญาณคุณพ่อวิทัศน์ พรหมราช ซึ่งเป็นที่ยึดเหนี่ยวจิตใจ ของลูก ในห้วงตอนต่ออุปสรรคต่างๆ ซึ่งผู้วิจัยยังระลึกถึงอยู่เสมอ และเชื่อว่าดวงวิญญาณของพ่อจะรับรู้ถึงความสำเร็จของลูก

สิริภัทร พรหมราช

กุมภาพันธ์ 2551

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(5)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
นิยามศัพท์	5
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	6
เอกสารที่เกี่ยวกับพจนานุกรม	6
เอกสารที่เกี่ยวกับการยืมภาษา	10
เอกสารที่เกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษ	38
เอกสารที่เกี่ยวกับการกลายความหมาย	44
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	47
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	53
แหล่งข้อมูล	53
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	54
เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย	54
การเก็บรวบรวมข้อมูล	55
วิธีวิเคราะห์ข้อมูล	56

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	59
ผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านจำนวนคำศัพท์	60
ผลการวิเคราะห์การจำแนกหมวดคำศัพท์	69
ผลการวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์	71
ผลการวิเคราะห์พัฒนาการของบทนิยามศัพท์	123
บทที่ 5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	166
สรุปผล	166
อภิปรายผล	172
ข้อเสนอแนะ	174
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	175
ภาคผนวก	179
ภาคผนวก ก คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจาก พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 จำแนกตามหมวดคำศัพท์	180
ภาคผนวก ข คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจาก พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 จำแนกตามหมวดคำศัพท์	236
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	242

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ.2525 และพ.ศ. 2542	60
2	แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525	64
3	แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	66
4	แสดงการจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493	69
5	แสดงการจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525	70
6	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ด้วยวิธีทับศัพท์	71
7	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ด้วยวิธีบัญญัติศัพท์	104

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่		หน้า
8	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2493 ด้วยวิธีแปลศัพท์	112
9	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีทับศัพท์	113
10	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีบัญญัติศัพท์	120
11	แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีแปลศัพท์	122
12	แสดงพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525	136
13	แสดงพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542	164

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	แสดงการจัดเรียงเรียงข้อมูลตามลำดับตัวอักษร	55
2	แสดงตารางเพื่อใช้วิเคราะห์พัฒนาการด้านจำนวนคำ	56
3	แสดงวิธีการสร้างตารางเพื่อใช้ในการจำแนกหมวดคำศัพท์	57

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญของปัญหา

ภาษาไทยเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ เป็นวัฒนธรรมที่สำคัญที่สุด และเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการติดต่อสื่อสารทำให้คนในชาติเกิดความเข้าใจซึ่งกันและกัน ภาษามีการเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย ตามความเจริญก้าวหน้าของสังคม ดังที่ กาญจนา นาคสกุล (2537: 11-14) กล่าวว่า เมื่อสังคมเปลี่ยน สิ่งแวดล้อมเปลี่ยน ความเป็นอยู่ของคนเปลี่ยน ภาษาที่ย่อมเปลี่ยนไปด้วยภาษาไทยมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาทั้งภาษาพูดและภาษาเขียน การเขียนในปัจจุบันจะยึดหลักการเขียนที่ถูกต้องตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งถือเป็นหนังสือสำคัญที่รวบรวมคำที่ใช้ในภาษาปัจจุบัน พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานต้องมีการปรับปรุง เปลี่ยนแปลงให้มีความทันสมัยเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงทางภาษา นับตั้งแต่ปี พ.ศ. 2493 ที่มีการสร้างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานขึ้น มีการปรับปรุงครั้งแรกในปี พ.ศ. 2525 ราชบัณฑิตยสถาน (2525: ก) ได้กล่าวถึงมูลเหตุของการปรับปรุงพจนานุกรม ความว่า

...ราชบัณฑิตยสถานตระหนักดีว่าภาษาย่อมมีเกิด เสื่อม และดับไปเช่นเดียวกับบุคคลผู้เป็นเจ้าของภาษา ส่วนความหมายของคำในภาษานั้นแล้ว ก็ตกอยู่ในลักษณะเช่นนั้น บางทีก็เปลี่ยนแปลงไปตามกาลเวลาและบางทีก็มีคำใหม่ๆ เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นหนังสือพจนานุกรมจึงควรที่จะได้ปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติมให้สมบูรณ์ และทันสมัยอยู่เสมอ...

ต่อมาในปี พ.ศ. 2542 ได้มีการปรับปรุงอีกครั้ง ซึ่งราชบัณฑิตยสถาน (2539: ก) ได้กล่าวถึงมูลเหตุของการปรับปรุงพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ความว่า

...เมื่อได้จัดพิมพ์พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 เผยแพร่เป็นครั้งแรกในโอกาส เฉลิมฉลองกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปีแล้ว ราชบัณฑิตยสถานก็มิได้ยุติการชำระพจนานุกรมแต่เพียงนั้น เพราะทราบดีว่าภาษามีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีทั้งคำที่เกิดขึ้นใหม่ คำที่อาจตายไป คำที่มีความหมายขยายขึ้นหรืออาจแคบลง คณะกรรมการชำระพจนานุกรมจึงยังคงมีการพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมคำและบทนิยามสำหรับการแก้ไข

ในการปรับปรุงพจนานุกรมแต่ละครั้ง มีการเปลี่ยนแปลงทั้งจำนวนคำศัพท์ที่เก็บรวบรวมไว้ และบทนิยามคำศัพท์ที่ใช้อธิบายความหมายของคำก็มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกัน วิธีหนึ่งที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงของจำนวนคำ คือทำให้มีคำศัพท์ใช้ในภาษามากขึ้น คือ การยืมคำในภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทย

การยืมคำ ถือเป็นลักษณะธรรมชาติของทุกภาษาที่มีการติดต่อสัมพันธ์กับชาติอื่นๆ ภาษาที่เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารย่อมเกิดการแลกเปลี่ยนกัน ดังที่ วิจิตร แสวงพลสิทธิ์ (2524: 6) ได้แสดงความเห็นเกี่ยวกับเรื่องนี้ว่า ภาษาทุกภาษาย่อมมีคำภาษาอื่นเข้ามาปะปน เพราะภาษาเป็นเครื่องมือสื่อสาร และสื่อความคิดเห็นของมนุษย์ ภาษายังเป็นวัฒนธรรมอีกอย่างหนึ่งจึงมีการถ่ายทอดและยืมภาษากันได้ ซึ่งจะทำให้ภาษามีคำใช้มากขึ้น สะดวกในการสื่อความหมายกัน และทำให้มีความเจริญงอกงาม สอดคล้องกับที่ปรีชา ทิฉินพงศ์ (2523: 90) กล่าวว่า การยืมคำเป็นธรรมชาติอย่างหนึ่งของภาษา ทำให้ภาษาเจริญงอกงาม มีคำใช้มากขึ้นช่วยให้การสื่อความหมายติดต่อกันสะดวกยิ่งขึ้น ภาษาไทยก็เช่นเดียวกับภาษาอื่นๆ มีการยืมคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้เป็นจำนวนมาก

จากงานวิจัยของ ไทรงาม ประมวลศิลป์ชัย (2532: 22-23) เรื่อง วัฒนธรรมของคำยืมที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 พบว่า มีคำยืมจากภาษาต่างประเทศมากถึง 15 ภาษา ดังนี้ ภาษาจีน 100 คำ ภาษาญี่ปุ่น 3 คำ ภาษาเขมร 381 คำ ภาษาตะเลง 11 คำ ภาษาชวา 135 คำ ภาษามลายู 13 คำ ภาษาญวน 1 คำ ภาษาบาลี 2,172 คำ ภาษาบาลี-สันสกฤต 1,340 คำ ภาษาเบงกอลี 3 คำ ภาษาฝรั่งเศส 14 คำ ภาษาละติน 1 คำ ภาษาสันสกฤต 1,524 คำ ภาษาอังกฤษ 488 คำ ภาษาฮินดี 5 คำ

หากไม่นับภาษาบาลีสันสกฤต ที่มีการใช้มาเป็นเวลานานจนกลมกลืนกับภาษาไทยแล้ว ถือว่าคำยืมภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากที่สุด สอดคล้องกับที่ วิลสคัตต์ กิ่งคำ (2550: 116) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมากที่สุด รองจากภาษาบาลีสันสกฤต และนับวันจะเพิ่มความสำคัญขึ้นตามลำดับเพราะประเทศต่างๆ ให้ความสนใจและยกภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาสากล ใช้เป็นสื่อกลางในการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

จากความสำคัญของภาษาอังกฤษที่เข้ามามีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาก และผู้วิจัยสังเกตว่า ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 พบคำยืมภาษาอังกฤษเป็นจำนวนน้อยมากเมื่อเทียบกับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 ซึ่งเป็นฉบับที่ใช้ในปัจจุบัน และเมื่อพิจารณาคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานที่จัดสร้างขึ้นทั้งสามฉบับ พบว่าคำยืมภาษาอังกฤษมีจำนวนเพิ่มขึ้นทุกครั้งที่ชำระพจนานุกรม จึงเป็นเหตุให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ทั้งสามฉบับ ว่ามีจำนวนเพิ่มขึ้นอย่างไร คำที่เพิ่มขึ้นเป็นคำในหมวดใดบ้าง และมีการสร้างคำศัพท์อย่างไร บทนิยามศัพท์มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ หากมีการเปลี่ยนแปลงจะมีลักษณะอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนคำของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542
2. เพื่อศึกษาการจำแนกหมวดคำศัพท์ และการสร้างคำศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542
3. เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านจำนวนคำของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542
2. ทำให้ทราบถึงหมวดคำศัพท์ และการสร้างคำศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542
3. ทำให้ทราบถึงพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542

ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 15 พ.ศ. 2519, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 5 พ.ศ. 2538 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ฉบับพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546
2. ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษ เฉพาะที่เป็นคำตั้ง ซึ่งระบุที่มาของคำไว้อย่างชัดเจน ด้วยตัวอักษรในวงเล็บ (อ.) = อังกฤษ เท่านั้น
3. การสร้างคำศัพท์และจำแนกหมวดคำศัพท์จะศึกษาเฉพาะคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นเท่านั้น
4. กรณีที่คำบทนิยามศัพท์ระบุความหมายและที่มาของคำศัพท์หลายความหมายและมีที่มาจากหลายภาษา จะศึกษาเฉพาะความหมายและที่มาของคำยืมภาษาอังกฤษ

นิยามศัพท์

“คำยืมภาษาอังกฤษ” หมายถึง การนำคำจากภาษาอังกฤษเข้ามาใช้ในภาษาไทย ไม่ว่าจะรับมาโดยวิธีใดก็ตาม คำยืมภาษาอังกฤษในงานวิจัยนี้ หมายถึง คำศัพท์ที่พจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถานระบุที่มาของคำว่าเป็นภาษาอังกฤษทำยบนิยามศัพท์

“แม่คำ หรือ คำตั้ง” (Entry) หมายถึง คำแรกในแต่ละรายการคำ โดยเป็นได้ทั้งคำเดี่ยว คำประสม วลี ตัวอักษร ใช้อธิบายความหมาย

“คำย่อย หรือ อนุพจน์” (Subentry) หมายถึง คำที่เสนอหลังจากการอธิบายความหมายของคำตั้ง ซึ่งคำย่อยทุกคำจะมีคำตั้งเป็นส่วนหนึ่งเสมอ

“บทนิยามคำศัพท์” (Defenition) หมายถึง คำอธิบายความหมายของคำศัพท์ในพจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน ซึ่งรวมถึงขอบเขตของการใช้คำด้วย

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

ในการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวกับพจนานุกรม
2. เอกสารที่เกี่ยวกับการยืมภาษา
3. เอกสารที่เกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษ
4. เอกสารที่เกี่ยวกับการกลายความหมาย
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสารที่เกี่ยวกับพจนานุกรม

ความหมายของพจนานุกรม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของพจนานุกรมไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 753) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมไว้ว่า พจนานุกรมคือหนังสือที่ด้วยถ้อยคำในภาษาใดภาษาหนึ่ง เรียงตามลำดับตัวอักษร โดยทั่วไปจะบอกความหมายและที่มาของคำเป็นต้นด้วย

ประสิทธิ์ กาพย์กลอน (2517: 30-31) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมว่า พจนานุกรมคือ คลังแห่งภาษาที่บันทึกเสียง คือคำพูด และสัญลักษณ์ทางภาษา คือตัวหนังสือไว้เป็นหมวดหมู่ เรียงลำดับตามอักษร สำหรับผู้ที่ต้องการศึกษาความรู้ทางภาษาใช้เป็นคู่มือหรือที่ปรึกษาทางภาษาได้สะดวก

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ (2534: 2) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมว่า พจนานุกรมมีความหมายตรงกับภาษาอังกฤษว่า Dictionary หมายถึง หนังสือที่ให้รายการคำหรือรายการศัพท์ โดยเรียงลำดับตามอักษร มีการให้ความหมายเป็นภาษาเดียวกับศัพท์หรือเป็นภาษาอื่นและมักจะบอกวิธีการออกเสียงไว้ด้วย

Longman Dictionary of Contemporary English (2003: 432) ได้ให้ความหมายของคำ Dictionary ไว้ว่า 1. a book that gives a list of words in alphabetical order and explains their meanings in the same language, or another language: a German-English dictionary 2. a book that explains the word and phrases used in a particular subject: a science dictionary

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า พจนานุกรม คือ หนังสือที่ใช้อ้างอิงข้อมูลทางภาษาของภาษาใดภาษาหนึ่ง โดยรวบรวมคำที่มีใช้ในภาษาเรียงตามลำดับตัวอักษร ซึ่งจะบอกความหมายและการออกเสียงของคำเหล่านั้น เพื่อให้ผู้ใช้ภาษาสามารถใช้ได้อย่างถูกต้อง

ความสำคัญของพจนานุกรม

จากความหมายของพจนานุกรม พบว่า พจนานุกรมเป็นหนังสือที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการใช้ภาษา ซึ่งมีนักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความสำคัญของพจนานุกรมไว้ ดังนี้

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: ก) ได้กล่าวถึงพจนานุกรมว่า พจนานุกรมเป็นหนังสือรวบรวมคำที่มีใช้อยู่ในภาษาและกำหนดอักษรวิธี การอ่านความหมาย ตลอดจนประวัติที่มาของคำ จัดเป็นหนังสือประเภทอ้างอิงที่มีความสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับหนังสือพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานนั้น ยิ่งมีความสำคัญเป็นทวีคูณ ทั้งนี้เพราะมีการประกาศของทางราชการให้ใช้เป็นแบบฉบับของการเขียนหนังสือไทยในราชการและ โรงเรียนด้วย พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานจึงเป็นหนังสืออันเป็นหลักสำคัญในการใช้ภาษาไทยที่ถูกต้องและให้สมบูรณ์

เปลื้อง ณ นคร (2540: 90) ได้ให้ความหมายของพจนานุกรมว่า พจนานุกรม คือ คลังภาษา เป็นคลังทรัพย์สินประเภทหนึ่ง ซึ่งมีค่ายิ่งของชาติชาติยิ่งเจริญรุ่งเรือง ถ้อยคำภาษาที่ใช้ก็ยิ่งมีมากขึ้น และในทางกลับกัน ชาติที่มีถ้อยคำภาษามากก็แสดงว่าเป็นชาติที่เจริญรุ่งเรืองมาก มีคำกล่าว

บุญยงค์ เกศเทศ (2521: 100) กล่าวว่า พจนานุกรมลब्พราชบัณฑิตยสถานเป็นฉบับที่ใช้
อ้างอิงมากที่สุด เมื่อมีปัญหาในการใช้คำภาษาไทย เพราะเป็นศัพท์ที่จัดทำโดยทางราชการ ได้มีการ
ชำระตรวจทานกันหลายครั้งให้ถูกต้องยิ่งขึ้น ผู้ใช้จะได้รับความรู้จากหนังสืออ้างอิง ดังนี้

1. ความหมายของคำภาษาไทย การอ่านออกเสียง ตัวสะกด ชนิดของคำ และที่มาของคำ
2. ให้ความรู้หลักภาษาบางประการและเป็นเสมือนบรรณานุกรมไทย

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2528: 50) ได้กล่าวถึงพจนานุกรมว่า พจนานุกรมคือมรดกของชาติ
เป็นสมบัติล้ำค่าของชาติ วัฒนธรรมของชาติได้สั่งสมไว้มากมาย ตกทอดมาช้านาน มีของดีซ่อนเร้น
อยู่ในพจนานุกรม

จรี เทียนไชย, โปยมรัตน์ นพรัตน์ และ ประภา สิทธิลภ (2525: 43) ได้กล่าวว่า การสร้าง
พจนานุกรมมีความมุ่งหมายเพื่อใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาคำ และถือเป็นแบบฉบับในการเขียน การ
ออกเสียง การให้ความหมาย การนำไปใช้ พร้อมทั้งทำให้ทราบชนิดและที่มาของคำ ตลอดจน
ความหมายปลีกย่อย เช่น เป็นคำในภาษาพูด คำโบราณ คำที่ใช้ในวิชากฎหมาย วิชาภูมิศาสตร์
 เป็นต้น

สนิท ตั้งทวี (2528: 200) กล่าวถึงความรู้เกี่ยวกับคำที่ปรากฏในพจนานุกรม สรุปได้ดังนี้

1. ให้ข้อเท็จจริงในเรื่องภาษา เช่น
 - 1.1 ความหมายของคำ
 - 1.2 ตัวสะกด
 - 1.3 เสียงอ่าน
 - 1.4 ประวัติที่มาของคำ ว่ามีรากศัพท์มาจากภาษาใด
 - 1.5 ชนิดของคำ
 - 1.6 คำที่มีความหมายเหมือนกันหรือตรงกันข้ามกัน
 - 1.7 คำย่อ ความหมาย และสัญลักษณ์ต่างๆ

- 1.8 วิธีใช้คำ พร้อมทั้งยกตัวอย่างประกอบ
 - 1.9 ลักษณะของคำ
 - 1.10 คำที่เกิดขึ้นใหม่และคำที่ใช้ในความหมายใหม่
 - 1.11 คำต่างประเทศที่นำมาใช้
2. เรียงตามลำดับอักษร
3. บางเล่มให้ความรู้สั้นๆ เกี่ยวกับประวัติบุคคลสำคัญ หรือสถานที่สำคัญๆ
 4. มีภาพประกอบคำอธิบายอยู่บ้าง

สาโรจน์ มณีรัตน์ (2547: 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญตลอดจนประวัติความเป็นมาของพจนานุกรม สรุปได้ดังนี้ พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานเริ่มพิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2493 จนมีผู้เรียกพจนานุกรมฉบับนั้นว่าพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 เนื่องจากรัฐบาลสมัยนั้นได้จัดตั้งราชบัณฑิตยสถานขึ้น เพื่อเชิดชูเกียรติราชบัณฑิต นอกเหนือจากนั้น ปทานุกรมเดิมที่ออกใช้ในราชการ พ.ศ. 2470 ที่กระทรวงธรรมการเป็นผู้ดูแล มีความบกพร่องในเรื่องของคำศัพท์และความหมายอยู่มาก ประกอบกับราชบัณฑิตยสถานมีปราชญ์ราชบัณฑิตอยู่มาก กระทรวงธรรมการจึงได้เสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อขอความเห็นชอบให้โอนงานชำระปทานุกรมไปขึ้นกับราชบัณฑิตยสถานแทน ซึ่งมีพระเจ้า วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากร เป็นประธานในการชำระ

ต่อมาเมื่อพระเจ้า วรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าวรรณไวทยากรเสด็จไปรับตำแหน่งอัครราชทูตไทย ณ กรุงวอชิงตัน พระยาอนุমানราชชน จึงได้เป็นประธานในการชำระแทน พร้อมคณะกรรมการอีก 17 ท่าน ได้เปลี่ยนชื่อจากปทานุกรม เป็นพจนานุกรม เพราะเห็นว่า กินความหมายกว้าง และครอบคลุมถึงการรวบรวมคำทั้งหมดที่มีอยู่ในภาษานั้นๆ อักษรวิธี การบอกเสียงอ่าน ความหมาย และประวัติของคำ ต่อมาในสมัยของ นายธานินทร์ กรัยวิเชียร นายกรัฐมนตรีต้องการให้ภาษาไทยเป็นภาษาประจำชาติที่คนไทยจะต้องใช้อย่างถูกต้องและทัดเทียมกัน จึงให้มีการปรับปรุงพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้แล้ว เพราะใช้มานานถึง 27 ปี อีกประการ คือ รัฐบาลต้องการให้พจนานุกรม ฉบับชำระใหม่ เสร็จทันงานสมโภชกรุงรัตนโกสินทร์ 200 ปี ในปี พ.ศ. 2525 ด้วยพจนานุกรมที่สำเร็จออกมาจึงมีชื่อว่า พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ต่อมาศาสตราจารย์นายแพทย์ อรรถสิทธิ์ เวชชาชีวะ นายกรัฐมนตรียศถาบรรดาศักดิ์ มีความเห็นว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่ทันสมัยเสียแล้ว เนื่องจากสังคมโลกและสังคมภาษาวัฒนธรรมมีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็วเกรงว่าพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 จะไม่ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของโลก สมควรที่จะชำระเสียทีหนึ่ง อีกประการหนึ่งต้องการให้พจนานุกรมที่จะสร้างใหม่เป็นพจนานุกรมที่จัดทำขึ้นเนื่องในโอกาสพระราชพิธีมหามงคลเฉลิมพระชนมพรรษา 6 รอบ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ในปี พ.ศ. 2542 จึงได้เกิดพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ขึ้น

ปัจจุบันนี้พจนานุกรมใช้กันอย่างแพร่หลาย เป็นฉบับที่ราชบัณฑิตยสถานได้รับมอบหมายให้ชำระและปรับปรุงจาก ปทานุกรม ฉบับ พ.ศ. 2470 และได้ดำเนินการมาจนแล้วเสร็จ จัดพิมพ์ครั้งแรกในนาม พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ต่อมาได้ปรับปรุงให้ทันสมัยและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จัดพิมพ์เมื่อ พ.ศ.2525 ใช้ชื่อว่า พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ซึ่งได้มีการพิมพ์ต่อเนื่องมาจนถึงครั้งที่ 6 พ.ศ. 2539 พจนานุกรมฉบับที่ใช้อ้างอิงและเป็นหลักในการกำหนดอักขรวิธีและการออกเสียงอ่านภาษาไทยในปัจจุบัน ได้แก่ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ซึ่งพิมพ์ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2546

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า พจนานุกรม ถือเป็นมรดกสำคัญของชาติ เป็นหนังสือที่รวบรวมคำที่มีใช้ในภาษาดั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน มีการอธิบายเกี่ยวกับรายละเอียดคำศัพท์ เช่น ความหมาย การอ่าน การเขียนคำ ชนิดของคำ ตลอดจนประวัติและที่มาของคำ เป็นต้น พจนานุกรมไทยมีมาแล้วหลายฉบับ แต่ฉบับที่ใช้อ้างอิงและเป็นหลักในการกำหนดอักขรวิธีและการออกเสียงอ่านภาษาไทยในปัจจุบันคือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการยืมภาษา

การตรวจเอกสารเกี่ยวกับการยืมภาษา ในการศึกษาครั้งนี้ครอบคลุมในเรื่องความหมายของการยืมภาษา สาเหตุของการยืมภาษา วิธีการนำคำยืมมาใช้ในภาษาไทย การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ การแปลศัพท์ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ความหมายของการยืมภาษา

นักวิชาการหลายท่าน ได้กล่าวถึงความหมายของการยืมภาษาไว้ ดังนี้

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2542: 98) กล่าวว่า การยืมภาษา หมายถึง การที่ภาษาหนึ่งรับเอา ลักษณะใดก็ตามจากอีกภาษาหนึ่งเข้ามาใช้ จนกลายเป็นลักษณะของตนเอง ลักษณะทางภาษาที่ยืมมิได้ทุกอย่างตั้งแต่ เสียง พยัญชนะ สระ วรรณยุกต์ ทำนองเสียง เสียงเน้นหนัก คำทุกประเภท โดยเฉพาะคำหลัก เช่น นาม กริยา และลักษณะทางไวยากรณ์ เช่น การแสดงพหูพจน์ การก และหน่วยสร้างต่างๆ เช่น ประโยคกรรมวาก เป็นต้น

วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (2549: 100) กล่าวว่า การยืมภาษา (linguistic borrowing) หมายถึง ปรากฏการณ์ที่ภาษาหนึ่งยืมตัวอักษร เสียง ความหมาย หน่วยคำ คำ สำนวน กฎเกณฑ์ทางไวยากรณ์ โครงสร้างประโยค วจนลีลา ฯลฯ จากภาษาอื่นมาใช้

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 60) กล่าวถึงคำยืมภาษาต่างประเทศไว้ว่า การยืมเป็นลักษณะของทุกชาติทุกภาษา ไม่มีคำในภาษาใดในโลกที่ไม่มีภาษาอื่นเข้ามาปะปน เมื่อคนต่างภาษาต้องติดต่อหรือมีความสัมพันธ์กันเป็นระยะเวลานาน จะเกิดการยืมภาษาขึ้น การยืมก็คือ การที่ภาษาหนึ่งนำเอา ลักษณะทางภาษาของอีกภาษาหนึ่งเข้าไปใช้ในภาษาของตนเอง การยืมภาษาโดยทั่วไปจะเป็นการยืมคำ แต่ถ้าคำที่ยืมเข้ามาใช้เป็นจำนวนมาก และมีการยืมเป็นระยะเวลาอันยาวนาน จะมีผลที่เกิดตามมาทางด้านเสียง และการเรียงคำ ฯลฯ การยืมถือว่ามีส่วนที่ทำให้ภาษาเกิดการเปลี่ยนแปลงได้มากที่สุด

ทองสุข เกตุโรจน์ (2549: 2) กล่าวว่า การยืมคำในภาษาอื่นมาใช้ในภาษาของตนนั้นกระทำกันอยู่ทั่วไปในบรรดาชาติที่มีความสัมพันธ์กับชาติอื่น ไม่ว่าจะด้วยทางการเมือง ทางการค้า หรือทางวัฒนธรรม ชาติที่ล้ำหลังไม่ได้คบหากับชาวต่างประเทศเท่านั้นที่ภาษายังคงบริสุทธิ์อยู่ได้ ชาติที่มีความสัมพันธ์กับชาติอื่นมาก เช่น อังกฤษ นอกจากจะรับคำภาษากรีกและภาษาละตินไปใช้ในภาษาของตนแล้ว ยังได้รับคำภาษาอื่นเข้าไปอีกเป็นอันมาก

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2524: 6) กล่าวว่า ภาษานับว่าเป็นวัฒนธรรมอย่างหนึ่ง ซึ่งย่อมจะมีการถ่ายทอดหิบบยืมกันได้ ทำให้ภาษามีคำใช้มากขึ้น สะดวกในการสื่อความหมายกัน ทั้งทำให้ภาษาเจริญงอกงามขึ้นแต่ทั้งนี้ต้องให้เป็นไปตามธรรมชาติของการหิบบยืมภาษา หากไม่ก็อาจมีข้อที่

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การยืมภาษา คือ การที่ภาษาหนึ่งนำลักษณะใดก็ตามจากอีกภาษามาใช้ จนกลายเป็นลักษณะของภาษาของตนเอง ซึ่งลักษณะที่ยืมนั้นมีได้ทุกอย่างตั้งแต่เสียง คำ ความหมาย เป็นต้น แต่ลักษณะที่พบมากที่สุดจะเป็นการยืมคำ และการยืมภาษานั้นถือเป็นลักษณะทางธรรมชาติของทุกภาษาที่มีการติดต่อสัมพันธ์กัน

สาเหตุของการยืมภาษา

การนำภาษาต่างๆ เข้ามาใช้ในภาษาไทยมีสาเหตุหลายประการ ซึ่งมีผู้กล่าวไว้ ดังนี้

Bluefin (1983 อ้างใน ประยูร ทรงศิลป์, 2526: 61-63) อธิบายว่า ในการยืมภาษาซึ่งกันและกันนั้น จำแนกการยืมได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. การยืมเนื่องจากวัฒนธรรม (Cultural Borrowing) คือ การยืมที่เกิดจากคน 2 กลุ่มที่มีวัฒนธรรมและภาษาต่างกัน ได้มีการติดต่อกัน กลุ่มที่มีลักษณะทางวัฒนธรรมคือยความเจริญกว่าจะรับเอาวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่จากกลุ่มที่มีความเจริญกว่า เช่น ไทยรับเอาวัฒนธรรมทางด้านศาสนา วรรณคดี จากอินเดีย รับวัฒนธรรมด้านอาหารการกินจากจีน วัฒนธรรมทางการแต่งกาย ความรู้ทางวิชาการ และความเจริญก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีต่างๆ จากทางตะวันตก เมื่อรับเอาวัฒนธรรมเข้ามาย่อมรับเอาภาษาเข้ามาด้วย การยืมเนื่องจากวัฒนธรรมนี้ ฝ่ายเจริญกว่าเป็นฝ่ายให้ ฝ่ายด้อยกว่าเป็นฝ่ายรับ โดยไม่จำเป็นว่าทั้งสองฝ่ายจะต้องมีอาณาเขตอยู่ใกล้ชิดติดกัน

2. การยืมเนื่องจากความใกล้ชิด (Intimate Borrowing) คือ การที่กลุ่มคนสองกลุ่มที่ใช้ภาษาต่างกันอยู่ร่วมในสังคมเดียวกัน หรือมีสภาพอาณาเขตที่ใกล้ชิดติดกันมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกันมากในชีวิตประจำวัน ได้เกิดการหยิบยืมภาษากันขึ้น โดยต่างฝ่ายต่างยืมซึ่งกันและกัน หรือฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยืมจากอีกฝ่ายหนึ่งก็ได้ เช่น ไทยกับเขมรมีอาณาเขตใกล้ชิดกัน และเคยร่วมสังคมเดียวกันมาเป็นเวลาช้านาน ต่างฝ่ายต่างขอยืมภาษาซึ่งกันและกันเข้าไปใช้ในภาษาของตนเอง ซึ่งเราจะพบว่าคำภาษาเขมรเข้ามาปะปนในภาษาไทยจำนวนมากไม่น้อย และใช้เป็นทั้งคำศัพท์สามัญ เช่น เดิน ดำเกิง เพลิน สำนัก เรียน ฯลฯ และใช้เป็นทั้งราชาศัพท์ เช่น โปรด ตรัส เสวย เสด็จ บรรทม

นอกจากนั้นในภาษาไทยยังมีคำภาษาจีนเข้ามาปะปนอยู่เป็นจำนวนมากมาย เช่น แก้ว อั้งโล่ ฝรั่ง เต้าเจี้ยว เกาเหลา แต่คนจีนในประเทศไทยก็ได้รับเอาคำในภาษาไทยไปใช้มากมายจนทำให้ภาษาจีนในไทย มีความแตกต่างจากภาษาจีนของคนจีนในประเทศจีนเป็นอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นเงินกลาง หรือเงินแต้จิ๋วก็ตาม

3. การยืมจากคนต่างกลุ่ม (Dialect Borrowing) หมายถึง การยืมภาษาเดียวกัน แต่เป็นภาษาของคนต่างกลุ่มหรือต่างสภาพภูมิศาสตร์ หรือต่างสภาพการศึกษากันได้ การยืมชนิดนี้แตกต่างจากทั้งสองข้อที่ได้กล่าวมาแล้ว กล่าวคือ เป็นการยืมภาษาเดียวกัน แต่ผู้ใช้อยู่ในสภาพที่ต่างกัน ด้วยแง่ใดแง่หนึ่งที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น ตัวอย่างเช่น ภาษาไทยกลาง มีคำว่า “เดิน” ใช้แต่ในขณะเดียวกันไทยถิ่นยังคงใช้คำว่า “ย่าง” อยู่ เช่น ไทยถิ่นอีสานใช้คำว่า “ฉวยง” แต่ปัจจุบันไทยถิ่นอีสานจำนวนไม่น้อยใช้คำว่า “เดิน” แสดงว่าได้เกิดการหยิบยืมภาษาจากภาษาไทยกลาง

กลุ่มชนของไทยในสังคมชนบทและสังคมในเมืองจะใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เช่น คำว่า กิน หัว กู มึง เอ็ง ข้า เป็นภาที่ใช้ในสังคมชนบทตามปกติ แต่เมื่อคนในสังคมเหล่านี้ได้มีการติดต่อกับกลุ่มชนที่ใช้ภาษาแตกต่างจากตัวเองไป จะเกิดการเรียนรู้และหยิบยืมคำว่า รับประทาน ศีรษะ ผม ข้าพเจ้า คุณ ท่าน ฯลฯ เข้าไปใช้ในสังคมของตนเองด้วย

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 65-69) กล่าวถึงสาเหตุของการหยิบยืมภาษา โดยพิจารณาอย่างกว้างๆ ได้ 2 ประการ คือ การยืมเพราะความใกล้ชิด และการยืมเนื่องจากวัฒนธรรม ซึ่งจำแนกเป็นสาเหตุย่อยๆ ได้ดังนี้

1. สภาพทางด้านภูมิศาสตร์ ประเทศไทยมีอาณาเขตที่ติดต่อกับประเทศอื่น เช่น ไทยภาคใต้ ติดต่อกับ ชวา มลายู ภาคอีสาน บางถิ่นติดต่อกับเขมร ไทยภาคเหนือ ติดต่อกับพม่า ย่อมทำให้บุคคลไปมาหาสู่กัน เกิดการหยิบยืมภาษาซึ่งกันและกัน

2. ความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์ สภาพการอพยพโยกย้าย กวาดต้อนพลเมืองของไทยไปดินแดนอื่น เช่น พม่า หรือผู้คนจากดินแดนอื่นมาไทย เช่น จีน เขมร เป็นเครื่องยืนยันได้ว่า ความสัมพันธ์ทางด้านประวัติศาสตร์ทำให้เกิดการยืมภาษาจากชาติอื่นๆ

3. ความสัมพันธ์ทางด้านธุรกิจ และการติดต่อค้าขาย ประเทศไทยมีการติดต่อกับต่างชาติ ตั้งแต่สมัยพ่อขุนรามคำแหง มีการติดต่อกับจีน และสมัยกรุงศรีอยุธยาที่มีการติดต่อกับฝรั่งต่างชาติ เช่น โปรตุเกส อังกฤษ ฝรั่งเศส ฯลฯ ภาษาย่อมเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร ตกลงเรื่องกิจการค้าขาย ทำให้ภาษาของชนชาตินั้นๆ เข้ามาปะปนในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก

4. ความสัมพันธ์ส่วนตัว คนไทยที่แยกย้ายตามถิ่นต่างๆ ได้แต่งงานกับบุคคลต่างชาติต่างภาษา ก็มีผลให้ภาษาของต่างชาติเข้ามาปะปนในภาษาไทย

5. ความสัมพันธ์ทางการเมือง การสงคราม และการทำสัมพันธไมตรีกับต่างชาติ ย่อมทำให้คำของภาษาเหล่านั้นเข้ามาปะปนในภาษาไทย

6. ความสัมพันธ์ทางศาสนา จึงมีคำยืมจากภาษาบาลี สันสกฤต ซึ่งใช้ในศาสนาพุทธและพราหมณ์ เข้ามาปะปนในภาษาไทย

7. ทางด้านการศึกษา สภาพการศึกษาแต่เดิมของไทยมีการศึกษาเล่าเรียนที่วัด ฉะนั้นภาษาที่จะได้เล่าเรียนคือ บาลี เขมร ต่อมาการศึกษาก้าวหน้ามากขึ้น วิชาการต่างๆ ได้มาจากต่างประเทศ โดยเฉพาะทางตะวันตก ภาษาต่างๆ เช่น ฝรั่งเศส อังกฤษ จึงเข้ามาปะปนด้วย

8. ทางด้านศิลปวัฒนธรรมและขนบประเพณีต่างๆ อินเดียมีอิทธิพลเหนือดินแดนสุวรรณภูมิมาเป็นเวลานาน แม้ประเทศไทยจะมีได้มีอาณาเขตติดต่อกับอินเดียโดยตรงแต่ก็รับเอาศิลปวัฒนธรรมประเพณีต่างๆ ผ่านทางเขมร ลังกา และมลายู อีกทอดหนึ่ง ย่อมทำให้คำของภาษาเหล่านั้นเข้ามาปะปนในภาษาไทย

9. ความเจริญทางด้านเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้คำของภาษาต่างประเทศเข้ามาปะปนในภาษาไทย โดยเฉพาะคำศัพท์จากทางตะวันตก ได้แก่ อังกฤษ ฝรั่งเศส

บรรจบ พันธเมธา (2532: 6) กล่าวถึง ภาษาต่างประเทศที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับอยู่ในภาษาไทย ถ้าพิจารณาในแง่ประวัติที่เข้ามาเกี่ยวข้องกับไทย อาจแบ่งออกได้หลายลักษณะด้วยกัน คือ

1. เกี่ยวข้องกันทางการเมือง ได้แก่ มอญ พม่า เขมร ญวน
2. เกี่ยวข้องกันทางวัฒนธรรม ได้แก่ จีน อินเดีย
3. เกี่ยวข้องกันทางภูมิศาสตร์ ได้แก่ มอญ พม่า เขมร มลายู
4. เกี่ยวข้องกันทางการค้า ได้แก่ ภาษายุโรปต่างๆ มี อังกฤษ ฝรั่งเศส โปรตุเกส เป็นต้น

อนันต์ อ่วมศาสตร์ และ เนาวรัตน์ อ่วมศาสตร์ (2529: 36) กล่าวถึงสาเหตุของการยืมภาษาสรุปได้ดังนี้

1. ความสัมพันธ์กันทางเชื้อชาติ ประเทศที่มีความเกี่ยวข้องกันทางประวัติศาสตร์หรือทางภูมิศาสตร์ ประชาชนของประเทศทั้งสองย่อมได้รับการถ่ายทอดภาษาซึ่งกันและกัน
2. อิทธิพลทางศาสนา ประชาชนของประเทศที่นับถือศาสนาของอีกประเทศหนึ่ง ย่อมได้รับภาษาของประเทศนั้นไปด้วย หรือผู้ที่ทำหน้าที่เผยแผ่ศาสนา ก็ต้องศึกษาภาษาของประเทศที่จะไปเผยแผ่ศาสนาด้วย
3. การแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภาษาเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรม ย่อมมีการถ่ายทอดให้กันและกันได้
4. ความเจริญทางการศึกษา เมื่อประชาชนมีการศึกษาสูงขึ้นมีโอกาสติดต่อกับต่างชาติ ย่อมต้องศึกษาภาษาของชาติเหล่านั้น เพื่อความสะดวกรวดเร็วในกิจการต่างๆ
5. ความนิยมของประชาชน เช่น การตั้งชื่อบุตรหลาน ที่นิยมตั้งชื่อและนามสกุลเป็นภาษาบาลีละสันสกฤต เพราะมีความรู้สึกว่ามีศักดิ์สิทธิ์ เป็นภาษาที่ใช้ในพุทธศาสนา

จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์ (2546: 159) กล่าวถึงสาเหตุของการยืมคำภาษา ดังนี้

1. สาเหตุด้านภูมิศาสตร์ ประเทศไทยมีอาณาเขตติดต่อกับประเทศอื่นๆ ทำให้ต้องติดต่อสัมพันธ์กัน จนมีการยืมคำในภาษามาใช้ซึ่งกันและกัน

2. สาเหตุด้านประวัติศาสตร์และการสงคราม ในการทำสงคราม เมื่อฝ่ายใดชนะก็มักจะกวาดต้อนผู้คนของเมืองที่แพ้กลับไป เกิดการอพยพกันขึ้น ทำให้มีการปะปนกันของภาษาเกิดขึ้น
3. สาเหตุด้านการเมืองและการทำสัมพันธไมตรีกับต่างชาติ ประเทศไทยมีการทำสัมพันธไมตรีกับนานาประเทศอยู่เสมอ ส่งผลให้เป็นผลดีต่อความมั่นคงทางการเมือง มีการนำคำต่างประเทศมาใช้ในภาษาไทย
4. สาเหตุทางด้านศาสนา มีการรับศาสนาพุทธมาเป็นศาสนาประจำชาติ ทำให้ได้รับภาษาบาลีและสันสกฤตเข้ามาใช้ และยังเปิดโอกาสให้ศาสนาอื่นๆ เข้ามาเผยแพร่ในประเทศไทยได้
5. สาเหตุทางการพาณิชย์ ประเทศไทยมีการติดต่อค้าขายกับประเทศต่างๆ มาตั้งแต่สมัย สุโขทัยและอยุธยา จนถึงปัจจุบัน ทำให้ต้องติดต่อสื่อสารกัน และมีภาษาต่างประเทศเข้ามาในภาษาไทย เพื่อใช้ในการโฆษณา ภาษาเหล่านั้นจึงถ่ายทอดมาอยู่ในภาษาไทยด้วย
6. สาเหตุทางด้านศิลปวัฒนธรรม และขนบธรรมเนียมประเพณีต่างๆ เช่น วรรณคดี การแสดง ที่มีอิทธิพลของภาษาอื่นๆ เสมอทั้งจากตะวันออกและตะวันตก
7. สาเหตุทางการศึกษาและวิชาการ การเดินทางไปศึกษาสรรพวิทยาการสาขาต่างๆ ยังต่างประเทศของคนไทยในปัจจุบัน ทำให้รับถ้อยคำที่ใช้ในการอธิบายวิทยาการเหล่านั้นเข้ามาใช้ในภาษาไทยเป็นจำนวนมาก

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า การยืมคำภาษา จำแนกได้ 3 ประเภท คือ การยืมเนื่องจากวัฒนธรรม การยืมเนื่องจากความใกล้ชิด การยืมจากคนต่างกลุ่ม และมีสาเหตุของการยืมภาษาหลายประการ เช่น สถาปัตยกรรมศาสตร์ การเมือง ศาสนา และการศึกษา เป็นต้น

วิธีการนำคำยืมมาใช้ในภาษาไทย

บรรจบ พันธุเมธา (2532: 1) ได้กล่าวถึงวิธีการยืมคำในภาษาไทย ว่าถ้อยคำของแต่ละภาษาที่ยืมมาใช้ในไทย มีลักษณะต่างๆ อาจแบ่งออกได้ ดังนี้

1. คำที่ใช้ทับศัพท์ ออกเสียงตรงตามคำเดิม หรือคล้ายคำเดิมมากที่สุด เช่น แบดมินตัน เทนนิส สุข สงบ
 2. คำที่ใช้ทับศัพท์ แต่เสียงเปลี่ยนไป บางคำก็เปลี่ยนมากแทบจำไม่ได้ เช่น เป๊ป (pipe) บูด (บูติ) บางคำก็เปลี่ยนไปบ้างแต่ไม่มากนัก พอสังเกตได้ว่าเป็นคำภาษาไทยใด เช่น ทูทซ์ เวทนา
 3. ใช้คำไทยแปลคำต่างประเทศ เช่น เครื่องพิมพ์ดีด (typewriter) แผ่นปลิว (sheet)
 4. ใช้คำบาลีสันสกฤตแปลคำต่างประเทศ เช่น อุณหภูมิ (temperature)
 5. ใช้คำบาลีสันสกฤตซ้อนหรือประสมกับคำไทย เช่น รถเมล์ (bus) ข้อมูล (data)
 6. ใช้คำที่มีความหมายที่เป็นที่เข้าใจแล้ว ซ้อนกับคำที่ยังไม่เคยคุ้น เพื่อให้ช่วยแปลความหมายของคำนั้นๆ เช่น อิทธิฤทธิ์ (บ. + ส.) เสบียงอาหาร (ข. + บ. ส.)
 7. สร้างคำใหม่เพื่อแปลคำต่างประเทศ เช่น วัฒนธรรม (culture) มาตรฐาน (standard) กองกำลัง (force) ปริมาตร (volume)
 8. เปลี่ยนเสียงและความหมาย เช่น ประดิษฐ์ (คิดสร้างขึ้นจาก ประดิษฐ์ ตั้งไว้ข้างหน้า) เจิม (แต่มีแปงเป็นจุดๆ ที่คนหรือสิ่งที่ต้องการให้มีความเจริญ จาก จัญเจิม (จิว) ของเขมร)
- วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2524: 6) ได้กล่าวถึงการยืมคำภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทย มี 3 แบบ ดังนี้

1. การทับศัพท์ คือ การนำคำในภาษานั้นมาใช้โดยตรงเพราะยังไม่มีคำไทยที่เหมาะสม
2. การบัญญัติศัพท์หรือกำหนดศัพท์ พอจะสรุปแนวทางได้ดังนี้
 - 2.1 เป็นศัพท์ที่เข้าใจง่ายและมีความหมายตรงกับความหมายของคำเดิม
 - 2.2 เป็นรูปศัพท์ที่กะทัดรัด เขียนและอ่านสะดวก

2.3 ให้เสียงของคำที่บัญญัติขึ้นมาใหม่คล้ายคลึงกับเสียงของศัพท์เดิม

2.4 ยึดหลักการของวิชาภาษาศาสตร์เป็นหลักในการบัญญัติศัพท์

3. การแปลศัพท์ หรือแปลความ ส่วนมากเป็นคำแปลที่ยอมรับกันแล้วโดยทั่วไป เช่น star แปลว่า ดารา movie star แปลว่า ดาราภาพยนตร์

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 65-69) กล่าวถึงวิธีการยืมภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทย กระทำได้ 3 แบบ คือ

1. การทับศัพท์ เป็นวิธีที่ไทยนำมาใช้มากที่สุด โดยพยายามออกเสียงคำศัพท์ที่ยืมนั้นๆ ให้ใกล้เคียงกับของเดิม เช่น ฟุตบอล (football) โบนัส (bonus)

2. การแปลศัพท์ เป็นการยืมเอาความหมายของคำภาษาอื่นมาใช้ โดยลักษณะการแปลเป็นการแปลแบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม

3. การยืมความหมาย เป็นการยืมเฉพาะความหมายของคำให้อยู่ในภาษาเดิมซึ่งมีความหมายที่ไทยไม่เคยมีใช้มาก่อน และนำเอาความหมายที่ยืมนั้นมาสร้างคำศัพท์ขึ้นเพื่อใช้กับความหมายนั้น ศัพท์ที่สร้างขึ้นอาจใช้คำไทย หรือคำบาลีสันสกฤต หรือใช้ทั้งสองอย่างก็ได้

จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์ (2546: 160-162) กล่าวถึงวิธีการยืมภาษาต่างประเทศเข้ามาใช้ในภาษาไทยไว้ดังนี้

1. การทับศัพท์ เป็นการออกเสียงตรงตามคำเดิม หรือใกล้เคียงกับคำเดิมมากที่สุด

2. การลากเข้าความ คือ ความพยายามเปลี่ยนเสียงภาษาของคำที่รับมาโดยหาเสียงหรือความหมายที่คุ้นหู

3. การแปลงศัพท์ที่รับมาโดยการทับศัพท์ มีวิธีการดังนี้

การตัดเสียง (loss of sound) เช่น entrance เป็น เอนท์

การเพิ่มเสียง (addition of sound) เช่น kamro เป็น กำมะลอ

การเปลี่ยนแปลงเสียงสระ พยัญชนะ และวรรณยุกต์ เช่น ปณฺฑิต เป็น บัณฑิต

4. การแปลงความหมาย ได้แก่ ความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายย้ายที่

5. การแปลศัพท์ เป็นการยืมความหมายของคำต่างภาษาประเทศที่นำมาใช้โดยการแปลความหมายแบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม

6. การสร้างศัพท์หรือบัญญัติคำ เช่น Skill ทักษะ, Individual เอกัตภาพ

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า วิธีการยืมคำภาษาต่างประเทศในภาษาไทยทำได้ 3 ลักษณะ ได้แก่ การทับศัพท์ การแปลศัพท์ และการบัญญัติศัพท์

การทับศัพท์

เรื่องเดช ปันเขื่อนขันธ์ (ม.ป.ป: 36) ได้อธิบายว่าวิธีการทับศัพท์มี 3 วิธี คือ

1. การถ่ายเสียง คือ การทับศัพท์ด้วยการสะกดอักษรให้อ่านได้เหมือนหรือใกล้เคียงกับคำต่างภาษานั้นๆ โดยไม่คำนึงถึงองค์ประกอบของคำในภาษาเดิม

2. การถ่ายอักษร คือการทับศัพท์โดยยึดการเทียบอักษรระหว่างสองภาษาตามลักษณะที่นักภาษากำหนดขึ้น

3. การถ่ายเสียงร่วมกับการถ่ายอักษร คือการทับศัพท์โดยอาศัยหลักทั้งสองอย่างข้างต้นร่วมกัน ทำให้เกิดคำที่สะกดแล้วอ่านออกเสียงได้เหมือนคำต่างภาษานั้น และถ่ายอักษรกลับไปเป็นภาษาเดิมได้ถูกต้อง

บุญเสริม ฤทธาภิรมย์ (2522: 4) กล่าวว่า การทับศัพท์ มี 3 ประเภท คือ

1. การทับศัพท์โดยตรง (transliteration) เป็นการทับศัพท์แบบถ่ายเสียงอักษรมาตัวต่อตัวพยายามเลียนอักษรของแต่ละภาให้ตรงหรือใกล้เคียงกัน เช่น ฟุตบอล ไมล์

2. การทับศัพท์โดยตัดเสียงหรือเปลี่ยนเสียง เพื่อให้ออกเสียงได้สะดวก เช่น เซ็น (sign)

3. การแปลเอาความ (loan translation) เป็นการแปลเป็นคำใหม่ โดยรักษาความหมายตามรากศัพท์เดิม

นอกจากนี้ยังได้กล่าวถึงสาเหตุที่ทำให้มีการใช้คำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ คือ

1. คำศัพท์นั้น ไม่มีใช้ในภาษาไทย เช่น ชื่อเฉพาะต่างๆ ชื่ออาหาร เป็นต้น
2. เป็นคำศัพท์เฉพาะสาขาวิชา ซึ่งเดิมอาจเป็นคำศัพท์ที่ใช้เฉพาะกลุ่ม แต่ต่อมากลายเป็นที่นิยมของคนทั่วไป
3. การใช้คำทับศัพท์อธิบายความหมายในภาษาไทยได้กว้างและรัดกุมกว่า
4. ไม่มีศัพท์บัญญัติหรือแปลเป็นภาษาไทย หรือบางคำบัญญัติแล้วเข้าใจยาก ต้องอธิบายศัพท์บัญญัตินั้นเป็นภาษาไทยอีกต่อหนึ่ง
5. การทับศัพท์เป็นการแสดงถึงการเป็นผู้มีความรู้ของผู้พูด

ชำนาญ รอดเหตุภัย (2519: 158) กล่าวถึงการทับศัพท์ สรุปได้ว่า การติดต่อสื่อสารทางธุรกิจของชาวต่างชาติทำให้ภาษาทั่วโลกได้รับอิทธิพลของกันและกัน ภาษาไทยเป็นภาษาที่ได้รับอิทธิพลของภาษาอื่น ๆ มาก ซึ่งภาษาที่มีอิทธิพลมากที่สุด คือ ภาษาอังกฤษ การรับคำและสำนวนจากภาษาอังกฤษมากเกินไปจนความจำเป็นเป็นการบั่นทอนความเจริญงอกงามของภาษาไทย เพราะแทนที่จะคิดคำภาษาไทยขึ้นใช้ ก็กลับใช้คำทับศัพท์โดยถือความสะดวก ทั้งนี้ได้อธิบายถึงหลักการทับศัพท์ ดังนี้

1. ตามปกติไม่ใช่เครื่องหมายวรรณยุกต์ ยกเว้นคำที่เป็นเสียงตรี หรือคำที่เขียนมาจนเกิดความเคยชิน เช่น แท็กซี่ (taxi) มัสคารา (mascara)

2. คำนี้ถึงความไม่รกติ แม้จะต้องพยายามถ่ายทอดลักษณะการใช้สระ พยัญชนะจากภาษาอังกฤษมาด้วย เช่น ฟุตบอล (ไม่ใช่ ฟุตบอลล์)

3. การทับศัพท์ นิยมทับศัพท์ที่เป็นเอกพจน์เท่านั้น เมื่อนำมาใช้ในลักษณะที่เป็นพหูพจน์ก็ไม่ต้องเปลี่ยนรูปตามภาษาอังกฤษ เช่น เกม (ไม่ใช่เกมส์)

ราชบัณฑิตยสถาน (2535: 3) ระบุหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษไว้ ดังนี้

1. ให้ถอดสระตามการออกเสียงในพจนานุกรมอังกฤษ โดยเทียบเสียงสระภาษาไทยตามตาราง เทียบเสียงภาษาอังกฤษ

2. ให้ถอดพยัญชนะภาษาไทยตามหลักเกณฑ์ในตารางเทียบภาษาอังกฤษ

3. การใช้เครื่องหมายทัณฑฆาต

3.1 พยัญชนะตัวที่ไม่ออกเสียงในภาษาไทยให้ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตกำกับไว้ เช่น ฮอร์น (horn) วินด์เซอร์ (Windsor)

3.2 คำหรือพยางค์ที่ตัวสะกดมีพยัญชนะตามมาหลายตัวให้ใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตไว้บนพยัญชนะที่ไม่ออกเสียงตัวสุดท้ายเพียงแห่งเดียว เช่น โอคือตสค์ (okhotsk)

3.3 คำหรือพยางค์ที่มีพยัญชนะไม่ออกเสียงอยู่หน้าตัวสะกดที่ยังมีพยัญชนะตาม หลังอีก ให้ตัดพยัญชนะที่อยู่หน้าตัวสะกดออก แล้วใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตไว้บนพยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น เวิลด์ (world) ควอตซ์ (quartz)

4. การใช้ไม้ไต่คู้ ควรใช้ในกรณีต่อไปนี้

4.1 ใช้เพื่อให้เห็นความแตกต่างจากคำไทย เช่น ล็อก (log)

4.2 เพื่อช่วยให้ผู้อ่านแยกพยางค์ได้ถูกต้อง เช่น โอคือตสค์ (okhotsk)

5. ในการเขียนคำทับศัพท์ไม่ต้องใส่เครื่องหมายวรรณยุกต์ ยกเว้นในกรณีที่คำซ้ำกับคำไทยจนทำให้เกิดความสับสน เช่น โค้ก (coke) โคม่า (coma)

6. คำที่มีพยัญชนะซ้อน (double letter) เป็นตัวสะกด ถ้าเป็นศัพท์ทั่วไปให้ตัดออกตัวหนึ่ง เช่น ฟุตบอล (football) แต่ถ้าเป็นศัพท์วิชาการให้เก็บไว้ทั้งสองตัว โดยใส่เครื่องหมายทัณฑฆาตไว้บนพยัญชนะตัวสุดท้าย เช่น เซลล์ (cell) ถ้าพยัญชนะซ้อนอยู่กลางศัพท์ให้ถือว่า พยัญชนะซ้อนตัวแรกเป็นตัวสะกดของพยางค์หน้า และพยัญชนะซ้อนตัวหลังเป็นพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป การใช้พยัญชนะตัวสะกดและพยัญชนะต้น จะต่างกันตามหลักเกณฑ์การเทียบพยัญชนะในตารางข้างท้าย

7. คำที่ตัวสะกดของพยางค์หน้าออกเสียงเป็นพยางค์ต้นของพยางค์ต่อไปให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

7.1 ถ้าสระของพยางค์หน้าเป็นเสียงสระอะ ซึ่งเมื่อทับศัพท์ต้องใช้รูปไม่หันอากาศให้ซ้อนพยัญชนะตัวสะกดของพยางค์หน้าอีกตัวหนึ่ง เช่น ดับเบิล (double)

7.2 ถ้าสระของพยางค์หน้าเป็นสระอื่น ให้ทับศัพท์โดยไม่ต้องซ้อนพยัญชนะ เช่น เจเนอรัล (general)

7.3 ถ้าเป็นคำที่เกิดจากปัจจัย เช่น -er, -ing, -ic, -y และการทับศัพท์ตามรูปพยัญชนะอังกฤษทำให้ออกเสียงผิดจากภาษาเดิมให้ซ้อนพยัญชนะ เช่น สเวตเตอร์ (sweater) สนูปี้ (snoopy)

8. คำประสมที่มีเครื่องหมายติงศกัณฑ์ (hyphen) ให้ทับศัพท์โดยเขียนติดต่อกันไป เช่น ครอสสติช (cross-stitch) ยกเว้นคำศัพท์ทางวิชาการหรือวิสามานยนามให้ใส่เครื่องหมายติงศกัณฑ์ เช่น โคบอลต์-60 (cobalt-60)

9. คำประสมในภาษาอังกฤษที่เขียนแยกกันเมื่อเขียนทับศัพท์ให้เขียนติดกัน เช่น แคลเซียมคาร์บอเนต (calcium carbonate) ไนท์คลับ (night club)

10. คำคุณศัพท์ที่มาจากคำนามให้ถือเกณฑ์ ดังนี้

10.1 ถ้าคำคุณศัพท์มีความหมายเหมือนคำนามหรือหมายความว่า “เป็นของ” หรือ “เป็นเรื่องของ” ให้ทับศัพท์ในรูปคำนาม เช่น ส่วนโค้งไฮเพอร์โบลา (hyperbolic curve)

10.2 ถ้าคำศัพท์นั้นมีความหมายว่า “เกี่ยวข้องกับ” หรือ “เกี่ยวเนื่องจาก” คำนามนั้น ให้ทับศัพท์โดยใช้คำ ประกอบ เชิง แบบ อย่าง ทาง ชนิด ระบบ ฯลฯ แล้วแต่ความหมาย เช่น การดูดกลืนโดยอะตอม (atomic absorption)

10.3 ถ้าการทับศัพท์ในข้อ 10.1 และ 10.2 ทำให้กำกวม ให้ทับศัพท์ในรูปของคำคุณศัพท์ เช่น กรดซัลฟิวริก (sulphuric acid) ระบบฟิวดัล (feudal system)

11. คำคุณศัพท์ที่มาจากชื่อบุคคล ให้ทับศัพท์ตามชื่อของบุคคลนั้นๆ โดยใช้คำ ประกอบ ของ แบบ ระบบ ฯลฯ แล้วแต่ความหมาย เช่น เรขาคณิตระบบยูคลิด (Euclidean geometry) ยกเว้นในกรณีที่คำคุณศัพท์ที่มาจากชื่อบุคคล เป็นชื่อเฉพาะที่เป็นที่รู้จักกันทั่วไปในแต่ละวงการ ซึ่งอาจสังเกตได้จากการที่ในภาษาอังกฤษไม่ได้ใช้อักษรตัวใหญ่ขึ้นต้น ให้ทับศัพท์ในรูปคำคุณศัพท์ เช่น กลุ่มอาบีเลียน (abelian group)

12. คำคุณศัพท์ที่เกี่ยวกับชาติต่างๆ ให้ทับศัพท์ในรูปคำนามที่เป็นชื่อประเทศ เช่น คนสวีเดน (Swedish people) ยกเว้นประเทศที่เคยมานานแล้ว เช่น ประเทศเยอรมันนี้ ใช้ว่า เยอรมัน ประเทศกรีซ ใช้ว่า กรีก

13. การวางตำแหน่งคำคุณศัพท์ในคำทับศัพท์ให้ถือหลักเกณฑ์ ดังนี้

13.1 คำคุณศัพท์ที่ประกอบคำนามเป็นภาษาไทย หรือเป็นคำทับศัพท์ แต่ได้ใช้คำไทยมาจนถือว่าเป็นคำไทยแล้ว ให้วางคำคุณศัพท์หลังคำนาม เช่น รังสีคอสมิก (cosmic ray)

13.2 ถ้าคำคุณศัพท์และคำนามเป็นคำทับศัพท์ที่ยังไม่ถือเป็นคำไทย ให้ทับศัพท์ตรงตามศัพท์เดิม เช่น อาร์กติกเซอร์เคิล (Arctic Circle)

13.3 ถ้าต้องการเน้นว่าคำนามนั้นเป็นสิ่งที่มีความหมายและคำคุณศัพท์ที่ประกอบเป็นชนิดหนึ่งของนามนั้น อาจทับศัพท์โดยใช้คำประกอบ แบบ ชนิด ระบบ ฯลฯ มาแทรกระหว่างนามกับคำคุณศัพท์ เช่น เมทริกซ์แบบนอร์มอล (normal matrix)

14. คำย่อให้เขียนชื่อตัวอักษรนั้นๆ ลงเป็นภาษาไทย โดยไม่ต้องใส่จุดและไม่เว้นช่องไฟ เช่น บีบีซี (BBC) ดีดีที (DDT)

15. คำทับศัพท์ที่ผูกขึ้นจากตัวย่อ ซึ่งอ่านออกเสียงเสมือนคำคำหนึ่ง มิได้ออกเสียงเรียงตัว ให้เขียนตามเสียงที่ออกและไม่ต้องใส่จุด เช่น ยูซิส (USIS) อาเซียน (ASEAN)

16. ตัวย่อชื่อบุคคล ให้เขียนโดยใส่จุดและเว้นช่องไฟระหว่างชื่อกับนามสกุล เช่น ดี. เอ็น. สมิท (D.N. Smith)

นอกจากนี้ ได้กำหนดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาอังกฤษไว้ ดังนี้

ตารางเทียบเสียงสระภาษาอังกฤษ

A

a	แอ	badminton	=	แบดมินตัน
	อะ	aluminium	=	อะลูมิเนียม
	อา	Chicago	=	ชิคาโก
	เอ	Asia	=	เอเซีย
	ออ	football	=	ฟุตบอล
ar	แอ	arrow	=	แอร์โร่ว์
	อา	bar	=	บาร์
	ออ	ward	=	วอร์ด
	เออ	Edward	=	เอดเวิร์ด
are	แอ	mare	=	แมร์

หมายเหตุ: ยกเว้น are (verb to be) ใช้อาร์

aa	อา	bazaar	=	บาซาร์
	แอ	Aaron	=	แอรอน
ae	อี	Aegean	=	อีเจียน
	แอ	aerosphere	=	แอโรสเฟียร์
	เอ	sundae	=	ซันเด
aea	เอีย	Judaea	=	จูเดีย
aer	เออ	kaersutite	=	เคอร์ซูไทต์

ai	เอ	Spain	=	สเปน
	ไอ	Cairo	=	ไคโร
air	แอ	Bel Air	=	เบลแอร์
ao	เอา	Mindanao	=	มินดาเนา
au	อา	Laugh	=	ลาฟ
	ออ	Augusta	=	ออกัสตา
	เอา	Bissau	=	บิสเซา
	โอ	Auger	=	โอเจอร์
	แอ	Laughlin	=	แลฟลิน
aw	ออ	lawrence	=	ลอว์เรนซ์
ay	เอ	Malay	=	มาเลย์
ayr	แอ	Ayrshire	=	แอร์เชอร์

E

e	อี	Sweden	=	สวีเดน
	เอ	Lebanon	=	เลบานอน
	อิ	electronics	=	อิเล็กทรอนิกส์
	เอะ	Mexico	=	เม็กซิโก
er	เออ	Canberra	=	แคนเบอร์รา
	อา	Clerk	=	คลาร์ก
ere	เอีย	Cashmere	=	แคชเมียร์
ea	อี	Guinea	=	กินี
	เอ	Dead Sea	=	เดดซี
	เอีย	Caribbean	=	แคริบเบียน
ear	แอ	Bear	=	แบร์
	เอีย	gear	=	เกียร์
	อา	Heart	=	ฮาร์ท
	เออ	Pearl Harbour	=	เพิร์ลฮาร์เบอร์

eau	โอ	Beaufort	=	โบฟอร์ด
	อีว	beauty	=	บิวตี้
ee	อี	Greenwich	=	กรีนนิช
eer	เอ็ย	Beer	=	เบียร์
ei	อี	Neit	=	นีล
	ไเอ	Einsteinium	=	ไอน์สไตเนียม
	เอ	Beirut	=	เบรุต
eir	แอ	Heir	=	แฮร์
	เอ็ย	Peirse	=	เพียร์ส
	เออ	Peirce	=	เพิร์ซ
eo	อี	People	=	พีเพิล
	เอ	Leominster	=	เลมินสเตอร์
	เอ็ย	Napoleon	=	นะโปเลียน
	เอ็ยว	Borneo	=	บอร์เนียว
eou	โอ	Seoul	=	โซล
eu	อีว	Leukemia	=	ลิวคีเมีย
	ยุ	Europe	=	ยุโรป
	ยู	Euphrates	=	ยูเฟรทีส
	เอ็ย	oleum	=	โอเลียม
	อู	Reuben	=	รูเบน
eur	เออ	Fleur-de-lis	=	เฟลอร์เดอลีส
ew	อีว	New York	=	นิวยอร์ก
	โอ	sew	=	โซว์
	อู	Andrew	=	แอนดรูว์
ey	เอ	Yardley	=	ยาร์ดเลย์
	อี	key	=	คีย์

I

i	อิ	King	=	คิง
	อี	ski	=	สกี
	ไอ	Liberia	=	ไลบีเรีย
ir	เออ	zircon	=	เซอร์คอน
	อี	Pamir	=	ปามิร์
ire	ไอ	Ireland	=	ไอร์แลนด์
	เออ, เอีย	Hampshire	=	แฮมป์เชอร์, แฮมป์เชียร์
ia	เอีย	India	=	อินเดีย
ie	อี	riebeckite	=	รีเบกไกต์
	เอีย	Soviet	=	โซเวียต
	อาย	pie	=	พาย
	ไอ	necktie	=	เนกไท
ier	เอีย	glacier	=	เกลเชียร์
iew	อิว	view	=	วิว
ion	เอียน	Union	=	ยูเนียน
	อัน	lotion	=	โลชั่น
iu	เอีย	aluminium	=	อะลูมิเนียม

O

o	โอ	Cairo	=	ไคโร
	ออ	Tom	=	ทอม
	อะ	Washington	=	วอชิงตัน
	อู	Today	=	ทูเดย์
or	ออ	Corruption	=	คอร์รัปชัน
	เออ	Windsor	=	วินด์เซอร์

ore	ออ	Thomas More	=	ทอมัส มอร์
	โอ	Ben More	=	เบนโมร์
oa	ออ	Broadway	=	บรอดเวย์
	โอ	Oakland	=	โอ๊กแลนด์
	อ้าว	Samoa	=	ซามัว
oar	ออ	board	=	บอร์ด
oe	โอ	Joe	=	โจ
	อู	Shoemaker	=	ชูเมกเกอร์
	เออ	goethite	=	เกอไทต์
	อี	Phoenix	=	ฟีนิกซ์
oer	เออ	Oerlikon	=	เออร์ลิคอน
oi	ออย	Thyroid	=	ไทรอยด์
	อ้าว	chamois	=	ซามัวส์
oo	อู	foot	=	ฟุต
	อู	wood	=	วูด
	อะ	Bloodsworth	=	บลัดส์เวิร์ท
oor	อ้าว	Moor	=	มัวร์
	ออ	door	=	ดอร์
	โอ	Doorn	=	โดร์น
ou	เอา	counter	=	เคาน์เตอร์
	อาว	ground	=	กราวนด์
	โอ	Boulder	=	โบลเดอร์
	อะ	thermocouple	=	เทอร์โมคัปเปิล
	ออ	Gough	=	กอฟ
	อู	soup	=	ซูป
	อู	Vancouver	=	แวนคูเวอร์
our	ออ	bournonite	=	บอร์โนไนต์
	เออ	Melbourne	=	เมลเบิร์น
	อ้าว	tour	=	ทัวร์

	โ	Mourne	=	โม่รัน
ow	โ	bowling	=	โโบว์ลิ่ง
	เ	Cowpens	=	เคอว์เพนส์
	อ	townhouse	=	ทาวน์เฮาส์
	อู	Cowper	=	คัวร์เปอร์
oy	ออย	Lloyd	=	ลอยด์

U

u	อะ	Hungary	=	ฮังการี
	อิ	Cuba	=	คิวบา
	อุ	Lilliput	=	ลิลลิปุต
	อู	Kueait	=	คูเวต
	ยู	Uranium	=	ยูเรเนียม
	อิ	busy	=	บิซี
ur	เออ	hurricane	=	เฮอรัริเคน
ure	อัวร์	Sure	=	ชัวร์
	เออ	lecture	=	เลกเชอร์
	เอียว	Pure	=	เพียวร์
ua	อัวร์	Guadalupe	=	กัวดาลูป
ue	อิ	Tuesday	=	ทิวส์เดย์
	อู	wuestite	=	วูสไทต์
ui	อุ	fruit	=	ฟรุต
	อู	juice	=	จูซ
	อิ	circuit	=	เซอร์คิต
	ไ	Ruislip Northwood	=	ไรสลิปนอร์ทวูด
uir	อิ	Muir	=	มิวร์
uy	ไ	Schuyler	=	สไคลเลอร์
	อาย	Guy	=	กาย

Y

y	อิ	Odyssey	=	โอดิสซีย์
	อี	Syria	=	ซีเรีย
	ไอ	cyclone	=	ไซโคลน
ye	ไอ	rye	=	ไรย์
yr	เออ	Myrna	=	เมอร์นา

ตารางเทียบพยัญชนะภาษาอังกฤษ

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
b	บ	base = เบส	บ	Gibb = กิบบ์
c+a	ค	cat = แคต	ก	cubic = คิวบิก
+o		cone = โคน		
+u		Cuba = คิวบา		
+r		crown = คราวน์		
+l		Cleo = คลีโอ		
c+e	ช	cell = เซลล์	ช	Greece = กรีก
+i		cigar = ซิการ์		
+y		cyclone = ไซโคลน		
c (ออกเสียง ช)	ช	glacier = เกลเชียร์	-	-

หมายเหตุ: คำที่พยางค์สุดท้ายเป็น ca, co และ cer (ที่ออกเสียงเกอร์) ซึ่งไทยเรานิยมใช้เสียง ก ให้ใช้ ก ตัวอย่าง

America = อเมริกา
 disco = ดิสโก
 soccer = ซอกเกอร์

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
ch (ออกเสียง ช)	ช	Chicago = ชิคาโก	ช	Beach = บีช
ch (ออกเสียง ค)	ค	Chios = คิโอส	ก	Angioch = แอนติออก
-ck			ก	Brunswick

หมายเหตุ: ck เมื่อเป็นตัวสะกดและพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไปให้ใช้ กก เช่น รอกกี (Rocky) ล็อกเกต (locket)

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
d	ค	dextrin = เดกซ์ทริน	ค	Dead Sea = เดดซี
f	ฟ	Fox = ฟอกซ์	ฟ	Clifion = คลิฟตัน
g+e	จ	gestagen = เจสตาเจน	จ	rouge = รูจ
+i		engineer = เอนจิเนียร์		
+y		gyro = ไจโร		
g+a	ก	galaxy = กาแล็กซี	ก	magnesium = แมกนีเซียม
+e		forget-me-not = ฟอ์เกตมินอต		
+i		gift = กิฟต์		
+o		golf = กอล์ฟ		
+u		gulf = กัลฟ์		
+l		Gladstone = แกลดสโตน		
+r		grand = แกรนด์		
gh	ก	ghetto = เกตโต	ฟ	Gough = กอฟ
			ก	Pittsburgh = พิตส์เบิร์ก
gh (ไม่ออกเสียง)	-		-	Hugh = ฮิว
gn (gไม่ออกเสียง)	น	gneiss = ไนส์	น	design = ดีไซน์

หมายเหตุ: gn เมื่อเป็นตัวสะกดและพยัญชนะต้นของพยางค์ต่อไป แล้วออกเสียง /n/ ให้ใช้ ญ เช่น โบโลญา (Bologna)

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
gu (ออกเสียง กว)	ก	penguin = เพนกวิน		
gu (ออกเสียง ก)	ก	Guildford = กิลด์ฟอร์ด	ก	league = ลีก
h	ฮ	Haematite = ฮีมาไทต์		
h (ไม่ออกเสียง)	-	honour = ออเนอร์	ห	John = จอห์น
j	จ	Jim = จิม		
k	ค	Kansas = แคนซัส	ก	York = ยอร์ก
k (เมื่อเป็น พยัญชนะต้นของ พยางค์สุดท้าย)	ก	bunker = บังเกอร์ market = มาร์เกต Yankee = แยกกี		
kh	ค	khartoum = คาร์ทูม	ก	Sikh = ซิก
l	ล	locket = ล็อกเกต	ล	Shell = เชลล์
m	ม	micro = ไมโคร	ม	Tom = ทอม
n	น	nucleus = นิวเคลียส	น	cyclone = ไซโคลน

หมายเหตุ: n เมื่อเป็นตัวสะกดและพยัญชนะ c ch g k qu ฯลฯ ที่เป็นตัวสะกด ออกเสียงเป็น ง
ให้ถอด n เป็น ง เช่น

Anglo-Saxon = แองโกลแซกซัน

function = ฟังก์ชัน

parenchyma = พาเรงคิมา

Frank = แฟรงก์

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
p	พ	parabola = พาราโบลา	ป	capsule = แคปซูล

หมายเหตุ: p เมื่อเป็นพยัญชนะต้นให้ใช้ พ โดยตลอด ยกเว้นกลุ่มพยัญชนะบางกลุ่มที่ไทย นิยมใช้
เสียง ป ให้ใช้ ป ดังนี้ super-, -pa, -pean, -per, -pia, -pic, -ping, -pion, -po, -pus และ
-py ตัวอย่าง

superman = ซูเปอร์แมน

Europa = ยูโรปา

bumper = บัมเปอร์

topic = ทอปิก

shopping = ชอปปีง

hippy = ฮิปปี

hippo = ฮิปโป

olympus = โอลิมปัส

ตัวพยัญชนะ		ตัวพยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวก้ำกึ่ง
ภาษาอังกฤษ	ใช้		ใช้	ตัวอย่าง
ph	ฟ	phosphorous = ฟอสฟอรัส	ฟ	graph = กราฟ
q	ก	Qatar = กатар	ก	Iraq = อิรัก
qu (ออกเสียงคว)	คว	Quebec = ควิเบก	-	-
qu (ออกเสียงค)	ค	Liquor = ลิกอร์	ก	Mozambique = โมซัมบิก
r	ร	radium = เรเดียม	ร	barley = บาร์เลย์
rh	ร	rhodonite = โรโดไนต์	ห	myrrh = เมอร์ห์
		murrha = เมอร์ร่า		
s (+ สระ)	ซ	silicon = ซิลิคอน	ส	Lagos = ลากอส
(+ พยัญชนะ)	ส	Sweden = สวีเดน	-	-
(ออกเสียงซ)	ซ	Asia = เอเชีย	-	-
son (อยู่ท้ายชื่อ)	สัน	Johnson = จอห์นสัน		
's	-	-	ส	King's Cup = คิงส์คัพ

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
sc (ออกเสียง ซ)	ซ	scene = ซีน		
(ออกเสียง สก)	สก	screw = สกรูว	สก	disc = ดิสก์
sch (ออกเสียง ซ)	ซ	scheelite = ซีไลต์		
(ออกเสียง ซ)	ซ	schism = ซิชิม		
(ออกเสียง สก)	สก	school = สกูล		
sh	ซ	shamal = ชามาล	ซ	harsh = ฮาร์ช
sk	สก	skyros = สกิรอส	ส	task = ทาสก์
sm	-	-	ชิม	protoplasm = โพรโทพลาซึม
sp	สป	spray = สเปรย์		
		spore = สปอร์		
st	สต	Stanford = สแตน ฟอร์ด		
		strip = สตรีป		

หมายเหตุ: sc sk sp และ st ที่ถอดเป็น สก, สก, สป, และ สต ตามลำดับ ถ้า s อยู่กลางศัพท์ และเป็น
ตัวสะกดของพยางค์หน้า ให้ถอด c k p และ t นั้น เป็น ค ค พ และ ท เช่น

Wisconsin = วิสคอนซิน

Muskegon = มัสคีกัน

asparagus = แอสพาราแกส

distemper = ดิสเทมเปอร์

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวการันต์
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
t	ท	Tasmania = แทสม เนีย	ต	Kuwait = คูเวต
		trombone = ทรอมโบน		

หมายเหตุ: t เมื่อเป็นพยัญชนะต้น ใช้ ท โดยตลอด ยกเว้นกลุ่มพยัญชนะบางกลุ่มที่ไทยเรานิยมใช้
เสียง ต ให้ใช้ ต ดังนี้ anti-, auto-, inter-, multi-, photo-; ta-, -ter-, -ti-, -tic-, -ting-, -tis-, -to-, -
ton-, -tor-, -tre-, -tum-, -tus และ -ty เช่น

antibody	= แอนติบอดี
intercom	= อินเทอร์เน็ต
computer	= คอมพิวเตอร์
quantum	= ควอนตัม
zygomata	= ไซโกมาตา

พยัญชนะ		พยัญชนะต้น		ตัวสะกดและตัวก้ำกึ่ง
ภาษาอังกฤษ	ใช้	ตัวอย่าง	ใช้	ตัวอย่าง
th	ท	thorium = ทอเรียม	ท	zenith = เซนิต
thm	-	-	ทิม	biorhythm = ไบโอริทึม
				logarithm = ลอการิทึม
ti (ออกเสียง ช)	ช	nation = เนชั่น	-	
		strontium = สตรอนเซียม		
v (เมื่อเป็นตัวสะกดของพยางค์ต้นและเป็นตัวนำของพยางค์ต่อไปด้วย)	ว	volt = โวลต์	ฟ	love = เลิฟ
			ฟว	perovskite = เพอโรฟสไกต์
	-	-	ว	Livingstone = ลิฟวิงสโตน
w	ว	Wales = เวลส์	-	cowboy = คาวบอย
x	ช	Xenon = ซีโนน	กช	boxer = บอกเซอร์
				oxford = ออกซฟอร์ด
				onyx = โอนิกซ์
y	ย	Yale = เยล	ย	key = คีย์
z	ช	zone = โซน	ช	Vaduz = วาดุซ

หมายเหตุ: 1. คำหรือพยางค์ที่มีพยัญชนะต้นหลายตัว และตัวหน้าไม่ออกเสียง เมื่อเขียนทับศัพท์เป็นภาษาไทย ไม่ต้องใส่พยัญชนะตัวที่ไม่ออกเสียง เช่น

gnat	=	แตน
knight	=	ไนต์
psycho	=	ไซโค
pneumonia	=	นิวโมเนีย

2. วิสามานยนาม ที่ในภาษาอังกฤษออกเสียงเฉพาะพิเศษนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในตาราง ให้ถอดตามการออกเสียง เช่น

Worcester	=	วูสเตอร์
Marble Arch	=	มาร์บะลาซ

การบัญญัติศัพท์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการบัญญัติศัพท์ไว้ ดังนี้

สนั่น ปัทมะทิน (253: 2575) กล่าวถึงการบัญญัติศัพท์ไว้ว่า การบัญญัติศัพท์ คือ ศัพท์ทางวิชาการที่อุปบัญญัติขึ้นใช้เป็นประจำ โดยได้รับอนุมัติจากราชบัณฑิตยสถาน

สุจิตรา กลิ่นเกษร (2538: 41) กล่าวถึงวิธีการบัญญัติศัพท์ สรุปได้ว่า การบัญญัติศัพท์โดยการคิดคำขึ้นใหม่ในภาษาไทย ทำได้ดังนี้

1. เทียบคำที่ภาษาไทยใช้อยู่ แล้วมีความหมายตรงกัน เช่น copper ทองแดง
2. หากำไทยมาผูกขึ้นใหม่ให้กะทัดรัดและสื่อความหมายได้ตรงกับความหมายในภาษาต่างประเทศ แต่ในการใช้คำไทยมาบัญญัติอาจมีลักษณะเป็นการแปลศัพท์
3. ผูกคำขึ้นโดยใช้คำบาลี สันสกฤต มาสมาสตามหลักไวยากรณ์บาลี สันสกฤต เช่น สวนศาสตร์ (บาลี + สันสกฤต)

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 193) กล่าวถึงการบัญญัติศัพท์ไว้ว่า การบัญญัติศัพท์ เป็นการยืมความหมายที่ไม่มีใช้ในภาษา ต้องสร้างคำใหม่เพื่อใช้กับความหมายที่ยืมเข้ามา การบัญญัติศัพท์เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการบัญญัติศัพท์ภาษาไทย มีแนวการบัญญัติศัพท์ คือ

1. การบัญญัติศัพท์ต้องพิจารณาความหมายของศัพท์เดิมให้ชัดเจน
2. ศัพท์บัญญัติต้องเป็นศัพท์ที่คนไทยฟังแล้วเกิดความเข้าใจถูกต้อง หรือใกล้เคียงกับความหมายเดิม
3. ศัพท์บัญญัติควรใช้คำไทยก่อน เมื่อหาไม่ได้จึงใช้คำที่มาจากภาษาอื่น
4. ศัพท์ภาษาอังกฤษที่มีศัพท์เดียว แต่มีความหมายหลายอย่าง อาจบัญญัติศัพท์ไทยหลายคำให้ตรงกับความหมายแต่ละอย่าง
5. ยึดหลักภาษาศาสตร์เป็นหลัก

ศักดิ์ศรี เข้มนัลดดา (2528: 40) กล่าวถึงการบัญญัติศัพท์ว่ามีหลายแบบ สรุปได้ดังนี้

1. บัญญัติศัพท์ขึ้นใช้เองตามความจำเป็น จะเป็นคำไทยแท้หรือคำต่างประเทศก็ได้
2. บัญญัติศัพท์โดยการทับศัพท์คำต่างประเทศ โคดออกเสียงได้สะดวกแก่ลิ้นคนไทย
3. บัญญัติศัพท์แทนคำต่างประเทศ โดยแปลแบบเก็บความแล้วตั้งเป็นคำศัพท์
4. บัญญัติศัพท์โดยเอาคำต่างประเทศประสมกับคำต่างประเทศ

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า การบัญญัติศัพท์ เป็นการสร้างคำศัพท์ขึ้นมาใช้แทนคำต่างประเทศที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย โดยต้องคิดคำไทยก่อน แต่หากหาไม่ได้จึงใช้คำจากภาษาบาลีสันสกฤตซึ่งมีอยู่ในภาษาไทยมาสร้างคำขึ้นใหม่

การแปลศัพท์

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงความหมายของการแปลศัพท์ไว้ ดังนี้

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์ (2524: 26) กล่าวถึงการแปลความว่า เป็นวิธีการแปลคำศัพท์ที่เป็นที่ยอมรับกันแล้วทั่วไป เช่น star แปลว่า movie star แปลว่า ดาราภาพยนตร์

ไวลด์คัลด์ กิ่งคำ (2550: 11) กล่าวว่า การแปลศัพท์ หมายถึง การยืมความหมายของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ โดยการแปลความหมายของศัพท์ชนิดคำต่อคำ เรืองเสียงไม่สำคัญ การแปลศัพท์มักแปลคำประสมหรือสำนวนการพูด เช่น black sheep แปลเป็น แกะดำ

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 65-69) กล่าวว่า การแปลศัพท์ เป็นการยืมเอาความหมายของคำภาษาอื่นมาใช้ โดยลักษณะการแปลเป็นการแปลแบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม

จากเอกสารข้างต้นสรุปได้ว่า การแปลศัพท์ เป็นการแปลความหมายของศัพท์ในลักษณะของการยืมความหมายของอีกภาษาหนึ่งมาใช้

เอกสารที่เกี่ยวกับคำยืมภาษาอังกฤษ

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 186) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษมีลักษณะเป็นภาษามีวิภัติปัจจัย เช่นเดียวกับภาษาบาลีและสันสกฤต จัดอยู่ในตระกูล Indo-European ซึ่งวิวัฒนาการมาจากภาษาละติน มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำหรือเติมท้ายศัพท์ในลักษณะต่างๆ กัน เพื่อแสดงลักษณะไวยากรณ์ เช่น เพศ พจน์ กาล การก ฯลฯ หรือทำให้ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไป

ไวลด์คัลด์ กิ่งคำ (2550: 116) กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีวิภัติปัจจัย (Inflectional Language) จัดอยู่ในตระกูลอินโด-ยูโรเปียน อยู่สาขา Germanic และเป็น Low German ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีอิทธิพลต่อภาษาไทยมาก รองจากภาษาบาลี-สันสกฤต และนับวันจะเพิ่มความสำคัญขึ้นตามลำดับเพราะประเทศต่างๆ ให้ความสนใจและยกภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาสากลใช้เป็นที่สื่อกลางในการติดต่อความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ คนไทยในปัจจุบันนิยมใช้ภาษาอังกฤษกันอย่างแพร่หลาย ด้วยเหตุดังกล่าวจึงทำให้คำภาษาอังกฤษมีเป็นอยู่จำนวนมากในภาษาไทย

กำชัย ทองหล่อ (2509: 363-366) ได้กล่าวว่า ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีอุปสรรค วิภัติปัจจัยเช่นเดียวกับภาษาบาลีและสันสกฤต จึงมีวิธีเปลี่ยนรูปและท้ายคำให้เป็น บุรุษ ลิงค์ การก และกาล ต่างๆ ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่เจริญแพร่หลายไปทั่วโลก เป็นสื่อสัมพันธ์ในการค้าขายและการเผยแพร่วัฒนธรรมตะวันตกไปยังส่วนต่างๆ ของโลก เพราะฉะนั้น คำอังกฤษจึงแทรกซึมเข้าไปในภาษาของชาติต่างๆ รวมทั้งภาษาไทยเราด้วย

การที่คำภาษาอังกฤษเข้ามาปะปนอยู่ในภาษาไทย เนื่องจากสาเหตุหลายประการ เช่น

1. เนื่องจากการค้าขาย คือ ชนชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษได้เข้ามาค้าขายติดต่อกับประเทศไทย เมื่อจะขายสินค้าอะไรก็เรียกชื่อสินค้านั้นเป็นภาษาอังกฤษ แต่ถ้าเป็นสินค้าที่เคยมีหรือเคยรู้จักกันในเมืองไทยแล้ว จึงเรียกชื่อสินค้านั้นเป็นคำไทย

2. เนื่องจากการศึกษา คือ เมื่อไทยเห็นความสำคัญในการติดต่อกับชนชาติตะวันตก เพราะมีทางที่จะทำการค้าขายและถ่ายทอดวิชาความรู้ สร้างความเจริญรุ่งเรืองให้แก่ประเทศชาติ จึงเริ่มสนใจศึกษาภาษาอังกฤษโดยพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้นำ เริ่มต้นจากราชสำนักก่อน แล้วแพร่หลายไปในหมู่ข้าราชการและประชาชน จนกระทั่งส่งนักเรียนไทยไปศึกษาโดยตรงที่ประเทศอังกฤษ ในที่สุดได้เพิ่มหลักสูตรการสอนภาษาอังกฤษขึ้นทั่วพระราชอาณาจักร นับเป็นภาษาสำคัญที่สองรองจากภาษาไทย

ลักษณะของภาษาอังกฤษเปรียบเทียบกับภาษาไทย

วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (2549: 256-259) กล่าวถึงลักษณะของภาษาอังกฤษเมื่อเปรียบเทียบกับภาษาไทยจะเห็นข้อแตกต่าง ดังนี้

1. ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่มีการเติมหน่วยผันคำ คำในภาษาอังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงรูปเมื่อเข้าประโยคเพื่อแสดงลักษณะทางด้านไวยากรณ์ ซึ่งได้แก่ บุรุษ พจน์ และกาล เป็นต้น ส่วนภาษาไทยเป็นภาษาคำโดด คำในภาษาไทยส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียว และไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำเมื่อเรียงคำเข้าประโยค ดังตัวอย่าง

เมื่อประธานของประโยคเป็นเอกพจน์ บุรุษที่ 3 ปัจจุบันกาล ภาษาอังกฤษต้องเติม s ที่คำกริยา เช่น

อังกฤษ

I read the book.

He reads the book.

ไทย

ฉัน อ่าน หนังสือ

เขา อ่าน หนังสือ

คำกริยาภาษาอังกฤษต้องเปลี่ยนรูปเมื่อเป็นอดีตกาล คือ ต้องเติม ed ท้ายคำกริยา หรือเปลี่ยนรูปคำ เช่น

อังกฤษ	ไทย
He <u>kicks</u> the ball. (ปัจจุบัน)	เขา <u>เตะ</u> ลูกบอล
He <u>kicked</u> the ball. (อดีต)	เขา <u>เตะ</u> ลูกบอล

2. ภาษาอังกฤษมีการเติมหน่วยคำเติมหน้า (prefix) และหน่วยคำเติมท้าย (suffix) เพื่อสร้างคำใหม่ขึ้นใช้ในภาษา หรือทำให้หน้าที่และความหมายของคำเดิมเปลี่ยนไป เช่น

การเติมหน่วยคำเติมหน้า

คำเดิม		หน่วยคำเติมหน้า	คำใหม่	
construct	สร้าง	re-	reconstruct	สร้างใหม่
complete	สมบูรณ์	in-	incomplete	ไม่สมบูรณ์

การเติมหน่วยคำเติมท้าย

คำเดิม		หน่วยคำเติมท้าย	คำใหม่
drive (ก.) ขับ		-er	driver (น.) คนขับรถ
enjoy (ก.) สนุก, ชอบ		-ment	enjoyment (น.) ความเพลิดเพลิน

3. ภาษาอังกฤษมีการเติมหน่วยคำเติมท้ายเพื่อแสดงหน้าที่ทางไวยากรณ์ เช่น

คำเดิม	หน่วยคำเติมท้าย	คำใหม่
--------	-----------------	--------

แสดงพจน์

boy (น.) เด็กผู้ชาย	-s	boys (น.) เด็กผู้ชายหลายคน
---------------------	----	----------------------------

ลักษณะคำยืมภาษาอังกฤษในภาษาไทย

วัลยา ช่างขวัญยืน และคณะ (2549: 259-272) กล่าวถึงคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏใช้อยู่ในภาษาไทยมีลักษณะดังนี้

1. คำยืมภาษาอังกฤษส่วนใหญ่เป็นคำหลายพยางค์ เมื่อไทยยืมมาใช้จึงทำให้ภาษาไทยมีคำหลายพยางค์มากขึ้น เช่น แคลปซูล, โฟกัส, เทรนเนอร์, คอมพิวเตอร์, ไวโอลิน, ครัวเมเยอร์, เทคโนโลยี, อิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น
2. ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปทางไวยากรณ์ ภาษาอังกฤษมีการเปลี่ยนแปลงรูปคำตามลักษณะทางไวยากรณ์ แต่เมื่อยืมเข้ามาใช้ในภาษาไทย ไม่มีการเปลี่ยนแปลงรูปคำไปตามลักษณะทางไวยากรณ์ที่เปลี่ยนไปนั้น เช่น คำนามมักเป็นรูปเอกพจน์ เช่น แมน, ฟุต, แอปเปิ้ล คำกริยามักเป็นรูปปัจจุบันกาล เช่น วอร์, วอร์ม, ปรูฟ, ครีป เป็นต้น

คนไทยใช้คำยืมภาษาอังกฤษโดยไม่คำนึงถึงชนิดและหน้าที่ของคำในภาษาอังกฤษ เช่น

คำที่ไทยใช้	คำอังกฤษ
ซอरी (ก.)	sorry (ค.)
ไดเอ็ต (ก.)	diet (น.)

3. มีการปรับเสียงให้เข้ากับระบบเสียงภาษาไทย ดังนี้

3.1 การปรับเสียงพยัญชนะต้น คำภาษาอังกฤษที่ใช้เสียงพยัญชนะต้นที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย จะปรับมาใช้เสียงพยัญชนะต้นที่มีสัทลักษณะใกล้เคียงกันแทน

3.2 การปรับเสียงพยัญชนะท้าย คนไทยบางคนปรับเสียงพยัญชนะเหล่านี้ให้เข้ากับเสียงตัวสะกดแม่กบ, กน และ กด ของไทย เช่น golf ออกเสียงเป็น /ก๊อบ/ football ออกเสียงเป็น /ฟุตบอล/ gas ออกเสียงเป็น /แก็ด/

3.3 ตัดเสียงพยัญชนะตำแหน่งที่ 1 ของเสียงพยัญชนะท้ายประสมออก พยางค์ในภาษาไทยไม่มีการออกเสียงพยัญชนะประสมในตำแหน่งท้ายพยางค์ แต่พยางค์ในภาษาอังกฤษมี

จะเห็นได้ว่า การปรับเปลี่ยนเสียงคำยืมภาษาอังกฤษให้ออกเสียงได้สะดวกตามระบบเสียงของภาษาไทย ไม่ทำให้การออกเสียงต่างจากคำทับศัพท์เดิมมากนัก และคนส่วนใหญ่ยังเข้าใจตรงกันว่าคำเดิมคือคำใด ซึ่งถือเป็นลักษณะธรรมชาติของการยืมคำจากภาษาอื่นมาใช้ ดังที่ บรรจบ พันธุเมธา (2525: 42) กล่าวไว้ว่า คำข้างต้นที่ถือได้ว่าทับศัพท์นั้น ถึงอย่างไรก็ยังคงออกเสียงไม่เหมือนเจ้าของภาษา ทั้งนี้เพราะส่วนมากเราอ่านคำตรงตามตัวอักษรแล้วออกเสียงตัวอักษรนั้นตามอักษรวิธีของไทย และการถ่ายเสียงบางคำก็ต้องตกแต่งเพิ่มเติม เพื่อให้ออกเสียงสะดวกตามแบบไทย ดังนั้นเสียงจึงต้องต่างไปบ้างเป็นธรรมดา นอกจากนี้เสียงบางเสียงของเข้า เราออกเสียงได้ไม่ตรงตามนั้นบ้าง เมื่อเทียบกับเสียงไทย เช่นเสียง sh หรือไม่มีในระบบเสียงของเราบ้าง เช่นเสียง g, z คำทับศัพท์จึงออกเสียงและเขียนต่างไป

3.4 คำภาษาอังกฤษจำนวนมากเมื่อยืมมาใช้ในภาษาไทยในกรณีที่ไม่เป็นทางการมักตัดพยางค์ให้มีจำนวนน้อยลง เช่น แอร์ (air-conditioner) แบดมินตัน (badminton) บีนส์ (blue jeans) เป็นต้น

4. การใช้เสียงพยัญชนะที่ไม่มีในระบบเสียงภาษาไทย

4.1 การเพิ่มเสียงพยัญชนะควบ เมื่อไทยยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ ทำให้ภาษาไทยมีเสียงพยัญชนะควบกล้ำเพิ่มขึ้น เช่น (bl-, br-, dr-, fl-, fr-, thr-) เป็นต้น เช่น บล็อก (block) ฟลู้ก (fluke) เฟรม (frame) เฟรช (fresh) ทรัมเปต (trumpet) เป็นต้น

4.2 เพิ่มเสียงพยัญชนะท้าย /-f, -l, -s/ เช่น กอล์ฟ (golf) แคปซูล (capsule) แคมปัส (campus) ออฟฟิศ (office)

5. วงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษ ในปัจจุบันพบว่าคำยืมภาษาอังกฤษกระจายอยู่ทั่วไปในภาษาไทย ได้แก่ คำศัพท์วิชาการ เช่น กลูโคส (glucose) แกรนิต (granite) ไซโคลน (cyclone) คำที่เกี่ยวข้องกับอาหาร ผลไม้ และเครื่องคั่ว เช่น กาแฟ (coffee) คุกกี้ (cookie) ครีม (cream) คำที่เกี่ยวข้องกับกีฬาและเครื่องดนตรี เช่น กอล์ฟ (golf) ฟุตบอล (football) สกี (ski) คำที่เกี่ยวข้องกับเครื่องใช้ต่างๆ เช่น คลิป (clip) คัตเตอร์ (cutter) ชอล์ก (chalk) คำที่เกี่ยวข้องกับกริยาอาการต่างๆ เช่น เคลียร์ (clear) ซ็อป (shop) เซ็น (sign) แด๊นซ์ (dance) สไมล์ (smile) เป็นต้น

ที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดนี้เป็นการยืมคำภาษาอังกฤษมาใช้ในลักษณะต่างๆ ตลอดจนวงศัพท์คำยืมภาษาอังกฤษที่กระจายอยู่ทั่วไปในภาษาไทย ซึ่งคำยืมเหล่านี้มีอยู่เป็นจำนวนมากในภาษาไทย และอาจเพิ่มจำนวนมากขึ้นเรื่อยๆ ทั้งนี้เพราะความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยี และวิทยาการต่างๆ จากประเทศอังกฤษ และประเทศทางตะวันตกที่เข้ามาสู่ประเทศไทย

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการกลายความหมาย

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงการกลายความหมายไว้ ดังนี้

ประยูร ทรงศิลป์ (2526: 37-59) กล่าวถึงการกลายความหมายว่า การเปลี่ยนแปลงด้านความหมายของศัพท์ แบ่งออกได้เป็น 3 ประเภท คือ

1. ความหมายกว้างออก หมายความว่า สิ่งที่กำลังอ้างถึง เดิมมีจำนวน ประเภท หรือปริมาณน้อย แต่ต่อมากลางอ้างถึงนั้นเพิ่มขึ้นกว่าเดิม

2. ความหมายแคบเข้า เป็นการเปลี่ยนแปลงในทางตรงกันข้ามกับความหมายกว้างออก กล่าวคือ สิ่งที่กำลังอ้างถึง หมายถึง มีจำนวน ประเภท หรือปริมาณลดน้อยลงกว่าเดิม

3. ความหมายย้ายที่ หมายถึง ความหมายของคำเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยไม่มีเค้าความหมายเดิมเหลืออยู่

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์ (2526: 12-51) กล่าวถึงการกลายความหมายว่า นักภาษาศาสตร์แยกประเภทการเปลี่ยนแปลงด้านความหมายออกเป็น 3 ประเภท คือ

1. ความหมายกว้างออก หมายถึง สิ่งทีค่านัน้ๆ หมายถึงหรืออ้างถึง มีจำนวน ประเภท หรือ ปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่าเดิม

2. ความหมายแคบเข้า หมายถึง สิ่งทีค่านัน้ๆ หมายถึงหรืออ้างถึง มีจำนวน ประเภท หรือ ปริมาณน้อยลง

3. ความหมายย้ายที่ หมายถึง การออกเสียงคำๆ นึงยังคงเดิมแต่สิ่งทีคำๆ นัน้อ้างถึงได้ เปลี่ยนไป

บรรจบ พันธุมธา (2530: 85-88) ได้กล่าวถึงการกลายความหมายสรุปได้ว่า ความหมาย อาจกลายไปในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. ความหมายขยายตัว เรียกได้ 2 ลักษณะ คือ เพิ่มความหมายอื่นและความหมายเดิม ยังคงใช้อยู่ และความหมายเดิมขยายไปให้หมายครอบคลุมไปถึงสิ่งอื่นเรื่องอื่น ได้

2. ความหมายแคบเข้า แยกออกได้เป็น 2 ลักษณะ คือ ความหมายจำกัดจำเพาะมิได้หมาย ทั่วๆ ไป และใช้เพียงความหมายเดียว

3. ความหมายย้ายที่ คือ การทีคำศัพท์ต่างยุคต่างสมัยหรือต่างภาษาไม่อาจคงความหมาย เดิมได้กลายไปเป็นความหมายใหม่

ทองสุก เกตุโรจน์ (2549: 116) ได้กล่าวถึงการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำขี้ม ภาษาด่างประเทศทีใช้ในภาษาไทยไว้ว่าสามารถจำแนกออกได้เป็น 4 อย่างคือ

1. ความหมายแคบเข้า คือ การทีเราลดความหมายของคำในภาษาทีขี้มมาให้เหลือน้อย กว่าเดิมหรือกินเนื้อทีน้อยกว่าเดิม

2. ความหมายขยายตัวหรือกว้างออก คือ การทีเราเพิ่มความหมายของคำทีขี้มในภาษาทีขี้ม มาให้มากขึ้นหรือกินเนื้อทีกว้างขวางขึ้นกว่าเดิม

3. ความหมายย้ายที่ คือ การทีความหมายของคำทีขี้มมาเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมโดยสิ้นเชิง หรืออาจมีเค้าของความหมายเดิมเหลืออยู่บ้าง

4. การกลายเสียงเพื่อแยกความหมาย คือ การที่เรานำคำในภาษาที่ขึ้นมาเปลี่ยนแปลงเสียง เป็นสองเสียงหรือกว่านั้น แล้วกำหนดให้แต่ละเสียงมีความหมายอย่างหนึ่ง เป็นการสร้างคำใหม่เพิ่มขึ้นในภาษาคำเดียว และทำให้ใช้ได้สะดวกไม่สับสน เพราะเสียงต่างกันไป

พระยาอนุমানราชชน (2517: 269-279) ได้กล่าวถึงการกลายความหมาย พบว่าความหมาย มีลักษณะการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ สรุปได้ ดังนี้

1. ความหมายของคำที่มีลักษณะแคบเข้า คือ ผู้ใช้คำเอาคำที่มีความหมายรวมหลายชนิดไป ใช้ให้มีแก่นชนิดใดชนิดหนึ่งโดยเฉพาะ เช่น คำว่าเสื้อ หรือคำว่าหม้อ ซึ่งมีความหมายเป็นคำรวม ถ้านำไปใช้ในความหมายว่า เสื้อโคร่ง หรือหม้อรักษาโรคโดยเฉพาะ เมื่อใช้กันบ่อยๆ ความหมายก็อาจเข้าใจว่าเป็นเช่นนั้น ถ้าจะให้หมายความเป็นอย่างอื่นก็ต้องเอาคำอื่นประกอบเข้าด้วย เช่น เสื้อปลา หม้อความ เป็นต้น

2. ความหมายกว้างออก คือ คำที่มีความหมายเฉพาะอย่าง ซึ่งนำเอาไปใช้หมายถึงสิ่งอื่นที่มีลักษณะบางอย่างคล้ายคลึงกัน เช่น สวน ซึ่งแต่เดิมหมายถึงที่เพาะปลูกต้นไม้ซึ่งมีอะไรกันเป็นของเขต แต่บัดนี้ใช้ในความหมายกว้างออกไป เช่น สวนงู สวนสัตว์ แม้จนกระทั่งสวนหนังสือก็เคยมีคนพูด คำเช่น กิน หัว ดิน น้ำตาล โรง ป่า ถิ่น ฝรั่ง พ่อ เหล่านี้ในบัดนี้มีความหมายกว้างออก

3. ความหมายย้ายที่ คือ ความหมายที่ย้ายจากความหมายกลางไปเป็นความหมายข้างเคียง ถ้าความหมายกลางยังใช้อยู่ปกติ ก็เป็นความหมายกว้างออก ถ้าความหมายกลางยังคงใช้อยู่แต่ไม่ได้ใช้อย่างปกติ คงใช้แต่ลักษณะเป็นความหมายเฉพาะ ส่วนความหมายที่ใช้กันอยู่เป็นปกติ คือความหมายข้างเคียง เช่น คำว่าสงสาร ความหมายกลางเป็นอย่างหนึ่ง แต่ความหมายข้างเคียงเป็นอีกอย่างหนึ่ง ถือความว่าเป็นความหมายย้ายที่ ถ้าความหมายเดิมของคำไม่เหลืออยู่เลย คงใช้แต่ความหมายข้างเคียงเป็นปกติ ก็นับเป็นความหมายย้ายที่

คำที่มีความหมายย้ายที่ มักมีมากในคำที่เอามาจากภาษาต่างประเทศ เพราะความเข้าใจที่เคลื่อนจากความหมายเดิมไป เช่น มาลา เวทนา นาฏ องงค์ อนาทร อาษาไนย อนาธา ฯลฯ

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่าภาษาย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา และมีสาเหตุจากหลายประการ การเปลี่ยนแปลงสามารถเกิดขึ้นได้ทั้งการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงและความหมาย ในการเปลี่ยนแปลงทางภาษาด้านความหมายมี 3 ลักษณะ คือ ความหมายกว้างออก ความหมายแคบเข้า และ ความหมายย้ายที่

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พันธุ์ทิพย์ อินทยอด (2549) ศึกษาวิเคราะห์ความแตกต่างของคำศัพท์ระหว่างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใน 3 ลักษณะ ได้แก่ ความแตกต่างด้านจำนวนคำ ความแตกต่างด้านบทนิยามของคำศัพท์ และผลกระทบที่เกิดจากความแตกต่างของคำศัพท์ ปรากฏว่าจำนวนคำตั้งใจพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542 มีคำเพิ่มขึ้นจำนวน 1,042 คำ คำที่สูญหายไปมีจำนวน 427 คำ ชนิดของคำที่เพิ่มขึ้นและสูญหายมากที่สุดคือ คำนาม ความแตกต่างด้านบทนิยามศัพท์พบ 2 ลักษณะ คือบทนิยามหรือคำอธิบายเปลี่ยนแปลง ความหมายของคำศัพท์เหมือนเดิมแบ่งออกเป็น ความหมายกว้างออก ความหมายแคบเข้าและความหมายย้ายที่ และบทนิยามหรือคำอธิบายเปลี่ยนแปลง ความหมายของคำศัพท์ต่างกัน เป็นความแตกต่างที่ไม่มีเค้าของความหมายเดิม

ผลกระทบที่เกิดจากความแตกต่างของคำศัพท์พบว่า มีผลกระทบใน 4 ลักษณะ คือ ผลกระทบทางไวยากรณ์มีผลทำให้ชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์เกิดการเปลี่ยนแปลง ประเภทของคำเปลี่ยนไป และลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งเปลี่ยนไป ผลกระทบทางความหมายพบว่าทำให้เกิดการนำคำศัพท์มาใช้ในความหมายที่เพิ่มขึ้นและใช้ในความหมายแคบลง อีกทั้งมีการนำคำศัพท์มาใช้ผิดความหมายด้วย ผลกระทบต่อจำนวนคำทำให้เกิดคำศัพท์ใหม่ขึ้นใช้ในภาษาและเกิดการสูญของศัพท์ ผลกระทบด้านการใช้คำศัพท์ก่อให้เกิดปัญหาในการใช้คำศัพท์ของผู้ใช้ภาษา

อรไท ไหญ่แทนคุณ (2534) ได้ศึกษาวิเคราะห์ศัพท์โบราณจากวรรณคดีไทยที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 สรุปได้ว่า ศัพท์โบราณจากวรรณคดีไทยที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 เป็นศัพท์โบราณ 221 คำ เป็นคำไทยแท้ 102 คำ คำยืมจากภาษาบาลี 6 คำ ภาษาสันสกฤต 25 คำ ภาษาบาลีและสันสกฤต 15 คำ ภาษาเขมร 54 คำ ภาษาทมิฬ 1 คำ ภาษามลายู 1 คำ เป็นคำประสมระหว่างภาษาต่างๆ 7 คำ และไม่ทราบที่มา 10 คำ ศัพท์ที่หาประวัติที่มาได้จำนวน 211 คำ มีรูปศัพท์และความหมายคงเดิม และเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมบ้าง ดังนี้

การกลายเสียง จำแนกได้เป็น 7 ประเภท คือ การตัดเสียง การเติมเสียง การแทรกเสียง การกลมกลืนเสียง การแผลง การกลายเสียงตามวิธีการสนธิ การตัดแปลงเอารูปคำบาลีและสันสกฤตผสมกัน

การกลายความหมาย จากศัพท์โบราณ 221 คำ ปรากฏคำที่มีความหมายคงเดิม 150 คำ

ส่วนคำศัพท์ที่มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปมีดังนี้

1. ความหมายกว้างออก เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงความหมายที่กว้างไปกว่าเดิมหรือมีความหมายมากขึ้นจากเดิม เช่น ก่อ ความหมายเดิม หมายถึง เถา ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม หมายถึง เครือ หรือเชื้อสาย

2. ความหมายแคบลง เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงความหมายที่เดิมมีความหมายกว้างเป็นกลางทั่วไป หรือหลายความหมาย แต่เรารับมาใช้เพียงความหมายเดียว หรือจำกัดความหมายไปในทางใดทางหนึ่ง เช่น กระแฉ่น ความหมายเดิม หมายถึง อ้อฉาว แพร่สนั่นไป อึงไปทั่ว ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม หมายถึง ดังสนั่น

3. ความหมายย้ายที่ เป็นลักษณะการเปลี่ยนแปลงความหมายที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมแต่ยังมีเค้าความหมายเดิมอยู่บ้าง เช่น กรรแสง ความหมายเดิม หมายถึง ผ้าเช็ดปาก ผ้าเช็ดมือ ความหมายที่ปรากฏในพจนานุกรม หมายถึง ผ้าสไบ

อรพินท์ โลกัตถจริยา (2538) ศึกษาวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และ พ.ศ. 2525 เพื่อวิเคราะห์หาข้อสรุปของสาเหตุที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่างๆ ซึ่งสามารถสรุปได้ดังนี้

1. การเปลี่ยนแปลงจำนวนคำ พบว่าคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 จำนวน 1,367 คำ และ สูญหายไป 2 คำ ซึ่งคำที่เพิ่มขึ้นมีสาเหตุมาจากการเก็บรวบรวมคำศัพท์ที่มีอยู่แล้วในภาษาที่ควรรวบรวมไว้ในพจนานุกรม ซึ่งพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ยังไม่ได้รวบรวมไว้ และการยืมคำซึ่งเป็นคำศัพท์ที่เกิดใหม่ในภาษาและใช้กันอย่างแพร่หลาย

2. การเปลี่ยนแปลงบทนิยามคำศัพท์ ปรากฏการเปลี่ยนแปลง ใน 2 ลักษณะ คือ บทนิยามคำศัพท์ที่แตกต่างกัน แต่ความหมายคำศัพท์คงเดิม และบทนิยามคำศัพท์ที่แตกต่างกัน ทำให้ความหมายคำศัพท์ต่างกัน

3. การเปลี่ยนแปลงลักษณะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงด้านเสียง เช่น การสูญเสีย “ ร ” การซ้ำคำการละเสียง “ กระ ” และการเปลี่ยนแปลงด้านรูปเขียนคำศัพท์ เช่น เพิ่มรูปเขียนที่ใช้สำหรับการเข้าสมาสของคำบาลีและสันสกฤต และการเข้าสมาสกับคำอื่น ได้

4. ผลกระทบที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของคำศัพท์ การเปลี่ยนแปลงของคำศัพท์ส่งผลกระทบต่อในด้านอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องคือ

4.1 ผลกระทบทางด้านไวยากรณ์ เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านไวยากรณ์ของคำบางคำเท่านั้น ไม่ใช่ไวยากรณ์ทั้งระบบ ซึ่งได้แก่ 1) ประเภทของคำเปลี่ยนไป คือ เปลี่ยนจากความหมายเดียวเป็นคำหลายความหมาย 2) ลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งเปลี่ยนไป คือ คำที่เดิมไม่กำหนดลักษณะที่ใช้เฉพาะแห่งไว้เป็นคำที่ใช้โดยทั่วไป หรือคำที่กำหนดลักษณะที่ใช้เฉพาะแห่งไว้อย่างหนึ่ง แล้ว เมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้คำนั้นในลักษณะเฉพาะแห่งขึ้น หรือเปลี่ยนลักษณะแห่งการใช้ไป จึงทำให้ลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งเปลี่ยนไป 3) ชนิดของคำเปลี่ยนไป การเปลี่ยนแปลงบทนิยามคำศัพท์บางคำ มีผลทำให้หน้าที่หรือชนิดของคำตามหลักไวยากรณ์เปลี่ยนไปด้วย

4.2 ผลกระทบทางความหมาย ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงใน 3 ลักษณะ 1) การเปลี่ยนแปลงบทนิยามให้เป็นตามหลักตรรกวิทยา มีผลทำให้ความหมายของคำศัพท์อื่นที่เกี่ยวข้องเปลี่ยนไปด้วย 2) การเปลี่ยนแปลงความหมายของคำศัพท์ ทำให้ความหมายหลักของคำเปลี่ยนไป 3) การเปลี่ยนแปลงเสียงหรือรูปเขียนของคำศัพท์ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนไป

4.3 ผลกระทบต่อการใช้ภาษาในการเขียนบทนิยาม เกิดการเปลี่ยนแปลงในลักษณะต่าง ๆ คือ 1) การใช้คำบางคำต่างไปจากเดิม 2) การใช้คำที่เป็นปัจจุบันแทนคำเดิมที่เป็นคำเก่า 3) การใช้คำที่เป็นศัพท์ทางวิทยาศาสตร์, พฤษศาสตร์และสัตววิทยา แทนคำอธิบายลักษณะของพืช สัตว์และสิ่งต่างๆ แบบเดิม 4) การใช้หน่วยวัดหรือคำบอกขนาดต่างไปจากเดิม

4.4 ผลกระทบต่อจำนวนคำ การเปลี่ยนแปลงของคำศัพท์ที่มีผลให้จำนวนคำในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เพิ่มขึ้น คือ การเปลี่ยนแปลงบทนิยามคำศัพท์ตามหลักตรรกวิทยา และการเปลี่ยนแปลงด้านเสียงและรูป

ไทรแกรม ประมวลศิลป์ชัย (2532) ได้ศึกษาวัฒนธรรมของคำยืมที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อสำรวจคำยืมจากภาษาต่างประเทศ จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์คำยืมภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ตามแนวการแบ่งวัฒนธรรมภาษาของโวจิลินส์ (Voegelins) ผลการศึกษาพบว่า มีคำยืมจากภาษาต่างประเทศ 6,201 คำ จำแนกออกเป็น 15 หมวด ได้แก่ ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ภาษาเขมร ภาษาตะเลง ภาษาชวา ภาษามลายู ภาษาญวน ภาษาบาลี ภาษาบาลี-สันสกฤต ภาษาเบงกอลี ภาษาฝรั่งเศสภาษาละติน ภาษาสันสกฤต ภาษาอังกฤษ และภาษาฮินดี คำยืมที่จำแนกตามลักษณะทางวัฒนธรรมภาษาของโวจิลินส์ ได้สรุปได้ว่า คำยืมในหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติมีจำนวนมากที่สุด คือ 1,772 คำคำยืมในหมวดคำเกี่ยวกับมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์มีจำนวนน้อยที่สุด คือ 1,370 คำ ลักษณะทางวัฒนธรรมภาษาที่ปรากฏในคำยืมแต่ละภาษา พบว่า

ภาษาจีนมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด
 ภาษาญี่ปุ่นมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด
 ภาษาเขมรมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด
 ภาษาตะเลงมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด
 ภาษาชวามีคำในหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด
 ภาษาญวนมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด
 ภาษาบาลีมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับสติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึกและคุณค่า มากที่สุด
 ภาษาบาลี-สันสกฤตมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์มากที่สุด
 ภาษาเบงกอลีมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด
 ภาษาฝรั่งเศสมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด
 ภาษาละตินมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับสติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก และคุณค่ามากที่สุด
 ภาษาสันสกฤตมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับสติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก และคุณค่ามากที่สุด
 ภาษาอังกฤษมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับธรรมชาติมากที่สุด
 ภาษาฮินดีมีคำในหมวดคำเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมากที่สุด

จันทนา บุญแทน (2536) ได้ศึกษาคำยืมจากภาษาอังกฤษ ศึกษาเฉพาะลักษณะการยืมคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำทับศัพท์ โดยศึกษาจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรม New Model English – Thai Dictionary รวบรวมโดย สอ เสถบุตร สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของการยืม จำแนกออกเป็น

1.1 การคิดคำขึ้นใหม่ คือ การหาคำในภาษาไทยที่มีทั้งเสียงและความหมายเหมาะสมตรงกับความหมายเดิม แทนคำยืมจากภาษาอังกฤษ คำที่คิดขึ้นใหม่ เรียกว่า ศัพท์บัญญัติ

1.2 การทับศัพท์ คือ การนำคำจากภาษาอังกฤษมาใช้โดยตรง โดยไม่มีการดัดแปลงหรือดัดแปลงไปบ้าง เพื่อให้เหมาะสมกับระบบเสียงภาษาไทย โดยเขียนด้วยอักษรและอักษรวิธีภาษาไทย

1.3 การทับศัพท์และการคิดคำขึ้นใหม่ คือ การกำหนดคำขึ้นใหม่เพื่อใช้แทนคำยืมจากภาษาอังกฤษ โดยมีทั้งการทับศัพท์และการคิดคำใหม่ในคำเดียวกัน

2. ลักษณะความหมายของคำทับศัพท์ จำแนกออกเป็น

2.1 คำทับศัพท์ที่มีความหมายคงเดิม

2.2 คำทับศัพท์ที่มีการเปลี่ยนแปลงความหมาย จำแนกได้เป็น คำที่มีความหมายกว้าง ออก คำที่มีความหมายแคบเข้า คำที่มีความหมายย้ายที่

อุษณีย์ ดวงพรหม (2544) ได้ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษในนิราศต่างแดนของพลเรือตรี จวบ หงสกุล ในด้านลักษณะของคำยืม การปรากฏของคำศัพท์ และความหมายของคำยืม จากนิราศ 4 เรื่อง คือ นิราศเกาหลี นิราศฮาวาย นิราศยุโรปและนิราศออสเตรเลีย จำนวน 303 คำ ผลการศึกษา ลักษณะของคำยืมภาษาอังกฤษ จำแนกตามลักษณะทางวัฒนธรรมภาษาของโวจิลินส์ แบ่งเป็น 4 ลักษณะ คือ คำที่เกี่ยวกับธรรมชาติ จำนวน 28 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.54 คำที่เกี่ยวกับมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์จำนวน 10 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.30 คำที่เกี่ยวกับสติปัญญา อารมณ์ ความรู้สึก คุณค่าจำนวน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 7.26 และคำที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลมีจำนวนคำมากที่สุดจำนวน 233 คำ คิดเป็นร้อยละ 76.90 เนื่องจากการแตงนิราศกวีต้องบรรยายสถานที่ต่างๆ ที่ตนผ่านไปและสอดแทรกความรู้ด้านความสัมพันธ์ของบุคคล คือ กล่าวถึงการจำแนกเชื้อชาติ ศาสนา การติดต่อค้าขาย ศิลปวัฒนธรรม ตลอดจนสภาพบ้านเมืองและการปกครอง

การปรากฏของคำศัพท์ มีคำศัพท์จำนวน 155 คำ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ คำที่มีรูปศัพท์คงเดิมจำนวน 105 คำ คิดเป็นร้อยละ 67.74 และคำที่มีการเปลี่ยนแปลงรูปศัพท์จำนวน 50 คำ คิดเป็นร้อยละ 32.26 คำที่มีรูปศัพท์คงเดิมปรากฏมากที่สุด เพราะผู้แต่ง แต่งนิราศในระหว่างที่ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้มีคณะกรรมการบัญญัติศัพท์อย่างเป็นทางการ จึงมีหลักการเขียนคำทับศัพท์ส่วนใหญ่เช่นเดียวกับราชบัณฑิตยสถาน

ความหมายของคำยืมแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ความหมายคงเดิมจำนวน 297 คำ คิดเป็นร้อยละ 98.02 และความหมายเปลี่ยนแปลงจำนวน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.98 คำที่มีความหมายคงเดิมปรากฏมากที่สุดเป็นเพราะผู้แต่งมีความรู้เกี่ยวกับภาษาอังกฤษเป็นอย่างดี และสามารถใช้คำได้ตรงกับความหมายเดิม

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง พบว่ามีผู้ทำการศึกษาคำศัพท์ในพจนานุกรมหลายลักษณะ ซึ่งเป็นการศึกษาจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานเพียงฉบับเดียวหรือเปรียบเทียบสองฉบับเท่านั้น และมีผู้ทำการศึกษาคำภาษาต่างประเทศในลักษณะการสำรวจคำยืมจากภาษาต่างประเทศ จัดหมวดหมู่และวิเคราะห์คำยืมภาษาต่างประเทศที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แต่ยังไม่พบว่ามีการศึกษาพัฒนาการของคำยืมที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้ง 3 ฉบับ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ.2525 และ พ.ศ. 2542” เป็นการวิจัยแบบพรรณนาวิเคราะห์ (Descriptive Analysis Research) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนคำ และจำแนกหมวดคำศัพท์ การสร้างคำ และพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

แหล่งข้อมูล

แหล่งข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำยืมภาษาอังกฤษ วิธีการสร้างคำศัพท์ ได้แก่ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์ การเปลี่ยนแปลงทางความหมาย ได้แก่ ความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และความหมายย้ายที่ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพจนานุกรม คำยืมภาษาอังกฤษ วิธีการสร้างคำ และการเปลี่ยนแปลงความหมาย ผู้วิจัยศึกษาค้นคว้าข้อมูลดังกล่าวมาจาก สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตบางเขน หอสมุดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร และหอสมุดมหาวิทยาลัยมหิดล

2. ข้อมูลคำศัพท์ซึ่งเป็นคำยืมภาษาอังกฤษ ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลจากแหล่งข้อมูล ดังนี้

2.1 พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493

2.2 พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

2.3 พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ในการศึกษาพัฒนาการคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้ศึกษากลุ่มตัวอย่างประเภทเอกสาร โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 1,303 คำ ได้แก่

1. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493
2. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
3. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

เกณฑ์ที่ใช้ในการวิจัย

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้อมูลชั้นปฐมภูมิที่ได้จากการรวบรวมเอกสาร และอาศัยเกณฑ์ต่างๆ เป็นเกณฑ์ในการวิจัย ซึ่งเกณฑ์ที่จะใช้ศึกษามีดังนี้

1. เกณฑ์การพิจารณาการสร้างคำ

ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การพิจารณาการสร้างคำขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลความรู้ทั้งหมดขึ้นเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ การจำแนกการสร้างคำ แบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่ การทับศัพท์ การแปลศัพท์ และการบัญญัติศัพท์

2. เกณฑ์การวิเคราะห์พัฒนาการของบทนิยามศัพท์

ผู้วิจัยสร้างเกณฑ์การพิจารณาการสร้างคำขึ้นจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยประมวลความรู้ทั้งหมดขึ้นเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ

1. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม
2. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง แต่มีเค้าความหมายเดิม
จำแนกออก เป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

- 2.1 ความหมายแคบเข้า
- 2.2 ความหมายกว้างออก
- 2.3 ความหมายย้ายที่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลด้านจำนวนคำและบทนิยามศัพท์ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากเอกสาร โดยรวบรวมจาก คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หลังจากเก็บรวบรวมข้อมูลจากข้อมูลทั้ง 3 แหล่ง ผู้วิจัยนำข้อมูลมาจัดระเบียบข้อมูล ดังนี้

1.1 นำคำศัพท์ที่รวบรวมได้จำนวน 1,303 คำ บันทึกลงในบัตรคำ ประกอบด้วย คำศัพท์ บทนิยามศัพท์ และแหล่งที่มา

1.2 จัดเรียงเรียงคำศัพท์ เพื่อสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับตัวอักษร โดยจัดเรียงเรียงข้อมูลคำศัพท์ในพจนานุกรมแต่ละฉบับในลักษณะเดียวกัน ประกอบด้วย คำศัพท์ บทนิยามศัพท์ และแหล่งที่มา ดังภาพที่ 1

ก๊อก	น. เครื่องเปิดน้ำจากภาชนะ เช่น เป็บบหรือถัง. (อ. corks); เป็บบก้นก๊อก ใช้สำหรับทำจุกขวดและอื่นๆ (อ. <i>Quercus suber</i>) (พจนานุกรมฯ 2493: 102)
กัปตัน	(เล็ก) น. นายเรือ. (อ. <i>captain</i>) (พจนานุกรมฯ 2493: 126)
ก๊วก	น. คนทำกับข้าวฝรั่ง. (อ. <i>cook</i>) (พจนานุกรมฯ 2493: 150)
เกม	น. การเล่นแข่งขัน เช่น บิลเลียด; <u>ลักษณะนามเรียกการแข่งขันซึ่งถึงที่สุดแล้ว</u> (อ. <i>Game</i>) (พจนานุกรมฯ 2493: 185)
เกรน	<u>เกรน</u> น. <u>มาตราซึ่งของมีค่าของอังกฤษ หนึ่งเกรน เท่ากับ ๖๔.๑๕๕ มิลลิกรัม</u> (อ. <i>Grain</i>) (พจนานุกรมฯ 2493: 159)
เกีย	น. เครื่องเปลี่ยนความเร็วมาเป็นกำลังดันของเครื่องยนต์. (อ. <i>Gear</i>). (พจนานุกรมฯ 2493: 164)
แก๊ป	น. <u>ชื่อหมวกที่ไม่มีปีก โดยมีก้นหมวกบังหน้า; เครื่องที่ทำให้ระเบิดเป็นประกายติดกันเป็น เดิมมีรูปเหมือนหมวกแก๊ปไม่มีก้นบังหน้า. (อ. <i>Cap</i>); ชื่อปืนชนิดหนึ่งที่ยึดกระสุนและดินทางปาก และสับแก๊ป เรียกว่า ปืนแก๊ป.</u> (พจนานุกรมฯ 2493: 167)
โกเมน	น. พลอสซีแดงเข้ม. (ส. โกเมท พลอสซีซึ่งได้มาจากหิมลัยและแม่น้ำสินธุ มีลักษณะ ๔ ประเภท คือ สีขาว, สีเหลืองซีด, สีแดง, สีน้ำเงิน) (อ. <i>Garnet</i>)

ภาพที่ 1 แสดงการจัดเรียงเรียงข้อมูลตามลำดับตัวอักษร

การวิเคราะห์ข้อมูล

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. นำข้อมูลซึ่งเป็นคำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้งสามฉบับ มาวิเคราะห์พัฒนาการด้านจำนวนคำ ซึ่งผู้วิจัยแบ่งข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ

1.1 ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493

1.2 ศึกษาคำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

โดยศึกษาจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมแต่ละฉบับ แล้วหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง ดังภาพที่ 2

หมวดอักษร	พ.ศ. 2493	พ.ศ. 2525	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2542	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ
ก								
ข								
ค								

ภาพที่ 2 แสดงตารางเพื่อใช้วิเคราะห์พัฒนาการด้านจำนวนคำ

2. เมื่อศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนคำแล้ว นำข้อมูลซึ่งเป็นคำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้งสามฉบับ มาจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น โดยวิเคราะห์การจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษจากที่เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงพิจารณาจากความหมายของคำศัพท์ แต่ละคำว่าควรจัดอยู่ในหมวดใด โดยนำคำศัพท์มาระบุลงในตาราง ดังภาพที่ 3

จแนกหมวดคำศัพท์ไปพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจาก พจนานุกรมฯ พ.ศ.2542

คำศัพท์	หมวดคำศัพท์

ภาพที่ 3 แสดงวิธีการสร้างตารางเพื่อใช้ในการจำแนกหมวดคำศัพท์

จากนั้นนำข้อมูลของจำนวนคำในแต่ละหมวดมาหาค่าร้อยละ (Percentage) นำเสนอในรูปแบบตาราง

3. หลังจากจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้นในแต่ละช่วงทุกคำแล้วจึงวิเคราะห์ลักษณะการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น ในลักษณะต่อไปนี้

- 3.1 การทับศัพท์
- 3.2 การบัญญัติศัพท์
- 3.3 การแปลศัพท์

4. วิเคราะห์พัฒนาการของบทนิยามศัพท์ว่าในแต่ละช่วงมีการเปลี่ยนแปลงบทนิยามศัพท์ทำให้ความหมายเปลี่ยนแปลงอย่างไร ในลักษณะต่อไปนี้

4.1 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายของคำคงเดิม

4.2 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายของศัพท์เปลี่ยนแปลง โดยมีเค้าความหมายเดิม อาศัยเกณฑ์การเปลี่ยนแปลงความหมาย ได้แก่ ความหมายแคบเข้า ความหมายกว้างออก และ ความหมายย้ายที่

5. นำเสนอผลจากการวิเคราะห์โดยวิธีพรรณนาวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิจัย

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ผู้วิจัยแบ่งข้อมูลออกเป็น 4 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาการด้านจำนวนคำศัพท์
2. การจำแนกหมวดคำศัพท์
3. การวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์
4. พัฒนาการของบทนิยามศัพท์

โดยผู้วิจัยจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ศึกษาจากคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493
2. ศึกษาจากคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ดังนี้

ผลการวิเคราะห์พัฒนาการด้านจำนวนคำศัพท์

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542

หมวดอักษร	พ.ศ. 2493	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2542
ก	13	37	40
ข	-	1	4
ฃ	-	-	-
ค	-	68	70
ฅ	-	-	-
ฉ	-	-	-
ง	-	1	1
จ	1	7	7
ฉ	-	1	1
ช	3	9	13
ซ	2	39	40
ฌ	-	-	-
ญ	-	-	-
ฎ	-	-	-
ฏ	-	-	-
ฐ	-	-	-
ฑ	-	-	-
ฒ	-	-	-
ณ	-	-	-
ด	1	21	22
ต	2	4	4
ถ	-	1	-
ท	3	29	30
ธ	-	-	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมวดอักษร	พ.ศ. 2493	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2542
น	1	29	30
บ	6	34	33
ป	3	23	28
ผ	-	1	1
ฝ	-	-	-
พ	-	21	21
ฟ	3	24	26
ภ	-	1	1
ม	5	39	42
ย	1	10	10
ร	4	20	19
ฤ	-	-	-
ฤา	-	-	-
ล	2	19	20
ภ	-	-	-
ภา	-	-	-
ว	2	11	17
ศ	-	-	-
ษ	-	-	-
ส	6	38	44
ห	6	7	7
ฬ	-	-	-
อ	4	71	73
ฮ	2	31	32
รวม	70	597	636

จากตารางพบว่า จำนวนคำตั้งที่เป็นคำยืมภาษาอังกฤษจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน เพิ่มขึ้นทุกครั้งในการปรับปรุงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยจำนวนคำจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีจำนวน 70 คำ จากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 จำนวน 597 คำ และจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 จำนวน 636 คำ นอกจากนี้ยังพบว่ามี 20 หมวดอักษรที่ไม่ปรากฏคำยืมภาษาอังกฤษ ได้แก่ ข ค ฉ ฉด ฉดฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ ฉดฎฎ ฉดฎฎฎ

1. ส่วนมากเป็นตัวอักษรที่มาจากภาษาบาลีและสันสกฤต ซึ่งมีอักษรไทยที่มีเสียงเหมือนกันอยู่แล้ว จึงนิยมใช้ตัวอักษรไทย เช่น ฎ มีเสียงตรงกับ ค, ฏ มีเสียงตรงกับ ต, ฑ มีเสียงตรงกับ ท, ฤ ฤๅ มีเสียงตรงกับ ร, ฦ ฦๅ มีเสียงตรงกับ ล และเมื่อรับคำจากภาษาอังกฤษมาโดยมากเป็นการทับศัพท์ซึ่งมีกฎเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดไว้แล้วว่าให้ใช้อักษรตัวใด

2. ตัวอักษรบางตัวไม่นิยมใช้ในปัจจุบัน เช่น ข ปัจจุบันนิยมใช้ ฃ แทน, ค ปัจจุบันนิยมใช้ ฅ ซึ่งตัวอักษรที่นำมาใช้แทนนั้นออกเสียงตรงกัน

นอกจากนี้ยังพบว่า มีสาเหตุที่ทำให้พัฒนาการด้านจำนวนของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1. การตัดที่มาของคำว่ามาจากภาษาอังกฤษออก เพื่อความถูกต้องชัดเจนมากขึ้น ดังตัวอย่าง

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493

เบนซีน (อ. Benzene)

เยอรมัน (อ.)

เรขาคณิต (อ. Geometry)

หม่อม (อ. Ma'am หรือ Madam)

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525

เบนซีน

เยอรมัน

เรขาคณิต

หม่อม

2. เปลี่ยนแปลงจากภาษาอังกฤษไปเป็นภาษาอื่น เพื่อความถูกต้องของที่มาของคำ
ดังตัวอย่าง

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493

ลิตร (อ. Litre)

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525

ลิตร (ฝ. Litre)

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525

คอนเวนต์ (อ. convent)

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2542

คอนเวนต์ (ฝ. convent)

3. ลดระดับคำจากคำตั้งเป็นคำอนุพจน์ ซึ่งสาเหตุอาจเนื่องมาจากได้มีการอธิบาย
ความหมายไว้แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องมีการอธิบายซ้ำอีก ดังตัวอย่าง

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525

บาร์เลย์

ไรย์

พจนานุกรมฯ พ.ศ. 2542

บาร์เลย์ (เป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว)

ไรย์ (เป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว)

ตารางที่ 2 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนคำขึ้นภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

หมวดอักษร	พ.ศ. 2493	พ.ศ. 2525	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ
ก	13	37	เพิ่ม 24 คำ	4.55
ข	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ฃ	-	-	-	-
ค	-	68	เพิ่ม 68 คำ	12.90
ค	-	-	-	-
ฅ	-	-	-	-
ง	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
จ	1	7	เพิ่ม 6 คำ	1.14
ฉ	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ช	3	9	เพิ่ม 6 คำ	1.14
ช	2	39	เพิ่ม 37 คำ	7.02
ฌ	-	-	-	-
ญ	-	-	-	-
ฎ	-	-	-	-
ฏ	-	-	-	-
ฐ	-	-	-	-
ฑ	-	-	-	-
ณ	-	-	-	-
ด	1	21	เพิ่ม 20 คำ	3.80
ต	2	4	เพิ่ม 2 คำ	0.38
ถ	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ท	3	29	เพิ่ม 26 คำ	4.93
ธ	-	-	-	-
น	1	29	เพิ่ม 28 คำ	5.3
บ	6	34	เพิ่ม 28 คำ	5.31
ป	3	23	เพิ่ม 20 คำ	3.80

ตารางที่ 2 (ต่อ)

หมวดอักษร	พ.ศ. 2493	พ.ศ. 2525	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ
ผ	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ฝ	-	-	-	-
พ	-	21	เพิ่ม 21 คำ	3.98
ฟ	3	24	เพิ่ม 21 คำ	3.98
ภ	-	1	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ม	5	39	เพิ่ม 34 คำ	6.45
ย	1	10	เพิ่ม 9 คำ	1.71
ร	4	20	เพิ่ม 16 คำ	3.04
ฤ	-	-	-	-
ຸຼ	-	-	-	-
ล	2	19	เพิ่ม 17 คำ	3.23
ฤ	-	-	-	-
ຸຼ	-	-	-	-
ว	2	11	เพิ่ม 9 คำ	1.71
ศ	-	-	-	-
ษ	-	-	-	-
ส	6	38	เพิ่ม 32 คำ	6.07
ห	6	7	เพิ่ม 1 คำ	0.19
ฬ	-	-	-	-
อ	4	71	เพิ่ม 67 คำ	12.71
ฮ	2	31	เพิ่ม 29 คำ	5.50
รวม	70	597	527	100.00

จากตารางจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีจำนวนคำเพิ่มขึ้น 527 คำ คิดเป็นร้อยละ 79.01 หมวดอักษรที่มีจำนวนคำเพิ่มมากขึ้นที่สุด คือ หมวดอักษร ค มีจำนวนคำเพิ่มขึ้น 68 คำ คิดเป็นร้อยละ 12.90

ตารางที่ 3 แสดงการเปลี่ยนแปลงจำนวนคำเชื่อมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

หมวดอักษร	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2542	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ
ก	37	40	เพิ่ม 3 คำ	7.69
ข	1	4	เพิ่ม 3 คำ	7.69
ฃ	-	-	-	-
ค	68	70	เพิ่ม 2 คำ	5.13
ค	-	-	-	-
ฅ	-	-	-	-
ง	1	1	คงที่	0.00
จ	7	7	คงที่	0.00
ฉ	1	1	คงที่	0.00
ช	9	13	เพิ่ม 4 คำ	10.26
ช	39	40	เพิ่ม 1 คำ	2.56
ฌ	-	-	-	-
ญ	-	-	-	-
ฎ	-	-	-	-
ฏ	-	-	-	-
ฐ	-	-	-	-
ฑ	-	-	-	-
ณ	-	-	-	-
ด	21	22	เพิ่ม 1 คำ	2.56
ด	4	4	คงที่	0.00
ถ	1	-	ลดลง 1 คำ	-2.56
ท	29	30	เพิ่ม 1 คำ	2.56
ธ	-	-	-	-
น	29	30	เพิ่ม 1 คำ	2.56
บ	34	33	ลดลง 1 คำ	-2.56
ป	23	28	เพิ่ม 5 คำ	12.82

ตารางที่ 3 (ต่อ)

หมวดอักษร	พ.ศ. 2525	พ.ศ. 2542	การเปลี่ยนแปลง	คิดเป็นร้อยละ
ผ	1	1	คงที่	0.00
ฝ	-	-	-	-
พ	21	21	คงที่	0.00
ฟ	24	26	เพิ่ม 2 คำ	5.13
ภ	1	1	คงที่	0.00
ม	39	42	เพิ่ม 3 คำ	7.69
ย	10	10	คงที่	0.00
ร	20	19	ลดลง 1 คำ	-2.56
ฤ	-	-	-	-
ฤา	-	-	-	-
ล	19	20	เพิ่ม 1 คำ	2.56
ภ	-	-	-	-
ภา	-	-	-	-
ว	11	17	เพิ่ม 6 คำ	15.38
ศ	-	-	-	-
ษ	-	-	-	-
ส	38	44	เพิ่ม 6 คำ	15.38
ห	7	7	คงที่	0.00
ฬ	-	-	-	-
อ	71	73	เพิ่ม 2 คำ	5.13
ฮ	31	32	เพิ่ม 1 คำ	2.56
รวม	597	636	39	100.00

จากตารางพบว่า จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีจำนวนคำเพิ่มขึ้น 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.16 หมวดอักษรที่มีจำนวนคำเพิ่มมากขึ้นที่สุดมี 2 หมวดอักษร คือ หมวดอักษร ว และ ส มีจำนวนคำเพิ่มขึ้น 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 15.38

จากการศึกษาพัฒนาการด้านจำนวนพบว่า จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้นทุก ครั้งในการชำระพจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถาน โดยในช่วงแรก ระหว่างพจนานุกรมลัพท์ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493-พ.ศ. 2525 จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้น 527 คำ คิด เป็นร้อยละ 79.01 ช่วงที่สองในระหว่างพจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้น 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.16

สาเหตุที่ทำให้จำนวนคำที่เพิ่มขึ้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากพจนานุกรมลัพท์ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีระยะเวลาการใช้นานถึง 27 ปี ก่อนจะชำระพจนานุกรมลัพท์ใหม่ คือ พจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวสังคมโลกและสังคมภาษา รวมถึงวัฒนธรรมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีคำยืมจากภาษาอังกฤษ เกิดขึ้นมากมาย โดยที่พจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ยังมิได้รวบรวมไว้ จึงนำมารวบรวมใน พจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ส่วนพจนานุกรมลัพท์ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 มีระยะเวลาห่างกันเพียง 17 ปี คำยืมจากภาษาอังกฤษที่มีในสังคมไทยส่วนใหญ่ ถูกรวบรวมไว้ในพจนานุกรมลัพท์ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แล้ว ดังนั้นจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมลัพท์ ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 จึงเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการชำระพจนานุกรมในช่วงแรก

ผลการวิเคราะห์การจำแนกหมวดคำศัพท์

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พบว่าในการปรับปรุงพจนานุกรมทั้ง 2 ครั้งมีคำยืมภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก คำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น มีความหลากหลาย ซึ่งสามารถจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น ได้ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงการจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493

หมวดคำศัพท์	จำนวนคำ	ร้อยละ
การชั่ง, ตวง, วัด	46	8.63
การช่าง, ไฟฟ้า, พลังงาน	31	5.82
การปกครอง, สงคราม	17	3.19
การแพทย์	23	4.32
กีฬา	21	3.94
คณิตศาสตร์	25	4.69
เชื้อชาติ	6	1.13
ดนตรี, การละเล่น	17	3.19
ดาราศาสตร์	5	0.94
ธุรกิจ, เศรษฐกิจ	15	2.81
เบ็ดเตล็ด	70	13.13
ภูมิศาสตร์	4	0.75
วิทยาศาสตร์	231	43.33
ศาสนา	6	1.13
อาหาร, เครื่องดื่ม	16	3.00
รวม	533	100.00

จากตารางพบว่า คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 พบมากที่สุดคือในหมวดวิทยาศาสตร์ จำนวน 231 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.33

สาเหตุที่ทำให้คำยืมภาษาอังกฤษในหมวดวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นมากที่สุด เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ที่เพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว มีคำศัพท์ทางวิทยาศาสตร์ ที่เป็นคำยืมภาษาอังกฤษใช้ในสังคมไทยมากขึ้น เช่น ชื่อแร่ธาตุต่างๆ ชื่อสารเคมี เป็นต้น ซึ่งคำเหล่านี้พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ยังมิได้รวบรวมไว้ จึงนำมารวบรวมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เพื่อให้เกิดความทันสมัย และช่วยให้ผู้ใช้ภาษามีแหล่งอ้างอิงที่ถูกต้อง

ตารางที่ 5 แสดงการจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

หมวดคำศัพท์	จำนวนคำ	ร้อยละ
การชั่ง, ตวง, วัด	2	4.55
การช่าง, ไฟฟ้า, พลังงาน	2	4.55
การปกครอง, สงคราม	3	6.82
การแพทย์	2	4.55
เชื้อชาติ	1	2.27
ดนตรี, การละเล่น	1	2.27
ธุรกิจ, เศรษฐกิจ	1	2.27
เบ็ดเตล็ด	22	50.00
วิทยาศาสตร์	5	11.36
ศาสนา	1	2.27
อาหาร, เครื่องดื่ม	3	6.82
รวม	43	100.00

จากตารางพบว่า คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 พบมากที่สุดหมวดเบ็ดเตล็ด จำนวน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 สาเหตุเนื่องมาจากช่วงระยะเวลาของพจนานุกรมทั้งสองฉบับห่างกันเพียง 17 ปี และคำยืมจากภาษาอังกฤษในหมวดใหญ่ๆ เช่น หมวดวิทยาศาสตร์, หมวดอาหาร เครื่องดื่ม, หมวดการปกครองสงคราม, หมวดการแพทย์ รวมถึงหมวดอื่นๆ ได้รวบรวมไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แล้ว คำยืมภาษาอังกฤษในหมวดเบ็ดเตล็ดจึงมีจำนวนเพิ่มขึ้นมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พบว่าในการปรับปรุงพจนานุกรมทั้งสองครั้งมีคำยืมภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก คำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น มีวิธีการสร้างคำศัพท์หลายวิธี ดังนี้

1. วิธีการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีรูปแบบการสร้างคำซึ่งแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์

1.1 การทับศัพท์ คือการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพยายามออกเสียงให้ใกล้เคียงกับคำที่ยืมมากที่สุด ซึ่งวิธีการทับศัพท์ที่พบมีหลายวิธี ดังนี้

ตารางที่ 6 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน 2493 ด้วยวิธีทับศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
กราฟ	graph	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ก, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ อา, ph แทนพยัญชนะ ฟ
กอลซ์	gauze	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ก, au แทนสระ ออ, ze แทนพยัญชนะ ซ
ก๊อบปี้	copy	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม ปนกับการถ่ายตัวอักษรด้วยเสียงที่ใกล้เคียงกัน โดยใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง และเพิ่มเสียงพยัญชนะสะกด	c แทนพยัญชนะ ค (แต่ใช้เสียงที่ใกล้เคียงกัน คือ ก), o แทนสระ ออ, p แทนพยัญชนะ ป, y แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์ตรีและวรรณยุกต์โท และเพิ่มเสียงพยัญชนะสะกดในพยางค์แรก (บ)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
กอล์ฟ	golf	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ก, o แทนสระ ออ, l แทนพยัญชนะ ล ใ้การันต์ เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง , f แทนพยัญชนะ ฟ
กะรัต	carat	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ อะ, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ อะ, t แทนพยัญชนะ ต
กีตาร์	guitar	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม แต่มีการ เปลี่ยนแปลงเสียง	g แทนพยัญชนะ ก, ui แทนสระ อี (แต่เปลี่ยนแปลงเสียงเป็นสระอี), t แทนพยัญชนะ ต, ar แทนสระ อา ใ้การันต์เพื่อรักษา รูปศัพท์
เกาต์	gout	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ก, ou แทนสระ เอา, t แทนพยัญชนะ ต ใ้การันต์ เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
กาอลิน	kaolin	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	k แทนพยัญชนะ ค (แต่ใช้เสียงที่ ใกล้เคียงกัน คือ ก เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง), ao แทน สระ เอา, l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
แก๊ง	gang	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	g แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ แอ, ng แทนพยัญชนะ ง อี ใ้ วรรณยุกต์ตรีกำกับเสียง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
แกมมา	gamma	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ แอ, m แทนพยัญชนะ ม, m แทน พยัญชนะ ม, a แทนสระ อา
คริปทอน	krypton	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	k แทนพยัญชนะ ค, r แทน พยัญชนะ ร, y แทนสระ อี, t แทนพยัญชนะ ท, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
ครีม	cream	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, r แทน พยัญชนะ ร, ea แทนสระ อี, m แทนพยัญชนะ ม
คอมมานโด	commando	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, o แทนสระ ออ, m แทนพยัญชนะ ม, m แทน พยัญชนะ ม, a แทนสระ อา, n แทนพยัญชนะ น, d แทน พยัญชนะ ด, o แทนสระ โอ
คอยล์	ignition coil	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยมี การตัดคำ	i แทนสระ อี, g แทนพยัญชนะ ก, n แทนพยัญชนะ น, i แทนสระ อี, ti แทนพยัญชนะ ช, ion แทนสระ อะ และพยัญชนะ น (อัน), c แทนพยัญชนะ ค, oi แทนสระ ออ และ พยัญชนะ ย (ออย), l แทนพยัญชนะ ล ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง และตัดคำว่า ignition

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
คุกกี้	cookie	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง และ เพิ่มเสียงตัวสะกดในพยางค์ แรก	c แทนพยัญชนะ ค, oo แทนสระ อุ , k แทนพยัญชนะ ก, ie แทนสระ อีใช้วรรณยุกต์กำกับ เสียง คือเครื่องหมายวรรณยุกต์โท เพิ่มเสียงพยัญชนะสะกด (ก)
คูเรียม	curium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, u แทนสระ อุ , r แทนพยัญชนะ ร, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
เค้ก	cake	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	c แทนพยัญชนะ ค, a แทนสระ เอ , ke แทนพยัญชนะ ก ใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์โท
เคเบิล	cable	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, a แทนสระ เอ , b แทนพยัญชนะ บ, l แทน พยัญชนะ ล(แต่ออกเสียงพยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความสะดวกใน การออกเสียง), e แทนสระ เออ
เคมี	chemistry	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม และมี การตัดเสียง	ch แทนพยัญชนะ ค, e แทนสระ เอ, m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ อี, s แทนพยัญชนะ ส, t แทนพยัญชนะ ท, r แทนพยัญชนะ ร, y แทนสระ อี ตัดเสียงคำจากสามพยางค์เหลือ เพียงสองพยางค์

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
โคบอลต์	cobalt	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, o แทนสระ โอ, b แทนพยัญชนะ บ, a แทนสระ ออ , l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง), t แทน พยัญชนะ ต ใส่การันต์เพื่อรักษารูป ศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
โคมา	coma	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	c แทนพยัญชนะ ค, o แทนสระ โอ , m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อา ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียงคือ เครื่องหมายวรรณยุกต์เอกใน พยางค์ที่สอง (โค <u>มา</u>)
เจอร์เมเนียม	germanium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ จ, er แทนสระ เออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์, m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ เอ, n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
ชอล์ก	chalk	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	ch แทนพยัญชนะ ช, a แทนสระ ออ, l แทนพยัญชนะ ล ใส่การันต์ เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง, k แทนพยัญชนะ ก
ชิมแปนซี	chimpanzee	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	ch แทนพยัญชนะ ช, i แทนสระ อิ , m แทนพยัญชนะ ม, p แทน พยัญชนะ ป, a แทนสระ แอ,

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
			n แทนพยัญชนะ น, z แทน พยัญชนะ ช, ee แทนสระ อี
เชียร์	cheer	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	ch แทนพยัญชนะ ช, eer แทนสระ เอีย ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์
แชร์	share	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	sh แทนพยัญชนะ ช, are แทนสระ แอะ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
โชว์	show	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	sh แทนพยัญชนะ ช, ow แทนสระ โอ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์โดย ไม่ออกเสียง
ซิกแซ็ก	zigzag	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม มีการ เปลี่ยนแปลงเสียง	z แทนพยัญชนะ ช, i แทนสระ อี, g แทนพยัญชนะ ก, z แทนพยัญชนะ ช, a แทนสระ แอะ (แต่เปลี่ยนเป็น สระเสียงสั้น (แอะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้ กำกับเสียงสั้น), g แทนพยัญชนะ ก
ซินนามิก	cinnamic acid	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยมี การตัดคำ	c แทนพยัญชนะ ช, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะน, n แทนพยัญชนะ น, a แทนสระ อา, m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ อี, c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ แอะ, c แทนพยัญชนะ ช , i แทนสระ อี, d แทนพยัญชนะ ด ตัดคำว่า acid

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ซีเมนต์	cement	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ อี, m แทนพยัญชนะ ม, e แทนสระ เอะ , n แทนพยัญชนะ น, t แทน พยัญชนะ ต ใ้การันต์เพื่อรักษา รูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
ซีเรียม	cerium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ อี, r แทนพยัญชนะ ร, iu แทนสระ เอีย , m แทนพยัญชนะ ม
ซีลีเนียม	selenium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ อี, l แทนพยัญชนะ ล, e แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
เซแคนต์	secant	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ เอ, c แทนพยัญชนะ ค, a แทนสระ แอ, n แทนพยัญชนะ น, t แทน พยัญชนะ ต ใ้การันต์เพื่อรักษา รูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
เซรุ่ม	serum	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	s แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ เอ, r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระ อุ, m แทนพยัญชนะ ม ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือเครื่องหมายวรรณยุกต์เอกใน พยางค์ที่สอง (เซรุ่ม)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
แซ็กคาริน	saccharin	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม มีการ เปลี่ยนแปลงเสียง	s แทนพยัญชนะ ซ, a แทนสระ แอ a แทนสระ แอ (แต่เปลี่ยนเป็นสระ เสียงสั้น (แอะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้ กำกับเสียงสั้น), c แทนพยัญชนะ ก, ch แทน พยัญชนะ ค, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร, i แทนสระ อิ, n แทนพยัญชนะ น
ดอลลาร์	dollar	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	d แทนพยัญชนะ ด, o แทนสระ ออ , l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง), l แทนพยัญชนะ ล, ar แทนสระ อา ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
ดัตช์	Dutch	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	D แทนพยัญชนะ ด, u แทนสระ อะ , t แทนพยัญชนะ ต, ch แทนพยัญชนะ ช ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง d แทนพยัญชนะ ด, y แทนสระ อิ, s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ พ, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, s แทนพยัญชนะ ซ, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
ดิสโพรเซียม	dysprosium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ พ, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, s แทนพยัญชนะ ซ, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ดีเซล	diesel	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	d แทนพยัญชนะ ด, ie แทนสระ อี, s แทนพยัญชนะ ซ, e แทนสระ เอ, l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ว (แม่ เกอว) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
ไดนาโม	dynamo	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	d แทนพยัญชนะ ด, y แทนสระ ไอ, n แทนพยัญชนะ น, a แทนสระ อา, m แทนพยัญชนะ ม, o แทนสระ โอ
ไดนาไมต์	dynamite	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	d แทนพยัญชนะ ด, y แทนสระ ไอ, n แทนพยัญชนะ น, a แทนสระ อา, m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ ไอ, te แทนพยัญชนะ ต ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
ตัน	ton	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ต, o แทนสระ อะ, n แทนพยัญชนะ น
ทรอมโบน	trombone	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ท, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ ออ, m แทนพยัญชนะ ม, b แทน พยัญชนะ บ, o แทนสระ โอ, ne แทนพยัญชนะ น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	วิเคราะห์คำศัพท์	ลักษณะการสร้างคำ
ทรัมเป็ต	trumpet	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ท, r แทน พยัญชนะ ร, u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม, p แทน พยัญชนะ ป, c แทนสระ เอะ ใส่มั ได้คู่กำกับเสียงสั้น, t แทน พยัญชนะ ต
ทรานซิสเตอร์	transistor	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ท, r แทน พยัญชนะ ร, a แทนสระ อา, n แทนพยัญชนะ น, s แทน พยัญชนะ ซ, i แทนสระ อิ, s แทนพยัญชนะ ส, t แทน พยัญชนะ ต, or แทนสระ เออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
ทอนซิล	tonsil	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ท, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น, s แทน พยัญชนะ ซ, i แทนสระ อิ, l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
ทอฟฟี่	toffee	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม โดยใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง	t แทนพยัญชนะ ท, o แทนสระ ออ, f แทนพยัญชนะ ฟ (แต่ออกเสียง พยัญชนะ บ (แม่ กบ) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง), f แทนพยัญชนะ ฟ, ee แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์เอกใน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	วิเคราะห์คำศัพท์	ลักษณะการสร้างคำ
			พยางค์ที่สอง (ทอพี) <u>ฟี่</u>)
ทีเอ็นที	TNT	การทับศัพท์โดยใช้คำย่อ	ย่อจาก trinitrotoluene (ไทรไนโตรโทลูอิน)
แท็กซี่	taxi	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง	t แทนพยัญชนะ ท, a แทนสระ แอ (แต่เปลี่ยนเป็นสระเสียงสั้น (แอะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้กำกับเสียงสั้น), x แทนพยัญชนะ กข (พยัญชนะ ก เป็นพยัญชนะสะกดในพยางค์แรก และ พยัญชนะ ข เป็นพยัญชนะต้นในพยางค์หลัง), i แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์เอกในพยางค์ที่สอง (แท็กซี่)
ไทเทรต	titrate	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม	t แทนพยัญชนะ ท, i แทนสระ ไอ, t แทนพยัญชนะ ท, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, te แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง)
นิกเกิล	nickel	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, i แทนสระ อี, c แทนพยัญชนะ ก, k แทนพยัญชนะ ก, e แทนสระ เอะ, l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	วิเคราะห์คำศัพท์	ลักษณะการสร้างคำ
			สะดวกในการออกเสียง)
นิโครม	nichrome	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, i แทนสระ อี, ch แทนพยัญชนะ ค, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, me แทนพยัญชนะ ม
นิวเคลียร์	nuclear	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, u แทนสระ อี และพยัญชนะ ว (อีว), c แทนพยัญชนะ ค, l แทน พยัญชนะ ล, ear แทนสระ เอีย ใ การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
นิวเคลียส	nucleus	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, u แทนสระ อี และพยัญชนะ ว (อีว), c แทนพยัญชนะ ค, l แทน พยัญชนะ ล, eu แทนสระ เอีย, s แทนพยัญชนะ ส
นิวตรอน	neutron	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, eu แทนสระ อี และพยัญชนะ ว (อีว), t แทนพยัญชนะ ต, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
นีออน	neon	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, e แทนสระ อี, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
โน้ต, โน้ตเพลง	note	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง และ มีการ เพิ่มคำ	n แทนพยัญชนะ น, o แทนสระ โอ , te แทนพยัญชนะ ด ใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง คือ เครื่องหมาย วรรณยุกต์ โท มีการเพิ่มคำว่า เพลง
ไนลอน	nylon	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	n แทนพยัญชนะ น, y แทนสระ ไอ, l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
บอลลูน	balloon	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	b แทนพยัญชนะ บ, a แทนสระ อะ , l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง) l แทน พยัญชนะ ล, oo แทนสระ อู, n แทนพยัญชนะ น
บิสมัท	bismuth	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	b แทนพยัญชนะ บ, i แทนสระ อิ, s แทนพยัญชนะ ส, m แทน พยัญชนะ ม, u แทนสระ อุ, th แทนพยัญชนะ ท (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
บีตา	beta rays	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม แต่มี การตัดคำ	b แทนพยัญชนะ บ, e แทนสระ อี, t แทนพยัญชนะ ต, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร, ay แทนสระ เอ, s แทนพยัญชนะ ส ตัดคำว่า rays

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
เบรก	brake	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	b แทนพยัญชนะ บ, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, ke แทนพยัญชนะ ก
เบริลเลียม	beryllium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	b แทนพยัญชนะ บ, e แทนสระ เอ, r แทนพยัญชนะ ร, y แทนสระ อี, l แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียงพยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง), l แทนด้วย ล, iu แทนสระ เอีย, m แทน พยัญชนะ ม
เบอร์เกิลเลียม	berkelium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	b แทนพยัญชนะ บ, er แทนสระ เออ ใ้การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์, k แทนพยัญชนะ ก, e แทนสระ อี, l แทนพยัญชนะ ล, iu แทนสระ เอีย, m แทน พยัญชนะ ม
ปรสิต	parasite	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	p แทนพยัญชนะ ป, a แทนสระ ออ, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ อะ, s แทนพยัญชนะ ส, i แทนสระ อี, te แทนพยัญชนะ ต
ปริซึม	prism	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	p แทนพยัญชนะ ป, r แทน พยัญชนะ ร, i แทนสระ อี, sm แทนสระ อี และ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
			พยัญชนะ ม (ซึม)
ปลั๊ก, ปลั๊กไฟ	plug	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง มี การเพิ่มคำ	p แทนพยัญชนะ ป, l แทน พยัญชนะ ล, u แทนสระ อะ, g แทนพยัญชนะ ก ใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง คือเครื่องหมาย วรรณยุกต์ ตรี มีการเพิ่มคำว่า ไฟ
ปลาสเตอร์	plaster	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	p แทนพยัญชนะ ป, l แทน พยัญชนะ ล, a แทนสระ อา, s แทนพยัญชนะ ส, t แทน พยัญชนะ ต, er แทนสระ เออ โดย ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
ปอนด์	pound	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	p แทนพยัญชนะ ป, ou แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น, d แทนพยัญชนะ ด ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
โป๊กเกอร์	poker	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง และเพิ่มพยัญชนะสะกด	p แทนพยัญชนะ ป, o แทนสระ โอ , k แทนพยัญชนะ ก, er แทนด้วย เออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ ใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์ ตรี ใน พยางค์แรก (โป๊กเกอร์) เพิ่มเสียง พยัญชนะสะกดในพยางค์แรก (ก)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
โปรตอน	proton	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ ป, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, t แทนพยัญชนะ ต, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
โปรตีน	protein	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ ป, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, t แทนพยัญชนะ ต, ei แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
โปลิโอ	poliomyelitis	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม และมีการตัดเสียง	p แทนพยัญชนะ ป, o แทนสระ โอ ,l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, o แทนสระ โอ, m แทนพยัญชนะ ม, ye แทนสระ ไอ, l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, t แทนพยัญชนะ ท, i แทนสระ อี, s แทนพยัญชนะ ส ตัดเสียงเหลือเพียงสามพยางค์
พลาสติก	plastic	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, l แทน พยัญชนะ ล, a แทนสระ อา, s แทนพยัญชนะ ส, t แทน พยัญชนะ ต, i แทนสระ อี, c แทนพยัญชนะ ก
พลาสมา	plasma	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ ,l แทน พยัญชนะ ล, a แทนสระ อา,s แทน พยัญชนะ ส, m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อา

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
พลูโต	pluto	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, l แทน พยัญชนะ ล, u แทนสระ อุ, t แทนพยัญชนะ ต, o แทนสระ โอ
พลูโทเนียม	plutonium	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, l แทน พยัญชนะ ล, u แทนสระ อุ, t แทนพยัญชนะ ท, o แทนสระ โอ, n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
पोโลเนียม	polonium	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, o แทนสระ ออ , l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ โอ , n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
เพรซีโอดีเมียม	praseodymium	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, r แทน พยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, s แทนพยัญชนะ ซ, eo แทนสระ อี, o แทนสระ โอ, d แทนพยัญชนะ ด, y แทนสระ อี, m แทนพยัญชนะ ม, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
แพลทินัม	platinum	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ พ, l แทน พยัญชนะ ล, a แทนสระ แอ, t แทนพยัญชนะ ท, i แทนสระ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
			อิ, n แทนพยัญชนะ น, u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม
ฟรี	free	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, r แทน พยัญชนะ ร, ee แทนสระ อี
ฟลูออรีน	fluorine	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, l แทน พยัญชนะ ล, u แทนสระ อุ, o แทนสระ ออ, r แทนพยัญชนะ ร, i แทนสระ อี, ne แทนพยัญชนะ น
ฟอร์มัลดีไฮด์	formaldehyde	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, or แทนสระ ออ, m แทนพยัญชนะ ม, a แทน สระ อา, l แทนพยัญชนะ ล, d แทนพยัญชนะ ด, e แทนสระ อี, h แทนพยัญชนะ ฮ, y แทนสระ ไอ, de แทนพยัญชนะ ด ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
ฟอร์มัลลิน	formalin	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, or แทนสระ ออ โดยใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ , m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อา, l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ฟูลสแก๊ป	foolscap	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	f แทนพยัญชนะ ฟ, oo แทนสระ อู, l แทนพยัญชนะ ล, s แทนพยัญชนะ ส, c แทน พยัญชนะ ก, a แทนสระ แอ, p แทนพยัญชนะ ป ใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง คือเครื่องหมาย วรรณยุกต์ ตรี ในพยางค์สุดท้าย (ฟูลสแก๊ป)
แฟชั่น	fashion	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	f แทนพยัญชนะ ฟ, a แทนสระ แอ, sh แทนพยัญชนะ ช, ion แทนด้วย สระ อะ และ พยัญชนะ น (อัน) ใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง คือเครื่องหมาย วรรณยุกต์ เอก ในพยางค์ที่สอง (แฟชั่น)
แฟลต	flat	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, l แทน พยัญชนะ ล, a แทนสระ แอ, t แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
มะกะโรนี	macaroni	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อะ, c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ อะ, r แทนสระ โอ, n แทนพยัญชนะ น, i แทนสระ อี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
มัมมี่	mummy	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อะ , m แทนพยัญชนะ ม, m แทน พยัญชนะ ม, y แทนสระ อี ใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์ เอก ในพยางค์ที่สอง (มัม <u>มี</u>)
มัสตาร์ด	mustard	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อะ, s แทนพยัญชนะ ส, t แทนพยัญชนะ ต, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง, d แทนพยัญชนะ ด
โมเลกุล	molecule	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, o แทนสระ โอ, l แทนพยัญชนะ ล, e แทนสระ เอ, c แทนพยัญชนะ ก, u แทนสระ อุ, le แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียงพยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง)
โมเสก	mosaic	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, o แทนสระ โอ, s แทนพยัญชนะ ส, ai แทน สระ เอ, c แทนพยัญชนะ ก
ไมกา	mica	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ ไอ , c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ อา

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ไมครอน	micron	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ ไอ , c แทนพยัญชนะ ค, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
ยิปซัม	gypsum	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	g แทนพยัญชนะ ย, y แทนสระ อี, p แทนพยัญชนะ ป, s แทนพยัญชนะ ซ, u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม
จีน	jean	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	j แทนพยัญชนะ จ (แต่ใช้เสียงที่ ใกล้เคียงกัน คือ ย), ea แทนสระ อี , n แทนพยัญชนะ น
ยูเรนัส	Uranus	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	u แทนพยัญชนะ ย และสระ อุ (ยู), r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, n แทนพยัญชนะ น, u แทนสระ อะ, s แทนพยัญชนะ ส
ยูเรเนียม	uranium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	u แทนพยัญชนะ ย และสระ อุ (ยู), r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ยูโรเพียม	europium	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม	eu แทนพยัญชนะ ย และสระ อู (ยู), r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, p แทนพยัญชนะ พ, iu แทนสระ เอีย, m แทน พยัญชนะ ม
เยซู	Jesus	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม โดยมีการ เปลี่ยนแปลงเสียง	j แทนพยัญชนะ จ (แต่ใช้เสียงที่ ใกล้เคียงกัน คือ ย), e แทนสระ อี, s แทนพยัญชนะ ซ, u แทนสระ อะ, s แทนพยัญชนะ ส เปลี่ยนแปลงเสียงในพยางค์ที่สอง จาก ซัส เป็น ชู
เย็บ	jab	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม โดยมีการ เปลี่ยนแปลงเสียง	j แทนพยัญชนะ จ (แต่ใช้เสียงที่ ใกล้เคียงกัน คือ ย), a แทนสระ แอ (แต่เปลี่ยนเป็นสระ เสียงสั้น (แอะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้ กำกับเสียงสั้น), b แทนพยัญชนะ บ
รัทเทอร์ฟอร์ดียม	rutherfordium	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม	r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระ อะ, th แทนพยัญชนะ ท, er แทนสระ เออ, f แทน พยัญชนะ ฟ, or แทนสระ ออ, d แทนพยัญชนะ ด, iu แทนสระ เอีย, m แทน พยัญชนะ ม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
รัมมี่	rummy	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	r แทนพยัญชนะ ร,u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม, m แทนพยัญชนะ ม, y แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์ เอก ใน พยางค์ที่สอง (รัมมี่)
ริบบิ้น	ribbon	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง และมีการเปลี่ยนแปลง เสียง	r แทนพยัญชนะ ร, i แทนสระอิ, b แทนพยัญชนะ บ, b แทนพยัญชนะ บ, o แทนสระ ออ (เปลี่ยนเป็นเสียง สระ อี), n แทนสระ น ใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์ โท ในพยางค์ที่สอง (ริบบิ้น)
รีดักชัน	reduction	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	r แทนพยัญชนะ ร, e แทนสระ อี, d แทนพยัญชนะ ด, u แทนสระ อะ, c แทนพยัญชนะ ก, ti แทนพยัญชนะ ช, o แทนสระ อะ , n แทนพยัญชนะ น
รีม	ream	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	r แทนพยัญชนะ ร, ea แทนสระ อี, m แทนพยัญชนะ ม
รูทีเนียม	ruthenium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระ อุ, th แทนพยัญชนะ ท, e แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ล็อกเกต	locket	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ ออ ,c แทนพยัญชนะ ก แอ (แต่ เปลี่ยนเป็นสระเสียงสั้น (เอาะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้กำกับเสียงสั้น), k แทนพยัญชนะ ก,e แทนสระ เอะ, t แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
ลิเทียม	lithium	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, e แทนสระ อี, th แทนพยัญชนะ ท, iu แทนสระ เอีย, m แทนพยัญชนะ ม
ลิฟต์	lift	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, e แทนสระ อี, f แทนพยัญชนะ ฟ (แต่ออกเสียง พยัญชนะ บ(แม่ กบ) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง), t แทนพยัญชนะ ต ใส่การ์ันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดย ไม่ออกเสียง
ลอการิทึม	logarithm	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ ออ, c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร, i แทนสระ อี, the แทนพยัญชนะ ต้น ท สระ อี และพยัญชนะสะกด ม (ทึม)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
เลเซอร์	laser	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, a แทนสระ เอ, s แทนพยัญชนะ ซ, er แทนสระ เออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์
เลวโลส	laevulose	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, a แทนสระ เอ, v แทนพยัญชนะ ว, u แทนสระ อู, l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ โอ, se แทนพยัญชนะ ส
แลนทานัม	lanthanum	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	l แทนพยัญชนะ ล, a แทนสระ แอ, n แทนพยัญชนะ น, th แทน พยัญชนะ ท, a แทนสระ อา, n แทนพยัญชนะ น, u แทนสระ อะ , m แทนพยัญชนะ ม
วัตต์	watt	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	w แทนพยัญชนะ ว, a แทนสระ อะ, t แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียงพยัญชนะ ค (แม่ กค) เพื่อความสะดวกในการ ออกเสียง), t แทนพยัญชนะ ต และใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
วาล์ว	valve	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	v แทนพยัญชนะ ว, a แทนสระ อา, l แทนพยัญชนะ ล (ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง), ve แทน พยัญชนะ ว
วิตามิน	vitamin	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	v แทนพยัญชนะ ว, i แทนสระ อี, t แทนพยัญชนะ ต, a แทนสระ อา, m แทนพยัญชนะ ม, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
วิสกี้	whisky	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม โดยใช้วรรณยุกต์ กำกับเสียง	wh แทนพยัญชนะว, i แทนสระ อี, s แทนพยัญชนะ ส, k แทนพยัญชนะ ก, y แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือ เครื่องหมายวรรณยุกต์โท ใน พยางค์สุดท้าย (วิสกี้)
วูลแฟรม	wolfram	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	w แทนพยัญชนะ ว, o แทนสระ อุ, l แทนพยัญชนะ ล, f แทนพยัญชนะ ฟ, r แทน พยัญชนะ ร, a แทนสระ แอ, m แทนพยัญชนะ ม
เวเลนซี	valency	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	v แทนพยัญชนะ ว, a แทนสระ เอ, l แทนพยัญชนะ ล, e แทนสระ เอ, n แทนพยัญชนะ น, c แทน พยัญชนะช, y แทนสระ อี

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ไวโอลิน	violin	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	v แทนพยัญชนะ ว, i แทนสระ ไอ, o แทนสระ โอ, l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
สกี	ski	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ส, k แทน พยัญชนะ ก, i แทนสระ อี
สเกต	roller skate	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม มีการ ตัดคำ	r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, l แทนพยัญชนะ ล, l แทน พยัญชนะ ล, er แทนสระ เออ, s แทนพยัญชนะ ส, k แทน พยัญชนะ ก, a แทนสระ เอ, te แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียงพยัญชนะ ค (แม่ กค) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง), มีการตัดคำว่า roller
สเนกเกอร์	snooker	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม และ เพิ่มเสียงพยัญชนะสะกด	s แทนพยัญชนะ ส, n แทน พยัญชนะ น, oo แทนสระ อุ, k แทนพยัญชนะ ก, er แทนสระ เออ เพิ่มเสียงพยัญชนะสะกดใน พยางค์แรก (ก) ใส่กรันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
สปาเกตตี	spaghetti	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ ป, a แทนสระ อา, k แทนพยัญชนะ ก, e แทนสระ

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
			เอะ, t แทนพยัญชนะ ต, t แทนพยัญชนะ ต, i แทนสระ อี
สเปกตรัม	spectrum	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ ป, e แทนสระ เอะ, c แทนพยัญชนะ ก, t แทน พยัญชนะ ต, r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม
สเปกโทรสโคป	spectroscope	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ ป, e แทนสระ เอะ, c แทนพยัญชนะ ก, t แทนพยัญชนะ ท, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, s แทนพยัญชนะ ส, c แทน พยัญชนะ ค, o แทนสระ โอ, pe แทนพยัญชนะ ป
ออกซิเจน	oxygen	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	o แทนพยัญชนะ อ และสระ ออ (ออ), x แทนพยัญชนะ กข โดยพยัญชนะ ก เป็นพยัญชนะ สะกดในพยางค์แรก และพยัญชนะ ช เป็นพยัญชนะต้น ในพยางค์ที่สอง, y แทนสระ อี, g แทนพยัญชนะ จ, e แทนสระ เอ, n แทนพยัญชนะ น

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ออกซิเดชัน	oxidation	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	o แทนพยัญชนะ อ และสระ ออ (ออ), x แทนพยัญชนะ กช โดยพยัญชนะ ก เป็นพยัญชนะ สะกดในพยางค์แรก และพยัญชนะ ช เป็นพยัญชนะต้น ในพยางค์ที่สอง, i แทนสระ อี, d แทนพยัญชนะ ด, a แทนสระ เอ, ti แทนพยัญชนะ ช, o แทนสระ อะ, n แทนพยัญชนะ น
ออกไซด์	oxide	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	o แทนพยัญชนะ อ และสระ ออ (ออ), x แทนพยัญชนะ กช โดย พยัญชนะ ก เป็นพยัญชนะสะกด ในพยางค์แรก และพยัญชนะ ช เป็นพยัญชนะต้นในพยางค์ที่สอง, i แทนสระ ไอ, de แทนพยัญชนะ ด ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดย ไม่ออกเสียง
ออนซ์	ounce	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	ou แทนพยัญชนะ อ และสระ ออ (ออ), n แทนพยัญชนะ น, ce แทน พยัญชนะ ช ใส่การันต์เพื่อรักษารูป ศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
อาร์กอน	argon	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	ar แทนพยัญชนะ อ และสระ อา (อา), ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง, g แทน

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
			พยัญชนะ ก, o แทนสระ ออ, n แทนพยัญชนะ น
อาร์ต	art paper	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม มีการ ตัดคำ	ar แทนพยัญชนะ อ และสระ อา (อา), ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง, t แทนพยัญชนะ ต, p แทนพยัญชนะ พ, a แทนสระ เอ, p แทนพยัญชนะ พ, er แทน สระ เออ มีการตัดคำว่า paper
แอลฟา	alpha rays	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม มีการ ตัดคำ	a แทนพยัญชนะ อ และสระ แอ (แอ), l แทนพยัญชนะ ล, ph แทนพยัญชนะ ฟ, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ เอ, y แทนพยัญชนะ ย, s แทนพยัญชนะ ส ตัดคำว่า rays
ฮอกกี้	hockey	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	h แทนพยัญชนะ ฮ, o แทนสระ ออ, c แทนพยัญชนะ ก, k แทนพยัญชนะ ก, ey แทนสระ อี ใช้วรรณยุกต์กำกับ เสียง คือเครื่องหมายวรรณยุกต์ โท ในพยางค์ที่สอง (ฮอกกี้)

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
เฮโมโกลบิน	haemoglobin	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, ae แทนสระ เอ, m แทนพยัญชนะ ม, o แทนสระ โอ, g แทนพยัญชนะ ก, l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ โอ, b แทนพยัญชนะ บ, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
เฮโรอีน	heroin	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, e แทนสระ เอ, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, i แทนสระ อี, n แทนพยัญชนะ น
เฮลิคอปเตอร์	helicopter	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, e แทนสระ เอ, l แทนพยัญชนะ ล, i แทนสระ อี, c แทนพยัญชนะ ค, o แทนสระ ออ, p แทนพยัญชนะ ป, t แทน พยัญชนะ ต, er แทนสระ เออ ใ การ์นต์เพื่อรักษารูปศัพท์โดยไม่ ออกเสียง
ไฮดรา	hydra	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, y แทนสระ ไอ, d แทนพยัญชนะ ด, r แทน พยัญชนะ ร, a แทนสระ อา
ไฮไฟ	hifi	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษร ตรงตามภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, i แทนสระ ไอ, f แทนพยัญชนะ ฟ, i แทนสระ ไอ

จากตารางพบว่า ลักษณะการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฯ 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ 2493 ในลักษณะการทับศัพท์นั้นมีหลายวิธี ดังนี้

1. การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม มีการถอดตัวอักษรโดยเทียบภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ตามหลักการทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน โดยถอดอักษรตรงกันทุกตัว เช่น

แฟลต flat ถอดเป็น f แทนด้วย ฟ, l แทนด้วย ล, a แทนด้วย แอ, t แทนด้วย ต

ไมกา mica ถอดเป็น m แทนด้วย ม, i แทนด้วย ไอ, c แทนด้วย ก, a แทนด้วย อา

ไฮไฟ hi-fi ถอดเป็น h แทนด้วย ฮ, i แทนด้วย ไอ, f แทนด้วย ฟ, i แทนด้วย ไอ

2. การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง เพื่อให้ออกเสียงได้สะดวก เช่น

มัมมี่ mammy ถอดเป็น m แทนด้วย ม, a แทนด้วย อะ, m แทนด้วย ม, m แทนด้วย ม, y แทนด้วย อี ใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง คือเครื่องหมายวรรณยุกต์เอก ในพยางค์ที่สุดท้าย (มัม^๓มี)

ปลั๊ก, ปลั๊กไฟ plug ใช้เครื่องหมายวรรณยุกต์ตรี (ปลั๊ก^๓)

ลักษณะการใส่วรรณยุกต์กำกับเสียงพบไม่มากนัก เนื่องจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ไม่มีวรรณยุกต์ เมื่อรับคำมาใช้จึงยึดลักษณะในภาษาเดิมไว้ แต่บางคำที่มีการใส่วรรณยุกต์กำกับเพื่อให้สะดวกในการออกเสียงนั้น มีข้อสังเกต 2 ลักษณะ ดังนี้

1.2 วิธีการบัญญัติศัพท์ เป็นการสร้างคำศัพท์ขึ้นมาใช้แทนคำต่างประเทศที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย โดยต้องคิดคำไทยก่อน แต่หากทำไม่ได้จึงใช้คำจากภาษาบาลี สันสกฤตซึ่งมีอยู่ในภาษาไทยมาสร้างคำขึ้นใหม่

ตารางที่ 7 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ด้วยวิธีบัญญัติศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
กรรมาชีพ	proletariat	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการผสมคำของคำว่ากรรม + อาชีพ กรรม เป็นคำสันสกฤต อาชีพ เป็นคำบาลีสันสกฤต
แขวนลอย	suspension	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าแขวน + ลอย
ควบแน่น	condense	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าควบ + แน่น
ความเค้น	stress	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าความ + เค้น
ความเครียด	strain	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าความ + เครียด
ความเฉื่อย	nertia	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าความ + เฉื่อย
ความถ่วง	gravity	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการผสมคำของคำว่าความ + ถ่วง

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ความถี่	frequency	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการประสมคำของคำว่า ความ + ถี่
ความโน้มถ่วง	gravitation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการประสมคำของคำว่า ความ + โน้ม + ถ่วง
ความเร่ง	acceleration	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการประสมคำของคำว่า ความ + เร่ง
ความหน่วง	retardation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการประสมคำของคำว่า ความ + หน่วง
จลนพลศาสตร์	kinetics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า จลน + พล + ศาสตร์ จลน เป็นคำบาลี พล เป็นคำบาลีสันสกฤต ศาสตร์ เป็นคำสันสกฤต
จลนศาสตร์	kinematics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า จลน + พล + ศาสตร์ จลน เป็นคำบาลี ศาสตร์ เป็นคำสันสกฤต
ทักษะ	skill	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤตมา (ทักษะ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
นันทนาการ	recreation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า นันท + อาการ นันท เป็นคำบาลี อาการ เป็นคำบาลีสันสกฤต
นิทรรศการ	exhibition	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า นิทรุสน + การ นิทรุสน เป็นคำสันสกฤต การเป็นคำบาลีสันสกฤต
นิพจน์	expression	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	เป็นคำบาลี นิ (เป็นอุปสรรค) + วจน
นิตินิยม	determinism	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า นิ+ ยัติ + นิยม นิ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ยัติ เป็นคำบาลี นิยม เป็นคำบาลีสันสกฤต
เนื้อเยื่อ	tissue	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	มาจากการประสมคำของคำว่า เนื้อ + เยื่อ
บรรษัท	corporation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (บริษัท)
ปฏิกิริยา	reactor	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า ปฏิ + กรณ์ ปฏิ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี กรณ์ เป็นคำสันสกฤต

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ปฏิชีวนะ	antibiotics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	เป็นคำสันสกฤต (ปฏิชีวน)
ประเทศ	state	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (ประเทศ)
ประพจน์	proposition	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (ประวจน)
ปริทรรศน์	periscope	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า ปริ + ทรรศน ปริ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ทรรศน เป็นคำสันสกฤต
ปริภูมิ	space	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า ปริ + ภูมิ ปริ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ภูมิ เป็นคำสันสกฤต
ผลึก	crystal	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	มาจากภาษาบาลี (ผลึก)
พลวง	antimony	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทย	พลวง เป็นคำภาษาไทย
พลวัต	dynamic	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า พล + วัตพล เป็นคำบาลีสันสกฤต วัต เป็นคำบาลี (วตุต)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
พลศาสตร์	dynamics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจาก พล + ศาสตร์ พล เป็นคำบาลีสันสกฤต ศาสตร์ เป็นคำสันสกฤต
พินาน	consciousness	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	เป็นคำบาลี (วิชาน)
ภากษานวุติ	accession	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า ภากษ + อนุวุติ ภากษ เป็นคำบาลีสันสกฤต อนุวุติ เป็นคำบาลี
รยางค์	appendage	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	เป็นคำบาลีสันสกฤต (รย+องฺค)
ระนาบ	plane	บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาเขมร	เป็นคำภาษาเขมร (ระนาบ)
สถิตยศาสตร์	statics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า สถิตย + ศาสตร์ สถิตย เป็นคำบาลี ศาสตร์ เป็นคำสันสกฤต
สมบูรณาญา- สิทธิราชย์	absolute monarchy	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า ตั้ง+บูรณ + อาญา + สิทธิ + ราชย์ ตั้ง เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี บูรณ เป็นคำสันสกฤต สิทธิ เป็นคำบาลี ราชย์ เป็นคำสันสกฤต

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
สมมาตร	symmetry	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจาก สม + มาตร สม เป็นคำบาลี มาตร เป็นคำสันสกฤต
สมาชิก	element, member	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	เป็นคำบาลีสันสกฤต
สมาพันธรัฐ	confederation of states	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากมาจากการสมาสคำของคำ ว่า สม + พนฺธ + รัฐ สม เป็นคำบาลี พฺนฺธ เป็นคำบาลีสันสกฤต รัฐ เป็นคำบาลี (รฎฺจ)
สังเคราะห์	synthesise	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (สัง+กรฺห)
สัญลักษณ์	symbol	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (สัง+ลัษณ)
สัทศาสตร์	phonetics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากมาจากการสมาสคำของคำ ว่า สัท + ศาสตร์ สัท เป็นคำบาลี ศาสตร์ เป็นคำสันสกฤต
สัมบูรณ์	absolute	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (สมปฺรณ)
สัมประสิทธิ์	coefficient	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (สมปฺรสิทฺธิ)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
สัมมนา	seminar	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	มาจากภาษาบาลี
สารานุกรม	encyclopaedia	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากมาจากการสมาสคำของคำว่า สาร+อนู+กรม เป็นคำบาลีสันสกฤต
อนาธิปไตย	anarchy	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจาก อน + อธิปไตย อน เป็นคำบาลีสันสกฤต อธิปไตย เป็นคำบาลี
อนุภาค	particle	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	มาจาก อนุ + ภาค อนุ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ภาค เป็นคำบาลี
อนุมูล	acid radical	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	มาจาก อนุ + มूल อนุ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี มूल เป็นคำบาลี
อนุสัญญา	convention	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจาก อนุ + ติ+ญา อนุ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ติ+ญา เป็นคำบาลี
อภิปรัชญา	metaphysics	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจาก อภิ + ปรัชญา อภิ เป็นอุปสรรคในภาษาบาลี ปรัชญา เป็นคำสันสกฤต (ปรุ+ชญา)

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
อสมการ	inequality	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	เป็นคำบาลีสันสกฤต (อ+สมการ)
อสมมาตร	asymmetrical	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤต	เป็นคำบาลีสันสกฤต (อ + สมมาตร)
อาชน	solstice	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	เป็นคำบาลี
อาเวค	emotion	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาบาลี	เป็นคำบาลี (อา+เวค)

จากตารางพบว่า ลักษณะการสร้างคำศัพท์ด้วยการบัญญัติศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มี 6 ลักษณะ ดังนี้ บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาเขมร บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทย

วิธีบัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตพบมากที่สุด ในลักษณะของการสมาสคำ และรับมาใช้ทั้งคำศัพท์โดยปรับเปลี่ยนเสียงให้ออกเสียงได้สะดวกในภาษาไทย สาเหตุที่พบวิธีบัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตมากที่สุด เนื่องจากมีใช้ในภาษาไทยมานาน จนกลมกลืนกับภาษาไทย อีกทั้งยังมีความสละสลวย ไพเราะ ส่วนวิธีการบัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทยพบในลักษณะของการประสมคำ

1.3 การแปลศัพท์ เป็นการยืมความหมายของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ โดยไม่ให้ความสำคัญในเรื่องเสียง โดยมากมักเป็นการแปลแบบคำต่อคำ แล้วนำมารวมเป็นคำประสม

ตารางที่ 8 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ด้วยวิธีแปลศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ
ความรู้สึกเด่น	superiority feeling	แปลศัพท์แบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม
ความรู้สึกด้อย	inferiority feeling	แปลศัพท์แบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม
เงิน	silver, money	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว
ดีบุก	tin	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว
ตะกั่ว	lead	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว
สังกะสี	zinc	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว
เหล็ก	iron	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว

จากตารางพบว่า ลักษณะการสร้างคำศัพท์ด้วยการแปลศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 พบลักษณะการแปลศัพท์ใน 2 ลักษณะ คือการแปลศัพท์ที่เป็นคำเดี่ยว โดยแปลแบบตรงตัว และการแปลศัพท์ในลักษณะแปลศัพท์แบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม

2. วิธีการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีรูปแบบการสร้างคำซึ่งแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์

2.1 การทับศัพท์ คือการนำคำภาษาอังกฤษมาใช้ โดยพยายามออกเสียงให้ใกล้เคียงกับคำที่ยืมมามากที่สุด ซึ่งวิธีการทับศัพท์ที่พบมีหลายวิธี ดังนี้

ตารางที่ 9 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีทับศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
กะรุน	corundum	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม ปนกับการถ่ายตัวอักษรด้วยเสียงที่ใกล้เคียงกัน และมีการเปลี่ยนแปลงเสียงโดยตัดเสียง	c แทนพยัญชนะ ก, o แทนสระ อะ, r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระ อุ, n แทนพยัญชนะ น, d แทนพยัญชนะ ด, u แทนสระ อะ, m แทนพยัญชนะ ม ตัดเสียงในพยางค์สุดท้ายออกเหลือเพียงสองพยางค์
กुरुส	gross	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม มีการเพิ่มพยางค์และเปลี่ยนแปลงเสียงสระ	g แทนพยัญชนะ ก, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, ss แทนพยัญชนะ ส เพิ่มพยางค์จากคำพยางค์เดียวในภาษาเดิม (โกรส) เป็นคำสองพยางค์ (กुरुส) และ เปลี่ยนแปลงเสียงสระจากสระโอ เป็นสระ อุ
คอสติก โซดา	caustic soda	ทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม	c แทนพยัญชนะ ค, au แทนสระ ออ, s แทนพยัญชนะ ส, t แทนพยัญชนะ ต, i แทนสระ อิ, c แทนพยัญชนะ ก, s แทนพยัญชนะ ซ, o แทนสระ โอ, d แทนพยัญชนะ ด, a แทนสระ อา

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
คาราวาน	caravan	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	c แทนพยัญชนะ ค, a แทนสระ อา, r แทนพยัญชนะ ร, a แทนสระ อา, v แทนพยัญชนะ ว, a แทนสระ อา, n แทนพยัญชนะ น
ช็อก	shock	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	sh แทนพยัญชนะ ช, o แทนสระ ออ(แต่เปลี่ยนเป็นสระเสียงสั้น (เออะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้กำกับเสียง สั้น), ck แทนพยัญชนะ ก
ซิงเกิล	shingle	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	sh แทนพยัญชนะ ช, i แทนสระ อี, ng แทนพยัญชนะ ง, g แทน พยัญชนะ ก, l แทนพยัญชนะ ล, (แต่ออกเสียงพยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความสะดวกในการออกเสียง), e แทนสระ เออ
ไซโคลน	cyclone	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	c แทนพยัญชนะ ช, y แทนสระ ไอ, c แทนพยัญชนะ ค, l แทน พยัญชนะ ล, o แทนสระ โอ, ne แทนพยัญชนะ น
ทอร์นาโด	tornado	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	t แทนพยัญชนะ ท, or แทนสระ ออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดย ไม่ออกเสียง, n แทนพยัญชนะ น, a แทนสระ อา, d แทนพยัญชนะ ด, o แทนสระ โอ

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
โป๊ป	Pope	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	P แทนพยัญชนะ ป, o แทนสระ โอ , pe แทนพยัญชนะ ป
โปรแกรม	program	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ ป, r แทน พยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, g แทนพยัญชนะ ก, r แทน พยัญชนะ ร, a แทนสระ แอ, m แทนพยัญชนะ ม
ไปรษณีย์การ์ด	postcard	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	p แทนพยัญชนะ ป, o แทนสระ โอ , s แทนพยัญชนะ ส, t แทน พยัญชนะ ต ใส่การันต์เพื่อรักษา รูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง, c แทน พยัญชนะ ก, ar แทนสระ อา ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์โดยไม่ ออกเสียง, d แทนพยัญชนะ ด
ฟิต	fit	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, i แทนสระ อิ, t แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)
ฟุตบอล	football	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	f แทนพยัญชนะ ฟ, oo แทนสระ อู , t แทนพยัญชนะ ต, b แทน พยัญชนะ บ, a แทนสระ ออ, ll แทนพยัญชนะ ล (แต่ออกเสียง พยัญชนะ น (แม่ กน) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง)

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
มองโกเลีย	Mongolia	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	m แทนพยัญชนะ ม, o แทนสระ ออ, ng แทนพยัญชนะ ง, g แทนพยัญชนะ ก, o แทนสระ โอ , l แทนพยัญชนะ ล, ia แทนสระ เอีย
มักกะโรนี	macaroni	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	m แทนพยัญชนะ ม, a แทนสระ อะ เพิ่มเสียงพยัญชนะสะกดใน พยางค์แรก (ก), c แทนพยัญชนะ ก, a แทนสระ อะ, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, n แทนพยัญชนะ น, i แทนสระ อี
มิเตอร์	meter	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	m แทนพยัญชนะ ม, e แทนสระ อี, t แทนพยัญชนะ ต, er แทนสระ เออ ใส่การันต์เพื่อรักษารูปศัพท์ โดยไม่ออกเสียง
ลอตเตอรี่	lottery	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	l แทนพยัญชนะ ล, o แทนสระ ออ, t แทนพยัญชนะ ต (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง), t แทนพยัญชนะ ต, er แทนสระ เออ, r แทนพยัญชนะ ร, y แทน สระ อี
ไวน์	wine	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตามภาษา เดิม	w แทนพยัญชนะ ว, i แทนสระ ไอ, ne แทนพยัญชนะ น ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์โดยไม่ออกเสียง

ตารางที่ 9 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
ไวรัส	virus	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม	v แทนพยัญชนะ ว, i แทนสระไอ, r แทนพยัญชนะ ร, u แทนสระอะ, s แทนพยัญชนะ ส (แต่ออกเสียง พยัญชนะ ด (แม่ กค) เพื่อความ สะดวกในการออกเสียง),
สเต็ก	steak	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม โดยใช้ วรรณยุกต์กำกับเสียง	s แทนพยัญชนะ ส, t แทน พยัญชนะ ต, ea แทนสระ เอ, k แทนพยัญชนะ ก, s แทน พยัญชนะ ส ใช้วรรณยุกต์ตรีกำกับ เสียง
สปอร์	spore	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม	s แทนพยัญชนะ ส, p แทน พยัญชนะ ป, o แทนสระ ออ, re แทนพยัญชนะ ร ใส่การันต์เพื่อ รักษารูปศัพท์โดยไม่ออกเสียง
เอดส์	acquired immune deficiency syndrome, acquired immunodeficiency syndrome	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม โดยใช้ อักษรย่อ	ย่อจาก acquired immune deficiency syndrome, acquired immunodeficiency syndrome (AIDS)
เฮอริเคน	hurricane	ทับศัพท์แบบถ่าย ตัวอักษรตรงตาม ภาษาเดิม	h แทนพยัญชนะ ฮ, ur แทนสระ เออ, r แทนพยัญชนะ ร, i แทนสระ อี, c แทนพยัญชนะ ค, a แทนสระเอ, ne แทนพยัญชนะ น

กรูส (gross)	g แทนพยัญชนะ ก, r แทนพยัญชนะ ร, o แทนสระ โอ, ss แทน พยัญชนะ ส เพิ่มพยางค์จากคำพยางค์เดียวในภาษาเดิม (โกรส) เป็นคำสองพยางค์ (กรูส) และ เปลี่ยนแปลงเสียงสระ จากสระโอ เป็นสระ อุ
ช็อก (shock)	sh แทนพยัญชนะ ช, o แทนสระ ออ (แต่เปลี่ยนเป็นสระเสียงสั้น (เออะ) แล้วใส่ไม้ไต่คู้กำกับเสียงสั้น), ck แทนพยัญชนะ ก

4. การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม มีการเพิ่มเสียง เนื่องจากความนิยมของผู้ใช้ภาษา เพื่อให้ออกเสียงได้สะดวกมากขึ้น ได้แก่

มักกะโรนี (macaroni) เพิ่มเสียง ก สะกดในพยางค์แรก

5. การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้อักษรย่อ เนื่องจากคำเดิมมีความยาวเกินไป ไม่สะดวกในการออกเสียงทับศัพท์ทั้งหมด หรือเป็นชื่อเฉพาะทางวิทยาศาสตร์จึงตัดคำให้สั้น โดยใช้อักษรย่อ และทับศัพท์ของตัวย่อมนั้น ได้แก่

เอดส์	ย่อจาก	acquired immune deficiency syndrome, acquired immunodeficiency syndrome (AIDS)
-------	--------	--

2.2 วิธีการบัญญัติศัพท์ เป็นการสร้างคำศัพท์ขึ้นมาใช้แทนคำต่างประเทศที่ไม่มีใช้ในภาษาไทย โดยต้องคิดคำไทยก่อน แต่หากทำไม่ได้จึงใช้คำจากภาษาบาลี สันสกฤตซึ่งมีอยู่ในภาษาไทยมาสร้างคำขึ้นใหม่

ตารางที่ 10 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีบัญญัติศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
จรวด	ballistic missile	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลี	มาจากการสมาสคำของคำว่า จรวด + อวุธ จรวด เป็นคำบาลี อวุธ เป็นคำบาลี
เครือจักรภพ, เครือรัฐ	commonwealth	การบัญญัติศัพท์โดยใช้ คำภาษาไทยและภาษา บาลีสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า เครือ + จักร + ภพ เครือ เป็นคำไทย จักร เป็นคำสันสกฤต (จักร) ภพ เป็นคำบาลี (ภพ) หรือมาจาก เครือ + รัฐ เครือ เป็นคำไทย รัฐ เป็นคำบาลี (รัฐ)
นวัตกรรม	innovation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า นวัตกรรม นวัตกรรม เป็นคำบาลี (นวัตกรรม) กรรม เป็นคำสันสกฤต (กรรม)
วิจักขณ์	appreciation	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต

ตารางที่ 10 (ต่อ)

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ	วิเคราะห์คำศัพท์
วิทัศน์	vision	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาสันสกฤต	เป็นคำสันสกฤต (วิทฺรฺสน)
วิสัยทัศน์	vision	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า วิสัย + ทัศน์ วิสัย เป็นคำบาลี (วิสย) ทัศน์ เป็นคำสันสกฤต (ทรฺสน)
สัจนิยม	convention	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลี	เป็นคำบาลี (สจฺญนฺยม)
สัทวิทยา	phonology	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลี และสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า สัท + วิทยา สัท เป็นคำบาลี วิทยา เป็นคำสันสกฤต
สัทอักษร	phonetic alphabet	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลีและสันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า สัท + อักษร สัท เป็นคำบาลี อักษร เป็นคำสันสกฤต
สารทฤดู	autumn	การบัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาไทยและภาษาบาลี สันสกฤต	มาจากการสมาสคำของคำว่า สารท + ฤดู สารท (สรท, สาท) เป็นคำบาลี ฤดู (ฤตุ) เป็นคำสันสกฤต
อุปรากร	opera	บัญญัติศัพท์โดยใช้คำ ภาษาบาลีและสันสกฤต	เป็นคำบาลีสันสกฤต

จากตารางพบว่า ลักษณะการสร้างคำศัพท์ด้วยการบัญญัติศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มี 4 ลักษณะ ดังนี้ บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีปนสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทยปนบาลีและสันสกฤต

วิธีบัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤตพบมากที่สุด สาเหตุเนื่องมาจากเป็นภาษาที่มีใช้ในภาษาไทยมานาน จนกลมกลืนกับภาษาไทย อีกทั้งยังมีความสละสลวย ไพเราะ คำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีวิธีการสร้างคำน้อยกว่าคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 สาเหตุเนื่องมาจากจำนวนคำที่เพิ่มขึ้นน้อยกว่าในช่วงแรกและคำศัพท์ส่วนใหญ่เป็นศัพท์บัญญัติทางวิชาการที่นิยมใช้คำภาษาบาลีและสันสกฤตในการบัญญัติศัพท์

2.3 การแปลศัพท์ เป็นการยืมความหมายของอีกภาษาหนึ่งมาใช้ โดยไม่ให้ความสำคัญในเรื่องเสียง

ตารางที่ 11 แสดงตัวอย่างการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ด้วยวิธีแปลศัพท์

ภาษาไทย	ภาษาอังกฤษ	ลักษณะการสร้างคำ
ไข	wax	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว
ไข้	fever, pyrexia, pyrexy	แปลศัพท์โดยแบบตรงตัว

จากตารางพบว่า ลักษณะการสร้างคำศัพท์ด้วยการแปลศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษซึ่งเป็นคำตั้งในพจนานุกรมฯ 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ 2525 เป็นการแปลศัพท์ที่เป็นคำเดี่ยว ไม่พบการแปลในลักษณะคำประสมหรือการแปลแบบคำต่อคำ และลักษณะที่พบเป็นการแปลแบบตรงตัวเพียงอย่างเดียว สาเหตุอาจเนื่องมาจากคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมที่เป็นคำตั้งส่วนมากจะเป็นคำศัพท์ในลักษณะคำเดี่ยว เมื่อยืมความหมายมาใช้จึงแปลแบบตรงตัว

ผลการวิเคราะห์พัฒนาการของบทนิยามศัพท์

ในการปรับปรุงพจนานุกรมแต่ละครั้งนั้น ย่อมมีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ ด้าน การให้ความหมายของคำศัพท์ หรือบทนิยามศัพท์ ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นกัน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของบทนิยามศัพท์ส่งผลต่อความหมายของคำศัพท์ด้วย ผู้วิจัยจำแนกการเปลี่ยนแปลง 2 ลักษณะ คือ

1. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม
2. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง โดยมีเค้าความหมายเดิม
 - 2.1 ความหมายแคบเข้า
 - 2.2 ความหมายกว้างออก
 - 2.3 ความหมายย้ายที่

พัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

1. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม

การศึกษาพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 นั้น ผู้วิจัยนำบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ได้มาวิเคราะห์ และแยกลักษณะการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ซึ่งเกิดขึ้นหลายลักษณะ ดังนี้

1. การอ้างอิงที่มาของคำศัพท์ พัฒนาการของบทนิยามศัพท์ในส่วนการอ้างอิงที่มาของคำศัพท์ เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นโดยกล่าวถึงที่มาของคำศัพท์ที่แตกต่างกัน ระหว่างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ไม่มีผลต่อความหมายของคำศัพท์ จากการวิเคราะห์พบการอ้างอิงที่มาของคำศัพท์ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1.1 เพิ่มที่มาของคำ โดยคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ไม่ได้ระบุที่มาไว้ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ระบุที่มาว่าเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งสาเหตุของการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามาจากภาษาอังกฤษ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ระบุที่มาโดย (อ.) เท่านั้น แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรากศัพท์ในภาษาอังกฤษไว้ด้วย ดังตัวอย่าง

แปลน น. แบบที่กะกำหนดไว้ (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 613)

แปลน น. แบบที่กะกำหนดไว้ (อ. plane) (พจนานุกรมฯ, 2525: 549)

จากตัวอย่าง แปลน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ไม่มีการระบุรากศัพท์ไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เพิ่มการระบุรากศัพท์ของคำไว้ด้วย (อ. plane) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

ฟุต น. มาตราวัดอังกฤษ ๑๒ นิ้วอังกฤษเป็น ๑ ฟุต (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 679)

ฟุต น. มาตราวัดของอังกฤษ ๑ ฟุต เท่ากับ ๑๒ นิ้ว (อ. foot)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 615)

จากตัวอย่าง ฟุต ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ไม่มีการระบุรากศัพท์ไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่ระบุรากศัพท์ของคำไว้ด้วย (อ. foot) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

มัสลิน น. ผ้าฝ้ายเนื้อละเอียดและบาง (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 712)

มัสลิน น. ผ้าฝ้ายเนื้อละเอียดและบาง (อ. muslin) (พจนานุกรมฯ, 2525: 644)

จากตัวอย่าง มัสลิน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ไม่มีการระบุรากศัพท์ไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่ระบุรากศัพท์ของคำไว้ด้วย (อ. muslim) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

เมตริกตัน น. ชื่อมาตราซึ่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม หรือ ๒๐ หาบ, อักษรย่อว่า ต. (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 725)

เมตริกตัน น. ชื่อมาตราซึ่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑,๐๐๐ กิโลกรัม หรือ ๒๐ หาบ, อักษรย่อว่า ต. (อ. metric ton) (พจนานุกรมฯ, 2525: 655)

จากตัวอย่าง เมตริกตัน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ไม่มีการระบุรากศัพท์ไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่ระบุรากศัพท์ของคำไว้ด้วย (อ. metric ton) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

โรมันคาทอลิก น. ชื่อนิกายหนึ่งในลัทธิศาสนาคริสต์นิกายใหญ่ มีสันตะปาปา เป็นประมุข (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 784)

โรมันคาทอลิก น. ชื่อนิกายหนึ่งในลัทธิศาสนาคริสต์นิกายใหญ่ มีสันตะปาปา เป็นประมุข, นักบวชในนิกายนี้เรียกว่า บาทหลวง (อ. Roman Catholic) (พจนานุกรมฯ, 2525: 713)

จากตัวอย่าง โรมันคาทอลิก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ไม่มีการระบุรากศัพท์ไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่ระบุรากศัพท์ของคำไว้ด้วย (อ. Roman Catholic) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

1.2 **ตัดที่มาของคำ** โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ระบุที่มาของคำศัพท์ไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่ได้ระบุที่มา ซึ่งสาเหตุของการตัดที่มาของคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามาจากไม่ได้ภาษาอังกฤษ จึงตัดที่มาของคำศัพท์ออก ดังตัวอย่าง

โกเมน น. พลอยสีแดงเข้ม (ส. โกเมท พลอยซึ่งได้มาจากหิมาลัย และ
แม่น้ำสินธุ มีลักษณะ ๔ ประเภท คือ สีขาว, สีเหลืองซีด,สีแดง,
สีน้ำเงิน) (อ. Garnet). (พจนานุกรมฯ, 2493: 172)

โกเมน น. พลอยสีแดงเข้ม (ส. โกเมท ว่า พลอยซึ่งได้มาจากหิมาลัย และ
แม่น้ำสินธุ มีลักษณะ ๔ ประเภท คือ สีขาว, สีเหลืองซีด,สีแดง,
สีน้ำเงิน) (พจนานุกรมฯ, 2525: 121)

จากตัวอย่าง โกเมน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ และระบุนำรากศัพท์ไว้ (อ. Garnet). แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ตัดที่มาของคำศัพท์ในส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษออก เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าอาจไม่ได้เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษซึ่งการตัดที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

เยอรมัน น. คนชาติหนึ่งอยู่ในยุโรป (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 747)

เยอรมัน น. ชื่อชนชาติหนึ่งอยู่ในทวีปยุโรป (พจนานุกรมฯ, 2525: 679)

จากตัวอย่าง เยอรมัน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ (อ.) แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ตัดที่มาของคำศัพท์ออก เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าอาจไม่ได้เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ

หม่อม น. คำเรียกหญิงฝรั่ง (อ. Ma'am หรือ Madam) (พจนานุกรมฯ, 2493: 975)

ແມ່ມ น. คำเรียกหญิงฝรั่ง

(พจนานุกรมฯ, 2525: 904)

จากตัวอย่าง แหม่ม ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ และระบุนรากศัพท์ไว้ (อ. Ma'am หรือ Madam) แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ตัดที่มาของคำศัพท์ออก เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ว่าอาจไม่ได้เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งการตัดที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

1.3 เปลี่ยนแปลงที่มาของคำ โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ระบุที่มาของคำศัพท์ไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำเป็นภาษาอื่น ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามาจากไม่ได้มาจากภาษาอังกฤษ ดังตัวอย่าง

ลิตร น. ชื่อหน่วยของมาตราดวงตามวิธีเมตริก เท่ากับ ๑๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร
เทียบกับอัตราวิธีประเพณีเท่ากับ ๑ ทะนานหลวง (อ. Litre)

(พจนานุกรมฯ, 2493: 803)

ลิตร น. ชื่อหน่วยของมาตราดวงตามวิธีเมตริก เท่ากับ ๑๐๐๐ ลูกบาศก์เซนติเมตร
เทียบกับอัตราวิธีประเพณีเท่ากับ ๑ ทะนานหลวง (ฝ. Litre)

(พจนานุกรมฯ, 2525: 733)

จากตัวอย่าง ลิตร ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ และระบุนรากศัพท์ไว้ (อ. Litre) แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 อ้างอิงที่มาของคำศัพท์ว่ามาจากภาษาฝรั่งเศส โดยรากศัพท์ไม่เปลี่ยนแปลง (ฝ. Litre) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ถูกต้อง ว่าไม่ได้เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ แต่มาจากภาษาฝรั่งเศส ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

2. การอธิบาย โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้คำอธิบาย บทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำอธิบายที่แตกต่าง กัน ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์ อาจเพื่อให้เข้าใจความหมายของ คำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงการให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์ มีหลายลักษณะ ดังนี้

2.1 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกัน โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาแบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำอธิบายที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้ภาษาในการอธิบายที่แตกต่างกัน ไม่มีผลต่อ ความหมายของคำศัพท์ ดังตัวอย่าง

เป็ก ๑ น. หมุดสำหรับปักกระดาษ (อ. peg) (พจนานุกรมฯ, 2493: 605)

เป็ก ๒ น. หมุดสำหรับตรึงสิ่งต่างๆ มีกระดาษ เป็นต้น (พจนานุกรมฯ, 2525: 541)

จากตัวอย่าง เป็ก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้บทนิยามศัพท์ว่า หมุดสำหรับปักกระดาษ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้บทนิยามศัพท์ว่า หมุดสำหรับตรึงสิ่งต่างๆ มีกระดาษ เป็นต้น ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่การใช้ภาษาในการอธิบายที่แตกต่างกันนี้ ไม่มีผลต่อความหมายของคำศัพท์

ฟุต น. มาตรการอังกฤษ ๑๒ นิ้วอังกฤษเป็น ๑ ฟุต (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 679)

ฟุต น. มาตรการของอังกฤษ ๑ ฟุต เท่ากับ ๑๒ นิ้ว (อ. foot)

(พจนานุกรมฯ, 2525: 615)

จากตัวอย่าง ฟุต ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้บทนิยามศัพท์ว่า มาตรการอังกฤษ ๑๒ นิ้วอังกฤษเป็น ๑ ฟุต แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้ บทนิยามศัพท์ว่า มาตรการของอังกฤษ ๑ ฟุต เท่ากับ ๑๒ นิ้ว ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ ภาษาที่แตกต่างกัน แต่การใช้ภาษาในการอธิบายที่แตกต่างกันนี้ ไม่มีผลต่อความหมายของคำศัพท์

เยอรมัน น. คนชาติหนึ่งอยู่ในยุโรป (อ.)

(พจนานุกรมฯ, 2493: 747)

เยอรมัน น. ชื่อชนชาติหนึ่งอยู่ในทวีปยุโรป (พจนานุกรมฯ, 2525: 679)

จากตัวอย่าง เยอรมัน ในพจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้บทนิยามศัพท์ว่า คนชาติหนึ่งอยู่ในยุโรป แต่พจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้บทนิยามศัพท์ว่า ชื่อชนชาติหนึ่งอยู่ในทวีปยุโรป ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่การใช้ภาษาในการอธิบายที่แตกต่างกันนี้ ไม่มีผลต่อความหมายของคำศัพท์

2.2 แยกความหมาย โดยในพจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้บทนิยามศัพท์ของคำที่มีความหมายหลายนัย รวมในคำตั้งเพียงคำเดียว แต่พจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แยกความหมายออก และแยกคำตั้ง โดยใส่หมายเลขกำกับดังตัวอย่าง

เป๊ป น. ท่อน้ำ, ท่อไอเสีย (อ. Pipe) สิ่งสำหรับติดแทนลูกค้อมีสองอัน
(พจนานุกรมฯ, 2493: 612)

เป๊ป ๑ น. ท่อน้ำ, ท่อไอเสีย (อ. Pipe)
เป๊ป ๒ น. สิ่งสำหรับติดแทนลูกค้อมีสองอัน (พจนานุกรมฯ, 2525: 548)

จากตัวอย่าง เป๊ป ในพจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 หมายความว่าถึง ท่อน้ำ, ท่อไอเสีย และ สิ่งสำหรับติดแทนลูกค้อมีสองอัน โดยรวมในคำตั้งเพียงคำเดียว แต่พจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แยกความหมายออก และแยกคำตั้ง โดยใส่หมายเลขกำกับไว้

3. การเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ โดยในพจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมล้นฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรายละเอียดบางส่วนในบทนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

ไมล์ น. ชื่อมาตราวัดของอังกฤษ มีกำหนด ๔๐ เส้น (อ. Mile)
(พจนานุกรมฯ, 2493: 732)

ไมล์ น. ชื่อมาตราวัดของอังกฤษ มีกำหนด ๑ ไมล์ เท่ากับ ๔๐ เส้น หรือ ๑.๖๐๙ กิโลเมตร (อ. mile) (พจนานุกรมฯ, 2525: 665)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ไม้ล้ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ ชื่อมาตราวัดของอังกฤษ มีกำหนด ๔๐ เส้น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

โรมันคาทอลิก น. ชื่อนิกายหนึ่งในลัทธิศาสนาคริสต์ เป็นนิกายใหญ่ มี
สันตะปาปา เป็นประมุข (อ.) (พจนานุกรมฯ, 2493: 784)

โรมันคาทอลิก น. ชื่อนิกายหนึ่งในลัทธิศาสนาคริสต์ เป็นนิกายใหญ่ มี
สันตะปาปา เป็นประมุข, นักบวชในนิกายนี้เรียกว่า บาทหลวง
(อ. Roman Catholic) (พจนานุกรมฯ, 2525: 713)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ โรมันคาทอลิก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ ชื่อนิกายหนึ่งในลัทธิศาสนาคริสต์ เป็นนิกายใหญ่ มีสันตะปาปา เป็นประมุข แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์

หรีด น. ชื่อดอกไม้ที่ทำเป็นวงสำหรับในการต่างๆ มีลักษณะศพ
เป็นต้น (อ. Wreath) (พจนานุกรมฯ, 2493: 949)

หรีด น. ดอกไม้ที่จัดแต่งขึ้นตามโครงรูปต่างๆ เช่น วงกลม วงรี สำหรับ
ใช้เคารพศพ, พวงหรีด ก็เรียก (อ. wreath)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 877)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ หรีด ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ ชื่อดอกไม้ที่ทำเป็นวงสำหรับในการต่างๆ มีลักษณะศพ เป็นต้น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

ไอศกรีม น. น้ำหวานซึ่งทำให้ข้นด้วยความเย็น (อ. ice-cream)
(พจนานุกรมฯ, 2493: 1051)

ไอศกรีม น. ของกินทำด้วยน้ำหวาน กะทิ หรือนม เป็นต้น ทำให้ชั้นด้วย
ความเย็น (อ. ice-cream) (พจนานุกรมฯ, 2525: 968)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ไอศกรีม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ น้ำหวานซึ่งทำให้ชั้นด้วยความเย็น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

4. การตัดรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการตัดรายละเอียดบางส่วนในบทนิยามศัพท์ออกไป เนื่องจากรายละเอียดส่วนที่ตัดออกไปอาจเป็นคำที่ไม่ได้รับความนิยม หรือไม่จำเป็นต้องใช้ส่วนนั้นในการอธิบาย ก็ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ ดังตัวอย่าง

เต็นท์ น. ที่พักหรือที่อาศัย ย้ายไปได้ โดยมากทำด้วยผ้าอิงกับเสา
เรียกว่า กระโจม (อ. Tent) (พจนานุกรมฯ, 2493: 422)

เต็นท์ น. ที่พักหรือที่อาศัย ย้ายไปได้ โดยมากทำด้วยผ้าอิงกับเสาหรือ
หลัก.(อ. tent). (พจนานุกรมฯ, 2525: 356)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เต็นท์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ ที่พักหรือที่อาศัย ย้ายไปได้ โดยมากทำด้วยผ้าอิงกับเสา เรียกว่า กระโจม แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการตัดรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ออก แต่การรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

แสตมป์ น. ดวงตราที่ใช้ปิดเป็นค่าภาษี, ไปรษณียากร (อ. Stamp)
(พจนานุกรมฯ, 2493: 931)

แสตมป์ น. ตราไปรษณียากร (อ. stamp) (พจนานุกรมฯ, 2525: 857)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เต็นท์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 คือ ดวงตราที่ใช้ปิดเป็นค่าภาษี, ไปรษณียากร แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการตัดรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ออก แต่การรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

5. **เพิ่มลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง** โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ไม่มีการระบุลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งเพิ่มขึ้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนในการนำคำศัพท์ไปใช้ ดังตัวอย่าง

เช็ค	น. ใบเบิกเงินหรือถอนเงินจากธนาคาร (อ. Cheque)	(พจนานุกรมฯ, 2493: 342)
------	---	-------------------------

เช็ค (กฎ)	น. หนังสือตราสาร ซึ่งบุคคลหนึ่งเรียกว่า ผู้สั่งจ่าย สั่งธนาคารให้ใช้เงินจำนวนหนึ่งเมื่อทวงถามให้แก่บุคคลอีกคนหนึ่งหรือให้ใช้ตามคำสั่งของบุคคลอีกคนหนึ่ง เรียกว่า ผู้รับเงิน (อ. cheque)	(พจนานุกรมฯ, 2525: 273)
-----------	---	-------------------------

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ กฎ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 ไม่มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งไว้ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่ง (กฎ) คือคำที่ใช้ในกฎหมาย

6. **ตัดลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง** โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้บทนิยามศัพท์โดยได้ระบุลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ตัดการระบุลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่งออก เพื่อให้เกิดความถูกต้องในการนำคำศัพท์ไปใช้ ดังตัวอย่าง

กัปตัน (เล็ก)	น. นายเรือ. (อ. captain).	(พจนานุกรมฯ, 2493: 126)
---------------	---------------------------	-------------------------

กัปตัน	น. นายเรือ. (อ. captain).	(พจนานุกรมฯ, 2525: 82)
--------	---------------------------	------------------------

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ กัปตัน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งไว้ (เลิก) คือคำที่เลิกใช้แล้ว แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ตัดการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งออก สาเหตุเนื่องมาจากในปัจจุบัน คำว่า กัปตัน ยังมีใช้อยู่ จึงตัดลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งออก (เลิก) ออก เพื่อความถูกต้อง

2. บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง โดยยังมีเค้าความหมายเดิม

การศึกษาพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 นั้น ผู้วิจัยนำบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ได้มาวิเคราะห์ ในส่วนที่บทนิยามศัพท์มีการเปลี่ยนแปลง ส่งผลให้ความหมายเปลี่ยนแปลงไป ดังนี้

2.1 ความหมายแคบเข้า โดยบทนิยามศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้กล่าวถึงความหมายไว้ในลักษณะหนึ่ง แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กลับมีความหมายลดลง หรือครอบคลุมในสิ่งที่น้อยลงไปกว่าเดิม ดังตัวอย่าง

เทอม	น. การกำหนดเวลาออกเป็นระยะ ระยะหนึ่งเรียกว่า เทอมหนึ่ง, เดียวนี้ใช้ภาค เช่น ภาคเรียน; <u>ค่านำพร้อมด้วยคำประกอบซึ่งอยู่ต้นและท้ายประโยคตรรกวิทยา, คำใช้ในหมวดวิทยาศาสตร์และวิชาคำนวณ (อ. Term)</u> (พจนานุกรมฯ, 2493: 473)
เทอม	น. ระยะเวลาที่กำหนดไว้เป็นตอนๆ, เรียกค่าเล่าเรียนที่เก็บในภาคเรียนหนึ่งๆ ว่า ค่าเทอม (อ. term) (พจนานุกรมฯ, 2525: 409)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เทอม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 คือ การกำหนดเวลาออกเป็นระยะ และค่านำพร้อมด้วยคำประกอบซึ่งอยู่ต้นและท้ายประโยคตรรกวิทยา, คำใช้ในหมวดวิทยาศาสตร์และวิชาคำนวณ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึงระยะเวลาที่กำหนดเป็นตอนๆ เพียงอย่างเดียว ความแตกต่างนี้ทำให้คำว่า เทอม มีความหมายแคบเข้า เนื่องจากความหมายครอบคลุมน้อยลง

เหยือก น. หม้อน้ำที่มีหูอยู่ข้างๆ (อ. Jug) (พจนานุกรมฯ, 2493: 971)

เหยือก น. หม้อใส่น้ำที่มีหูอยู่ข้างๆ ข้างเดียว (พจนานุกรมฯ, 2525: 900)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เหยือก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 คือ หม้อน้ำที่มีหูอยู่ข้างๆ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 เติม มีความหมาย แคมเข้า เนื่องจากความหมายครอบคลุมน้อยลง เฉพาะเจาะจงลงไปว่า เหยือก หมายถึงหม้อใส่น้ำที่มีหูอยู่ข้างๆ ข้างเดียว เท่านั้น

2.2 ความหมายกว้างออก โดยบทนิยามศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้กล่าวถึงความหมายไว้ในลักษณะหนึ่ง แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กลับมีความหมายมากขึ้น หรือครอบคลุมในสิ่งที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ดังตัวอย่าง

เกรน น. มาตราชั่งของมีค่าของอังกฤษ หนึ่งเกรน เท่ากับ ๖๔.๗๕๕ มิลลิกรัม. (อ. Grain). (พจนานุกรมฯ, 2493: 159)

เกรน น. มาตราชั่งอย่างหนึ่งของอังกฤษ ๑ เกรน เท่ากับ ๖๔.๗๕๕ มิลลิกรัม. (อ. grain). (พจนานุกรมฯ, 2525: 109)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ เกรน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 หมายถึง มาตราชั่งของมีค่า แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายถึง มาตราชั่งอย่างหนึ่ง ซึ่งมีความหมายครอบคลุมเพิ่มขึ้น คือชั่งของทั่วไป ไม่ได้เฉพาะเจาะจงว่าใช้กับของมีค่า เท่านั้น

แกลลอน น. มาตราตวงของอังกฤษ เท่ากับ ๔.๕ ลิตร (พจนานุกรมฯ, 2493: 168)

แกลลอน น. หน่วยวัดปริมาตรของอังกฤษ ๑ แกลลอน = ๔.๕๔๖๐๕ ลิตร (British Imperial gallon), หน่วยวัดปริมาตรของสหรัฐอเมริกา ๑ แกลลอน = ๓.๗๘๕๔๔ ลิตร (U.S. gallon). (อ. gallon) (พจนานุกรมฯ, 2525: 118)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ แสม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 หมายถึง ขาหมูเค็ม เท่านั้น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 2525 หมายความว่า หมูเค็มรวมควิน มีความหมายครอบคลุมเพิ่มขึ้น หมายถึง ทุกส่วนของหมู

2.3 ความหมายย้ายที่ โดยบทนิยามศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ได้กล่าวถึงความหมายไว้ในลักษณะหนึ่ง แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กลับมีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่การเปลี่ยนแปลงนี้ยังคงมีเค้าจากความหมายเดิมอยู่ เนื่องจากคำยืมภาษาอังกฤษนั้น เรามักรับมาทั้งคำศัพท์และความหมาย ถึงแม้ว่าจะความหมายนั้นเกิดการเปลี่ยนแปลงไปบ้าง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่มีเค้าความหมายเดิมอยู่ ดังตัวอย่าง

เชิ้ต น. เสื้อชั้นในชนิดหนึ่ง (อ. Shirt). (พจนานุกรมฯ, 2493: 345)

เชิ้ต น. เสื้อคอปกชนิดหนึ่ง. (อ. shirt). (พจนานุกรมฯ, 2525: 275)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ เชิ้ต ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493 หมายถึง เสื้อชั้นในชนิดหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีความหมายเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม คือ เสื้อคอปกชนิดหนึ่ง แต่มีเค้าความหมายเดิมอยู่ คือ เป็นชื่อของเสื้อชนิดหนึ่ง แต่ความหมายเปลี่ยนไปจากเสื้อชั้นใน เป็น เสื้อคอปก

ตารางที่ 12 แสดงพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ถึงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ลักษณะของความหมาย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ความหมายคงเดิม	54	77.15
ความหมายแคบเข้า	5	7.14
ความหมายกว้างออก	7	10.00
ความหมายย้ายที่	4	5.71
รวม	70	100.00

1.1 **เพิ่มที่มาของคำ** โดยคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่ได้ระบุที่มาไว้ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ระบุที่มาว่าเป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ ซึ่งสาเหตุของการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามาจากภาษาอังกฤษ หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงในลักษณะที่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ระบุที่มาโดย (อ.) เท่านั้น แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรากศัพท์ในภาษาอังกฤษไว้ด้วย ดังตัวอย่าง

คอสติกโซดา น. โซดาเผาผลา (พจนานุกรมฯ, 2525: 179)

คอสติกโซดา น. โซดาเผาผลา (อ. caustic soda) (พจนานุกรมฯ, 2542: 237)

จากตัวอย่าง คอสติกโซดา ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่มีการระบุที่มาของคำไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุที่มาของคำว่าเป็นภาษาอังกฤษและระบุรากศัพท์ไว้ด้วย (อ. caustic soda) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

คาราวาน น. หมู่คนหรือยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งเดินทางไกลร่วมกันเป็นขบวนยาว (พจนานุกรมฯ, 2525: 185)

คาราวาน น. หมู่คนหรือยานพาหนะ เป็นต้น ซึ่งเดินทางไกลร่วมกันเป็นขบวนยาว (อ. caravan) (พจนานุกรมฯ, 2542: 247)

จากตัวอย่าง คาราวาน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่มีการระบุที่มาของคำไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุที่มาของคำว่าเป็นภาษาอังกฤษและระบุรากศัพท์ไว้ด้วย (อ. caravan) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

จับสั้น น. ชื่อไข้ที่เกิดเพราะถูกยุงก้นปล่องที่มีเชื้อมาลาเรียกัด มีอาการหนาว และสั้น, ไข้มาลาเรีย ก็เรียก. (อ.malaria)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 224)

จับสั้น น. ชื่อไข้ที่เกิดเพราะถูกยุงก้นปล่องที่มีเชื้อมาลาเรียกัด มีอาการหนาวและสั้น, ไข้จับสั้น หรือ ไข้มาลาเรีย ก็เรียก. (อ. malaria fever, malaria, paludism)
(พจนานุกรมฯ, 2542: 303)

จากตัวอย่าง จับสั้น ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่มาและรากศัพท์ของคำไว้ (อ.malaria). แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุรากศัพท์เพิ่มเติม (อ. malaria fever, malaria, paludism) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ชะแล็ก (ปาก) น. เซลแล็ก. (พจนานุกรมฯ, 2525: 261)

ชะแล็ก (ปาก) น. เซลแล็ก. (อ. shellac) (พจนานุกรมฯ, 2542: 353)

จากตัวอย่าง ชะแล็ก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่มีการระบุที่มาของคำไว้ แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุที่มาของคำว่ามีมาจากภาษาอังกฤษและระบุรากศัพท์ไว้ด้วย (อ. shellac) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

ไซโคลน น. ชื่อพายุหมุนที่มีกำลังแรงจัด ทำให้มีฝนตกหนักมาก เกิดขึ้นในมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอาหรับ และอ่าวเบงกอล มีความเร็วลมใกล้บริเวณศูนย์กลางตั้งแต่ ๖๕ นอต หรือ ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป. (พจนานุกรมฯ, 2525: 289)

ไซโคลน น. ชื่อพายุหมุนที่มีกำลังแรงจัด ทำให้มีฝนตกหนักมาก เกิดขึ้นในมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอาหรับ และอ่าวเบงกอล มีความเร็วลมใกล้บริเวณศูนย์กลางตั้งแต่ ๖๕ นอต หรือ ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป. (อ.cyclone) (พจนานุกรมฯ, 2542: 387-388)

จากตัวอย่าง ไชโคลน ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่มีการระบุที่มาของคำไว้ แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุที่มาของคำว่ามีมาจากภาษาอังกฤษและระบุรากศัพท์ไว้ด้วย (อ.cyclone) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งการเพิ่มที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

1.2 ตัดที่มาจากคำ โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ระบุที่มาของคำศัพท์ไว้ว่ามีมาจากภาษาอังกฤษ แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ไม่ได้ระบุที่มา ซึ่งสาเหตุของการตัดที่มาจากคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามีมาจากไม่ได้ภาษาอังกฤษ จึงตัดที่มาจากคำศัพท์ออก ดังตัวอย่าง

ประเทศ น. (กฎ) ชุมชุมแห่งมนุษย์ซึ่งตั้งมั่นอยู่ในดินแดนอันมีอาณาเขตแน่นอน มีอำนาจอธิปไตยที่จะใช้ได้อย่างอิสระ และมีการปกครองอย่างเป็นระเบียบเพื่อประโยชน์ของบรรดามนุษย์ที่อยู่ร่วมกันนั้น, รัฐ ก็เรียก (อ. state) (พจนานุกรมฯ, 2525: 506)

ประเทศ น. (กฎ) ชุมชุมแห่งมนุษย์ซึ่งตั้งมั่นอยู่ในดินแดนอันมีอาณาเขตแน่นอน มีอำนาจอธิปไตยที่จะใช้ได้อย่างอิสระ และมีการปกครองอย่างเป็นระเบียบเพื่อประโยชน์ของบรรดามนุษย์ที่อยู่ร่วมกันนั้น, รัฐ ก็เรียก (พจนานุกรมฯ, 2542: 661)

จากตัวอย่าง ประเทศ ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 มีการระบุที่มาของคำไว้ว่ามีมาจากภาษาอังกฤษ และระบุรากศัพท์ไว้ (อ. state) แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ตัดที่มาจากคำศัพท์ในส่วนที่เป็นภาษาอังกฤษออก ซึ่งการตัดที่มาจากคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

1.3 เปลี่ยนแปลงที่มาของคำ โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ระบุที่มาของคำศัพท์ไว้ว่ามีมาจากภาษาอังกฤษ แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำเป็นภาษาอื่น ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์ อาจเพื่อให้เกิดความถูกต้องชัดเจนเกี่ยวกับประวัติของคำศัพท์นั้นว่ามีมาจากไม่ได้ภาษาอังกฤษ

คอนเวนต์ น. สำนักชีในคริสต์ศาสนา, เรียกโรงเรียนซึ่งชีในสำนักนั้นๆ
ตั้งขึ้นและเป็นผู้ดำเนินการสอนว่า โรงเรียนคอนเวนต์

(อ. convent)

(พจนานุกรมฯ, 2525: 178)

คอนเวนต์ น. สำนักชีในคริสต์ศาสนา, เรียกโรงเรียนซึ่งชีในสำนักนั้นๆ
ตั้งขึ้นและเป็นผู้ดำเนินการสอนว่า โรงเรียนคอนเวนต์

(ฝ. convent)

(พจนานุกรมฯ, 2542: 236)

จากตัวอย่าง คอนเวนต์ ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ระบุที่มาของคำไว้ว่ามาจากภาษาอังกฤษ และระบุนุกรณศัพท์ไว้ (อ. convent) แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 อ้างอิงที่มาของคำศัพท์ว่ามาจากภาษาฝรั่งเศส โดยรากศัพท์ไม่เปลี่ยนแปลง (ฝ. convent) เพื่อให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้ทราบถึงที่มาของคำศัพท์ได้ถูกต้อง ว่าไม่ได้เป็นคำที่มาจากภาษาอังกฤษ แต่มาจากภาษาฝรั่งเศส ซึ่งการเปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

2. การอธิบาย โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำอธิบายที่แตกต่างกัน ซึ่งสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์ อาจเพื่อให้เข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง การเปลี่ยนแปลงการให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์ มีหลายลักษณะดังนี้

2.1 ให้คำอธิบายต่างกัน โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยให้ไปดูความหมายที่อีกคำหนึ่ง ซึ่งยังไม่ได้บอกความหมายของคำนั้น แต่บทนิยามศัพท์พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้รายละเอียดความหมายของคำศัพท์ไว้อย่างชัดเจน ดังตัวอย่าง

แก๊ส คูที่ ก๊าซ.

(พจนานุกรมฯ, 2525: 119)

แก๊ส น. อากาศธาตุ, (วิทยา) สถานะหนึ่งของสสาร รูปร่างและปริมาตรไม่คงที่ขึ้นอยู่กับภาวะที่บรรจุ, เรียกไฟซึ่งเกิดจากการจุดอะเซทิลีน (acetylene) ซึ่งได้จากก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ทำปฏิกิริยากับน้ำว่า ไฟแก๊ส, ก๊าซ ก๊ว. (อ. gas).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 153)

จากตัวอย่าง แก๊ส ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยให้ไปดูความหมายที่อีกคำหนึ่ง คือคำว่า ก๊าซ แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้รายละเอียดความหมายของคำศัพท์ไว้อย่างชัดเจน

บาร์เลย์ น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Hordeum vulgare* Linn. ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ ปลุกกันบ้างในภาคเหนือ เมล็ดใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ และเป็นอาหารสัตว์ (อ. barley)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 477)

บาร์เลย์ น. ข้าวบาร์เลย์ (ดู ข้าวบาร์เลย์ ที่ ข้าว)
(พจนานุกรมฯ, 2542: 625)

ข้าวบาร์เลย์ น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด *Hordeum vulgare* Linn. ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ ปลุกกันบ้างในภาคเหนือ เมล็ดใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ และเป็นอาหารสัตว์ (อ. barley)
(พจนานุกรมฯ, 2542: 185)

จากตัวอย่าง บาร์เลย์ ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้รายละเอียดความหมายของคำศัพท์ไว้อย่างชัดเจน แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยให้ไปดูความหมายที่อีกคำหนึ่ง คือคำว่า ข้าวบาร์เลย์ ซึ่งเป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีการให้ความหมายของคำว่า บาร์เลย์ ในคำว่า ข้าวบาร์เลย์ที่เป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องอธิบายซ้ำอีก

ไรย์	น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Secale cereale</i> Linn ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ เมล็ดใช้ทำอาหารและเลี้ยงสัตว์ (อ. rye) (พจนานุกรมฯ, 2525: 117)
ไรย์	น. ข้าวไรย์ (ดู ข้าวไรย์ที่ ข้าว) (พจนานุกรมฯ, 2542: 981)
ข้าวไรย์	น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Secale cereale</i> Linn ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ เมล็ดใช้ทำอาหารและเลี้ยงสัตว์ (อ. rye) . (พจนานุกรมฯ, 2542: 186)

จากตัวอย่าง ไรย์ ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้รายละเอียดความหมายของคำศัพท์ไว้อย่างชัดเจน แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยให้ไปดูความหมายที่อีกคำหนึ่ง คือคำว่า ข้าวไรย์ ซึ่งเป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว สาเหตุที่เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากมีการให้ความหมายของคำว่า ไรย์ ในคำว่าข้าวไรย์ที่เป็นอนุพจน์ของคำว่า ข้าว แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องอธิบายซ้ำอีก

2.2 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกัน โดยในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาแบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ให้คำอธิบายที่แตกต่างกัน ซึ่งการใช้ภาษาในการอธิบายที่แตกต่างกันไม่มีผลต่อความหมายของคำศัพท์ ดังตัวอย่าง

กัมมันตรังสี	ว. (<u>ธาตุหรือสาร</u>)ที่สามารถเกิดกัมมันตภาพรังสีได้. (อ. radioactive). (พจนานุกรมฯ, 2525: 83)
กัมมันตรังสี	ว. ที่สามารถเกิดกัมมันตภาพรังสีได้ (<u>ใช้แก่ธาตุหรือสาร</u>). (อ. radioactive). (พจนานุกรมฯ, 2542: 107)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า กัมมันตรังสี ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 นำส่วน (ธาตุหรือสาร) ขึ้นต้นการอธิบาย แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 นำไปไว้ในส่วนท้าย (ใช้

ซิป น. เครื่องรูดปิดให้ริมผ้าหรือวัสดุ ๒ ชั้นประสานกัน ประกอบด้วยฟันเล็กๆ ๒ แถว มีที่รูดให้ฟันประกบกันหรือแยกออกจากกันได้. (อ. zipper, zip-fastener).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 283)

ซิป น. เครื่องรูดปิดให้ริมผ้าหรือวัสดุ ๒ ชั้นประสานกัน ประกอบด้วยฟันเล็กๆ ๒ แถว มีที่จับเพื่อรูดให้ฟันประกบกันหรือแยกออกจากกันได้. (อ. zipper, zip-fastener).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 380)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า ซิป ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ว่า มีที่รูด แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า มีที่จับเพื่อรูด ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน ทำให้เกิดความชัดเจนขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

ไดนาไมต์ น. ดินระเบิดอย่างร้ายแรงประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยหินปูนชนิดหนึ่งซึ่ง เรียกว่า กีเซลแก้วร์ (kieselguhr) ชุบสารไนโตรกลีเซอริน ซึ่งเป็นวัตถุระเบิดแล้วอัดให้เป็นชิ้นเล็กๆ. (อ. dynamite).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 313)

ไดนาไมต์ น. ดินระเบิดอย่างร้ายแรงประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยหินปูนชนิดหนึ่งซึ่ง เรียกว่า ดินเบา ชุบสารไนโตรกลีเซอรินซึ่งเป็นวัตถุระเบิดแล้วอัดให้เป็นชิ้นเล็กๆ (อ. dynamite).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 419)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า ไคนาไมต์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า กีเซลกัวร์ (kieselguhr) แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ว่า ดินเบา ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

คลินิก น. สถานรักษาพยาบาลของเอกชน มักไม่รับผู้ป่วยให้พักรักษาตัวประจำ; แผนกของโรงพยาบาลที่รักษาโรคเฉพาะทาง. (อ. clinic).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 173)

คลินิก น. สถานรักษาพยาบาล โดยมากเป็นของเอกชน มักไม่รับผู้ป่วยให้พักรักษาตัวประจำ; แผนกของโรงพยาบาลที่รักษาโรคเฉพาะทาง. (อ. clinic).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 228)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า คลินิก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า สถานรักษาพยาบาลของเอกชน แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ว่า สถานรักษาพยาบาล โดยมากเป็นของเอกชน ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน

ช็อกโกแลต, ช็อกโกแลต น. ขนมหวานทำจากเมล็ดโกโก้และน้ำตาล บางชนิดก็มีไส้หวาน.
ว. สีน้ำตาลใหม่ เรียกว่า สีช็อกโกแลต หรือ สีช็อกโกแลต. (อ. chocolate)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 258)

ช็อกโกแลต, ช็อกโกแลต น. ขนมหวานทำจากเมล็ดโกโก้และน้ำตาล บางชนิดก็มีไส้หวาน.
ว. เรียกสีอย่างสีน้ำตาลใหม่ ว่า สีช็อกโกแลต หรือ สีช็อกโกแลต. (อ. chocolate).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 349)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า ซ็อกโกแลต, ซ็อกโกแลต ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า สีน้าตาลไหม้ เรียกว่า แต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ว่า เรียกสีย่าน้ำตาลไหม้ ว่า ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

สุดต่าน น. กษัตริย์หรือผู้ปกครองรัฐที่นับถือศาสนาอิสลาม. (อ. sultan).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 847)

สุดต่าน น. ประมุขของบางประเทศหรือเจ้าครองนครบางรัฐที่นับถือ
ศาสนาอิสลาม.(อ. sultan). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1208)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า สุดต่าน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้ คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า กษัตริย์หรือผู้ปกครองรัฐแต่ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ว่า ประมุขของบางประเทศหรือเจ้าครองนครบางรัฐ ซึ่งเป็นการให้บทนิยามศัพท์โดยใช้ภาษาที่แตกต่างกัน แต่ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

อะมีบา น. ชื่อสัตว์เซลล์เดียวชนิดหนึ่ง ขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น มีรูปร่างไม่แน่นอน ขยายพันธุ์ได้โดยการแบ่งตัวเอง.
(อ. amoeba). (พจนานุกรมฯ, 2525: 928)

อะมีบา น. ชื่อสัตว์เซลล์เดียวพวกหนึ่ง ขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น มีรูปร่างไม่แน่นอน ขยายพันธุ์ได้โดยการแบ่งตัวเอง.
(อ. amoeba). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1346)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของคำว่า อะมีบา ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 และพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ภาษาในการอธิบายต่างกันในส่วนที่ขีดเส้นใต้คือ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ว่า ชนิดหนึ่ง แต่ในพจนานุกรม

2.4 แยกความหมาย โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ให้
 บทนิยามศัพท์ของคำที่มีความหมายหลายนัย รวมในคำตั้งเพียงคำเดียว แต่พจนานุกรมฉบับ
 ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 แยกความหมายออก และแยกคำตั้ง โดยใส่หมายเลขกำกับ
 ดังตัวอย่าง

แม่ล์	น. ถุงหนังสือที่ส่งทางไปรษณีย์; ของที่ส่งทางไปรษณีย์;
ยานพาหนะประจำทาง เช่น รถแม่ล์ เรือแม่ล์. (อ. mail).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 656)
แม่ล์ ๑	น. เรียกยานพาหนะประจำทางที่ออกตามกำหนดเวลา เช่น รถแม่ล์
เรือแม่ล์. (อ. mail).
แม่ล์ ๒	น. ของที่ส่งทางไปรษณีย์; เรียกถุงที่ใส่หนังสือส่งทางไปรษณีย์
ว่า ถุงแม่ล์. (อ. mail). (พจนานุกรมฯ, 2542: 873)

จากตัวอย่าง แม่ล์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 หมายความว่าถึง ถุง
 หนังสือที่ส่งทางไปรษณีย์; ของที่ส่งทางไปรษณีย์; ยานพาหนะประจำทาง เช่น รถแม่ล์ เรือแม่ล์
 โดยรวมในคำตั้งเพียงคำเดียว แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 แยกความหมาย
 ออก และแยกคำตั้ง โดยใส่หมายเลขกำกับไว้

3. การเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน
 พ.ศ. 2525 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.
 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดบางส่วนในบทนิยามศัพท์ เพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น ดังตัวอย่าง

เค้ก	น. ขนมฝรั่งชนิดหนึ่ง ทำด้วยแป้งสาลีผสมไข่ เนย น้ำตาล
เป็นต้น. (อ. cake). (พจนานุกรมฯ, 2525: 192) |
|------|---|

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เซลเซียส ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ชื่อองศาที่ใช้วัดอุณหภูมิ เรียกว่า องศาเซลเซียส เดิมเรียกว่า องศาเซนติเกรด กำหนดเป็นมาตรฐานว่า จุดเยือกแข็งของน้ำบริสุทธิ์เป็น ๐ องศา (เขียนย่อว่า ๐°ซ.) และจุดเดือด ของน้ำบริสุทธิ์ เป็น ๑๐๐ องศา (เขียนย่อว่า ๑๐๐°ซ.) แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่ม รายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรม ได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

ไซเรน น. เครื่องส่งสัญญาณเสียงเพื่อเตือนภัย บอกหมดภัยหรือเตือนให้ ยวดยานอื่นหลีกเลี่ยงให้ เป็นต้น. (อ. siren).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 289)

ไซเรน น. เครื่องส่งสัญญาณเสียงเพื่อเตือนภัย บอกหมดภัยหรือเตือนให้ ยวดยานอื่นหลีกเลี่ยงให้ เป็นต้น; เสียงที่เกิดจากเครื่องเตือนภัย เรียกว่าเสียงไซเรน. (อ. siren). (พจนานุกรมฯ, 2542: 388)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ไซเรน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ เครื่องส่งสัญญาณเสียงเพื่อเตือนภัย บอกหมดภัยหรือเตือนให้ยวดยานอื่นหลีกเลี่ยงให้ เป็นต้น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการ เพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

ทรอมโบน น. ชื่อแตรประเภทหนึ่ง มีท่อลมสวมซ้อนกันและบังคับเสียงโดย วิธีชักท่อลมเลื่อนเข้าออก. (อ. trombone)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 379)

ทรอมโบน น. ชื่อแตรประเภทหนึ่ง มีท่อลมสวมซ้อนกันและบังคับเสียงโดย วิธีชักท่อลมเลื่อนเข้าออก, ลักษณะนามว่า ตัว. (อ. trombone)
(พจนานุกรมฯ, 2542: 503)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ทรอมโบน ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ชื่อแตรประเภทหนึ่ง มีท่อลมสวมซ้อนกันและบังคับเสียงโดยวิธีชักท่อลมเลื่อนเข้าออกแต่

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ทรานซิสเตอร์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ อุปกรณ์ขนาดเล็กมาก ประกอบด้วยผลึกของสารกึ่งตัวนำ มีขั้วไฟฟ้า ๓ ขั้วสำหรับต่อเข้ากับวงจรไฟฟ้าภายนอกใช้สำหรับควบคุมและขยายกระแสไฟฟ้า คือกระแสไฟฟ้าที่เคลื่อนที่ระหว่างขั้วไฟฟ้าคู่หนึ่งควบคุมกระแสไฟฟ้าที่ถูกขยายซึ่งเคลื่อนที่ระหว่างขั้วไฟฟ้าอีกคู่หนึ่ง โดยขั้วไฟฟ้า ๒ คู่นี้มีขั้วหนึ่งเป็นขั้วร่วมกัน แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ซึ่งการเพิ่มลักษณะนามที่ใช้กับคำว่า ทรานซิสเตอร์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

บอล น. ลูกกลมทำด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น หนัง ยาง พลาสติก ภายในมีลมอัด ใช้ในการเล่นกีฬาเป็นต้น. (อ.ball); เรียกงานชุมนุมทางสังคมที่มีลีลาศ รำวง เป็นหลักสำคัญ ว่า งานบอล.
(พจนานุกรมฯ, 2525: 467)

บอล น. ลูกกลมทำด้วยวัสดุต่างๆ เช่น หนัง ยาง พลาสติก ภายในมีลมอัด ใช้ในการเล่นกีฬาเป็นต้น, ลูกบอล ก็เรียก. (อ.ball); เรียกงานชุมนุมทางสังคมที่มีลีลาศ รำวง เป็นหลักสำคัญ ว่า งานบอล.
(พจนานุกรมฯ, 2542: 612)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ บอล ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ลูกกลมทำด้วยวัสดุต่างๆ เช่น หนัง ยาง พลาสติก ภายในมีลมอัด ใช้ในการเล่นกีฬาเป็นต้น (อ.ball); เรียกงานชุมนุมทางสังคมที่มีลีลาศ รำวง เป็นหลักสำคัญว่า งานบอล แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดว่า ลูกบอล ก็เรียก ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

มะกะโรนี น. ชื่ออาหารชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลีเป็นเส้นกลวงยาว เวลาจะนำมาปรุงต้องต้มให้สุก. (อ. macaroni).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 636)

มะกะโรนี น. ชื่ออาหารชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลีเป็นเส้นกลวงยาวหรือเป็นรูปอื่นๆ เวลาจะนำมาปรุงต้องต้มให้สุก มักใช้ผัดหรือทำแกงจืด, มักกะโรนี ก็เรียก. (อ. macaroni). (พจนานุกรมฯ, 2542: 844)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ มะกะโรนี ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ชื่ออาหารชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลีเป็นเส้นกลวงยาว เวลาจะนำมาปรุงต้องต้มให้สุก แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดว่า มักใช้ตัดหรือทำแกงจืด, มักกะโรนี ก็เรียก ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

ล็อกเกต น. เครื่องประดับทำเป็นรูปดัลบเล็ก ๆ หรือกรอบรูป. (อ. locket)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 721)

ล็อกเกต น. เครื่องประดับทำเป็นรูปดัลบเล็ก ๆ หรือกรอบรูป มีห่วงสำหรับคล้องสายสร้อยห้อยคอหรือกัลดัดติดเสื้อ. (อ. locket)
(พจนานุกรมฯ, 2542: 993)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ล็อกเกต ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ไม้สำหรับตีเทนนิส หรือแบดมินตัน แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดว่า หรือ สกวอช มีปลายข้างหนึ่งเป็นรูปร่างรีหรือวงกลม ซึ่งจึงเอ็นหรือไนลอนเป็นตาข่าย มีด้าม ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

อาร์ม น. เครื่องหมายมักเป็นรูปโล่. (อ. arm).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 943)

อาร์ม น. เครื่องหมายมักเป็นรูปโล่ ที่ภายในผูกเป็นลวดลายใช้เป็นสัญลักษณ์ของวงศ์ตระกูล สถาบันต่าง ๆ เป็นต้น, เรียกเต็มว่า ตราอาร์ม. (อ. arm). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1367)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ อาร์ม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ เครื่องหมายมักเป็นรูปโล่ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดว่า ที่ภายในผูกเป็นลวดลายใช้เป็นสัญลักษณ์ของวงศ์ตระกูล สถาบันต่างๆ เป็นต้น, เรียกเต็มว่า ตราอาร์ม ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

ฮาเร็ม น. สถานที่ที่จัดไว้ให้เป็นที่อยู่ของบรรดานางสนมหรือนางบำเรอ.
(อ. harem) (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)

ฮาเร็ม น. สถานที่ที่จัดไว้ให้เป็นที่อยู่ของบรรดานางสนมหรือนางบำเรอ
ของพระเจ้าแผ่นดิน ผู้มีอำนาจ หรือเศรษฐีที่เป็นมุสลิม มักจะ
เป็นประเทศในแถบเอเชียตะวันออกเฉียงและอินเดียสมัยที่มุสลิม
ปกครองเป็นต้น (อ. harem). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1405)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ฮาเร็ม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ เครื่องหมายมักเป็นรูปโล่ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการเพิ่มรายละเอียดว่า ที่ภายในลูกเป็นลวดลายใช้เป็นสัญลักษณ์ของวงศ์ตระกูล สถาบันต่างๆ เป็นต้น, เรียกเต็มว่า ตราราร์ม ซึ่งการเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ทำให้ผู้ใช้พจนานุกรมได้รับความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับคำศัพท์นั้น

4. การตัดรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ศัพท์ โดยในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้คำอธิบายบทนิยามศัพท์แบบหนึ่ง แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการตัดรายละเอียดบางส่วนในบทนิยามศัพท์ออกไป เนื่องจากรายละเอียดส่วนที่ตัดออกไปอาจเป็นคำที่ไม่ได้รับความนิยม หรือไม่จำเป็นต้องใช้ส่วนนั้นในการอธิบาย ก็ทำให้เกิดความเข้าใจความหมายของคำศัพท์ได้ ดังตัวอย่าง

ไดโนเสาร์ น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานยุคก่อนประวัติศาสตร์พวกหนึ่ง รูปร่างคล้าย
กิ้งก่ายักษ์ แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก มีหลายชนิด บางชนิดกินพืช
บางชนิดกินเนื้อสัตว์, ใช้ว่า ไดโนเสาร์ ก็มี. (อ.dinosaur).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 313)

ไดโนเสาร์ น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานยุคก่อนประวัติศาสตร์พวกหนึ่ง รูปร่าง
คล้ายกิ้งก่ายักษ์ แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก มีหลายชนิด บางชนิดกิน
พืช บางชนิดกินเนื้อสัตว์. (อ.dinosaur).
(พจนานุกรมฯ, 2542 : 419)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ไคโนเสาร์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ ชื่อสัตว์เลื้อยคลานยุคก่อนประวัติศาสตร์พวกหนึ่ง รูปร่างคล้ายกิ้งก่ายักษ์ แต่มีขนาดใหญ่กว่ามาก มีหลายชนิด บางชนิดกินพืช บางชนิดกินเนื้อสัตว์, ใช้ว่า ไคโนเสาร์ ก็มี แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการตัดรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ออก แต่การตัดรายละเอียดของบทนิยามศัพท์ ไม่ได้ทำให้ความหมายของคำศัพท์เปลี่ยนแปลง

ลาวา	น. หินหนืดได้เปลือกโลกที่พุพุ่งไหลออกมาจากปล่องภูเขาไฟ <u>แบบปะทุพ่น</u> (อ. lava). (พจนานุกรมฯ, 2525: 731)
------	--

ลาวา	น. หินหนืดได้เปลือกโลกที่พุพุ่งไหลออกมาจากปล่องภูเขาไฟ. (อ. lava). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1010)
------	--

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ลาวา ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ หินหนืดได้เปลือกโลกที่พุพุ่งไหลออกมาจากปล่องภูเขาไฟแบบปะทุพ่น แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการตัดรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ออก

สวิตช์	น. อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับปิดเปิดหรือเปลี่ยน วงจรไฟฟ้า, <u>เครื่องปิดเปิดวงจรไฟฟ้า</u> . (อ. switch) (พจนานุกรมฯ, 2525: 809)
--------	--

สวิตช์	น. อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับปิดเปิดหรือเปลี่ยน วงจรไฟฟ้า (อ. switch) (พจนานุกรมฯ, 2542: 1145)
--------	--

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ สวิตช์ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 คือ อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับปิดเปิดหรือเปลี่ยนวงจรไฟฟ้า, เครื่องปิดเปิดวงจรไฟฟ้า แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการตัดรายละเอียดในส่วนที่ขีดเส้นใต้ ออก

อภิปรัชญา	น. ปรัชญาสาขาหนึ่งของปรัชญา ว่าด้วยความแท้จริง ซึ่งเป็น เนื้อหาสำคัญของปรัชญา. (อ. metaphysics) (พจนานุกรมฯ, 2525: 918)
-----------	---

สังกะสี น. ธาตุลำดับที่ ๓๐ สัญลักษณ์ Zn เป็น โลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวแกมน้ำเงินหลอมละลายที่ ๔๑๕ °ซ. ใช้ประโยชน์ได้มาก เช่น นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ใช้ฉาบผิวเหล็กเพื่อกันสนิม. (อ. zinc); เหล็กชุบสังกะสีบาง ๆ เป็นแผ่นเรียบหรือเป็นลอนอย่างลูกฟูก ใช้มุงหลังคาเป็นต้น เช่น หลังคาสังกะสี รั้วสังกะสี. (พจนานุกรมฯ, 2542: 1158)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ สังกะสี ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542
เพิ่มตัวอย่างว่า เช่น หลังคาสังกะสี รั้วสังกะสี

เสิร์ฟ ก. ยกอาหารหรือเครื่องดื่มมาบริการ เช่น บริการเสิร์ฟอาหารให้ลูกค้า; (กีฬา) เริ่มส่งลูกให้ฝ่ายตรงข้าม.(อ. serve). (พจนานุกรมฯ, 2525: 853)

เสิร์ฟ ก. ยกอาหารหรือเครื่องดื่มมาบริการ เช่น บริการเสิร์ฟอาหารให้ลูกค้า; (กีฬา) เริ่มส่งลูกให้ฝ่ายตรงข้ามรับ เช่น ฝ่ายไทยเป็นฝ่ายได้เสิร์ฟก่อน. (อ. serve). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1220)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เสิร์ฟ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542
เพิ่มตัวอย่างว่า เช่น ฝ่ายไทยเป็นฝ่ายได้เสิร์ฟก่อน

สัมมนา น. การประชุมแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลสรุปที่ได้ถือว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ผู้เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้.(อ. seminar). (พจนานุกรมฯ 2525: 825)

สัมมนา น. การประชุมแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิดเห็น และหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลสรุปที่ได้ถือว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ผู้เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้ เช่น สัมมนาการศึกษาประชาชน. (อ. seminar). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1170)

ความหน่วง น. อัตราการเปลี่ยนความเร็วที่ลดลงเรื่อยๆ ต่อ ๑ หน่วยเวลา.
(อ. retardation) (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)

ความหน่วง (วิทยา) น. อัตราการเปลี่ยนความเร็วที่ลดลงเรื่อยๆ ต่อ ๑ หน่วยเวลา.
(อ. retardation) (พจนานุกรมฯ, 2542: 233)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ ความหน่วง ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ไม่มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งไว้ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่ง (วิทยา) คือคำที่ใช้ในวิทยาศาสตร์

เซลแล็ก น. ของแข็งที่สกัดได้จากครั้ง ลักษณะเป็นแผ่นบาง สีอ่อนข้าง
เหลือง ละลายได้ดีในแอลกอฮอล์ ใช้ประโยชน์เคลือบผิววัตถุหรือ
ชักเงาผิวไม้, ชะแล็ก ก็ว่า. (อ. shellac).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 274)

เซลแล็ก น. ของแข็งที่สกัดได้จากครั้ง ลักษณะเป็นแผ่นบาง สีอ่อนข้าง
เหลือง ละลายได้ดีในแอลกอฮอล์ ใช้ประโยชน์เคลือบผิววัตถุหรือ
ชักเงาผิวไม้, (ปาก) ชะแล็ก. (อ. shellac).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 370)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ เซลแล็ก ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 ไม่มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่งไว้ แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการระบุลักษณะคำที่ใช้เฉพาะแห่ง (ปาก) คือคำที่เป็นภาษาปาก หมายถึง เซลแล็ก ภาษาปากใช้ว่า ชะแล็ก

เลนส์ น. แก้วตา; วัตถุโปร่งใสซึ่งมีพื้นหน้าเป็นผิวนูนหรือเว้า
โดยทั่วไปมักทำด้วยแก้ว มีสมบัติหักลำแสงที่ผ่านไปให้ลู่เข้าหรือ
ถ่างออกได้. (อ. lens). (พจนานุกรมฯ, 2525: 743)

โอโซน น. แก๊สชนิดหนึ่ง สีนํ้าเงิน กลิ่นฉุน เป็นอัญรูปของธาตุออกซิเจน มีสูตร O₃ ใช้ประโยชน์มาเชื้อโรคในน้ำเพื่อใช้เป็นน้ำดื่ม ใช้ฟอกจางสีของสารอินทรีย์บางอย่างเช่นเส้นใยที่ใช้ทอผ้า จี๊ฟั้ง.
(อ. ozone). (พจนานุกรมฯ, 2525: 966)

โอโซน น. แก๊สชนิดหนึ่ง สีนํ้าเงิน กลิ่นฉุน เป็นอัญรูปของธาตุออกซิเจน มีสูตร O₃ ใช้ประโยชน์มาเชื้อโรคในน้ำเพื่อใช้เป็นน้ำดื่ม ใช้ฟอกจางสีของสารอินทรีย์บางอย่างเช่นเส้นใยที่ใช้ทอผ้า. (อ. ozone).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 1401)

จากตัวอย่าง บทนิยามศัพท์ของ โอโซน ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ใช้ฟอกจางสีของสารอินทรีย์บางอย่างเช่นเส้นใยที่ใช้ทอผ้า จี๊ฟั้ง แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ใช้ฟอกจางสีของสารอินทรีย์บางอย่างเช่นเส้นใยที่ใช้ทอผ้า เท่านั้น ความแตกต่างนี้ทำให้คำว่า โอโซน มีความหมายแคบเข้า สาเหตุอาจเนื่องมาจากปัจจุบัน จี๊ฟั้ง ไม่ค่อยเป็นที่นิยมใช้แล้ว จึงลดความหมายในส่วนนี้ลง

แฮม น. หมูเค็มรมควัน, หมูแฮม กี่ว่า. (อ. ham).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 971)

แฮม น. ขาหลังของหมูแช่นํ้าเกลือแล้วรมควัน, หมูแฮม กี่ว่า. (อ. ham).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 1408)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ แฮม ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 หมายถึง หมูเค็มรมควัน แต่พจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง ขาหลังของหมูแช่นํ้าเกลือแล้วรมควัน ความแตกต่างนี้ทำให้คำว่า แฮม มีความหมายแคบเข้า หมายความว่าเฉพาะขาหลังของหมูเท่านั้น

2.2 ความหมายกว้างออก โดยบทนิยามศัพท์ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้กล่าวถึงความหมายไว้ในลักษณะหนึ่ง แต่ในพจนานุกรมลัทธิราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กลับมีความหมายมากขึ้น หรือครอบคลุมในสิ่งที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ดังตัวอย่าง

ค็อกเทล น. เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ใช้เหล้าชนิดต่างๆ ผสมกัน ใส่ น้ำแข็ง แล้ว
เขย่า และอาจใส่น้ำผลไม้หรือชิ้นผลไม้ เพื่อเพิ่มสีหรือรสชาติให้
แปลกๆ ออกไป นิยมดื่มก่อนอาหาร.(อ. cocktail)

(พจนานุกรมฯ, 2525: 177)

ค็อกเทล น. เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ใช้เหล้าชนิดต่างๆ ผสมกัน ใส่ น้ำแข็ง แล้ว
เขย่า และอาจใส่น้ำผลไม้หรือชิ้นผลไม้ เพื่อเพิ่มสีหรือรสชาติให้
แปลกๆ ออกไป นิยมดื่มก่อนอาหาร; อาหารเรียกน้ำย่อยที่กินก่อน
อาหารจานหลัก; เรียกว่างานเลี้ยงแบบหนึ่งที่ไม่นั่งโต๊ะกินอาหาร
เสิร์ฟเฉพาะเครื่องดื่มและอาหารว่าง ว่า งานเลี้ยงค็อกเทล.

(อ. cocktail; cocktail party)

(พจนานุกรมฯ, 2542: 235)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ ค็อกเทล ในพจนานุกรมลี้ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525
หมายถึง เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ที่ใส่เหล้าหรือน้ำผลไม้ เพียงอย่างเดียว แต่พจนานุกรมลี้ฉบับ
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 หมายถึง เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ที่ใส่เหล้าหรือน้ำผลไม้ และยังมี
ความหมายถึง อาหารเรียกน้ำย่อยที่กินก่อนอาหารจานหลัก และงานเลี้ยงแบบหนึ่งด้วย เนื่องจาก ใน
ปัจจุบันสังคมไทยรับวัฒนธรรมต่างๆ จากอังกฤษมากขึ้น รวมทั้งอาหารเรียกน้ำย่อยที่เรียกว่า
ค็อกเทล และงานเลี้ยงค็อกเทล

แร็กเกต น. ไม้สำหรับตีเทนนิส หรือแบดมินตัน. (อ. racket).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 711)

แร็กเกต น. ไม้สำหรับตีเทนนิส แบดมินตัน หรือ สควอช มีปลายข้างหนึ่ง
เป็นรูปวงรีหรือวงกลม ซึ่งจึงเอ็นหรือไนลอนเป็นตาข่าย มีด้าม.

(อ. racket).

(พจนานุกรมฯ, 2542: 977)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ แร็กเกต ในพจนานุกรมลี้ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
หมายถึง ไม้สำหรับตีเทนนิส หรือแบดมินตัน แต่พจนานุกรมลี้ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มี
ความหมายกว้างขึ้น นอกจากจะเป็นไม้ตีเทนนิส หรือแบดมินตันแล้ว ยังเป็นไม้ตีสควอช ได้อีกด้วย
เนื่องจาก ในปัจจุบันกีฬาสควอช เป็นที่นิยมเล่นอย่างแพร่หลาย นอกจากความหมายกว้างขึ้นแล้ว
ยังให้รายละเอียดเพิ่มเติมของ แร็กเกต ไว้ด้วย

ตารางที่ 13 แสดงพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมลब्ब
ราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ถึงพจนานุกรมลब्บราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542

ลักษณะของความหมาย	จำนวน	คิดเป็นร้อยละ
ความหมายคงเดิม	572	95.81
ความหมายแคบเข้า	10	1.67
ความหมายกว้างออก	13	2.18
ความหมายย้ายที่	2	0.34
รวม	597	100.00

นอกจากพัฒนาการของบทนิยามศัพท์ ผู้วิจัยยังพบว่ามีพัฒนาการในด้านอื่นๆ อีกด้วย คือ พัฒนาการเกี่ยวกับรูปเขียนของคำยืมภาษาอังกฤษ แม้จะเกิดขึ้นไม่มากนัก แต่เป็นพัฒนาการที่มีความน่าสนใจ คือ การเพิ่มรูปเขียน หรือเปลี่ยนแปลงรูปเขียนของคำศัพท์ โดยในพจนานุกรมลब्บราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กำหนดรูปเขียนไว้แบบหนึ่ง แต่ในพจนานุกรมลब्บราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 มีการกำหนดรูปเขียนเพิ่มขึ้น โดยรูปเขียนเดิมสามารถใช้ได้ด้วยดังตัวอย่าง

<u>กอล</u>	น. เรียกผ้าบาง โปร่ง ที่ใช้ปิดแผลหรือพันแผลว่า ผ้ากอล. (อ. gauze). (พจนานุกรมลब्บ, 2525: 68)
<u>กอล</u>	น. เรียกผ้าบาง โปร่ง ที่ใช้ปิดแผลหรือพันแผลว่า ผ้ากอล. (อ. gauze). (พจนานุกรมลब्บ, 2542: 88)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ ในพจนานุกรมลब्บราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 กำหนดให้มีรูปเขียนว่า กอล แต่พจนานุกรมลब्บราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กำหนดให้เขียนกอล เนื่องจากเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับอักษรวิธีในภาษาไทย เพราะในภาษาไทย อักษรกลางเสียงตรี สามารถใช้รูปวรรณยุกต์ตรีได้ โดยที่การเปลี่ยนแปลงรูปเขียนนี้ไม่ส่งผลต่อความหมาย แต่หากผู้ใช้ภาษาเขียนตามพจนานุกรมลब्บเดิม จะทำให้เกิดความผิดพลาดในการเขียนคำศัพท์ได้

เกีย น. กลอุปรณ์ที่ส่งผ่านกำลังและการเคลื่อนที่จากส่วนหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่งของเครื่องกล; ส่วนหนึ่งของรถยนต์ เรือยนต์ เป็นต้น ต่อจากคลัตช์ ทำหน้าที่เปลี่ยนอัตราส่วนการทดรอบระหว่างเครื่องยนต์กับล้อ, เขียนเป็น เกียร์ ก็มี. (อ. gear).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 114)

เกียร์ น. กลอุปรณ์ที่ส่งผ่านกำลังและการเคลื่อนที่จากส่วนหนึ่งไปยังอีกส่วนหนึ่งของเครื่องกล; ส่วนหนึ่งของรถยนต์ เรือยนต์ เป็นต้น ต่อจากคลัตช์ ทำหน้าที่เปลี่ยนอัตราส่วนการทดรอบระหว่างเครื่องยนต์กับล้อ, เขียนเป็น เกีย ก็มี. (อ. gear).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 147)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 กำหนดให้มีรูปเขียนว่า เกีย แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กำหนดให้เขียน เกียร์ เนื่องจากเปลี่ยนแปลงเพื่อแสดงให้เห็นลักษณะของรูปศัพท์เดิมในภาษาอังกฤษ (อ. gear) r แทนด้วย ร แต่ในภาษาไทยไม่ออกเสียงจึงใส่การ์ันต์ไว้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปเขียนนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อความหมาย

สเปกโทรสโคป น. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการวิเคราะห์สเปกตรัม (อ. spectroscope).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 795)

สเปกโทรสโกป น. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการวิเคราะห์สเปกตรัม (อ. spectroscope).
(พจนานุกรมฯ, 2542: 1122)

จากตัวอย่างบทนิยามศัพท์ของ ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2525 กำหนดให้มีรูปเขียนว่า สเปกโทรสโคป แต่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 กำหนดให้เขียน สเปกโทรสโกป การเปลี่ยนแปลงจากคำว่า สเปกโทรสโคป เป็น สเปกโทรสโกป เนื่องจากเปลี่ยนแปลงเพื่อให้เข้ากับการออกเสียงในภาษาไทย ซึ่งการเปลี่ยนแปลงรูปเขียนนี้ไม่ส่งผลกระทบต่อความหมาย แต่หากผู้ใช้ภาษายึดการเขียนตามพจนานุกรมฉบับเดิม จะทำให้เกิดความผิดพลาดในการเขียนคำศัพท์ได้

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ในด้านจำนวนคำ การสร้างคำ จำแนกหมวดคำศัพท์ และพัฒนาการของบทนิยามศัพท์

สรุปผล

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 แบ่งการศึกษาออกเป็น 4 ประเด็น คือ

1. พัฒนาการด้านจำนวนคำ
2. การจำแนกหมวดคำศัพท์
3. การวิเคราะห์การสร้างคำ
4. พัฒนาการของบทนิยามศัพท์

โดยแต่ละประเด็นจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ช่วง คือ

1. ศึกษาจากคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493

2. ศึกษาจากคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มขึ้นจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

พัฒนาการด้านจำนวนคำ

พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 ในด้านจำนวนคำพบว่าจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้นทุกครั้งในการชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน ดังนี้

1. ในช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493-พ.ศ. 2525 จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้น จำนวน 527 คำ คิดเป็นร้อยละ 79.01 หมวดอักษรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด 28 หมวดอักษร ได้แก่ ก ข ค ง จ ฉ ช ซ ด ต ถ ท น บ ป ผ พ ฟ ภ ม ย ร ล ว ส ห อ ฮ โดยหมวดอักษรที่เพิ่มมากขึ้นที่สุดคือ หมวด อ

2. ในช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 จำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้น 39 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.16 หมวดอักษรที่เพิ่มขึ้นทั้งหมด 16 หมวดอักษร ได้แก่ ก ข ค ช ซ ด ท น ป ฟ ม ล ว ส อ ฮ หมวดอักษรที่เพิ่มมากขึ้นที่สุดเท่ากันสองหมวดคือ หมวดอักษร ว และ ศ

การจำแนกหมวดคำศัพท์

พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ในด้านการจำแนกหมวดคำศัพท์พบว่า

1. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 พบมากที่สุดในหมวดวิทยาศาสตร์ จำนวน 231 คำ คิดเป็นร้อยละ 43.33 หมวดเบ็ดเตล็ด จำนวน 70 คำ คิดเป็นร้อยละ 13.13 หมวดการช่าง,ตวง,วัด จำนวน 46 คำคิดเป็นร้อยละ 8.63 หมวดการช่าง,ไฟฟ้า,พลังงาน จำนวน 31 คำ คิดเป็นร้อยละ 5.82 หมวดคณิตศาสตร์ จำนวน 25 คำ คิดเป็น ร้อยละ4.69 หมวดกีฬา จำนวน 21 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.94 หมวดการปกครอง,สงคราม เท่ากับหมวดดนตรี, การละเล่น จำนวน 17 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.19 หมวดอาหาร, เครื่องดื่ม จำนวน 16 คำ คิดเป็นร้อยละ 3.00 หมวดธุรกิจ, เศรษฐกิจ จำนวน 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.81 หมวดเชื้อชาติเท่ากับหมวดศาสนา จำนวน 6 คำ คิดเป็นร้อยละ 1.13 หมวดดาราศาสตร์ จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.94 และหมวดภูมิศาสตร์จำนวน 4 คำ คิดเป็นร้อยละ 0.75 ตามลำดับ

2. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 พบมากที่สุดคือในหมวดเบ็ดเตล็ด จำนวน 22 คำ คิดเป็นร้อยละ 50.00 หมวดวิทยาศาสตร์ จำนวน 5 คำ คิดเป็นร้อยละ 11.36 หมวดอาหาร, เครื่องดื่มเท่ากับหมวดการปกครอง, สงคราม จำนวน 3 คำ คิดเป็นร้อยละ 6.82 หมวดการชั่ง, ตวง, วัด เท่ากับหมวดการช่าง, ไฟฟ้า, พลังงานและหมวดการแพทย์ จำนวน 2 คำ คิดเป็นร้อยละ 4.55 หมวดเชื้อชาติเท่ากับหมวดดนตรี, การละเล่น หมวดธุรกิจ, เศรษฐกิจ และหมวดศาสนา จำนวน 1 คำ คิดเป็นร้อยละ 2.27 ตามลำดับ

การวิเคราะห์การสร้างคำศัพท์

พัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และพ.ศ. 2542 ในด้านการสร้างคำศัพท์พบว่า

1. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 พบรูปแบบการสร้างคำซึ่งแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์

1.1 การทับศัพท์ พบลักษณะการทับศัพท์ ดังนี้

1.1.1 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม

1.1.2 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง

1.1.3 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยมีการตัดเสียงหรือตัดคำ

1.1.4 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม ด้วยตัวอักษรที่มีการเปลี่ยนแปลงเสียงไปเป็นเสียงที่ใกล้เคียงกัน

1.1.5 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม มีการเพิ่มเสียง

1.1.6 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้อักษรย่อ

1.2 การบัญญัติศัพท์ พบลักษณะการบัญญัติศัพท์ ดังนี้

- 1.2.1 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤต
- 1.2.2 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี
- 1.2.3 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต
- 1.2.4 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาเขมร
- 1.2.5 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทย

1.3 การแปลศัพท์ พบลักษณะการแปลศัพท์ ดังนี้

- 1.3.1 แปลศัพท์แบบตรงตัว โดยเป็นคำศัพท์เดี่ยว
- 1.3.2 แปลศัพท์แบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม

2. คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2542 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 พบรูปแบบการสร้างคำซึ่งแบ่งได้ 3 ลักษณะ คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์

2.1 การทับศัพท์ พบลักษณะการทับศัพท์ ดังนี้

- 2.1.1 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม
- 2.1.2 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้วรรณยุกต์กำกับเสียง
- 2.1.3 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยมีการเปลี่ยนแปลงเสียง
- 2.1.4 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม มีการเพิ่มเสียง
- 2.1.5 การทับศัพท์แบบถ่ายตัวอักษรตรงตามภาษาเดิม โดยใช้อักษรย่อ

2.2 การบัญญัติศัพท์ พบลักษณะการบัญญัติศัพท์ ดังนี้

- 2.2.1 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีสันสกฤต
- 2.2.2 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี
- 2.2.3 บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต
- 2.2.4 บัญญัติศัพท์โดยใช้คำภาษาไทยปนบาลีและสันสกฤต

2.3 การแปลศัพท์ พบลักษณะการแปลศัพท์ ดังนี้

2.3.1 แปลศัพท์แบบตรงตัว โดยเป็นคำศัพท์เดี่ยว

พัฒนาการของบทนิยามศัพท์

1. ในช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493-พ.ศ. 2525 พบลักษณะบทนิยามศัพท์ ดังนี้

1.1 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม พบในลักษณะ

1.1.1 การอ้างอิงที่มาของคำศัพท์ ได้แก่ เพิ่มที่มาของคำศัพท์ ตัดที่มาของคำศัพท์ เปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์

1.1.2 การอธิบาย ได้แก่ การใช้ภาษาในการอธิบายต่างกัน แยกความหมาย

1.1.3 การเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์

1.1.4 การตัดรายละเอียดของบทนิยามศัพท์

1.1.5 เพิ่มลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

1.1.6 ตัดลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

1.2 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง โดยยังมีเค้าความหมายเดิม พบในลักษณะ ดังนี้

1.2.1 ความหมายแคบเข้า

1.2.2 ความหมายกว้างออก

1.2.3 ความหมายย้ายที่

นอกจากนี้ยังพบว่ามีพัฒนาการในลักษณะอื่นๆ คือ พัฒนาการด้านเพิ่มรูปเขียนของคำศัพท์

2. ในช่วงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 พบลักษณะบทนิยามศัพท์ ดังนี้

2.1 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายคงเดิม พบในลักษณะ ดังนี้

2.1.1 การอ้างอิงที่มาของคำศัพท์ ได้แก่ เพิ่มที่มาของคำศัพท์ ตัดที่มาของคำศัพท์ เปลี่ยนแปลงที่มาของคำศัพท์

2.1.2 การอธิบาย ได้แก่ การใช้คำในการอธิบายต่างกัน การใช้ภาษาในการอธิบายต่างกัน แยกความหมาย

2.1.3 การเพิ่มรายละเอียดของบทนิยามศัพท์

2.1.4 การตัดรายละเอียดของบทนิยามศัพท์

2.1.5 การเพิ่มตัวอย่าง

2.1.6 เพิ่มลักษณะของคำที่ใช้เฉพาะแห่ง

2.2 บทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลง ความหมายเปลี่ยนแปลง โดยยังมีเค้าความหมายเดิม พบในลักษณะดังนี้

2.2.1 ความหมายแคบเข้า

2.2.2 ความหมายกว้างออก

2.2.3 ความหมายย้ายที่

นอกจากนี้ยังพบว่ามีพัฒนาการในลักษณะอื่นๆ คือ พัฒนาการด้านเพิ่มรูปเขียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 พบว่า

จำนวนคำของคำตั้งที่ระบุว่าเป็นคำยืมภาษาอังกฤษเพิ่มขึ้นทุกครั้งในการชำระพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน โดยในช่วงแรก ระหว่างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493-พ.ศ. 2525 มีจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งเพิ่มขึ้นมากกว่าในช่วงที่สองระหว่างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 คือเพิ่มขึ้นถึง 527 คำ ส่วนในช่วงที่สองเพิ่มเพียง 39 คำ สาเหตุที่ทำให้จำนวนคำที่เพิ่มขึ้นมีความแตกต่างกันมาก เนื่องจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 มีระยะเวลาการใช้นานถึง 27 ปี ก่อนจะชำระพจนานุกรมฉบับใหม่คือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525 ซึ่งในช่วงเวลาดังกล่าวสังคมโลกและสังคมภาษารวมถึงวัฒนธรรมต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว มีคำยืมจากภาษาอังกฤษ เกิดขึ้นมากมาย โดยที่พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ยังมิได้รวบรวมไว้ จึงนำมารวบรวมในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525

ส่วนพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 มีระยะเวลาห่างกันเพียง 17 ปี คำยืมจากภาษาอังกฤษที่มีในสังคมไทยส่วนใหญ่ ถูกรวบรวมไว้ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 แล้ว ดังนั้นจำนวนคำยืมภาษาอังกฤษที่เป็นคำตั้งในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525-พ.ศ. 2542 จึงเพิ่มขึ้นน้อยกว่าการชำระพจนานุกรมในช่วงแรก

นอกจากนี้ยังพบว่า การระบุที่มาของคำโดยใส่วงเล็บท้ายบทนิยามศัพท์นั้นยังมีความไม่ชัดเจน เนื่องจากคำศัพท์บางคำมีการระบุวงเล็บท้ายบทนิยามศัพท์ เมื่อศึกษาพบว่า เป็นคำยืมจากภาษาอังกฤษโดยวิธีการทับศัพท์ บัญญัติศัพท์ หรือแปลศัพท์ วิธีใดวิธีหนึ่ง แต่คำศัพท์บางคำแม้มีการระบุวงเล็บท้ายบทนิยามศัพท์ แต่เมื่อศึกษาแล้วพบว่าเป็นการเทียบกับคำในภาษาอังกฤษเท่านั้น ไม่ได้เป็นคำยืมแต่อย่างใด ซึ่งในการปรับปรุงพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานครั้งต่อไป ควรมีการปรับปรุงในส่วนของการระบุที่มาของคำให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น

การจำแนกหมวดคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น ในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 พบมากที่สุดหมวดวิทยาศาสตร์ สาเหตุที่ทำให้คำยืมภาษาอังกฤษในหมวดวิทยาศาสตร์เพิ่มขึ้นมากที่สุด เนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าทาง

การสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่เพิ่มขึ้น ทั้งสองช่วงพบว่ามีวิธีการสร้างคำ 3 ลักษณะเหมือนกัน คือ การทับศัพท์ การบัญญัติศัพท์ และการแปลศัพท์ แต่มีรายละเอียดบางส่วนที่แตกต่างกัน เช่น การบัญญัติศัพท์ของคำศัพท์ ในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 มี 5 วิธี คือ บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีและสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาเขมร บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทย แต่ในพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2493 ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฯ พ.ศ. 2525 มี 4 วิธี คือบัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลีปนสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาบาลี บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาสันสกฤต บัญญัติศัพท์โดยใช้ภาษาไทยปนบาลีและสันสกฤต ส่วนการแปลศัพท์ ในช่วงแรกพบ 2 วิธีคือ แปลศัพท์แบบตรงตัว โดยเป็นคำศัพท์เดี่ยว และแปลศัพท์แบบคำต่อคำ และนำมารวมเข้าเป็นคำประสม แต่ช่วงที่สองพบเพียงวิธีเดียว คือแปลศัพท์แบบตรงตัว โดยเป็นคำศัพท์เดี่ยว สาเหตุเนื่องจากจำนวนคำที่เพิ่มขึ้นในช่วงแรกมีจำนวนมากกว่า จึงมีรายละเอียดของการสร้างคำมากกว่าช่วงที่สอง

พัฒนาการของบทนิยามศัพท์ที่เกิดขึ้นทั้งสองช่วง ส่วนมากพบในลักษณะบทนิยามศัพท์เปลี่ยนแปลงแต่ความหมายคงเดิม มีการเปลี่ยนแปลงในรายละเอียดของบทนิยามศัพท์เพียงเล็กน้อย สาเหตุเนื่องจากการคำยืมในภาษาอังกฤษมาใช้ในภาษาไทย เป็นการรับมาใช้ทั้งคำศัพท์และความหมาย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นความหมายที่ยังไม่มีในสังคมไทย เช่น ชื่ออาหาร ชื่อสารเคมี เมื่อมีการชำระพจนานุกรมแต่ละครั้ง จึงเปลี่ยนแปลงรายละเอียดของบทนิยามศัพท์เล็กน้อย เช่น การตัดตัวอย่าง การใช้ภาษาในการอธิบายคำศัพท์แตกต่างกัน ซึ่งไม่ส่งผลต่อความหมาย โดยมากส่งผลดีต่อผู้ใช้ภาษา เนื่องจากทำให้เกิดความทันต่อยุคสมัย มีความถูกต้องชัดเจนมากขึ้น แต่บางครั้งมีการ

นอกจากนี้พบว่ามีพัฒนาการในด้านอื่นๆ คือ การเพิ่มรูปเขียนของคำศัพท์ หรือการเปลี่ยนแปลงรูปเขียนของคำศัพท์ อาจทำให้ผู้ใช้ภาษาเกิดความสับสน หากยังยึดรูปแบบการเขียนจากพจนานุกรมฉบับเดิม

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาพัฒนาการของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493, พ.ศ. 2525 และ พ.ศ. 2542 ผู้วิจัยได้ศึกษาพัฒนาการในด้านจำนวนคำศัพท์ การจำแนกหมวดคำศัพท์ การสร้างคำศัพท์ และพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์ ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ปรากฏในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานทั้งสามฉบับ ผู้วิจัยเห็นว่าประเด็นที่น่าสนใจควรศึกษาเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

1. ควรมีการศึกษาพัฒนาการด้านการสร้างคำศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษที่ใช้เฉพาะวงการ เช่น คำศัพท์ทางเทคโนโลยี คำศัพท์ทางคณิตศาสตร์ คำศัพท์ทางการปกครอง เป็นต้น ว่ามีลักษณะการสร้างคำศัพท์อย่างไรตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน
2. ควรมีการศึกษาพัฒนาการด้านบทนิยามศัพท์ของคำยืมภาษาอังกฤษ โดยเปรียบเทียบความหมายของบทนิยามศัพท์ในพจนานุกรมภาษาไทย กับความหมายเดิมในภาษาอังกฤษ ว่ามีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร
3. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบการออกเสียงคำยืมภาษาอังกฤษของคนไทยกับเจ้าของภาษา

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กาญจนา นาคสกุล. 2537. “วัฒนธรรมไทยเปลี่ยนจริงหรือ.” วารสารวัฒนธรรมไทย 31 (4): 11-14.

กำชัย ทองหล่อ. 2509. **หลักภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์บำรุงสาส์น.

จันจิรา จิตตะวิริยะพงษ์. 2546. **อิทธิพลภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ก๊อปปี้ แอนด์ พรินท์.

จันทนา บุญแทน. 2536. **คำยืมจากภาษาอังกฤษ: ศึกษาเฉพาะลักษณะการยืมคำและการเปลี่ยนแปลงความหมายของคำทับศัพท์**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยนเรศวร.

จรี เทียนไชย, โปยมรัตน์ นพรัตน์ และ ประภา สิทธิลภ. 2525. “พจนานุกรมให้อะไรเราบ้าง.” วารสารมนุษยศาสตร์ปริทรรศน์ 4 (2): 43-53.

ชำนาญ รอดเหตุภัย. 2519. **การใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สยามการพิมพ์.

_____. 2522. **สัมมนาการใช้ภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์กรุงสยาม.

ทองสุข เกตุโรจน์. 2549. **ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย**. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

ไทรงาม ประมวลศิลป์ชัย. 2535. **วัฒนธรรมภาษาของคำยืมที่ปรากฏในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ธีระพันธ์ ล.ทองคำ. 2535. **รายงานการวิจัยการทำพจนานุกรมไทย-ไทย: อดีต-ปัจจุบัน (พ.ศ.2389-2533)**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- บรรจบ พันธเมธา. 2532. ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุญยงค์ เกศเทศ. 2521. วิเคราะห์หลักภาษาและหนังสือแบบเรียนภาษาไทยตอนที่ 6 และการบัญญัติศัพท์. มหาสารคาม: ศูนย์เอกสารและตำรา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- บุญเสริม ฤทธาภิรมย์. 2522. อธิบายคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.
- _____. 2528. “สอนให้เด็กใช้พจนานุกรมสักคน.” วารสารพัฒนาหลักสูตร 21 (4): 50-25.
- ประยูร ทรงศิลป์. 2535. การเปลี่ยนแปลงของภาษา: คำยืมในภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยครูธนบุรี.
- ประสิทธิ์ กาย์กลอน. “วิเคราะห์พจนานุกรมไทย.” วารสารมหาวิทยาลัยรามคำแหง 1 (2): 30-31.
- ปรีชา ทิชนพงษ์. 2523. ไทย104 ลักษณะภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.
- เปลื้อง ฌ นคร. 2540. ภาษาวรรณ: วิวัฒน์และวิบัติของภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ข้าวฟ่าง.
- พันธุ์ทิพย์ อินทยอด. 2549. การวิเคราะห์ความแตกต่างของคำศัพท์ระหว่างพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 กับพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- ราชบัณฑิตยสถาน. 2535. หลักเกณฑ์การทับศัพท์. กรุงเทพมหานคร: ราชบัณฑิต.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2539. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 5.
กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์อักษรเจริญทัศน์.

_____. 2546. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2542. กรุงเทพมหานคร: นานมีบุ๊ค
พับลิเคชันส์.

เรืองเดช ปันเขื่อนขันธ์. ม.ป.ป. หลักการเขียนคำไทยเป็นอักษรโรมัน. การใช้ภาษาไทยในทาง
วิทยาศาสตร์การแพทย์. กรุงเทพมหานคร: ไพบูลศิลป์การพิมพ์.

วัลยา ช่างขวัญยืน. ม.ป.ป. “วิวัฒนาการของคำที่ไทยยืมจากภาษาอังกฤษ.” รวมบทความจากการ
สัมมนา 700 ปีลายสือไทย. กรุงเทพมหานคร: ม.ป.ท.

_____. 2549. บรรทัดฐานภาษาไทย เล่ม 2. กรุงเทพมหานคร: สถาบันภาษาไทย
สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
กระทรวงศึกษาธิการ.

วิจิตรา แสงพลสิทธิ์. 2524. ความรู้เรื่องภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

วิไลวรรณ ขนิษฐนันท์. 2526. ภาษาศาสตร์เชิงประวัติ: วิวัฒนาการภาษาไทยและภาษาอังกฤษ.
กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

วิไลศักดิ์ กิ่งคำ. 2550. ภาษาต่างประเทศในภาษาไทย. กรุงเทพมหานคร:
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศิกดิ์ศรี แยมน์ดดา. “ข้อคิดเกี่ยวกับศัพท์บัญญัติ”. ภาษาและวรรณคดีไทย. 2 (3): 10-46.

สนั่น ปัทมะทิน. 2535. ภาษาไทยที่สื่อมวลชนอาจใช้พลาด. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์
โอเดียนสโตร์.

สนิท ตั้งทวี. 2528. **ความรู้และทักษะทางภาษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์.

สุจิตรา กลิ่นเกษร. **เอกสารสถาบันภาษาไทย (เม.ย.-มิ.ย. 2538)**.

สุนันท์ อัญชลินุกูล. 2527. **คำต่างประเทศในภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อนันต์ อ่วมศาสตร์ และ เนาวรัตน์ อ่วมศาสตร์. 2529. **ไทย 104 ลักษณะภาษาไทย**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช.

อนุমানราชชน. 2517. **นิรุกติศาสตร์**. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คลังวิทยา.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2542. **ภาษาในสังคมไทย**. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อรพินท์ โลกัตถจริยา. 2538. **การวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงคำศัพท์ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 พิมพ์ครั้งที่ 5 และ พ.ศ. 2525 พิมพ์ครั้งที่ 2**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

อุษณีย์ ดวงพรหม. 2544. **คำยืมภาษาอังกฤษในนิราศต่างแดนของพลเรือตรี จวบ หงสกุล**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาภาษาไทย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

Summers, Della. 2003. **Longman Dictionary of Contemporary English**. Harlow: Longman

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525
ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 จำแนกตามหมวดคำศัพท์

หมวดการชั่ง, ตวง, วัด

กราฟ	น. แผนภูมิที่ใช้เส้น หรือจุด หรือภาพ เป็นต้น เพื่อแสดงความเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรตัวหนึ่งเทียบกับความเปลี่ยนแปลงค่าของตัวแปรตัวอื่น; (คณิต) เซตของจุดที่เรียงกันอย่างมีระเบียบตามที่กำหนดขึ้นด้วยสมการหรืออสมการ. (อ. grap) (พจนานุกรมฯ, 2525: 52)
กะรัต	[-หฺรัด] น. หน่วยมาตราชั่งเพชรพลอย ๑ กะรัต เท่ากับ ๒๐ เซนติกรัม หรือ ๓.๐๘๖๕ เกรน, ปริมาณทองคำแท้ที่ประสมอยู่กับธาตุอื่น โดยกำหนดทองคำและโลหะที่ประสมกันนั้นรวมเป็น ๒๔ ส่วน เช่น ทองคำ ๑๔ กะรัต หมายความว่า มีเนื้อทองคำ ๑๔ ส่วน นอกนั้นอีก ๑๐ ส่วนเป็นธาตุอื่นประสม. (อ. carat). (พจนานุกรมฯ, 2525: 75)
แกลลอน	[แกน-] น. หน่วยวัดปริมาตรของอังกฤษ ๑ แกลลอน = ๔.๕๔๖๐๕ ลิตร (British Imperial gallon), หน่วยวัดปริมาตรของสหรัฐอเมริกา ๑ แกลลอน = ๓.๗๘๕๔๔ ลิตร (U.S. gallon). (อ. gallon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 118)
คิว	1. (ปาก) น. ลูกบาศก์ เช่น น้ำ ๕ คิว, เรียกเต็มว่า คิวบิก เช่น คิวบิกเมตร คิวบิกฟุต (อ. cubic). 2. น. แถวตามลำดับก่อนหลัง เช่น เข้าคิว คิวรถ. (อ. queue). (พจนานุกรมฯ, 2525: 188)
เซนติกรัม	[-กฺุร่า] น. ชื่อมาตราชั่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐๐ ของ ๑ กรัม, อักษรย่อว่า ซก. (อ. centigramme) (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซนติเกรด	[-เกฺรค] น. ชื่อองศาที่ใช้วัดอุณหภูมิ เรียกว่า องศาเซนติเกรด, ปัจจุบันใช้ องศาเซลเซียส, อักษรย่อว่า ซ. (อ. centigrade). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซนติเมตร	น. ชื่อมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐๐ ของ ๑ เมตร, อักษรย่อว่า ซม., (ปาก) เรียกสั้นๆ ว่า เซ็นต์. (อ. centimetre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซนติลิตร	น. ชื่อมาตราตวงตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐๐ ของ ๑ ลิตร, อักษรย่อว่า ซล. (อ. centilitre) (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซลเซียส	น. ชื่อองศาที่ใช้วัดอุณหภูมิ เรียกว่า องศาเซลเซียส เดิมเรียกว่า องศาเซนติเกรด กำหนดเป็นมาตรฐานว่า จุดเยือกแข็งของน้ำบริสุทธิ์เป็น ๐ องศา (เขียนย่อว่า ๐° ซ.) และจุดเดือด ของน้ำบริสุทธิ์เป็น ๑๐๐ องศา (เขียนย่อว่า ๑๐๐° ซ.). (อ. celsius). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เดคากรัม	[-กฺุร่า] น. ชื่อมาตราชั่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐ กรัม, อักษรย่อว่า ดกก (อ. decagramme). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)

เดคาเมตร	น. ชื่อมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐ เมตร, อักษรย่อว่า ดคม (อ. decametre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
เดคาลิตร	น. ชื่อมาตราตวงตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐ ลิตร, อักษรย่อว่า คคล. (อ. decalitre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
เดซิกรัม	[-กรั] น. ชื่อมาตราชั่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐ ของกรัม, อักษรย่อว่า คก. (อ. decigramme). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
เดซิเมตร	น. ชื่อมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐ ของเมตร, อักษรย่อว่า คม. (อ. decimetre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
เดซิลิตร	น. ชื่อมาตราตวงตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑ ใน ๑๐ ของลิตร, อักษรย่อว่า คล (อ. decilitre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
ตัน	น. มาตรฐานน้ำหนักและมาตราวัด มีหลายอัตราแล้วแต่วัตถุที่ใช้ คือ ๑. เมตริกตัน มาตราชั่ง เท่ากับน้ำหนัก ๑,๐๐๐ กิโลกรัม หรือ ๑๖ (เศษ ๒ ส่วน ๓) หาบหลวง หรือเป็นมาตราวัดเท่ากับ ๑.๑๓ ลูกบาศก์เมตร หรือ ๔๐ ลูกบาศก์ฟุต. ๒. ตัน ระวางเรือ ถ้าคำนวณระวางบรรทุกทุกสินค้า และห้องทั่วไปเรียก ตันกรอส, ถ้ารบ คำนวณเฉพาะบรรทุกสินค้า เรียก ตันเน็ต, และถ้าคำนวณน้ำหนักทั้ง ลำเรือเช่นเรือ เรียก ตันระวางขับน้ำ, ทั้ง ๓ นี้วัด ๑๐๐ ลูกบาศก์ฟุต เป็นตันหนึ่งเช่นเดียวกัน. ๓. ตัน ระวางบรรทุกอื่น ๆ ถ้าของหนักคิด ๑,๐๑๖.๐๔๗ กิโลกรัม เป็นตันหนึ่ง ถ้า เป็นของเบาคิดวัด ๑.๑๓ ลูกบาศก์ เมตร หรือ ๔๐ ลูกบาศก์ฟุต เป็นตันหนึ่ง. (อ. ton). (พจนานุกรมฯ, 2525: 338)
เทอร์โมมิเตอร์	น. เครื่องมือที่ใช้วัดอุณหภูมิ อาจประกอบด้วยปรอท แอลกอฮอล์ แก๊ส หรือโลหะ เป็นต้น แล้วแต่ความมุ่งหมาย ความสะดวกที่จะนำไปใช้ และความละเอียดถูกต้อง ในการวัด, เทอร์โมมิเตอร์ ก็เรียก (อ. thermometer). (พจนานุกรมฯ, 2525: 409)
บาร์	๑ (อุตุ) น. หน่วยวัดความกดอากาศ ๑ บาร์มีค่าเท่ากับ ๑๐๖ ดายนต์ต่อตาราง เซนติเมตร หรือ ๑๐๕ นิวตันต่อตารางเมตร; (ธรณี) หน่วยวัดความดึงดูดของโลก ๑ บาร์มีค่าเท่ากับ ๙๘๐.๖๑๖ เซนติเมตรต่อวินาที ต่อ วินาที. (อ. bar). ๒ น. ร้าน ขายเครื่องคั้มประเภทมีแอลกอฮอล์ มักมีดนตรีและที่ให้ลูกค้า เต้นรำด้วย, สถาน บริการเหล้าหรือเครื่องคั้มภายในบ้านเป็นต้น เช่น เปิดพรีบาร์. (อ. bar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 477)

บาร์เรล	น. หน่วยวัดความจุของของเหลว ซึ่งเมื่อใช้กับการวัดปริมาณน้ำมันปิโตรเลียม ๑ บาร์เรล = ๓๖ แกลลอนในประเทศอังกฤษ ส่วนในประเทศสหรัฐอเมริกา ๑ บาร์เรล = ๔๒ แกลลอน. (อ. barrel). (พจนานุกรมฯ, 2525: 477)
บารอมิเตอร์	น. เครื่องมือที่ใช้วัดความกดดันของบรรยากาศ อาจประกอบด้วยปรอท หรือดรัม โลหะสูญญากาศ แล้วแต่ความมุ่งหมายและความสะดวกที่จะนำไปใช้. (อ. barometer). (พจนานุกรมฯ, 2525: 477)
ปอนด์	น. ชื่อหน่วยเงินตราของอังกฤษเท่ากับ ๑๐๐ เพนซ์, ปอนด์สเตอร์ลิง ก็เรียก; ชื่อหน่วยมาตราชั่งของอังกฤษ เท่ากับ ๔๕๔ กรัม หรือ ๑๖ ออนซ์; เรียกกระดาดฟอกเนื้อดี สีขาว ที่ใช้พิมพ์หนังสือ มีคุณภาพดีกว่ากระดาดปรีฟว่า กระดาดปอนด์. (อ. pound). (พจนานุกรมฯ, 2525: 524)
พาร์เซก	น. หน่วยที่ใช้วัดระยะทางในจักรวาล ๑ พาร์เซก มีค่าเท่ากับระยะทาง ๒๐๖,๒๖๕ เท่าของ ๑ หน่วยดาราศาสตร์ หรือประมาณ ๓.๒๖ ปีแสง หรือประมาณ ๓.๐๘๔ x ๑๐๑๖ เมตร. (อ. parsec). (พจนานุกรมฯ, 2525: 594)
ฟาทอม	น. มาตรการวัดระยะทาง เท่ากับ ๖ ฟุต หรือ ๑.๘ เมตร มักนิยมใช้วัดความลึกของทะเล (อ. fathom). (พจนานุกรมฯ, 2525: 614)
มิลลิบาร์	(อตุ.) น. หน่วยวัดความกดอากาศ ๑ มิลลิบาร์มีค่าเท่ากับ ๑,๐๐๐ ดายน์ต่อตารางเซนติเมตร หรือ ๑๐๐ นิวตันต่อตารางเมตร. (อ. millibar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 649)
เมกะเฮิรตซ์	(ฟิสิกส์) น. หน่วยวัดความถี่ ใช้สัญลักษณ์ MHz ๑ เมกะเฮิรตซ์ มีค่าเท่ากับ ๑ ล้านเฮิรตซ์ หรือ เท่ากับ ๑ ล้านไซเคิลต่อวินาที. (อ. megahertz). (พจนานุกรมฯ, 2525: 654)
เมตริก	[เมตริก] น. ระบบการใช้หน่วยสำหรับวัดปริมาณต่าง ๆ โดยกำหนดใช้กรัมเป็นหน่วยของมวลสาร ใช้เซนติเมตร เป็นหน่วยของระยะห่างและใช้วินาทีเป็นหน่วยของเวลา. (อ. metric). (พจนานุกรมฯ, 2525: 655)
ไมครอน	[-ครอน] น. หน่วยวัดความยาว ๑ ไมครอนมีค่าเท่ากับ ๑ ใน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ของ ๑ เมตรหรือเท่ากับ ๑๐,๐๐๐ อังสตรอม ใช้สัญลักษณ์ mm, ไมโครเมตร ก็เรียก. (อ. micron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
ไมโครกรัม	[-โคร-] น. หน่วยวัดน้ำหนัก ๑ ไมโครกรัม มีค่าเท่ากับ ๑ ใน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ของ ๑ กรัม ใช้สัญลักษณ์ mg. (อ. microgramme). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
ไมโครมิเตอร์	[-โคร-] น. เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดระยะที่สั้นมาก และวัดมุมขนาดเล็กให้ได้ผลอย่างละเอียด (อ. micrometer). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)

ไมโครเมตร	[-โคจร-] น. ไมครอน. (อ. micrometre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
ไมโครลิตร	[-โคจร-] น. หน่วยวัดปริมาตร ๑ ไมโครลิตร มีค่าเท่ากับ ๑ ใน ๑,๐๐๐,๐๐๐ ของ ๑ ลิตร. (อ. microlitre) (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
รีม	น. หน่วยนับจำนวนแผ่นกระดาษ กำหนดว่า กระดาษ ๕๑๖ แผ่น เป็น ๑ รีมแต่โดยทั่วไปถือว่า กระดาษ ๔๘๐ หรือ ๕๐๐ แผ่น เป็น ๑ รีม. (อ. ream). (พจนานุกรมฯ, 2525: 704)
วัตต์	น. หน่วยวัดกำลัง ๑ วัตต์ มีค่าเท่ากับ ๑ จูลต่อวินาที หรือ ๑๐๗เอิร์กต่อวินาที, ๗๔๕.๗ วัตต์ มีค่าเท่ากับ ๑ กำลังม้า (อ. watt). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
ออนซ์	น. หน่วยวัดน้ำหนัก ๑ ออนซ์ มีค่าเท่ากับเศษ ๑ ส่วน ๑๖ หรือ "๒๘.๓๔๖๕ กรัม. (อ. ounce). (พจนานุกรมฯ, 2525: 927)
อังสตรอม	[อังสตรอม] น. หน่วยที่ใช้วัดระยะสั้นมาก ๆ ๑ อังสตรอม มีค่าเท่ากับ ๑๐-๑๐ เมตร ใช้สัญลักษณ์ว่า ? (อ. angstrom). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
เอเคอร์	น. หน่วยวัดพื้นที่ ๑ เอเคอร์ เท่ากับ ๔,๘๔๐ ตารางหลา หรือประมาณ ๔,๐๐๐ ตารางเมตร หรือ ประมาณ ๒ ไร่ครึ่ง. (อ. acre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 961)
แอมแปร์	น. หน่วยวัดกระแสไฟฟ้า กระแสไฟฟ้า ๑ แอมแปร์ คือ กระแสไฟฟ้าที่มีอัตราการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนได้วินาทีละประมาณ ๖ x ๑๐๑๘ อิเล็กตรอน. (อ. ampere). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
แอมมิเตอร์	น. เครื่องมือที่ใช้สำหรับวัดค่าของกระแสไฟฟ้าเป็นแอมแปร์. (อ. ammeter). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
โอห์ม	(ไฟฟ้า) น. หน่วยวัดความต้านทาน ใช้สัญลักษณ์ ความต้านทาน ๑ โอห์ม คือ ความต้านทานระหว่างจุด ๒ จุดบนตัวนำ ซึ่งเมื่อจุดคู่นี้มีความต่างศักย์ไฟฟ้า ๑ โวลต์แล้ว จะทำให้มีกระแสไฟฟ้าไหลผ่านได้ ๑ แอมแปร์. (อ. ohm). (พจนานุกรมฯ, 2525: 967)
เฮกตาร์	น. หน่วยมาตราวัดพื้นที่ตามวิธีเมตริก ๑ เฮกตาร์เท่ากับ ๑๐,๐๐๐ตารางเมตร หรือ ประมาณ ๖ ไร่ ๑ งาน (อ. hectare). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)
เฮกโตกรัม	น. หน่วยมาตราชั่งตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐๐ กรัม, อักษรย่อว่า ฮก. (อ. hectogramme). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)
เฮกโตเมตร	น. หน่วยมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐๐ เมตร, อักษรย่อว่า ฮม. (อ. hectometre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)
เฮกโตลิตร	น. หน่วยมาตราวัดตามวิธีเมตริก มีอัตราเท่ากับ ๑๐๐ ลิตร, อักษรย่อว่า ฮล. (อ. hectolitre). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)

เฮิร์ตซ์	[เฮ็ด] (ฟิสิกส์) น. หน่วยวัดความถี่ ใช้สัญลักษณ์ Hz ๑ เฮิร์ตซ์ มีค่าเท่ากับ ๑ ไซเคิลต่อวินาที. (อ. hertz) (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
ไฮโกรมิเตอร์	[-โกร-] น. เครื่องมือสำหรับวัดความชื้นในอากาศ. (อ. hygrometer) (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)
ไฮโดรมิเตอร์	[โกร] น. เครื่องมือสำหรับวัดความชื้นในอากาศ. (อ. hygrometer) (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)

หมวดการช่าง, ไฟฟ้า, พลังงาน

คลัตช์	น. อุปกรณ์ที่ทำหน้าที่ส่งพลังงานซึ่งถ่ายทอดมาจากเครื่องยนต์ไปยังเกียร์หรือตัดพลังงานนั้นตามต้องการ. (อ. clutch). (พจนานุกรมฯ, 2525: 172)
คอนกรีต	น. วัสดุก่อสร้าง ประกอบด้วยซีเมนต์ ทราย หิน และน้ำ ผสมเคล้าเข้าด้วยกัน เมื่อแห้งแข็งตัวแล้วจะเป็นวัสดุที่แข็งแรงมาก. (อ. concrete) (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
คอนเดนเซอร์	(ไฟฟ้า) น. เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าใช้สำหรับเก็บประจุไฟฟ้าไว้ได้เป็นปริมาณมากกว่าแผ่นตัวนำธรรมดาที่มีขนาดเท่ากัน. (อ. condenser) (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
คอยล์	น. อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่งซึ่งใช้ประกอบกับเครื่องยนต์ของรถยนต์ ทำหน้าที่แปลงไฟฟ้าแรงต่ำจากแบตเตอรี่ให้เป็นไฟฟ้าแรงสูง เพื่อก่อให้เกิดประกายไฟฟ้าที่เชื้อหัวเทียน. (อ. ignition coil). (พจนานุกรมฯ, 2525: 179)
คาร์บูเรเตอร์	น. อุปกรณ์ประกอบในเครื่องยนต์ชนิดใช้น้ำมันเผาไหม้ภายใน ใช้ประโยชน์เพื่อผสมอากาศเข้ากับไอน้ำก่อนที่จะถูกเผาไหม้ (อ. carburetor). (พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
เคเบิล	น. เส้นลวดโลหะขนาดใหญ่ แข็งและเหนียว ใช้ผูกยึดของขนาดใหญ่ เช่นเรือ สะพานแขวน; ตัวนำไฟฟ้าหลายเส้นที่นำมาประกอบกันเป็นสายใหญ่ ภายนอกอาจหุ้มด้วยฉนวนก็ได้ เช่น สายเคเบิลโทรศัพท์ สายเคเบิลไฟฟ้าแรงสูง (อ. cable). (พจนานุกรมฯ, 2525: 192)
แคโทด	น. แผ่นหรือแท่งตัวนำที่โยงต่อกับขั้วลบของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เช่น แบตเตอรี่ไฟฟ้า. (อ. cathode) (พจนานุกรมฯ, 2525: 198)
เซลแล็ก	น. ของแข็งที่สกัดได้จากครั้ง ลักษณะเป็นแผ่นบาง สีค่อนข้างเหลือง ละลายได้ดีในแอลกอฮอล์ ใช้ประโยชน์เคลือบผิววัตถุหรือชักเงาผิวไม้, เซลแล็ก กี้ว่า (อ. shellac) (พจนานุกรมฯ, 2525: 274)

ซีเมนต์	<p>น. วัสดุใช้ในการก่อสร้างชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นผง เมื่อผสมคลุกกับน้ำแล้วทิ้งไว้ จะเกิดปฏิกิริยาเคมีเป็นผลให้เกิดการก่อตัวและแข็งตัวได้ องค์ประกอบเคมีที่สำคัญของซีเมนต์ คือ แคลเซียมซิลิเกต แคลเซียมอะลูมิเนต และแคลเซียมอะลูมิโนเฟอร์ไรต์ ใช้ประโยชน์เพื่อทำคอนกรีต ปูนฉาบ หรือ ปูนก่อ เรียกว่า ปูนซีเมนต์ (อ. cement). (พจนานุกรมฯ, 2525: 284)</p>
โซลา	<p>น. น้ำมันเชื้อเพลิงชนิดหนึ่ง ซึ่งใช้กับเครื่องยนต์ดีเซลชนิดหมุนเร็ว โดยใช้ความร้อนซึ่งเกิดจากกำลังอัดของลูกสูบจุดระเบิด, ทางกรเรียก ว่า น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว. (อ. sola, solar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 289)</p>
ดีเซล	<p>น. เครื่องยนต์ชนิดเผาไหม้ภายในที่มีระบบจุดระเบิดน้ำมันเชื้อเพลิงด้วยการอัดอากาศภายในเครื่องยนต์จนได้ความร้อนสูงมากพอ แล้วจึงฉีดน้ำมันเชื้อเพลิงให้เป็นฝอยผสมเข้ากับอากาศซึ่งมีอุณหภูมิสูงนั้น เป็นผลให้เกิดการจุดระเบิดน้ำมันเชื้อเพลิงขึ้น, น้ำมันที่ใช้เป็นเชื้อเพลิงในเครื่องยนต์ชนิดนี้ เรียกว่า น้ำมันดีเซล. (อ. diesel). (พจนานุกรมฯ, 2525: 305)</p>
ไดนาโม	<p>น. เครื่องกลที่ใช้สำหรับเปลี่ยนพลังงานกลให้เป็นพลังงานไฟฟ้า โดยอาศัยหลักการ คือ ให้ลวดตัวนำเคลื่อนที่ตัดเส้นแรงแม่เหล็ก เป็นเหตุให้เกิดกระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ในลวดตัวนำได้, ใช้ว่า ไดนะ โม ก็มี. (อ. dynamo). (พจนานุกรมฯ, 2525: 313)</p>
นิโครม	<p>[โครม] น. โลหะเจือชนิดหนึ่งซึ่งประกอบด้วยโครเมียมและนิกเกิล ใช้ประโยชน์นำไปทำเป็นเส้นลวดในอุปกรณ์ไฟฟ้าเพราะมีความต้านทานสูง และทนทานต่อความร้อนได้ดีมาก. (อ. nichrome) (พจนานุกรมฯ, 2525: 447)</p>
เบรก	<p>[เบรก] น. เครื่องห้ามล้อ. ก. ห้ามล้อ. (อ. brake) (พจนานุกรมฯ, 2525: 486)</p>
ปลั๊ก, ปลั๊กไฟ	<p>[ปลั๊ก] น. อุปกรณ์ไฟฟ้ามีขาโลหะ ๒ ขา (บางแบบมี ๓ ขา) ปลายข้างหนึ่งของแต่ละขาตรึงอยู่กับวัตถุหุ้ม ซึ่งเป็นฉนวนไฟฟ้า ใช้เสียบเข้ากับเต้ารับเพื่อให้กระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ผ่านเข้าสู่เครื่องใช้ไฟฟ้าได้ครบวงจร, เต้าเสียบ ก็เรียก. (อ. plug) (พจนานุกรมฯ, 2525: 519)</p>
พีระมิด	<p>น. สิ่งก่อสร้างที่มีฐานเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส ด้านข้างทั้ง ๔ เป็นรูปสามเหลี่ยม มีปลายสุดไปบรรจบกันที่ยอด, ในอียิปต์เดิมใช้เป็นที่ฝังพระศพ ต่อมาบางทีก็ใช้เป็นเทวสถาน, ส่วนพีระมิดที่เม็กซิโกใช้เป็นเทวสถานอย่างเดียวกัน, เรียกสิ่งหรือรูปที่มีลักษณะคล้ายคลึงเช่นนั้นว่า รูปพีระมิด; (คณิต) รูปทรงตันชนิดหนึ่ง มีฐานเป็นรูปหลายเหลี่ยม และด้านข้างเป็นรูปสามเหลี่ยมที่มีจุดยอดร่วมกัน.(อ. pyramid). (พจนานุกรมฯ, 2525: 600)</p>

- โพซิตรอน [ตรอน] น. อนุภาคมูลฐานชนิดหนึ่ง มีมวลเท่ากับอิเล็กตรอน มีประจุไฟฟ้าเท่ากับประจุไฟฟ้าของอิเล็กตรอน แต่เป็นประจุไฟฟ้าบวก เมื่อโพซิตรอนและอิเล็กตรอนอย่างละ ๑ อนุภาคมากระทบกัน ทั้งคู่จะทำลายล้างกันสูญหายไปด้วยกันทั้งสิ้น และให้พลังงานมากมายเกิดขึ้นในรูปของรังสีแกมมา, แอนติอิเล็กตรอน ก็เรียก.(อ. positron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 608)
- ฟิวส์ น. อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นโลหะเจือที่มีขีดหลอมตัวต่ำ เช่น โลหะดีบุกเจือตะกั่ว ใช้ต่อเข้ากับวงจรไฟฟ้าเพื่อป้องกันมิให้กระแสไฟฟ้าที่มีขนาดเกินกำหนดเคลื่อนที่เข้าวงจรไฟฟ้าได้. (อ. fuse). (พจนานุกรมฯ, 2525: 614)
- มอเตอร์ น. กลอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับแปลงพลังงานรูปอื่นให้เป็นพลังงานกล โดยทั่วไปมักหมายถึงกลอุปกรณ์ที่ใช้สำหรับแปลงพลังงานไฟฟ้าให้เป็นพลังงานกล. (อ. motor). (พจนานุกรมฯ, 2525: 486)
- โมเสก น. เรียกเครื่องเคลือบดินเผาแผ่นเล็ก ๆ มีสีต่าง ๆ สำหรับปูพื้นหรือบุผนัง. (อ. mosaic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 662)
- วาล์ว น. อุปกรณ์ชนิดหนึ่งในเครื่องยนต์ชนิดเผาไหม้ภายใน ทำหน้าที่เป็นลิ้นปิดเปิดเป็นจังหวะ ชุดหนึ่งเรียกว่า ลิ้นไอดี สำหรับให้อากาศหรืออากาศผสมน้ำมันเชื้อเพลิงเข้าสู่ห้องเผาไหม้ อีกชุดหนึ่งเรียกว่า ลิ้นไอเสีย สำหรับให้แก๊สต่าง ๆ ที่เกิดจากการเผาไหม้ออกจากห้องเผาไหม้ไปสู่ท่อไอเสีย, ลิ้น ก็เรียก. (อ. valve). (พจนานุกรมฯ, 2525: 763)
- สวิตช์ [สวิต] น. อุปกรณ์ไฟฟ้าชนิดหนึ่ง ใช้สำหรับปิดเปิดหรือเปลี่ยนวงจรไฟฟ้า, เครื่องปิดเปิดวงจรไฟฟ้า. (อ. switch) (พจนานุกรมฯ, 2525: 809)
- เหล็ก น. ธาตุลำดับที่ ๒๖ สัญลักษณ์ Fe เป็นโลหะลักษณะเป็นของแข็งสีขาวเป็นเงาคัลายเงิน หลอมละลายที่ ๑๕๓๖°ซ. ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ทำเหล็กหล่อ เหล็กพืด เหล็กกล้า. (อ. iron). ว. แข็งแกร่ง เช่น บรูษเหล็ก. (พจนานุกรมฯ, 2525: 900)
- อิเล็กตรอน [-ตรอน] น. อนุภาคมูลฐานชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของอะตอมของธาตุทุกชนิด อนุภาคนี้มีประจุไฟฟ้าลบ มีมวล ๙.๑๐๙๑ x ๑๐-๓๑ กิโลกรัม. (อ. electron) (พจนานุกรมฯ, 2525: 949)
- อิเล็กทรอนิกส์ [-ทรอ-] น. วิทยาศาสตร์กายภาพแขนงหนึ่ง ที่นำมาประยุกต์ใช้กับการศึกษาวงจรไฟฟ้าที่ใช้สารกึ่งตัวนำและอุปกรณ์อื่นๆ ซึ่งควบคุมการเคลื่อนที่ของอิเล็กตรอนได้. (อ. electronics). (พจนานุกรมฯ, 2525: 949)
- แอนติอิเล็กตรอน น. โพซิตรอน. (อ. antielectron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)

แอโนด	น. แผ่นหรือแท่งตัวนำที่โยงต่อกับขั้วบวกของเครื่องกำเนิดไฟฟ้า เช่น แบตเตอรี่ (อ. anode). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
แอสฟัลต์	น. ยางมะตอย. (อ. asphalt). (พจนานุกรมฯ, 2525: 966)
ไฮไฟ	น. ระบบขยายสัญญาณไฟฟ้าเพื่อเปลี่ยนเป็นคลื่นเสียงออกมาได้โดยไม่เพี้ยนเลย ในช่วงความถี่ที่มนุษย์ได้ยินได้, มาจากคำ ไฮฟิเดิลตี(highfidelity). (อ. hifi). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)

หมวดการปกครอง, สงคราม

กัมมันตภาพรังสี	[กัมมันตะ-] น. การเสื่อมสลายโดยตัวเองของนิวเคลียสของอะตอมที่ไม่เสถียร เป็นผลให้ได้อนุภาคแอลฟา อนุภาคบีตา รังสีแกมมาซึ่งเป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าที่มีช่วงคลื่นสั้นมากและมีพลังงานสูงทั้งหมดนี้พุ่งออกมาด้วยความเร็วสูงมาก ในบางกรณีอาจมีพลังงานความร้อนและพลังงานแสงเกิดตามมาด้วย เช่น การเสื่อมสลายของนิวเคลียสของธาตุเรเดียมไปเป็นธาตุเรดอน. (อ. radioactivity). (พจนานุกรมฯ, 2525: 83)
กัมมันตรังสี	[กัมมันตะ-] ว. (ธาตุหรือสาร)ที่สามารถเกิดกัมมันตภาพรังสีได้. (อ. radioactive) (พจนานุกรมฯ, 2525: 83)
คอมมานโด	น. ทหารหรือตำรวจในกลุ่มที่คัดเลือกเป็นพิเศษ เพื่อฝึกการต่อสู้ประชิดตัว การโจมตี โจมจ่วย จู่โจม และยุทธวิธีข่มขวัญอื่นๆ, หน่วยรบเฉพาะกิจ (อ. commando) (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
คอมมิวนิสต์	น. ลัทธิเกี่ยวกับการจัดระเบียบสังคมที่ยึดหลักว่า การรวมกันของบรรดาทรัพย์สินทั้งหลายเป็นของกลางร่วมกันทั้งหมด เอกชนจะถือเป็นกรรมสิทธิ์ในอสังหาริมทรัพย์มิได้, ผู้ที่นิยมในลัทธินั้น ว. เกี่ยวกับระบบคอมมิวนิสต์. (อ. communism, communist). (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
จรวด	[จะหฺรวด] น. อาวุธหรือยานอวกาศที่ขับเคลื่อนด้วยความเร็วสูงมาก โดยใช้เชื้อเพลิงในตัวเองเผาไหม้เป็นแก๊สพุ่งออกมาจากส่วนท้าย มีทั้งชนิดที่ใช้เชื้อเพลิงแข็งและชนิดที่ใช้เชื้อเพลิงเหลว. (อ. rocket) (พจนานุกรมฯ, 2525: 215)
ไดนาไมต์	น. ดินระเบิดอย่างร้ายแรงประเภทหนึ่ง ประกอบด้วยดินฟูชนิดหนึ่งซึ่งเรียกว่า กิเซลแก้ว (kieselguhr) ชุบสารไนโตรกลีเซอรินซึ่งเป็นวัตถุระเบิดแล้วอัดให้เป็นชิ้นเล็กๆ. (อ. dynamite) (พจนานุกรมฯ, 2525: 313)

ประเทศ	(กฎ) ชุมชนมนุษย์ซึ่งตั้งมั่นอยู่ในดินแดนอันมีอาณาเขตแน่นอน มีอำนาจอธิปไตยที่จะใช้ได้อย่างอิสระ และมีการปกครองอย่างเป็นระเบียบเพื่อประโยชน์ของบรรดามนุษย์ที่อยู่ร่วมกันนั้น, รัฐ ก็เรียก (อ. state). (พจนานุกรมฯ, 2525: 506)
ฟาสซิสต์	น. ลัทธิการเมืองที่ผู้นำรวบอำนาจทั้งทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไว้หมด และมีนโยบายชาตินิยมอย่างรุนแรง แต่เคารพในกรรมสิทธิ์ของเอกชน, ผู้ที่นิยมลัทธินี้. ว. เกี่ยวกับลัทธิฟาสซิสต์. (อ. fascism, fascist). (พจนานุกรมฯ, 2525: 614)
ลิขสิทธิ์	[ลิขะ-] (กฎ) น. สิทธิแต่ผู้เดียวที่กฎหมายรับรองให้ผู้สร้างสรรค์กระทำการใด ๆ เกี่ยวกับงานที่ตนได้ทำขึ้น อันได้แก่ สิทธิที่จะทำซ้ำ ดัดแปลง หรือนำออกโฆษณา ไม่ว่าในรูปลักษณะอย่างไรหรือวิธีใด รวมทั้งอนุญาตให้ผู้อื่นนำงานนั้นไปทำเช่นนั้นด้วย. (อ. copyright). (พจนานุกรมฯ, 2525: 733)
สมบูรณาญาสิทธิราชย์	[สมบูรณาญาสิทธิราช] น. ระบอบการปกครองซึ่งพระมหากษัตริย์มีอำนาจสิทธิขาดในการบริหารประเทศ. (อ. absolute monarchy). (พจนานุกรมฯ, 2525: 797)
สมาพันธรัฐ	[พันธะ] น. รัฐหลายๆ รัฐที่รวมกันเพื่อประโยชน์ร่วมกันบางอย่าง โดยมีข้อตกลงระหว่างกันให้มีรัฐบาลกลาง และให้มีอำนาจหน้าที่เฉพาะกิจการบางอย่างที่รัฐสมาชิกยินยอมมอบหมายให้เท่านั้น.(อ. confederation of states). (พจนานุกรมฯ, 2525: 800)
สัญชาติ	[ชาติ] น. ความเกิด, การเป็นขึ้น, ความอยู่ในบังคับ คืออยู่ในความปกครองของประเทศชาติเดียวกัน (ป. สัญชาติ ว่า ความเกิด, การเป็นขึ้น); (กฎ) สถานะตามกฎหมายของบุคคลที่แสดงว่าเป็นพลเมืองหรือคนในบังคับของประเทศใดประเทศหนึ่ง.(อ. nationality). (พจนานุกรมฯ, 2525: 819)
สิทธิ, สิทธิ	(กฎ) อำนาจที่จะกระทำการใดๆ ได้อย่างอิสระ โดยได้รับการรับรองจากกฎหมาย เช่น สิทธิบัตร. (อ. right). (พจนานุกรมฯ, 2525: 838)
สุลต่าน	[สุนละ-] น. กษัตริย์หรือผู้ปกครองรัฐที่นับถือศาสนาอิสลาม. (อ. sultan). (พจนานุกรมฯ, 2525: 847)
โหวต	[โหวด] (ปาก) ก. ออกเสียงลงคะแนน. (อ. vote). (พจนานุกรมฯ, 2525: 906)
อนาธิปไตย	[อะนาธิปะไต, อะนาธิบปะไต] ว. ภาวะที่บ้านเมืองไม่มีรัฐบาลปกครอง ไม่มีกฎหมายและไม่มีระเบียบ (อ. anarchy). (พจนานุกรมฯ, 2525: 913)

อนุสัญญา	<p>น. ความตกลงระหว่างประเทศในเรื่องที่สำคัญเฉพาะเรื่อง ที่ทำเป็นตราสารสมบูรณ์แบบเช่นเดียวกับสนธิสัญญา เช่น อนุสัญญากรุงเฮกว่าด้วยสงครามอนุสัญญาเจนีวาว่าด้วยเชลยศึกและผู้บาดเจ็บ. (อ. convention).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 916)</p>
การแพทย์	
กอช	<p>น. เรียกผ้าบาง โปร่ง ที่ใช้ปิดแผลหรือพันแผลว่า ผ้ากอช. (อ. gauze).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 68)</p>
เกาต์	<p>น. ชื่อโรคอย่างหนึ่ง เกิดขึ้นเพราะมีกรดยูริกในเลือดมากเกินไป เป็นผลให้เกิดการตกตะกอนเป็นเกลือยูเรตในเนื้อเยื่อบริเวณข้อ เช่น ที่ข้อนิ้วมือนิ้วเท้า ข้อเท้า หรือ บริเวณอวัยวะอื่น ทำให้มีอาการบวมและปวด. (อ. gout).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 113)</p>
คลินิก	<p>น. สถานรักษาพยาบาลของเอกชน มักไม่รับผู้ป่วยให้พักรักษาตัวประจำ; แผนกของโรงพยาบาลที่รักษาโรคเฉพาะทาง. (อ. clinic). (พจนานุกรมฯ 2525: 173)</p>
ควินิน	<p>[ควินิน] น. ชื่อสารประกอบประเภทแอลคาลอยด์ ใช้เป็นยารักษาโรคไข้จับสั่นสกัดได้จากเปลือกต้นชิงโกนา.(อ. quinine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)</p>
ค็อกคัส	<p>น. แบคทีเรียที่มีรูปร่างกลม. (อ. coccus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 177)</p>
แคปซูล	<p>น. หลอดเล็ก ๆ ทำด้วยสารที่ไม่เป็นพิษ และละลายได้ง่าย ใช้บรรจุยา; ส่วนของยานอวกาศที่มีอุปกรณ์จำเป็นพร้อมมูล สามารถแยกตัวออกจากส่วนอื่นได้; (พฤกษ) ลักษณะของผลที่เมื่อแก่เปลือกหุ้มผลจะแห้งแล้วแตกแยกออกจากกันเป็นหลายซีกหรือหลายรู เช่น ผลลำโพง ผีน. (อ. capsule). (พจนานุกรมฯ 2525: 198)</p>
โคมา	<p>น. ภาวะหมดสติขั้นรุนแรง เกิดจากโรค การบาดเจ็บ ยาพิษ. (อ. coma).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 201)</p>
จับสั่น	<p>น. ชื่อ ไข้ที่เกิดเพราะถูกยุงก้นปล่องที่มีเชื้อมาลาเรียกัด มีอาการหนาวและสั่น, ไข้มาลาเรีย ก็เรียก. (อ.malaria). (พจนานุกรมฯ, 2525: 224)</p>
ซิฟิลิส	<p>น. กามโรคชนิดหนึ่ง เกิดจากเชื้อแบคทีเรียชื่อ Treponema pallidum ติดต่อกันโดยการสัมผัสหรือร่วมประเวณีกับผู้ป่วยที่เป็นโรคนี. (อ. syphilis).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>

เซรัม	<p>น. ของเหลวสีเหลืองใสที่สกัดจากเลือดสัตว์ เช่น ม้า กระจ่าง ซึ่งทำให้เกิดภูมิคุ้มกันต้านทานเชื้อโรค แล้วนำมาฉีดในคนเพื่อให้เกิดภูมิคุ้มกันต้านทานเชื้อโรคนั้น.</p> <p>(อ. serum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)</p>
ทิงเจอร์	<p>น. สารละลายที่ใช้เอทิลแอลกอฮอล์เป็นตัวทำละลาย เช่น ทิงเจอร์ไอโอดีน คือ สารละลายที่เกิดจากการละลายผลึกไอโอดีนในเอทิลแอลกอฮอล์. (อ. tincture)</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 399)</p>
ปฏิชีวนะ	<p>[-ชีวะนะ] น. เรียกยาประเภทที่มีสารที่สกัดจากผลผลิตของเชื้อจุลินทรีย์ ใช้ฆ่าหรือยับยั้งการแพร่พันธุ์ของแบคทีเรีย เรียกว่า ยาปฏิชีวนะ. (อ. antibiotics).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 494)</p>
ปรสิต	<p>[ประระสิด, ประระสิดตะ-] น. (แพทย์) พยาธิ; (เกษตร) ตัวเบียน เช่น กาฝาก.</p> <p>(อ. parasite) (พจนานุกรมฯ, 2525: 498)</p>
พลาสติก	<p>น. ฝ้ายางปิดแผล; ผงสีขาวคล้ายปูนขาวได้จากการเผาไหม้ให้ร้อนถึง ๑๒๐๐° - ๑๓๐๐°ซ. เมื่อนำไปผสมกับน้ำแล้วทิ้งไว้จะแข็งตัวได้เร็วมาก ใช้ประโยชน์ในการนำไปทำแม่พิมพ์ รูปปั้น เป็นต้น หรือพอกอวัยวะไม่ให้เคลื่อนไหวในการรักษากระดูกหัก. (อ. plaster).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 521)</p>
โปลิโอ	<p>น. โรคกล้ามเนื้อลีบและอ่อนแรงหรือเป็นอัมพาต เพราะประสาทไขสันหลังอักเสบเนื่องจากเชื้อไวรัสประเภทหนึ่ง ซึ่งเรียกว่า โปลิโอไวรัส, โรคไขสันหลังอักเสบ ก็เรียก. (อ. poliomyelitis).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 551)</p>
ฟอร์มาลิน	<p>น. สารละลายซึ่งมีแก๊สฟอร์มัลดีไฮด์ละลายอยู่ร้อยละ ๔๐ ใช้ประโยชน์เป็นยาถ้ำเชื้อโรคและดองซากศพ (อ. formalin).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 613)</p>
มงคร่อ	<p>[-คร่อ] น. โรคหลอดลมโป่งพอง มีเสมหะแห้งอยู่ในช่องหลอดลม ทำให้มีอาการไอเรื้อรัง ห้ามผู้ที่เป็นโรคนี้นับว่าเป็นภิกษุ. (อ. bronchiectasis).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 635)</p>
มอร์ฟีน	<p>น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทแอลคาลอยด์ มีสูตร $C_{17}H_{19}O_3N$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว หลอมละลายที่ ๒๕๔ ° ซ. มีในฝิ่น เป็นยาเสพติดอย่างแรง ทางแพทย์ใช้เกลือไฮโดรคลอไรด์หรือเกลือแอสซิเตต หรือเกลือซัลเฟตของมอร์ฟีนเป็นยาระงับความปวด. (อ. morphine).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 636)</p>
มะเร็ง	<p>น. โรคนี้อันร้าย ทำให้นเนื้อเน่าเปื่อย รักษาไม่ใคร่จะหาย มีหลายอย่าง.</p> <p>(อ. cancer). (พจนานุกรมฯ, 2525: 639)</p>

วัคซีน	<p>น. ผลผลิตที่ประกอบด้วยเชื้อไวรัสหรือแบคทีเรียที่ถูกฆ่าหรือทำให้มีฤทธิ์อ่อนแรงจนไม่เป็นอันตราย สำหรับฉีดเข้าสู่ร่างกายเพื่อกระตุ้นให้เกิดภูมิคุ้มกันโรคซึ่งเกิดจากเชือนั้นๆ. (อ. vaccine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 756)</p>
อินซูลิน	<p>น. ฮอร์โมนประเภทโปรตีนชนิดหนึ่ง ซึ่งห่อหุ้มเซลล์แลงเกอร์ฮานส์ (islets of Langerhans) ในตับอ่อนผลิตขึ้น มีสมบัติควบคุมการเผาผลาญน้ำตาลในร่างกาย ในทางแพทย์ใช้เป็นสารลดระดับน้ำตาลในเลือดของผู้ป่วยโรคเบาหวาน (อ. insulin) (พจนานุกรมฯ, 2525: 947)</p>
แอสไพรีน	<p>น. สารประกอบอินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร $\text{CH}_3\text{COO.C}_6\text{H}_4.\text{COOH}$ ชื่อทางเคมี คือ acetylsalicylic acid ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ 133°C. ใช้ในทางการแพทย์เป็นยาลดไข้และระงับปวด. (อ. aspirin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 966)</p>
ฮิสทีเรีย	<p>น. โรคจิตชนิดหนึ่ง มีอาการแสดงออกได้หลายแบบ โดยไม่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกของอวัยวะส่วนใดๆ ของร่างกาย ผู้ป่วยเป็นโรคนี้อาจเพราะในจิตสำนึกหวังได้รับผลประโยชน์ เช่น หวังการหลุดพ้นจากสภาพแวดล้อมที่บีบคั้น. (อ. hysteria). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)</p>
หมวดกีฬา	
กติกา	<p>[กะ-] น. กฎเกณฑ์หรือข้อตกลงที่บุคคลตั้งแต่ ๒ ฝ่ายขึ้นไปกำหนดขึ้น เป็นหลักปฏิบัติ เช่น กติกาชกมวย กติกาฟุตบอล; (กฎ) หนังสือสัญญา; ข้อตกลง. (ป.; อ. covenant). (พจนานุกรมฯ, 2525: 5)</p>
กอล์ฟ	<p>น. กีฬาชนิดหนึ่ง ใช้ไม้ตีลูกกลมผ่านพื้นที่ขวางกั้นที่เตรียมไว้ให้มีลักษณะต่าง ๆ กัน เช่น เป็นหลุมทราย บ่อน้ำ ให้ไปลงหลุมที่กำหนด. (อ. golf) (พจนานุกรมฯ, 2525: 69)</p>
เชียร์	<p>ก. ให้กำลังใจด้วยการตะโกนโห่ร้อง ใช้ในการแข่งขัน (อ. cheer). (พจนานุกรมฯ, 2525: 276)</p>
ทีม	<p>น. ชุด, หมู่, คณะ. (อ. team). (พจนานุกรมฯ, 2525: 401)</p>
เทนนิส	<p>น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง ผู้เล่นใช้ไม้เร็กเกตตีลูกยางกลมหุ้มสักหลาดข้ามตาข่ายโต้กันไปมา, เรียกลูกยางกลมหุ้มสักหลาดที่ใช้เล่นเทนนิสว่า ลูกเทนนิส. (อ. tennis) (พจนานุกรมฯ, 2525: 407)</p>
เนตบอล	<p>น. กีฬาอย่างหนึ่ง คล้ายบาสเกตบอล มีผู้เล่นฝ่ายละ ๙ คน และส่งลูกบอลโดยวิธีโยนหรือขว้างเท่านั้น ห้ามเตะหรือตบลูกบอลกับพื้น. (อ. netball). (พจนานุกรมฯ, 2525: 453)</p>

- บริดจ์ [บริด] น. กีฬาในร่มชนิดหนึ่ง มีผู้เล่น ๔ คน โดยแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายละ ๒ คน ใช้ไพ่ป๊อกเต็มทั้งสำรับแจกให้คนละ ๑๓ ใบ. (อ. bridge).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 463)
- บอล น. ลูกกลมทำด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น หนัง ยาง พลาสติก ภายในมีลมอัด ใช้ในการเล่น กีฬาเป็นต้น. (อ. ball); เรียกงานชุมนุมทางสังคมที่มีลีลาศ รำวง เป็นหลักสำคัญ ว่า งานบอล. (พจนานุกรมฯ, 2525: 467)
- บาสเกตบอล น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง ผู้เล่นแบ่งเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายละ ๕ คน ผู้เล่นแต่ละฝ่ายต้อง พยายามโยนลูกบอลลงในห่วงตาข่ายของฝ่ายตรงข้าม นับคะแนนตามจำนวนครั้งที่ โยนลูกลงห่วงได้. (อ. basketball). (พจนานุกรมฯ, 2525: 477)
- บิลเลียด น. ชื่อกีฬาในร่มอย่างหนึ่ง เล่นบนโต๊ะรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าปูสักหลาด มีหลุมกรุดา ข่าย ๖ หลุมที่มุมทั้ง ๔ และตรงกลางด้านยาว ผู้เล่นใช้ไม้ยาวซึ่งเรียกว่า คิว แทง ลูกกลมให้ได้แต้มตามกติกา. (อ. billiards). (พจนานุกรมฯ, 2525: 479)
- แบดมินตัน น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง ผู้เล่นใช้แร็กเกตตีลูกขนไก่ข้ามตาข่ายโต้กัน ไปมา (อ. badminton). (พจนานุกรมฯ, 2525: 490)
- ปิงปอง น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง ผู้เล่นใช้ไม้แบนตีลูกกลม ๆ ซึ่งทำด้วยเซลลูลอสซ์ข้ามตาข่าย ที่ซึ่งอยู่บนโต๊ะสี่เหลี่ยมโต้กัน ไปมาทำนองเทนนิส, เรียกลูกกลม ๆ ซึ่งทำด้วย เซลลูลอสซ์ที่ใช้เล่นปิงปองว่า ลูกปิงปอง. (อ. pingpong).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 535)
- ยิมนาสติก น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง แข่งขันกันโดยผู้เล่นต้องแสดงท่าต่าง ๆ ที่มีทั้งท่าบังคับและ ท่าสมัครใจให้เข้ากับอุปกรณ์การเล่นแต่ละอย่าง เช่น บาร์เดี่ยว บาร์คู่ ห่วงนึ่ง (อ. gymnastic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 675)
- แย็บ ก. ชกออกไปตรง ๆ และชักหมัดกลับโดยเร็ว; (ปาก) โดยปริยายหมายความว่า ลองเชิง, หยั่งดูท่าที. (อ. jab) (พจนานุกรมฯ, 2525: 681)
- รักบี้ น. ชื่อกีฬาอย่างหนึ่งคล้ายฟุตบอล แต่ใช้มือจับได้ด้วย มีผู้เล่นฝ่ายละ 15 คน ใช้ ลูกบอลมีลักษณะกลมรี, เรียกเต็มว่า รักบี้ฟุตบอล, รักเกอร์ก็เรียก. (อ. rugby football, rugger). (พจนานุกรมฯ, 2525: 693)
- วอลเลย์บอล น. กีฬาอย่างหนึ่ง แบ่งผู้เล่นเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายละ ๖ คน แต่ละฝ่ายต้องใช้มือตีหรือ ตบลูกบอลข้ามตาข่ายโต้กัน ไปมา. (อ. volley ball). (พจนานุกรมฯ, 2525: 756)

- สกี น. แผ่นไม้แคบๆ ปรกติยาวแผ่นละ ๑.๒-๒.๔ เมตร มีที่สำหรับสวมเท้าผู้เล่น ใช้ในการเล่นสกี; กีฬาอย่างหนึ่ง ผู้เล่นยืนบนแผ่นสกี แล้วไถตัวให้ลื่นไถลลงไปตามเนินเขาที่มีหิมะปกคลุม โดยมีไม้คู่หนึ่งสำหรับยันหรือถ่วงเวลาเล่น. (อ. Ski)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 789)
- สนุกเกอร์ [สนุก] น. ชื่อกีฬาในร่มชนิดหนึ่งเล่นบนโต๊ะบิลเลียด ผู้เล่นใช้ไม้แทงลูกเรียกว่า ไม้คิว แทงลูกกลมสีขาวให้กระทบลูกกลมสีต่างๆ ซึ่งมีลูกแดง ๑๕ ลูก ลูกดำ ชมพู น้ำเงิน น้ำตาล เขียว และเหลือง อีกอย่างละ ๑ ลูก ให้ลงหลุมทีละลูกตามที่กำหนดไว้ในกติกา หรือทำให้คู่ต่อสู้ไม่สามารถแทงลูกสีขาวให้กระทบกับลูกที่ต้องถูกกระทบได้ซึ่งเรียกว่า ทำสนุก. (อ. snooker). (พจนานุกรมฯ, 2525: 795)
- โอลิมปิก น. เรียกการแข่งขันกีฬาระหว่างประเทศ ซึ่งจัดให้มีขึ้นทุกๆ ๔ ปีในประเทศต่างๆ ตามแต่จะตกลงกันว่า กีฬาโอลิมปิก. (อ. Olympic games).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 967)
- ฮอกกี้ น. กีฬากลางแจ้งชนิดหนึ่ง เล่นในสนามหรือบนลานน้ำแข็งก็ได้ผู้เล่นแบ่งออกเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายละ ๑๑ คน ทั้ง ๒ ฝ่ายพยายามใช้ไม้ตีลูกให้เข้าไปในประตูของฝ่ายตรงข้าม (อ. hockey). (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)
- แฮนด์บอล น. ชื่อกีฬาอย่างหนึ่ง คล้ายฟุตบอล แต่ผู้เล่นใช้วิธีขว้างหรือปาลูกบอลแทนการเตะ; ในการเล่นฟุตบอล ถ้าลูกบอลถูกมือผู้เล่นนอกจากผู้รักษาประตู ถือว่าเป็นแฮนด์บอล จะต้องถูกลงโทษโดยให้อีกฝ่ายหนึ่งเตะกินเปล่าหรือเตะลูกโทษ.
(อ. handball) (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
- หมวดคณิตศาสตร์**
- คอร์ด (คณิต) น. เส้นตรงที่เชื่อมจุด ๒ จุด บนเส้นโค้งใดๆ. (อ. chord).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 179)
- แคลคูลัส [แคล-] น. คณิตศาสตร์ชั้นสูงแขนงหนึ่ง ศึกษาเกี่ยวกับค่าของจำนวนที่เปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่องตลอดเวลา แบ่งออกเป็น แคลคูลัสเชิงอนุพันธ์ และแคลคูลัสเชิงอินทิกรัล. (อ. calculus) (พจนานุกรมฯ, 2525: 199)
- โคเซแคนต์ (คณิต) น. โคเซแคนต์ของมุมใดคืออัตราส่วน (๑ ส่วนไซน์ของมุมนั้น).
(อ. cosecant) (พจนานุกรมฯ, 2525: 200)
- โคไซน์ (คณิต) น. โคไซน์ของมุมใดคืออัตราส่วน (เศษ ความยาวของด้านประชิดมุมนั้น ส่วนความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก) ในเมื่อถือเอารูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (ที่มีมุมนั้น) เป็นหลัก. (อ. Cosine) โคแทนเจนต์ (พจนานุกรมฯ, 2525: 200)

โคออร์ดิเนต	(คณิต) น. การกำหนดตำแหน่งของจุดบนระนาบหรือในปริภูมิโดยอาศัยแกนอ้างอิงเป็นหลัก. (อ. coordinate) (พจนานุกรมฯ, 2525: 202)
เซแคนต์	(คณิต) น. เซแคนต์ของมุมใดคืออัตราส่วน (เศษ ๑ ส่วน โคไซน์ของมุมนั้น). (อ. secant) (พจนานุกรมฯ, 2525: 285)
เซต	(คณิต) น. คำที่ใช้ระบุถึงกลุ่มหรือหมู่ของสิ่งต่าง ๆ โดยมีเงื่อนไขที่แน่นอนว่า สิ่งใดอยู่ในกลุ่มหรือสิ่งใดมิได้อยู่ในกลุ่มนั้น ๆ; ชุด เช่น เข้าเซตกัน; ลักษณะนามใช้เรียกคนหรือของที่เข้ากลุ่มหรือเข้าชุดกัน เช่น ตัวหนังสือเซตเดียวกัน ตัวเลข ๒ เซต. (อ. set) (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
ไซน์	(คณิต) น. ไซน์ของมุมใดคืออัตราส่วน (เศษ ความยาวของด้านตรงข้ามมุมนั้น ส่วน ความยาวของด้านตรงข้ามมุมฉาก) ในเมื่อถือเอารูปสามเหลี่ยมมุมฉาก (ที่มีมุมนั้น) เป็นหลัก. (อ. sine) (พจนานุกรมฯ, 2525: 289)
ไดเรกตริกซ์	(คณิต) น. เส้นตรงที่ตรึงอยู่กับที่ซึ่งคู่กับจุดโฟกัส ใช้กำหนดบังคับขั้วของจุดชุดหนึ่งให้เรียงกันเป็นเส้นโค้งในระบบภาคตัดกรวย, ปัจจุบันใช้ว่า เส้นบังคับ. (อ. directrix) (พจนานุกรมฯ, 2525: 313)
แทนเจนต์	(คณิต) น. เรียกอัตราส่วนแห่งไซน์ของมุมหารด้วยโคไซน์ของมุมนั้นว่า แทนเจนต์ของมุม. (อ. tangent). (พจนานุกรมฯ, 2525: 412)
นิพจน์	(คณิต) น. สัญลักษณ์ที่แทนหลาย ๆ พจน์บวกหรือลบกัน. (อ. expression) (พจนานุกรมฯ, 2525: 448)
ประพจน์	(คณิต) ประโยคบอกเล่าหรือประโยคปฏิเสธซึ่งเป็นข้อความจริงหรือเท็จอย่างใดอย่างหนึ่งเท่านั้น จะมีความหมายกำกวมไม่ได้. (อ. proposition) (พจนานุกรมฯ, 2525: 507)
ปริซึม	[ปริ-] (คณิต) น. แท่งตันชนิดหนึ่ง ปลายทั้ง ๒ เป็นรูปหลายเหลี่ยมซึ่งมีพื้นที่เท่ากัน เป็นรูปแบบเดียวกันและขนานกันด้วย ส่วนด้านข้างทุกด้านของแท่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านขนาน; (ฟิลิกซ์) แท่งตันทำด้วยวัตถุโปร่งใสเช่นแก้ว หินควอตซ์ ปลายทั้ง ๒ เป็นรูปสามเหลี่ยมซึ่งมีพื้นที่เท่ากัน เป็นรูปแบบเดียวกันและขนานกันด้วย ส่วนด้านข้างทุกด้านของแท่งเป็นรูปสี่เหลี่ยมด้านขนาน ใช้ประโยชน์สำหรับหักเหแนวทงเคลื่อนที่ของแสง. (อ. prism) (พจนานุกรมฯ, 2525: 514)
ปริภูมิ	[ประริพุม] (คณิต) น. เซตที่มีโครงสร้างบางอย่าง อาจเป็นโครงสร้างแบบเรขาคณิตหรือโครงสร้างแบบอื่นก็ได้. (อ. space) (พจนานุกรมฯ, 2525: 515)
พจน์	(คณิต) น. สัญลักษณ์ที่แทนจำนวนจริงหรือจำนวนเชิงซ้อน ซึ่งจะเป็นจำนวนเดียวหรือหลายจำนวนคูณหรือหารกันก็ได้. (อ. term). (พจนานุกรมฯ, 2525: 573)

พิกัด	(คณิต) น. จำนวนจริง ๒ จำนวนซึ่งเป็นคู่ลำดับ ที่แทนจุดจุดหนึ่งบนระนาบจำนวนแรกของคู่ลำดับเรียกว่า พิกัด x เป็นระยะตั้งฉากที่จุดนั้นห่างจากแกนตั้ง ส่วนจำนวนที่ ๒ ของคู่ลำดับเรียกว่า พิกัด y เป็นระยะตั้งฉากที่จุดนั้นห่างจากแกนนอน. (อ. coordinates) (พจนานุกรมฯ, 2525: 595)
ฟังก์ชัน	(คณิต) น. เซตของคู่ลำดับ โดยที่คู่ลำดับทุกคู่ไม่มีสมาชิกตัวหน้าซ้ำกัน. (อ. function). โฟกัส (แสง) น. จุดที่แนวแสงลู่อเข้าทั้งหมดไปตัดกัน หรือ จุดที่แนวแสงลู่อออกทั้งหมดต่อย้อนหลังไปตัดกัน กรณีแรก เรียกว่า โฟกัสจริง กรณีหลังเรียกว่า โฟกัสเสมือน; (คณิต) จุดที่ตรึงอยู่กับที่ซึ่งคู่กับเส้นไคเรตริกซ์ ใช้กำหนดบังคับเซตของจุดจุดหนึ่งให้เรียงกันเป็นเส้นโค้งในระบบภาคตัดกรวย. (อ. focus) (พจนานุกรมฯ, 2525: 613)
ระนาบ	(คณิต)เซตของบรรดาจุดที่เรียงต่อเนื่องกันเป็นพื้นราบสม่ำเสมอ. (อ. plane) (พจนานุกรมฯ, 2525: 689)
ลอการิทึม	(คณิต) น. ลอการิทึมของจำนวนใดจำนวนหนึ่งบนฐานที่กำหนดให้ คือ จำนวนที่บ่งแสดงกำลังของฐาน ซึ่งเมื่อฐานยกกำลังด้วยจำนวนนี้แล้วย่อมมีค่าเท่ากับจำนวนที่กำหนดนั้น เช่น ลอการิทึมของ ๔๙ บนฐาน ๗ คือ ๒ (เขียนเป็นสัญลักษณ์ว่า $\log 49 = 2$) ซึ่งหมายความว่า $๗^๒ = ๔๙$. (อ. logarithm) (พจนานุกรมฯ, 2525: 721)
สมมาตร	[สมมาตร] น. ลักษณะที่รูป ๒ รูปหรือรูปรูปเดียว แต่แยกได้เป็น ๒ ส่วน มีสมบัติว่า ถ้านำรูปแรกไปทับรูปที่ ๒ หรือพับส่วนแรกไปทับส่วนที่ ๒ ในกรณีที่เป็นรูปเดียวกันแล้ว ทั้ง ๒ รูปหรือ ๒ ส่วนนั้นจะทับกันสนิท, ถ้าเป็นรูปทรง ๓ มิติ เมื่อแบ่งครึ่งออกไป ๒ ซีกจะเหมือนกันทุกประการ. (อ. symmetry) (พจนานุกรมฯ, 2525: 798)
สมาชิก	[สมาชิก] (คณิต) น. สิ่งแต่ละสิ่งที่มีปรากฏอยู่ในเซตใดเซตหนึ่ง เช่น { ก, ข, ค } คือ เซตของอักษร ๓ ตัวแรกในภาษาไทย มีสมาชิก ๓ ตัว, สิ่งที่มีปรากฏอยู่ในคู่อันดับใดคู่อันดับหนึ่ง เช่น (ก, ข) คือ คู่อันดับหนึ่ง ที่มี ก เป็นสมาชิกตัวหน้า ข เป็นสมาชิกตัวหลัง (อ. element, member) (พจนานุกรมฯ, 2525: 800)
สัมประสิทธิ์	(คณิต) น. จำนวนจริงที่มีค่าคงตัวซึ่งคูณอยู่กับตัวแปร. (อ. coefficient) (พจนานุกรมฯ, 2525: 824)

อสมการ	[อะสมะกาน, อะสมมะกาน] (คณิต) น. ข้อความที่แสดงการไม่เท่ากันของนิพจน์ ๒ นิพจน์ที่ปรากฏอยู่ทางด้านซ้ายและด้านขวาของเครื่องหมาย < หรือ > (อ. inequality) (พจนานุกรมฯ, 2525: 923)
อสมมาตร	[อะสมมาต] ว. ไม่สมมาตร. (อ. asymmetrical) (พจนานุกรมฯ, 2525: 923)

หมวดเชื้อชาติ

คอเคซอยด์	น. ชนชาติผิวขาว มีลักษณะผิวส่วนมากขาวจนถึงสีน้ำตาล จมูกโด่ง (อ. Caucasoid) (พจนานุกรมฯ, 2525: 177)
ดัตช์	น. ชาวฮอลันดา (อ. Dutch) (พจนานุกรมฯ, 2525: 298)
นิกรอยด์	[กรอย] น. ชนชาติผิวดำ มีลักษณะผิวดำ ผมหยิก ปากหนา (อ. Negroid) (พจนานุกรมฯ, 2525: 446)
มองโกลอยด์	น. ชนชาติผิวเหลือง มีลักษณะผมหยิก หน้ากว้าง จมูกเล็ก ตาเรียว เช่น ไทย จีน ลาว เขมร เวียดนาม (อ. Mongoloid) (พจนานุกรมฯ, 2525: 635)
ฮอลแลนด์	น. ชื่อหนึ่งของประเทศเนเธอร์แลนด์ (อ. Holland) (พจนานุกรมฯ 2525: 969)
ฮอลันดา	น. ชื่อชนชาติหนึ่ง อยู่ในประเทศฮอลแลนด์หรือเนเธอร์แลนด์, วิลันดา หรือ ชาว ดัตช์ ก็เรียก. (อ. Hollanda) (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)

หมวดดนตรี, การละเล่น

กีตาร์	น. เครื่องดีดชนิดหนึ่ง รูปคล้ายซอฝรั่ง มี ๖ สาย ใช้มือดีด (อ. guitar) (พจนานุกรมฯ, 2525: 101)
คอนกรีต	น. วัสดุก่อสร้าง ประกอบด้วยซีเมนต์ ทราย หิน และน้ำ ผสมเคล้าเข้าด้วยกัน เมื่อแห้งแข็งตัวแล้วจะเป็นวัสดุที่แข็งแรงมาก. (อ. concrete). (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
โจ๊ก	น. ไพ่ตัวพิเศษจะใช้แทนตัวไหนก็ได้; ตัวตลก (อ. joker). ว. ตลกขบขัน. (อ. joke) (พจนานุกรมฯ, 2525: 242)
ทรอมโบน	[ทรอม-] น. ชื่อแตรประเภทหนึ่ง มีท่อลมสวมซ้อนกันและบังคับเสียงโดยวิธีชักท่อลมเลื่อนเข้าออก. (อ. trombone) (พจนานุกรมฯ, 2525: 379)
ทรัมเป็ต	[ทรัรา-] น. ชื่อแตรประเภทหนึ่ง มีเสียงแหลม. (อ. trumpet) (พจนานุกรมฯ, 2525: 380)

- ทรานซิสเตอร์ น. อุปกรณ์ขนาดเล็กมาก ประกอบด้วยผลึกของสารกึ่งตัวนำ มีขั้วไฟฟ้า ๓ ขั้ว สำหรับต่อเข้ากับวงจรไฟฟ้าภายนอกใช้สำหรับควบคุมและขยายกระแสไฟฟ้า คือ กระแสไฟฟ้าที่เคลื่อนที่ระหว่างขั้วไฟฟ้าคู่หนึ่งควบคุมกระแสไฟฟ้าที่ถูกขยายซึ่งเคลื่อนที่ระหว่างขั้วไฟฟ้าอีกคู่หนึ่ง โดยขั้วไฟฟ้า ๒ คู่นี้มีขั้วหนึ่งเป็นขั้วร่วมกัน (อ. transistor) (พจนานุกรมฯ, 2525: 380)
- นันทนาการ [นันทะ] น. กิจกรรมที่ทำตามสมัครใจในยามว่าง เพื่อให้เกิดความ สนุกสนาน เพลิดเพลินและผ่อนคลายความตึงเครียด, การสราญใจ. (อ. recreation) (พจนานุกรมฯ, 2525: 435)
- โน้ต, โน้ตเพลง น. เครื่องหมายกำหนดเสียงดนตรี. (อ. note) (พจนานุกรมฯ, 2525: 456)
- ไนต์คลับ น. สถานเริงรมย์ที่เปิดเวลากลางคืน ขายอาหาร เครื่องดื่ม มีดนตรี และมักจัดให้มีการแสดงด้วย; (กฎ) กิจการขายอาหาร หรือเครื่องดื่มไม่ว่าชนิดใดๆ ในหรือนอก สถานที่ซึ่งจัดให้มีการแสดงดนตรี การลีลาศ หรือการแสดงเพื่อความบันเทิงใดๆ, เขียนเป็น ไนต์คลับ ก็มี. (อ. nightclub) (พจนานุกรมฯ, 2525: 457)
- เบนโจ น. เครื่องดนตรีชนิดหนึ่ง มีสาย ๕ สาย ใช้มือดีด. (อ. banjo) (พจนานุกรมฯ, 2525: 486)
- โป๊กเกอร์ น. ชื่อการพนันชนิดหนึ่ง ใช้ไพ่โป๊กเกอร์ มักเล่นเป็นกลุ่ม ๔ คน เข้ามือแจกไพ่กว่าคนละ ๕ ใบ ทุกคนมีสิทธิ์ขอเปลี่ยนไพ่ครั้งเดียว ผู้ใดถือไพ่รวมได้เต็มหรือศักดิ์สูงกว่าตามกติกา ผู้นั้นชนะ. (อ. poker) (พจนานุกรมฯ, 2525: 550)
- ไมโครโฟน [-โคร-] น. เครื่องที่ใช้สำหรับขยายเสียงให้ดังขึ้น, เครื่องที่ใช้สำหรับเปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่นในการส่งวิทยุ โทรศัพท, มักเรียกกันสั้น ๆ ว่า ไมค์ (อ. microphone) (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
- รัมมี่ น. การเล่นไพ่อย่างหนึ่ง ใช้ไพ่โป๊กเกอร์ ผู้เล่นต้องพยายามผสมไพ่ในมือเป็นชุด ๆ ชุดละ ๓ ใบขึ้นไป แต่ละชุดจะจัดเรียงแบบตองหรือตามหมายเลขก็ได้ ผู้จัดชุดได้หมดทั้งมือก่อนเป็นผู้ชนะในรอบนั้น. (อ. rummy) (พจนานุกรมฯ, 2525: 697)
- รูเล็ตต์ น. ชื่อการพนันชนิดหนึ่ง เข้ามือใช้ลูกจากกลมใส่ในวงล้อที่หมุนอย่างรวดเร็ววงล้อนั้นแบ่งเป็นช่อง ๆ สีแดงสลับดำ มีเลขกำกับทุกช่อง ผู้เล่นจะต้องแทงว่าลูกกลมนั้นจะตกที่ช่องใด โดยจะแทงแต่ละหมายเลขหรือจะแทงเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มเลข คู่-คี่ กลุ่มเลข สูง-ต่ำ หรือจะแทงสี่ก็ได้. (อ. roulette) (พจนานุกรมฯ, 2525: 707)
- ไวโอลิน น. เครื่องดนตรีจำพวกซอฝรั่งอย่างเล็ก มี ๔ สาย และมีคันชักสำหรับสี. (อ. violin) (พจนานุกรมฯ, 2525: 777)

- สเกต น. ที่สวมเท้าทำด้วยโลหะ มีล้อเล็ก ๆ ใช้สวมเวลาเล่นสเกต; ชื่อการเล่นอย่างหนึ่งที่ผู้เล่นต้องสวมสเกตวิ่งไปมาบนพื้นเรียบ ๆ. (อ. roller skate)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 789)
- อิเล็กทรอนิกส์ น. เครื่องดนตรีไฟฟ้าชนิดหนึ่ง สามารถทำเสียงเครื่องดนตรีหลายชนิดได้ในเวลาเดียวกัน. (อ. electone)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 949)
- หมวดดาราศาสตร์**
- กาแล็กซี น. ระบบขนาดใหญ่ของดาวฤกษ์ ประกอบด้วยกลุ่มดาวฤกษ์ เนบิวลา และเทห์ฟากฟ้าอื่น ๆ กาแล็กซีมากกว่า ๑,๐๐๐ ล้านกาแล็กซีรวมกันเป็นเอกภพ, ทางช้างเผือก ถือเป็นกาแล็กซีหนึ่ง. (อ. galaxy)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 91)
- เนบิวลา น. บริเวณที่มีลักษณะเป็นฝ้า เรืองแสง ปรากฏเห็นได้บางแห่งบนท้องฟ้า มีขนาดใหญ่มาก ประกอบด้วยกลุ่มแก๊ส กลุ่มดาวฤกษ์ และวัตถุต่าง ๆ ที่จะก่อตัวรวมกันเป็นดาวฤกษ์. (อ. nebula)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 453)
- เนปจูน น. ชื่อดาวเคราะห์ดวงที่ ๘ ในระบบสุริยะ มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า เพราะอยู่ห่างโลกมาก อยู่ห่างดวงอาทิตย์ประมาณ ๔,๕๒๕ ล้านกิโลเมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางในแนวที่ผ่านเส้นศูนย์สูตร ๔๘,๔๐๐ กิโลเมตร ในแนวที่ผ่านขั้ว ๔๗,๔๐๐ กิโลเมตร, ดาวสมุทร ก็เรียก. (อ. Neptune).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 453)
- พลูโต [พฺลู] น. ชื่อดาวเคราะห์ดวงที่ ๙ ในระบบสุริยะ มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า อยู่ห่างดวงอาทิตย์ประมาณ ๕,๙๐๐ ล้านกิโลเมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลางอยู่ระหว่าง ๒,๕๘๐ ถึง ๓,๕๓๐ กิโลเมตร ทางโคจรเป็นวงรีมาก ทำให้ส่วนหนึ่งของทางโคจรอยู่ภายในวงจรของดาวเนปจูน, ดาวยม ก็เรียก. (อ. Pluto)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 587)
- ยูเรนัส น. ชื่อดาวเคราะห์ดวงที่ ๗ ในระบบสุริยะ มองไม่เห็นด้วยตาเปล่า อยู่ห่างดวงอาทิตย์ประมาณ ๒,๘๗๐ ล้านกิโลเมตร มีเส้นผ่านศูนย์กลาง ๕๐,๘๐๐ กิโลเมตร, ดาวมฤตยู ก็เรียก. (อ. Uranus)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 678)

หมวดธุรกิจ, เศรษฐกิจ

- กรรมาชีพ [กำ-] น. คำเรียกชนชั้นกรรมกรหรือลูกจ้างผู้หาเลี้ยงชีพด้วยค่าจ้างแรงงานว่า ชนกรรมาชีพ. (อ. proletariat) (พจนานุกรมฯ, 2525: 14)
- เครดิต [เคฺร-] น. ชื่อเสียงหรือความเชื่อถือในตัวบุคคลหรือในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง, ความเชื่อถือในฐานะทางการเงินของบุคคลหรือสถาบัน; รายการเจ้าหนี้ตามบัญชี, เงินที่เข้าบัญชีเป็นรายรับ; ตัวเลขแสดงสิทธิที่นิติคนักศึกษาจะพึงได้รับเมื่อศึกษาตรงตามกำหนดและสอบวิชานั้น ๆ ได้, หน่วยกิต ก็เรียก. (อ. credit). (พจนานุกรมฯ, 2525: 193)
- เคาน์เตอร์ น. โต๊ะสำหรับจ่ายเงินหรือแสดงสินค้าตามร้านค้าหรือสำนักงาน มักมีลักษณะยาวและสูงกว่าโต๊ะธรรมดา, เครื่องเรือนที่มีลักษณะเช่นนี้. (อ. counter). (พจนานุกรมฯ, 2525: 197)
- แค็ตตาล็อก น. หนังสือ เอกสาร สิ่งพิมพ์ เป็นต้น ที่มีภาพสินค้าเช่นเสื้อผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้า พร้อมรายละเอียดของสินค้าเพื่อเผยแพร่หรือสำหรับให้ลูกค้าเลือกซื้อ. (อ. catalogue, catalog) (พจนานุกรมฯ, 2525: 198)
- เงิน น. ธาตุลำดับที่ ๔๗ สัญลักษณ์ Ag เป็นโลหะสีขาว เนื้ออ่อนข้างอ่อน หลอมละลายที่ ๙๖๐.๘๖๗°C. (อ. silver); วัตถุที่ใช้วัดราคาในการซื้อขายแลกเปลี่ยนกัน, วัตถุที่มีตราของรัฐ ใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย, ได้แก่ เหรียญกระษาปณ์และธนบัตร, เงินตรา ก็เรียก; โบราณใช้ว่า เงิน เงิน หรือ เงิน ก็มี; (เศรษฐ) วัตถุที่กำหนดให้ใช้เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนหรือชำระหนี้. (อ. money). (พจนานุกรมฯ, 2525: 208)
- แชร์ น. การลงทุนเป็นจำนวนเงินและตามวาระที่กำหนดแล้วประมวลว่าจะให้ดอกเบียเท่าไร ผู้ลงทุนที่ให้ดอกเบียสูงสุดจะได้รับเงินก่อน เวียนไปจนครบจำนวนผู้เล่น (อ. share) (พจนานุกรมฯ, 2525: 277)
- โชว์ ก. เปิดอวดให้ดู, แสดงให้คนทั่วไปได้ดูได้ชม เช่น โชว์สินค้า. (อ. show). (พจนานุกรมฯ, 2525: 277)
- ครรชนี ตัวเลขอัตราส่วนซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลาหนึ่ง เช่น ครรชนีค่าครองชีพ; ดัชนี ก็ใช้. (อ. index number). (พจนานุกรมฯ, 2525: 293)
- ดราฟต์ น. ตราสารซึ่งธนาคารเป็นผู้ออก สั่งธนาคารตัวแทนของตนให้จ่ายเงินจำนวนหนึ่งแก่ผู้รับตามที่ระบุชื่อไว้หรือตามคำสั่งของผู้รับ. (อ. draft). (พจนานุกรมฯ, 2525: 294)

ดอลลาร์	น. ชื่อหน่วยเงินตราที่ใช้เรียกในบางประเทศ เช่น สหรัฐอเมริกา แคนาดา ออสเตรเลีย. (อ. dollar) (พจนานุกรมฯ, 2525: 297)
บริษัท	(กฏ) นิติบุคคลที่มีฐานะอย่างเดียวกับบริษัทจำกัด ซึ่งมีกฎหมายจัดตั้งขึ้น โดยเฉพาะ.(อ. corporation). (พจนานุกรมฯ, 2525: 462)
แบงก์	(ปาก) น. ธนาคาร. (อ. bank); ธนบัตร. (อ. bank note). (พจนานุกรมฯ 2525: 489)
ฟรี	[ฟรี] ว. ไม่เสียมูลค่าหรือไม่ได้คำตอบแทนใด ๆ เช่น เรียนฟรี ทำงานฟรี; ว่างจากงาน เช่น วันนี้ฟรี; อิสระ เช่น ล้อฟรี (อ. free). (พจนานุกรมฯ, 2525: 612)
หนี้	(กฏ) นิติสัมพันธ์ระหว่างบุคคลตั้งแต่ ๒ ฝ่ายขึ้นไป ซึ่งฝ่ายหนึ่งเรียกว่า เจ้าหนี้มีสิทธิที่จะบังคับบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งเรียกว่า ลูกหนี้ ให้กระทำการหรืองดเว้นกระทำการอย่างใดอย่างหนึ่ง. (อ. obligation) (พจนานุกรมฯ, 2525: 868)
หุ้น	(กฏ) หน่วยลงทุนแต่ละหน่วยที่มีมูลค่าเท่า ๆ กัน ซึ่งรวมกันเป็นทุนเรือนหุ้นของบริษัทจำกัด. (อ. share). (พจนานุกรมฯ, 2525: 895)

หมวดเบ็ดเตล็ด

ก๊อบปี	น. กระดาษที่ใช้สำหรับทำสำเนา เรียกว่า กระดาษก๊อบปี. (อ. carbon paper); (ปาก) ลักษณะนามเรียกสำเนาหนังสือ เช่น ก๊อบปีหนึ่ง สำเนา ๒ ก๊อบปี. (อ. copy) (พจนานุกรมฯ, 2525: 68)
เกาลิน	น. ดินเกาหลียง. (อ. kaolin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 113)
แก๊ง	(ปาก) น. กลุ่มคนที่ตั้งเป็นก๊กเป็นเหล่า (มักใช้ในความหมายไม่ดี) เช่น แก๊งโจร แก๊งอันธพาล. (อ. gang) (พจนานุกรมฯ, 2525: 116)
ความรู้สึกเชิง, ความรู้สึกเด่น	น. ความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถเหนือกว่าหรือดีเด่นกว่าผู้อื่น ความรู้สึกนี้ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในจิตใต้สำนึก แต่ถ้าเกิดขึ้นเสมอๆ และมีได้แก่ใจ หรือได้รับการสนับสนุน เช่น ในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ก็อาจเก็บสะสมไว้เกิดเป็นนิสัยของบุคคลนั้นได้. (อ. Superiority feeling) (พจนานุกรมฯ, 2525: 175-176)
ความรู้สึกด้อย	น. ความรู้สึกที่ตนเองมีความสามารถไม่เท่าเทียมบุคคลทั่วไป ความรู้สึกนี้ไม่จำเป็นจะต้องอยู่ในจิตใต้สำนึกและผู้นั้นไม่จำเป็นต้องมีปมด้อย อาจเกิดขึ้นในสิ่งแวดล้อมหรือในบางขณะเท่านั้น แต่ถ้าเกิดขึ้นเสมอ ๆ และมีได้แก่ใจ ก็อาจเก็บกดไว้จนเกิดเป็นปมด้อยได้ (อ. inferiority feeling). (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)
โควตา	[โคว-] น. การจำกัดจำนวนโดยวางกฎเกณฑ์ไว้. (อ. quota) (พจนานุกรมฯ, 2525: 202)

ชอล์ก	<p>1. น. ชื่อแร่ชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยแคลเซียมคาร์บอเนต มีชิลิกาปนอยู่เล็กน้อย เกิดขึ้นตามธรรมชาติโดยการรวมตัวของหินปูนจากซากสัตว์ ฟีช และเปลือกหอย ใน ทะเล, หินดินสอพอง ก็เรียก. (อ. chalk).</p> <p>2. น. เครื่องเขียนกระดานดำชนิดหนึ่งที่เป็นสีขาวทำจากแคลเซียมซัลเฟต ซึ่งได้ จากเกลือ जिदหรือยิปซัมผสมน้ำ, ที่มีสีอื่น ๆ ผสมด้วยดินสีหรือสีสำเร็จรูป เรียกว่า ชอล์กสี. (อ. chalk). (พจนานุกรมฯ, 2525: 259)</p>
ชิมแปนซี	<p>น. ชื่อลิงไม่มีหางในวงศ์ Pongidae ขนสีดำหรือน้ำตาลดำ บริเวณใกล้ๆ กันมีขนสี ขาว หน้าไม่มีขน แขนและขายาวเกือบเท่ากัน มี ๒ ชนิด คือ ชนิด Pan troglodytes และ ชิมแปนซีแคระ (P. paniscus) ถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปแอฟริกา อยู่รวมกันเป็นฝูง ลักษณะคล้ายคน มีเขาวนปัญญาสูง สามารถ นำมาฝึกหัดให้เลียนท่าทางของคน ได้. (อ. chimpanzee). (พจนานุกรมฯ, 2525: 270)</p>
ซิกแซ็ก	<p>ว. คดไปคดมา, เลี้ยวไปเลี้ยวมา, เฉียงไปเฉียงมา, สลับฟันปลา; ลดเลี้ยว สลับซับซ้อน. น. เรียกกรรไกรตัดผ้าให้มีรูปดังกล่าวว่า กรรไกรซิกแซ็ก, เรียกการ เย็บผ้าด้วยด้ายให้มีรูปดังกล่าวว่า การเย็บซิกแซ็ก, เรียกจักรเย็บผ้าที่สามารถใช้เย็บ ซิกแซ็กว่า จักรเย็บผ้าแบบซิกแซ็ก. (อ. zigzag). (พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>
ซิป	<p>น. เครื่องรูปปิดให้ริมผ้าหรือวัสดุ ๒ ชั้นประสานกัน ประกอบด้วยฟันเล็ก ๆ ๒ แถว มีที่รูคให้ฟันประกบกันหรือแยกออกจากกันได้. (อ. zipper, zip-fastener). (พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>
ไซเรน	<p>น. เครื่องส่งสัญญาณเสียงเพื่อเตือนภัย บอกหมดภัยหรือเตือนให้หยุดยานอื่นหลีก ทางให้ เป็นต้น. (อ. siren). (พจนานุกรมฯ, 2525: 289)</p>
ดีเปรสชัน	<p>น. ชื่อพายุหมุนที่มีกำลังอ่อน ทำให้มีฝนตกปานกลางถึงตกหนัก เกิดขึ้นใน ละติจูดกลางหรือละติจูดสูง มีความเร็วลมสูงสุดใกล้บริเวณศูนย์กลางไม่เกิน ๓๓ นอต หรือ ๖๑ กิโลเมตรต่อชั่วโมง. (อ. depression). (พจนานุกรมฯ, 2525: 305)</p>
ไดโนเสาร์	<p>น. ชื่อสัตว์เลื้อยคลานยุคก่อนประวัติศาสตร์พวกหนึ่ง รูปร่างคล้ายกิ้งก่ายักษ์ แต่ มีขนาดใหญ่กว่ามาก มีหลายชนิด บางชนิดกินพืช บางชนิดกินเนื้อสัตว์, ใ้ว่า ไดโนเสาร์ ก็มี. (อ. dinosaur). (พจนานุกรมฯ, 2525: 313)</p>
ทอนซิล	<p>น. ปุ่มเนื้อเยื่อเนื้อเยื่อ อยู่ในบริเวณลำคอข้างละปุ่ม มีหน้าที่ช่วยป้องกันการ แผลงกระจายของแบคทีเรียที่เข้าสู่ร่างกายผ่านทางลำคอ. (อ. tonsil). (พจนานุกรมฯ, 2525: 388)</p>
ทักษะ	<p>น. ความชำนาญ. (อ. skill). (พจนานุกรมฯ, 2525: 390)</p>

ทุทธระศนึยม, ทุณึยม	น. ทฤชฎึที่ถึือว้ะ โลก ชึวึตและมณุชย์ เป็นลึงเลวร้ายที่ลึสุด; การมองโลก นึนแง่ร้าย. (อ. pessimism). (พจนานุกรมฯ, 2525: 403)
เทคโนโลยึ	น. วึทยาการที่เกึยว้ะกับศึลปะนึในการน้เอาวึทยาศาสตรึประกุค้มาชึ้ให้เกึค ประกุชนึนึนทางประกุบฎึตึและอูคสาหกรรม. (อ. technology). (พจนานุกรมฯ, 2525: 406)
แท็กชึ	น. รดยนค้รับจ้างสาธารณะ โดยสารได้ไม่เกึน ๗ คน. (อ. taxi). (พจนานุกรมฯ, 2525: 412)
แทรกเตอรึ	[แทรก-] น. รถท้่นแรง ชึ้ลากหรือชึบเคลึอนอูประกุณอูยงอื่นที่คึคชึ้ไปกับค้วรล ตามลัคษณะงานที่ชึ้ มี ๒ แบบ คึอ แบบคึนตะขาบ และ แบบลึอ ชึ้งมีลึอหลัง ใหญ่กว้าลึอหน้า. (อ. tractor). (พจนานุกรมฯ, 2525: 413)
นึคม	น. หมู่บ้านขนาดใหญ่, ถึนฐานหรือชุมชนที่เกึคชึ้นจากการต้งหลักแหลง. (ป.; อ. settlement). (พจนานุกรมฯ, 2525: 446)
นึทรศการ	[นึทค้สะกาน] น. การแสดงผลงาน ลึนค้้า ผลค้กัณฑ์ หรือกึจกรรมให้คนท้ว้ไปชม. (อ. exhibition). (พจนานุกรมฯ, 2525: 447)
นึยค	(การศึกษา) ตระหนัคแง่, เป็นที่ชึยมรึบ, เช้งสร้างสรรค้, ทางบวค. (อ. positive). (พจนานุกรมฯ, 2525: 448-449)
นึยคึนึยม	[นึยคคึ] น. ลัทธิความเชึอที่ว้ะ การกระทำท้กออยงของมณุชย์หรือเหตุการณึ ท้งหลายได้ถูกก้าหนดไว้ล้วงหน้าแล้ว. (อ. determinism). (พจนานุกรมฯ, 2525: 449)
นึเศธ	ว. ไม่มีลัคษณะเช้งนึยค, ปฎึเศธ, ทางลบ. (อ. negative) (พจนานุกรมฯ, 2525: 451-452)
บลึอค	น. แม่พึมพ้ทำค้ว้ด้วยแผ่นลึอหะ ชึ้ในกึจการพึมพ้. (อ. block) (พจนานุกรมฯ, 2525: 465)
บ้งกะลึอ	น. บ้านชุกพึนชึ้นคึยว มีระเบียงกว้าง. (ส. บงคลา; อ. bungalow). (พจนานุกรมฯ, 2525: 468)
บลึลูน	น. ลुकกลมขนาดใหญ่มรึจจึแก้สที่เบากว้าอากาศ ทำให้ลึอยได้ ชึ้ประกุชนึนึน กึจการบางอยง เช่น ตรวจลมชึ้นบน, ชึ้ว้ว่า. บอลลูน กึมี. (อ. balloon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 471)
บ็อค	น. ชึ้อเรือเล็คที่เป็นส่วนอูประกุณึของเรือคึนทะเลขนาดใหญ่. (อ. boat). (พจนานุกรมฯ, 2525: 491)

ปิกนิก	น. การพากันไปเที่ยวชั่วระยะเวลาสั้นๆ และมีของกินไปเลี้ยงกันด้วย. (อ. picnic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 535)
พิชาน	น. ความรู้สึกตัว, การรับรู้อารมณ์หรือสิ่งเร้า. (อ. consciousness). (พจนานุกรมฯ, 2525: 596)
ฟาร์ม	น. อาณาบริเวณที่ใช้ทำการเกษตรกรรม เช่น เพาะปลูก เลี้ยงสัตว์. (อ. farm). (พจนานุกรมฯ, 2525: 614)
ฟูลสแก๊ป	[ฟูนสะ-] น. กระดาษสีขาว มีเส้นบรรทัด ขนาดประมาณ ๔๓ x ๓๔ เซนติเมตร พับทบกลางใช้สำหรับเขียนหนังสือเป็นต้น. (อ. foolscap). (พจนานุกรมฯ, 2525: 615)
แฟชั่น	น. สมัยนิยม, แบบหรือวิธีการที่นิยมกันทั่วไปในช่วงระยะเวลาหนึ่ง. (อ. fashion). (พจนานุกรมฯ, 2525: 616)
แฟล็กซ์	[แฟล็ก] น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Linum usitatissimum</i> L. ในวงศ์ <i>Linaceae</i> ต้นตรง ใบ แคบและยาว ดอกสีน้ำเงิน ใยจากลำต้นใช้ทอเป็นผ้าเรียก ผ้าลินิน, เมล็ดให้น้ำมัน เรียก น้ำมันลินสีด, ลินิน ก็เรียก. (อ. flax). (พจนานุกรมฯ, 2525: 616)
แฟลต	[แฟล็ด] น. ห้องชุด ตามปกติประกอบด้วยห้องนอน ห้องรับแขก ห้องครัว ห้องน้ำ พร้อมอยู่ในชั้นเดียวกันและรวมอยู่ในตึกหลังใหญ่ สำหรับอยู่อาศัยหรือ ให้เช่า. (อ. flat). (พจนานุกรมฯ, 2525: 616)
ภาคยานุวัติ	[พากะยานุวัต] (การทูต) น. การเข้าเป็นภาคีในสัญญาหลายฝ่ายหรือพหุภาคี หรือ ในสนธิสัญญาระหว่างชาติ. (อ. accession). (พจนานุกรมฯ, 2525: 619)
มัมมี่	น. ศพอบน้ายากันเน่าเปื่อยของชาวอียิปต์โบราณ. (อ. mummy). (พจนานุกรมฯ, 2525: 643)
ไมโครฟิล์ม	[-โครฟิม] น. ฟิล์มถ่ายรูปขนาดเล็กมากใช้สำหรับถ่ายบันทึกภาพของสิ่งต่าง ๆ ให้มีขนาดย่อส่วนลงมาก ๆ เพื่อสะดวกแก่การเก็บรักษาไว้ และสามารถนำมา ฉายเป็นภาพนิ่งขนาดขยายบนจอได้. (อ. microfilm). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
ยิปซี	น. ชนเผ่าเร่ร่อน เชื้อสายคอเคซอยด์ ผิวคล้ำ เดิมอาศัยอยู่ในอินเดีย เข้าไปเร่ร่อนใน ยุโรปประมาณพุทธศตวรรษที่ ๑๕-๒๐ ดำรงชีพด้วยการเล่นดนตรี ค้าม้า ทำนาย โชคชะตา เป็นต้น. (อ. gypsy, gipsy) (พจนานุกรมฯ, 2525: 675)
ยีน	น. ผ้าฝ้ายเนื้อหนาหยาบ มักย้อมสีเข้ม. (อ. jean). (พจนานุกรมฯ, 2525: 675)
รยางค์	น. ส่วนที่ยื่นออกจากส่วนหลักของอวัยวะของสิ่งมีชีวิต เช่น หนวดของแมลง ครีบ ปลา แขน ขา. (อ. appendage) (พจนานุกรมฯ, 2525: 684)

ริบบิ้น	น. แถบแพร ไหม ไนลอน เป็นต้น มีสีต่างๆ ใช้สำหรับผูกหรือประดับสิ่งต่างๆ มีหลายขนาด. (อ. ribbon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 704)
เรดาร์	น. ระบบการใช้ไมโครเวฟเพื่อหาตำแหน่งที่อยู่แสดงเอกลักษณ์ หรือนำทิศทางของวัตถุที่เคลื่อนที่ เช่น เรือ อากาศยาน ดาวเทียม จรวด.(อ. radar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 708)
ล็อกเกต	น. เครื่องประดับทำเป็นรูปตลับเล็ก ๆ หรือกรอบรูป. (อ. locket). (พจนานุกรมฯ, 2525: 721)
ลาวา	น. หินหนืดได้เป็โลกโลกที่พุ่งไหลออกมาจากปล่องภูเขาไฟแบบปะทุพ่น. (อ. lava). (พจนานุกรมฯ, 2525: 731)
ลิกไนต์	น. ถ่านหินชนิดหนึ่ง สีน้ำตาลเข้มหรือสีดำแกมน้ำตาล มีปริมาณสารไฮโดรคาร์บอนสูงกว่าถ่านหินธรรมดา ใช้เป็นเชื้อเพลิงได้ แต่ให้ปริมาณความร้อนต่ำกว่าถ่านหินธรรมดา. (อ. lignite). (พจนานุกรมฯ, 2525: 732)
ลิปสติก	น. เครื่องสำอางชนิดหนึ่งสำหรับทาริมฝีปากให้เป็นสีต่าง ๆ มักเป็นสีแดงหรือชมพู โดยมากทำเป็นแท่งเล็ก ๆ (อ. lipstick). (พจนานุกรมฯ, 2525: 735)
ลิฟต์	น. ห้องเล็กๆ แขนงอยู่กับลวดสลิง เคลื่อนที่ด้วยพลังไฟฟ้า สำหรับนำคนหรือของขึ้นลงในอาคารสูงๆ. (อ. lift). (พจนานุกรมฯ, 2525: 735)
สแลง	น. ถ้อยคำหรือสำนวนที่ใช้เข้าใจกันเฉพาะกลุ่มหรือชั่วระยะเวลาหนึ่งไม่ใช่ภาษาที่ยอมรับกันว่าถูกต้องตามหลักภาษา. (อ. slang). (พจนานุกรมฯ, 2525: 807)
สัญลักษณ์	[สันยะ] น. สิ่งที่กำหนดนิยามกันขึ้นเพื่อให้ใช้หมายความแทนอีกสิ่งหนึ่ง เช่น ตัวหนังสือเป็นสัญลักษณ์แทนเสียงพูด H เป็นสัญลักษณ์แทนธาตุไฮโดรเจน + - x เป็นสัญลักษณ์เครื่องหมายทางคณิตศาสตร์. (อ. symbol). (พจนานุกรมฯ, 2525: 820)
สัทศาสตร์	[สัดทะ] น. วิชาว่าด้วยการศึกษารวมชาติของการออกเสียงและการเปล่งเสียงพูด. (อ. phonetics) (พจนานุกรมฯ, 2525: 821)
สัมบูรณ์	ว. สมบูรณ์ยิ่ง เช่น ความขึ้นสัมบูรณ์. (อ. absolute). (พจนานุกรมฯ, 2525: 824)
สัมมนา	น. การประชุมแบบหนึ่ง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็น และหาข้อสรุปหรือข้อเสนอแนะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ผลสรุปที่ได้ถือว่าเป็นเพียงข้อเสนอแนะ ผู้เกี่ยวข้องจะนำไปปฏิบัติตามหรือไม่ก็ได้.(อ. seminar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 825)
สารานุกรม	น. หนังสือที่รวบรวมความรู้ทุกแขนงหรือเฉพาะแขนงใดแขนงหนึ่ง มักเรียงตามลำดับอักษร (อ. encyclopaedia). (พจนานุกรมฯ, 2525: 833)

เสวี่จ	น. ชื่อผ้าเนื้อลายสองชนิดหนึ่ง มักทำด้วยขนแกะ. (อ. serge). (พจนานุกรมฯ, 2525: 853)
อภิปรัชญา	[อะพิปรัชญา, อะพิปรัชชะยา] น. ปรัชญาสาขาหนึ่งของปรัชญา ว่าด้วยความแท้จริง ซึ่งเป็นเนื้อหาสำคัญของปรัชญา. (อ. metaphysics). (พจนานุกรมฯ, 2525: 918)
อัตโนมัตติ	ว. เป็นไปได้ในตัวเอง, ทำหน้าที่ได้ในตัวเอง, มีกลไกทำหน้าที่ได้เอง, เช่น นาฬิกาอัตโนมัตติ. (อ. automatic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 933)
อันติมะ	[-ติมะ-] ว. สุดท้าย, สูงสุด, เช่น ความจริงอันติมะ คือ ความจริงสุดท้าย ความจริงสูงสุด. (ป.; อ. ultimate). (พจนานุกรมฯ, 2525: 934)
อายัน	น. การมาถึง; ทางดาราศาสตร์ หมายถึงจุดหยุด คือจุดสุดทางเหนือและทางใต้ที่ดวงอาทิตย์โคจรไปถึง. (อ. solstice). (พจนานุกรมฯ, 2525: 943)
อาร์ต	น. กระดาษมัน หนา เนื้อดี เรียกว่า กระดาษอาร์ต. (อ. art paper). (พจนานุกรมฯ, 2525: 943)
อาเวค	[-เวก] น. อารมณ์, ความรู้สึก, ความสะเทือนใจ. (อ. emotion). (พจนานุกรมฯ, 2525: 945)
อุปนัย	[อุปะ-, อุบปะ-] น. วิธีการให้เหตุผลโดยอาศัยข้อเท็จจริงหรือข้อมูลต่างๆ แล้วสรุปลงเป็นกฎ. (อ. induction). (พจนานุกรมฯ, 2525: 956)
ฮารีม	น. สถานที่ที่จัดไว้ให้เป็นที่อยู่ของบรรดานางสนมหรือนางบำเรอ. (อ. harem). (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)
ฮิปโปโปแตมัส	น. ชื่อสัตว์เลี้ยงลูกด้วยนมในวงศ์ Hippopotamidae ใช้ชีวิตส่วนใหญ่อยู่ในน้ำ มากกว่าบนบก หนักหนาสน้ำตาล จมูก หู และตาอยู่ตอนบนของหัว เพื่อสะดวกในการมองและหายใจขณะอยู่ในน้ำ ริมฝีปากหนาฟันหน้าและเขี้ยวยาวมาก ถิ่นกำเนิดอยู่ในทวีปแอฟริกา มี ๒ ชนิด คือชนิด Hippopotamus amphibius หนักประมาณ ๒,๐๐๐ กิโลกรัม และชนิด Choeropsisliberiensis ซึ่งมีขนาดเล็กกว่าชนิดแรกมาก คือ หนักประมาณ ๒๐๐ กิโลกรัม.(อ. hippopotamus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)
เฮลิคอปเตอร์	น. อากาศยานชนิดหนึ่งซึ่งหนักกว่าอากาศ ไม่มีปีก มีใบพัดขนาดใหญ่ติดตั้งเหนือลำตัว ใบพัดหมุนรอบตัวในแนวนอน ทำหน้าที่ช่วยพยุงตัวและบังคับให้บินไปตามทิศทางที่ต้องการได้ ใช้เครื่องยนต์ขับเคลื่อนและบินขึ้นลงในแนวยืนได้. (อ. helicopter). (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
โฮเต็ล	(ปาก) น. โรงแรม, ที่พักคนเดินทาง. (อ. hotel). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)

ไฮดรา [-คฺรา] น. ชื่อเรียกสัตว์น้ำจืดไม่มีกระดูกสันหลังหลายสกุล ในวงศ์Hydridae ลำตัวทรงกระบอก ข้างในกลวง ยาวประมาณ ๑ เซนติเมตรมีเนื้อเยื่อ ๒ ชั้น ยึดหดตัวได้ มีหนวด ๔-๑๒ เส้น เช่น สกกุล Hydra.(อ. hydra). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)

หมวดภูมิศาสตร์

ลองจิจูด น. เส้นรอยตัดระหว่างผิวโลกกับพื้นราบที่ผ่านแกนขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ รอยตัดนี้จะเป็นวงกลมที่ตั้งฉากกับเส้นศูนย์สูตร ค่าลองจิจูดนับออกจากเมริเดียนแรกไปทางตะวันออกหรือตะวันตก โดยวัดไปตามเส้นศูนย์สูตร เป็นมุมที่ศูนย์กลางโลก, เดิมชื่อว่า เส้นแวง. (อ. longitude).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 721-722)

ละติจูด น. เส้นรอยตัดระหว่างผิวโลกกับพื้นราบที่ตั้งฉากกับแกนขั้วโลกเหนือและขั้วโลกใต้ รอยตัดนี้จะเป็นวงกลมที่ขนานกับเส้นศูนย์สูตร ค่าของละติจูดนับออกจากเส้นศูนย์สูตรไปทางขั้วโลกเหนือหรือขั้วโลกใต้ โดยวัดไปตามเส้นเมริเดียน เป็นมุมที่ศูนย์กลางของโลก, เดิมชื่อว่า เส้นรุ้ง. (อ. latitude).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 723)

หินีด (ภูมิ) น. เรียกหินที่อยู่ในสภาพหินีดได้เปลือกโลกว่า หินหินีด. (อ. magma).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 868)

โอเอซิส น. บริเวณที่ชุ่มชื้นในทะเลทราย ซึ่งมีน้ำพอที่สิ่งมีชีวิตจะอาศัยอยู่ได้. (อ. oasis)

(พจนานุกรมฯ, 2525: 968)

หมวดวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

กลูโคส [กฺลุ-] (วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทโมโนแซ็กคาไรด์ ชนิดแอลโดเฮกโซส ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๔๖° ซ. มีในผลองุ่นสุก น้ำผึ้ง และผลไม้โดยมากที่มีรสหวาน เป็นองค์ประกอบปกติในเลือด และมีในปัสสาวะของผู้ป่วยเป็นโรคเบาหวาน มีรสหวานน้อยกว่าน้ำตาลทราย, เดกซ์โทรส ก็เรียก.

(อ. glucose).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 63)

กาแล็กโทส (วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทโมโนแซ็กคาไรด์ ชนิดแอลโดเฮกโซส ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว มีรสหวานน้อยกว่าน้ำตาลทราย หลอมละลายที่ ๑๖๕° ซ- ๑๖๘° ซ. โมเลกุลของกาแล็กโทสเชื่อมโยงกับโมเลกุลของกลูโคสเป็นโมเลกุลของแล็กโทสซึ่งมีในน้ำนม. (อ. galactose).

(พจนานุกรมฯ, 2525: 91)

- กำมะถัน น. ธาตุสีเหลือง ติดไฟง่าย กลิ่นเหม็นฉุน ใช้ทำยา ทำดินปืน ฯลฯ, สุพรรณธัน ก็ว่า; (วิทยา) ธาตุลำดับที่ ๑๖ สัญลักษณ์ S เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง มีอัญรูปหลายแบบ ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ในอุตสาหกรรมทำกรดซัลฟิวริก อุตสาหกรรมยาง ทำหัวไม้ขีดไฟ ดินปืน ดอกไม้เพลิง และ ยารักษาโรค, ยาประเภทซัลฟาและประเภทเพนิซิลลินก็มีธาตุกำมะถันเป็นองค์ประกอบด้วย.
(อ. sulphur). (พจนานุกรมฯ, 2525: 96)
- แกโดลิเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๖๔ สัญลักษณ์ Gd เป็นโลหะที่หายากมาก ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๓๑๒° ซ. (อ. gadolinium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 116)
- แกมมา (ฟิสิกส์) น. คลื่นแม่เหล็กไฟฟ้าหรือโฟตอน (photon) ที่มีพลังงานสูงมาก มีช่วงคลื่นสั้นมาก มักเรียกกันว่า รังสีแกมมา เคลื่อนที่ด้วยความเร็วประมาณ ๓๐๐,๐๐๐ กิโลเมตร/วินาที มีอำนาจในการเจาะทะลุได้สูง สามารถเจาะทะลุแผ่นตะกั่วหนาหลายเซนติเมตรได้ เกิดจากการเสื่อมสลายของสารกัมมันตรังสี เช่น ธาตุเรเดียม ธาตุโคบอลต์-๖๐ หรือเกิดจากการที่อนุภาคบีตาพุ่งชนอะตอมของธาตุ ใช้ประโยชน์ในการแพทย์รักษาโรคมะเร็งและในการเกษตร (อ. gamma).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 117)
- แกรนิต [แกร-] น. หินอัคนีชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยหินเขียวหนุมาน หินฟันม้า และแร่กาลีบ หินเป็นส่วนใหญ่ มีหลายสี จัดให้เป็นเงาได้ กรดไม่กัด แข็งและทนทานมาก.
(อ. granite). (พจนานุกรมฯ, 2525: 117)
- แกรไฟต์ [แกร-] น. อัญรูปหนึ่งของธาตุคาร์บอน ชื่อสามัญเรียกว่า พลับเบโก (plumbago) หรือแร่ดินสอดำ ลักษณะเป็นของแข็ง มีรูปผลึกเป็นแผ่นบาง ๆ ทึบแสง อ่อนนุ่ม สีเทาเข้มถึงดำ เนื้ออ่อน เป็นตัวนำความร้อนและไฟฟ้าได้ดี มักใช้ทำไส้ดินสอดำ เบ้าหลอมโลหะ น้ำมันหล่อลื่นบางชนิด ไส้ถ่านไฟฉาย ไส้ไฟอาร์ก ใช้เป็นตัวลดความเร็วช่วยควบคุมจำนวนอนุภาคนิวตรอนในเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์.
(อ. graphite). (พจนานุกรมฯ, 2525: 117)
- แกลเลียม [แกน-] น. ธาตุลำดับที่ ๓๑ สัญลักษณ์ Ga เป็นโลหะสีขาวคล้ายเงิน ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๒๙.๗๘° ซ. เดือดที่ ๒๖๐๐° ซ. ใช้ทำเทอร์โมมิเตอร์ชนิดใช้วัดอุณหภูมิสูงๆ สารประกอบแกลเลียมอาร์เซไนด์ใช้ประโยชน์เป็นวัสดุกึ่งตัวนำ (อ. gallium) (พจนานุกรมฯ, 2525: 118)

แขวนลอย	(เคมี) น. ภาวะที่อนุภาคซึ่งมีขนาดจำกัดแผ่กระจายอยู่ในของไหลหรือของแข็งโดยไม่ละลายหรือสลายตัวรวมเป็นเนื้อเดียวกับของไหลหรือของแข็งนั้น, สารที่อยู่ในภาวะเช่นนี้เรียกว่า สารแขวนลอย เช่น ฝุ่นในอากาศ หยดน้ำเล็กๆ ในแก๊ส. (อ. suspension) (พจนานุกรมฯ, 2525: 159)
คริปทอน	น. ธาตุลำดับที่ ๓๖ สัญลักษณ์ Kr เป็นแก๊สเฉื่อย มีปรากฏเพียง ๑ ใน ๖๗๐,๐๐๐ ส่วนในบรรยากาศ. (อ. krypton). (พจนานุกรมฯ, 2525: 169)
คลอรีน	[คลอ-] น. ธาตุลำดับที่ ๑๗ สัญลักษณ์ Cl เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นแก๊สสีเขียวแกมเหลือง มีกลิ่นฉุนชวนรำลึกเป็นแก๊สพิษ ใช้ประโยชน์ในการฆ่าเชื้อโรคในน้ำในอุตสาหกรรมผลิตกรดเกลือ ในการผลิตผงฟอกจาง ยาฆ่าแมลงหลายชนิด เช่น ดีดีที มีคลอรีนเป็นองค์ประกอบสำคัญ. (อ. chlorine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 171)
คลอโรฟอร์ม	[คลอ-] น. ของเหลวไม่มีสี ระเหยง่าย มีกลิ่นหอมหวาน มีสูตร CHCl_3 ใช้เป็นยาสลบและตัวทำละลาย. (อ. chloroform). (พจนานุกรมฯ, 2525: 171)
คลอโรฟิลล์	[คลอ-] น. สารสีเขียว มีปรากฏในพืช ซึ่งสามารถดูดกลืนพลังงานแสงอาทิตย์มาใช้ในกระบวนการสังเคราะห์ด้วยแสง โดยใช้น้ำและแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ในอากาศมาผลิตคาร์โบไฮเดรตได้ (อ. chlorophyll). (พจนานุกรมฯ, 2525: 171)
ควบแน่น	(เคมี) น. กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางเคมีในลักษณะซึ่งโมเลกุลของสารตั้งแต่ ๒ โมเลกุลขึ้นไปเข้ารวมตัวกันเป็นโมเลกุลใหญ่ขึ้นของสารใหม่ โดยวิธีขจัดโมเลกุลของน้ำหรือโมเลกุลของสารอื่นออกไป; (ความร้อน) กระบวนการเปลี่ยนแปลงทางกายภาพของไอเป็นของเหลวโดยวิธีลดอุณหภูมิลง (อ. condense). (พจนานุกรมฯ, 2525: 174)
ความคลาด	(แสง) น. ลักษณะที่แสงหักเหออกจากผิวเลนส์ และลักษณะที่แสงสะท้อนออกจากผิวโค้งของกระจกแล้วไม่ตัดร่วม ณ จุดเดียวกัน หรือลักษณะที่แสงขาวผ่านเลนส์แล้วเกิดการกระจายออกเป็นสีต่าง ๆ; (ดาราศาสตร์) ความแตกต่างระหว่างตำแหน่งของดาวฤกษ์หรือเทห์ฟากฟ้าที่สังเกตเห็นกับตำแหน่งจริงของมันในขณะนั้น. (อ. aberration). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความเค้น	(ฟิสิกส์) น. แรงที่กระทำต่อ ๑ หน่วยพื้นที่ของเทหวัตถุ เมื่อเทหวัตถุใดถูกความเค้นมากกระทำจะเกิดความเครียดขึ้นแก่เทหวัตถุนั้น. (อ. stress). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)

ความเครียด	น. (ฟิสิกส์) อัตราส่วนระหว่างขนาดที่เปลี่ยนไปเนื่องจากความเค้นกับขนาดเดิมของเทหวัตถุ; อัตราส่วนระหว่างความเค้นกับความเครียดในเทหวัตถุใด เรียกว่า มอดูลัสของความยืดหยุ่นของเนื้อเทหวัตถุนั้น (อ. strain) (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความเฉื่อย	(ฟิสิกส์) น. สมบัติของเทหวัตถุที่จะคงสภาพนิ่งอยู่อย่างเดิมตลอดไปหรือคงสภาพเคลื่อนที่อย่างสม่ำเสมอในแนวเส้นตรงตลอดไป. (อ. inertia). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความถ่วง	น. แรงดึงดูดของโลกต่อเทหวัตถุ, แรงดึงดูดระหว่างกันของเทหวัตถุ. (อ. gravity). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความถี่	(ฟิสิกส์) น. จำนวนไซเกิล, การแกว่งกวัด, การสั่นสะเทือนหรือคลื่นใน ๑ วินาที เช่น ไฟฟ้ากระแสสลับมีความถี่ ๕๐ ไซเกิลต่อวินาที, ปัจจุบันใช้ เฮิรตซ์ แทน ไซเกิล; (สถิติ) จำนวนคะแนนในกลุ่มของข้อมูลที่มีสมบัติเหมือนกัน. (อ. frequency). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความโน้มถ่วง	น. กิริยาที่แรงดึงดูดของโลกกระทำต่อเทหวัตถุ. (อ. gravitation). (พจนานุกรมฯ, 2525: 175)
ความเร่ง	น. อัตราการเปลี่ยนความเร็วที่เพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ ต่อ ๑ หน่วยเวลา. (อ. acceleration). (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)
ความเร็ว	น. อัตราการเคลื่อนที่ของวัตถุต่อ ๑ หน่วยเวลา โดยระบุงทิศทางของการเคลื่อนที่ด้วย (อ. velocity) (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)
ความหน่วง	น. อัตราการเปลี่ยนความเร็วที่ลดลงเรื่อย ๆ ต่อ ๑ หน่วยเวลา. (อ. retardation). (พจนานุกรมฯ, 2525: 176)
คาร์บอน	น. ธาตุลำดับที่ ๖ สัญลักษณ์ C เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง มีหลายอัญรูป เช่น เพชร แกรไฟต์ คาร์บอนเป็นธาตุองค์ประกอบที่สำคัญที่สุดธาตุหนึ่งของสิ่งที่มีชีวิต (อ. carbon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
คาร์บอนไดออกไซด์	น. ชื่อแก๊สชนิดหนึ่ง ไม่มีสี สูตรเคมี CO ₂ มีปรากฏในบรรยากาศ เกิดจากการเผาไหม้โดยสมบูรณ์ของธาตุคาร์บอนหรือสารอินทรีย์ เป็นแก๊สหนักกว่าอากาศ และไม่ช่วยการเผาไหม้ จึงใช้ประโยชน์ในการดับเพลิง ใช้ในอุตสาหกรรมเครื่องดื่มอัดลม เช่น น้ำโซดา น้ำหวาน ใช้ทำน้ำแข็งแห้ง ซึ่งเป็นตัวทำความเย็น. (อ. carbon dioxide). (พจนานุกรมฯ, 2525: 185)

- คาร์บอนมอนอกไซด์ [-มอน็อก-] น. ชื่อแก๊สชนิดหนึ่ง ไม่มีสี สูตรเคมี CO เป็นแก๊สพิษร้ายแรง จุดไฟติดในอากาศให้เปลวสีน้ำเงินอ่อน เกิดจากการเผาไหม้โดยไม่สมบูรณ์ของธาตุคาร์บอน มีปรากฏในแก๊สจากท่อไอเสียของเครื่องยนต์ ใช้ประโยชน์เป็นแก๊สเชื้อเพลิง ใช้เตรียมเมทิลแอลกอฮอล์ในอุตสาหกรรม. (อ. carbon monoxide).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
- คาร์บอเนต น.เกลือประคิตของกรดคาร์บอนิก เช่น แคลเซียมคาร์บอเนต (CaCO_3) ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของหินปูน หินอ่อน กระจก เป็นต้น.(อ. carbonate).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
- คาร์บอลิก น. สารฟีนอล (phenol) มีสูตรเคมี $\text{C}_6\text{H}_5\text{OH}$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว มีกลิ่น ละลายน้ำได้บ้าง มีฤทธิ์กัด เป็นพิษ ใช้ประโยชน์เป็นยาฆ่าเชื้อโรค ใช้ในอุตสาหกรรมผลิตพลาสติก และสีย้อมผ้า มักเรียกตลาดเคลื่อนว่า กรดคาร์บอลิก. (อ. carbolic).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
- คาร์โบรันดัม น. สารสีดำแข็งมาก ชื่อเคมีว่า ซิลิคอนคาร์ไบด์ มีสูตร SiC ใช้ประโยชน์ทำหินสำหรับขัด ใช้ผสมกับคอนกรีตเพื่อทำชั้นบันไดตึก ใช้ทำวัสดุทนไฟ (อ. carborundum).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
- คาร์โบไฮเดรต [-เดรด] น. ชื่อกลุ่มสารประกอบอินทรีย์ ซึ่งประกอบด้วยธาตุคาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน ส่วนใหญ่มีสูตรเคมี $\text{C}_x(\text{H}_2\text{O})_y$ แบ่งออกเป็น ๒ ประเภทใหญ่ คือ น้ำตาล และ พอลิแซ็กคาไรด์ เป็นสารอาหารที่สำคัญมากประเภทหนึ่ง (อ. carbohydrate).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 185)
- คูเรียม น. ธาตุลำดับที่ ๙๖ สัญลักษณ์ Cm เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ (อ. curium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 192)
- เคมี น. วิทยาศาสตร์กายภาพแขนงหนึ่ง ซึ่งกล่าวถึงเรื่องราวและสมบัติของสารต่างๆ ว่าประกอบกันขึ้นเป็นสารนั้นๆ ได้อย่างไร และเมื่อสารนั้นๆ แปรเปลี่ยนไปเป็นสารอื่นได้ปฏิกิริยาที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ เป็นอย่างไร ทั้งกล่าวถึงการที่จะสังเคราะห์สารนั้นๆ ขึ้นได้อ่างไรด้วย แบ่งออกเป็นสาขาต่างๆ อีกหลายสาขา เช่น เคมีอินทรีย์ เคมีอนินทรีย์ ชีวเคมี เคมีกายภาพ เคมีวิเคราะห์ (อ. chemistry)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 192)
- แคดเมียม น. ธาตุลำดับที่ ๔๘ สัญลักษณ์ Cd เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๓๒๑°ซ. เป็นตัวดูดกลืนอนุภาคนิวตรอนได้ดี จึงทำเป็นแท่งเรียกว่า แท่งควบคุมในเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์. (อ. cadmium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 198)

- แคลเซียม [แคลน-] น. ธาตุลำดับที่ ๒๐ สัญลักษณ์ Ca เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๘๕๐°C. เป็นองค์ประกอบสำคัญของกระดูก ฟัน หินอ่อน หินปูน. (อ. calcium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 199)
- แคลอรี น. หน่วยวัดปริมาณความร้อน ๑ แคลอรี คือ ปริมาณความร้อนที่ทำให้ น้ำบริสุทธิ์ ๑ กรัม ร้อนขึ้น ๑°C. (อ. calorie). (พจนานุกรมฯ, 2525: 199)
- แคลิฟอร์เนียม น. ธาตุลำดับที่ ๘๘ สัญลักษณ์ Cf เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. californium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 199)
- โคเคน น. สารอินทรีย์ประเภทแอลคาลอยด์ มีสูตร $C_{17}H_{21}O_4N$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว มีปรากฏในใบของต้นโคคา (Erythroxylum coca Lam.) ใช้เป็นยาชาเฉพาะที่ได้ดี เป็นยาเสพติด. (อ. cocaine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 200)
- โคบอลต์ น. ธาตุลำดับที่ ๒๗ สัญลักษณ์ Co เป็นโลหะแข็งสีเงิน หลอมละลายที่ ๑๔๕๕°C. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือเพื่อให้สมบัติพิเศษบางประการ เช่น ผสมกับเหล็กทำให้มีความแข็งแรงยิ่งขึ้น และเมื่อนำไปทำเป็นแม่เหล็กก็ได้แม่เหล็กที่มีกำลังมากเป็นพิเศษ ในอุตสาหกรรมเครื่องแก้วและเครื่องดินเผาใช้สารประกอบของโคบอลต์เป็นตัวให้สีน้ำเงิน. (อ. cobalt). (พจนานุกรมฯ, 2525: 201)
- โครเมียม น. ธาตุลำดับที่ ๒๔ สัญลักษณ์ Cr เป็นโลหะแข็งสีเงิน หลอมละลายที่ ๑๘๗๕°C. ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าไม่เป็นสนิม อุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้าที่มีความแข็งแรงเป็นพิเศษเพื่อใช้ทำเครื่องมือช่าง และในอุตสาหกรรมชุบโลหะด้วยโครเมียม. (อ. chromium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 201-202)
- โครโมโซม น. ส่วนหนึ่งของนิวเคลียสของเซลล์ มีลักษณะเป็นท่อนหรือเป็นเส้น ประกอบขึ้นด้วยสารดีเอ็นเอ (DNA = deoxyribonucleic acid) เชื่อมกับโปรตีน ทำหน้าที่สำคัญในการถ่ายทอดลักษณะทางพันธุกรรม ทั้งควบคุมการทำงานของเซลล์และการแบ่งเซลล์. (อ. chromosome). (พจนานุกรมฯ, 2525: 202)
- จลนพลศาสตร์ [จะละนะพนละ-, จนละนะพนละ-] น. สาขาหนึ่งของพลศาสตร์ ว่าด้วยการเคลื่อนที่ของเทหวัตถุที่เป็นของแข็ง และแรงที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่นั้นด้วย (อ. kinetics). (พจนานุกรมฯ, 2525: 216)
- จลนศาสตร์ [จะละนะ-, จนละนะ-] น. สาขาหนึ่งของพลศาสตร์ ว่าด้วยการเคลื่อนที่ของเทหวัตถุที่เป็นของแข็ง โดยไม่คำนึงถึงแรงที่ก่อให้เกิดการเคลื่อนที่นั้น (อ. kinematics). (พจนานุกรมฯ, 2525: 216)

เจอร์เมเนียม	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๓๒ สัญลักษณ์ Ge เป็นโลหะสีขาว เปราะ หลอมละลายที่ ๙๓๗.๔°ซ. มีสมบัติเป็นกึ่งตัวนำ สารประกอบแมกนีเซียมเจอร์เมเนต ใช้ประโยชน์ในหลอดวาแสง (fluorescent lamp). (อ. germanium).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 238)</p>
ฉนวน	<p>1. [ฉนวน] น. วัตถุที่ไฟฟ้าหรือความร้อนผ่านไม่ได้สะดวก, วัตถุที่ไม่เป็นตัวนำไฟฟ้า หรือความร้อน. (อ. insulator).</p> <p>2. [ฉนวน] น. ดินแดนที่มีทางออกทะเลหรือที่ทำให้ดินแดนถูกแยกออกเป็น ๒ ฟาก. (อ. corridor).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 244)</p>
ซัลฟา	<p>น. ชื่อยาประเภทหนึ่ง เป็นสารอินทรีย์สังเคราะห์ ประเภทอนุพันธ์ของกรดซัลฟานิลิก เช่น ซัลฟาไดอะซีน ซัลฟากัวนินดีน มีสมบัติหยุดยั้งการเจริญเติบโตของแบคทีเรีย (อ. sulpha).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 281-282)</p>
ซาแมเรียม	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๖๒ สัญลักษณ์ Sm เป็นโลหะหายาก ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๐๗๒°ซ.(อ. samarium).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 282)</p>
ซินนามิก	<p>น. กรดอินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร $C_6H_5CH : CHCOOH$ เป็นของแข็ง ลักษณะเป็นผลึก ไม่มีสี ละลายน้ำได้บ้างเล็กน้อย มีปรากฏในธรรมชาติทั้งในภาวะอิสระ และในภาวะรวมตัวเป็นสารประกอบกับสารอื่น มี ๒ ชนิด ชนิดหนึ่งหลอมละลายที่ ๔๒°ซ. อีกชนิดหนึ่งหลอมละลายที่ ๑๓๓°ซ. โดยทั่วไปหมายถึงชนิดหลัง ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมเครื่องหอม. (อ. cinnamic acid).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>
ซิลิคอน	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๑๔ สัญลักษณ์ Si เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๔๑๐°ซ. เปลือกโลกประกอบด้วยธาตุนี้ประมาณร้อยละ ๒๕. (อ. silicon).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>
ซีเซียม	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๕๕ สัญลักษณ์ Cs เป็นโลหะสีเงิน ไวต่อปฏิกิริยาเคมีมาก หลอมละลายที่ ๒๘.๗°ซ. (อ. caesium, cesium).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 283)</p>
ซีนอน	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๕๔ สัญลักษณ์ Xe เป็นแก๊สเฉื่อย มีปรากฏเพียง ๐.๐๐๖ ใน ๑ ล้านส่วนในบรรยากาศ.(อ. xenon).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 284)</p>
ซีเรียม	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๕๘ สัญลักษณ์ Ce เป็นโลหะสีเทา เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๘๐๔°ซ. (อ. cerium).</p> <p style="text-align: right;">(พจนานุกรมฯ, 2525: 284)</p>

ซีลีเนียม	น. ธาตุลำดับที่ ๓๔ สัญลักษณ์ Se เป็นอโลหะ มีสมบัติทางเคมีคล้ายกับธาตุกำมะถัน ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๒๑๗°ซ. ใช้ประโยชน์ทำเซลล์ไฟฟ้าชนิดที่ใช้พลังงานแสง. (อ. selenium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 284)
ซูโครส	[-โคจรด] (วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทไดแซ็กคาไรด์ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๘๐°ซ. องค์ประกอบเป็นโมเลกุลของกลูโคสเชื่อมกับโมเลกุลของฟรักโทส มีรสหวานจัด มักทำจากต้นอ้อย, สามัญเรียกว่า น้ำตาลทราย. (อ. sucrose) (พจนานุกรมฯ, 2525: 285)
เซลล์	น. (ชีว) หน่วยชีวิตที่เล็กที่สุด; (ไฟฟ้า) เครื่องสำเร็งที่มีส่วนประกอบที่เหมาะสมซึ่งใช้ปฏิกิริยาเคมีเป็นแหล่งกำเนิดพลังงานเป็นผลให้เกิดมี กระแสไฟฟ้าขึ้นได้. (อ. cell) (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซลลูลอยด์	น. สารประกอบประเภทเทอร์โมพลาสติกชนิดหนึ่ง ทำได้จากปฏิกิริยาของเซลลูโลสในเทรต การบูร และเอทิลแอลกอฮอล์ ลักษณะเป็นของแข็ง ติดไฟง่ายมาก (อ. celluloid). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซลลูโลส	น. สารประกอบคาร์โบไฮเดรตประเภทโพลีแซ็กคาไรด์ชนิดที่ซับซ้อน มีสูตรเคมี $(C_6H_{10}O_5)_n$ ประกอบด้วยโมเลกุลของกลูโคสมากมายเชื่อมโยงกัน เซลลูโลสเป็นองค์ประกอบสำคัญของเนื้อไม้ ฝ้าย ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมพลาสติก กระดาษ ไหมเทียม ดินระเบิด फिल्मภาพยนตร์ หรือฟิล์มถ่ายรูปชนิดไม่วาไฟ เป็นต้น (อ. cellulose). (พจนานุกรมฯ, 2525: 286)
เซอร์โคเนียม	น. ธาตุลำดับที่ ๔๐ สัญลักษณ์ Zr เป็นโลหะหายาก ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๘๕๒°ซ (อ. zirconium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 287)
แซ็กคาริน	(วิทยา) น. ชื่อสารประกอบเคมี มีสูตร $C_6H_4SO_2 \cdot CONH$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว ละลายน้ำได้เล็กน้อย มีความหวานประมาณ ๕๕๐ เท่าของน้ำตาลทราย ไม่มีคุณค่าทางอาหาร ในทางแพทย์ใช้แทนน้ำตาลทรายสำหรับคนไข้ที่เป็นโรคเบาหวาน และคนที่อ้วนมาก. (อ. saccharin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 287)
โซดาแผลเผา	น. สารประกอบชนิดหนึ่ง ชื่อโซเดียมไฮดรอกไซด์ (NaOH) เป็นของแข็งสีขาว ดูดความชื้นดีมาก ละลายน้ำได้ดี ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมทำสบู่ ไหมเยือง, โซดาไฟ หรือ คอสดิกโซดา ก็เรียก (อ. caustic soda). (พจนานุกรมฯ, 2525: 288)
โซเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๑๑ สัญลักษณ์ Na เป็นโลหะสีขาวคล้ายโลหะเงิน เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๙๗.๘°ซ. สารประกอบสำคัญของธาตุนี้ที่พบบ่อยมาก คือ เกลือแกง (อ. sodium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 288)

- ไซเกิล (ฟิสิกส์) น. ชุดของการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากภาวะหนึ่งจนกระทั่งกลับคืนมาสู่ภาวะแท้จริงเดิมอีก เช่น การเปลี่ยนแปลงในการเคลื่อนที่ของไฟฟ้ากระแสสลับ เริ่มจากภาวะที่ไม่มีกระแสจนกระทั่งกระแสทวิค่าสูงสุดในทิศทางหนึ่ง แล้วลดลงจนไม่มีกระแส จากนั้นกระแสทวิค่าขึ้นอีก จนสูงสุดในทิศทางตรงข้าม แล้วจึงกลับลดลงจนสู่ภาวะที่ไม่มีกระแสอีก ดังนี้เรียกว่า กระแสไฟฟ้าเคลื่อนที่ครบ ๑ ไซเกิล จึงใช้จำนวนไซเกิลต่อวินาทีเป็นหน่วยวัดความถี่ของกระแสไฟฟ้าสลับและความถี่ของคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า, ปัจจุบันใช้เฮิรตซ์ แทน ไซเกิล. (อ. cycle).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 289)
- ไซยาไนด์ น. เกลือปรกติของกรดไฮโดรไซยานิก (HCN) เช่น โพแทสเซียมไซยาไนด์ (KCN) โซเดียมไซยาไนด์ (NaCN) เกลือไซยาไนด์ ทั้งหมดเป็นพิษอย่างร้ายแรง. (อ. cyanide).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 289)
- ดิสโพรเซียม น. ธาตุลำดับที่ ๖๖ สัญลักษณ์ Dy เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๔๐๗°ซ. (อ. dysprosium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 304)
- ดีบุก น. ธาตุลำดับที่ ๕๐ สัญลักษณ์ Sn เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายโลหะเงิน เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๒๓๑.๕°ซ. มี ๓ อัญรูป คือ ดีบุกสีเทา ดีบุกสีขาว และดีบุกกรมบิก ใช้ประโยชน์จากผิวเหล็กเพื่อกันไม่ให้เป็นสนิม ใช้ทำโลหะเจือแผ่นดีบุกบาง ๆ ใช้สำหรับห่อของเพื่อกันชื้น. (อ. tin).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 305)
- เดกซ์โทรส [-โทรด] น. กลูโคส. (อ. dextrose).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 308)
- ไดแซ็กคาไรด์ (วิทยา) น. สารประกอบคาร์โบไฮเดรตจำพวกน้ำตาลที่ประกอบด้วยโมโนแซ็กคาไรด์ ๒ โมเลกุลเชื่อมกัน มีสูตรโมเลกุล $C_{12}H_{22}O_{11}$. (อ. disaccharide).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 313)
- ตะกั่ว น. แร่จำพวกโลหะ มีลักษณะอ่อน ละลายตัวง่าย มีหลายชนิดด้วยกัน ได้แก่ ตะกั่วเกรียบ คือ ตะกั่วกรอบ ตะกั่วนม คือ ตะกั่วอ่อน; (วิทยา) ธาตุลำดับที่ ๘๒ สัญลักษณ์ Pb เป็นโลหะสีขาวแกมน้ำเงิน ลักษณะเป็นของแข็งเนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๓๒๗.๔°ซ. ใช้ประโยชน์ผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ สารประกอบของตะกั่วใช้ในอุตสาหกรรมสีทา ตะกั่วและสารประกอบของตะกั่วเป็นพิษต่อร่างกาย. (อ. lead).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 328)

ทอเรียม	น. ธาตุลำดับที่ ๙๐ สัญลักษณ์ Th เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเทาเข้ม หลอมละลายที่ ๑๗๕๐°ซ. เป็นธาตุกัมมันตรังสีใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. thorium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 388)
ทังสแตน	น. ธาตุลำดับที่ ๗๔ สัญลักษณ์ W เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเทา หลอมละลายที่ ๓๔๑๐°ซ. ใช้ประโยชน์เป็นไส้หลอดไฟฟ้าผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ, วุลแฟรม ก็เรียก. (อ. tungsten). (พจนานุกรมฯ, 2525: 391)
ทีเอ็นที	น. สารประกอบอินทรีย์ ชื่อเต็มคือ ไทรไนโตรโทลูอิน (trinitrotoluene) มีสูตร $C_7H_5(NO_2)_3$ ลักษณะเป็นของแข็งมีรูปผลึกสีเหลืองอ่อน หลอมละลายที่ ๘๒°ซ. เป็นวัตถุระเบิดชนิดร้ายแรง. (อ. TNT) (พจนานุกรมฯ, 2525: 401-402)
ทูลีียม	น. ธาตุลำดับที่ ๖๙ สัญลักษณ์ Tm เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งหลอมละลายที่ ๑๕๔๕°ซ. (อ. thulium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 406)
เทคนีเชียม	น. ธาตุลำดับที่ ๔๓ สัญลักษณ์ Tc เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. technetium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 406)
เทลลูเรียม	น. ธาตุลำดับที่ ๕๒ สัญลักษณ์ Te ลักษณะเป็นของแข็ง สีขาวคล้ายเงิน มีสมบัติทางเคมีคล้ายธาตุกำมะถัน หลอมละลายที่ ๔๔๙.๕°ซ. มีหลายอัญรูป ใช้ประโยชน์ผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ และใช้ในอุตสาหกรรมทำแก้วสี. (อ. tellurium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 408)
เทอร์เบียม	น. ธาตุลำดับที่ ๖๕ สัญลักษณ์ Tb เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งหลอมละลายที่ ๑๓๕๖°ซ. (อ. terbium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 409)
แทนทาลัม	น. ธาตุลำดับที่ ๗๓ สัญลักษณ์ Ta เป็นโลหะสีขาวแกมเทา ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๒๙๙๖°ซ. ใช้ประโยชน์เป็นไส้หลอดไฟฟ้า ผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. tantalum) (พจนานุกรมฯ, 2525: 413)
แทลเลียม	น. ธาตุลำดับที่ ๘๑ สัญลักษณ์ Tl เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๓๐๓°ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ (อ. thallium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 413)
ไทเทเนียม	น. ธาตุลำดับที่ ๒๒ สัญลักษณ์ Ti เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งหลอมละลายที่ ๑๖๖๘°ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. titanium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 414)

ไทเทรต	[-เทรต] ก. หยดสารละลายหนึ่งจากหลอดแก้วที่มีขีดบอกปริมาตรซึ่งเรียกว่า บิวเรตต์ลงในสารละลายอื่นซึ่งทราบปริมาตรแล้ว เพื่อให้ทำปฏิกิริยาเคมีกัน จนกระทั่งปฏิกิริยาสิ้นสุด. (อ. titrate). (พจนานุกรมฯ, 2525: 414)
นิกเกิล	น. ธาตุลำดับที่ ๒๘ สัญลักษณ์ Ni เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเงิน หลอมละลายที่ ๑๔๕๓°ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ชุบฉาบ ผิวดโลหะอื่น เป็นต้น. (อ. nickel). (พจนานุกรมฯ, 2525: 446)
นิโคติน	น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทแอลคาลอยด์ มีสูตร C ₁₀ H ₁₄ N ₂ ลักษณะเป็นของเหลวขุ่น มีขีดเดือด ๒๔๗°ซ. เป็นพิษอย่างแรง มีปรากฏอยู่ในใบยาสูบ (อ. nicotine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 446)
นิวคลีอิก	น. ชื่อกรดชนิดหนึ่ง ซึ่งมีโมเลกุลใหญ่มากและมีโครงสร้างซับซ้อน มี ๒ ชนิด คือ กรดดีออกซีไรโบนิวคลีอิก (Deoxyribonucleic acid) ซึ่งเรียกย่อว่า DNA และ กรดไรโบนิวคลีอิก (Ribonucleic acid) ซึ่งเรียกย่อว่า RNA มีปรากฏอยู่ในสิ่งมีชีวิตทั้งหลาย ทำหน้าที่เก็บรวบรวมและถ่ายทอดพันธุกรรม. (อ. nucleic acid). (พจนานุกรมฯ, 2525: 451)
นิวเคลียร์	ว. ที่ใช้พลังงานอะตอม, เกี่ยวกับนิวเคลียสของอะตอม. (อ. nuclear). (พจนานุกรมฯ, 2525: 451)
นิวเคลียส	น. ส่วนใจกลางของอะตอมของธาตุทุกชนิด ส่วนนี้ประกอบด้วยอนุภาคมูลฐานที่สำคัญ ๒ ชนิด คือ โปรตอน และ นิวตรอน (สำหรับอะตอมของไฮโดรเจนธรรมดา นิวเคลียสมีแต่โปรตอนเท่านั้น ไม่มีนิวตรอน), ส่วนที่สำคัญยิ่งของเซลล์ ลักษณะเหนียวข้นเป็นก้อนประกอบด้วยส่วนย่อย ๆ อีกหลายชนิด มักอยู่ตอนกลางของเซลล์ที่ยังอ่อนอยู่ และอาจร่นไปอยู่ริมเซลล์เมื่อแก่เข้า. (อ. nucleus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 451)
นิวตรอน	น. อนุภาคมูลฐานชนิดหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบของนิวเคลียสของอะตอมของธาตุทุกชนิดยกเว้นไฮโดรเจนธรรมดา อนุภาคนี้ไม่มีประจุไฟฟ้าและมีมวล ๑.๖๗๔๙๒ x ๑๐ x ๒๗ กิโลกรัม. (อ. neutron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 451)
นีออน	น. อนุภาคมูลฐานชนิดหนึ่งซึ่งเป็นองค์ประกอบของนิวเคลียสของอะตอมของธาตุทุกชนิดยกเว้นไฮโดรเจนธรรมดา อนุภาคนี้ไม่มีประจุไฟฟ้าและมีมวล ๑.๖๗๔๙๒ x ๑๐ x ๒๗ กิโลกรัม. (อ. neutron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 452)
นีโอดิเมียม	น. ธาตุลำดับที่ ๖๐ สัญลักษณ์ Nd เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเหลืองอ่อน ๆ หลอมละลายที่ ๑๐๒๔° ซ. (อ. neodymium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 452)

เนปทูนีียม	น. ธาตุลำดับที่ ๙๓ สัญลักษณ์ Np เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน. (อ. neptunium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 453)
เนื้อเยื่อ	น. กลุ่มของเซลล์ที่มักมีลักษณะเหมือนกัน ทำหน้าที่ร่วมกัน. (อ. tissue). (พจนานุกรมฯ, 2525: 455)
โนเบลียม	น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๒ สัญลักษณ์ No เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. nobelium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 457)
ไนโตรเจน	น. ธาตุลำดับที่ ๗ สัญลักษณ์ N เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นแก๊ส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่ไวต่อปฏิกิริยาเคมี มีปรากฏอยู่ประมาณร้อยละ ๘๐ ในบรรยากาศ ธาตุนี้มีความสำคัญยิ่งต่อสิ่งมีชีวิต โดยเป็นองค์ประกอบสำคัญของโปรตีนและกรดนิวคลีอิก. (อ. nitrogen). (พจนานุกรมฯ, 2525: 457)
ไนลอน	น. สารประกอบอินทรีย์ซึ่งสังเคราะห์ขึ้น มีโมเลกุลขนาดใหญ่ มักผลิตให้เป็นเส้นใยเล็กๆ ซึ่งนำไปปั่นเป็นเส้นด้ายหรือเส้นเชือกที่มีความเหนียวมาก หรือนำไปทอเป็นผ้าได้, เรียกสิ่งที่ทำจากเส้นใยนั้น เช่น ผ้าไนลอน เชือกไนลอน. (อ. nylon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 457)
ไนโอเบียม	น. ธาตุลำดับที่ ๔๑ สัญลักษณ์ Nb เป็นโลหะหายาก ลักษณะเป็นของแข็งสีเทา หลอมละลายที่ ๒๔๖๘°C. ใช้ประโยชน์นำไปเจือเหล็กกล้าไม่เป็นสนิม เพื่อให้มีสมบัติคงทนต่อการสึกกร่อน และทนต่ออุณหภูมิสูงๆ ได้ดี (อ. niobium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 457)
แบคทีเรีย	น. พืชชั้นต่ำเซลล์เดียว ไม่มีผนังห่อหุ้มนิวเคลียส ไม่มีคลอโรพิลล์ มีรูปร่างกลม เป็นท่อน โกง หรือเป็นเกลียว, แบคทีเรีย ก็เรียก. (อ. bacteria). (พจนานุกรมฯ, 2525: 467)
บาซิลลัส	น. แบคทีเรียที่มีรูปร่างเป็นท่อน. (อ. bacillus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 474)
บิวเรตต์	น. หลอดแก้วยาว ปลายล่างมีลูกบิดให้ปิดเปิดได้ ข้างหลอดมีขีดบอกปริมาตรสำหรับวัดของเหลวที่ไหลออก ใช้ประโยชน์ในการวิเคราะห์ทางเคมี. (อ. burette). (พจนานุกรมฯ, 2525: 479)
บิสมัท	น. ธาตุลำดับที่ ๘๓ สัญลักษณ์ Bi เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวอมแดง เปราะ หลอมละลายที่ ๒๗๑.๑°C. เป็นตัวนำความร้อนและไฟฟ้าที่เลว มีสมบัติพิเศษ คือ ขยายตัวเมื่อแข็งตัว ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ซึ่งหลอมละลายที่อุณหภูมิต่ำ. (อ. bismuth). (พจนานุกรมฯ, 2525: 479)

- บีตา (ฟิสิกส์) น. ชื่ออนุภาคที่พุ่งออกมาจากนิวเคลียสของอะตอมกัมมันตรังสี มี ๒ ชนิด คือ อิเล็กตรอน และ โพซิตรอน. (อ. beta particle), มักเรียกกระแสนุภาค บีตาว่า รังสีบีตา ซึ่งเคลื่อนที่ด้วยความเร็วประมาณ ๒๕๐,๐๐๐ กิโลเมตรต่อวินาที มีอำนาจในการเจาะทะลุมากกว่ารังสีแอลฟา แต่น้อยกว่ารังสีแกมมา.
(อ. beta rays). (พจนานุกรมฯ, 2525: 479)
- เบริลเลียม น. ธาตุลำดับที่ ๔ สัญลักษณ์ Be เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๒๘๗ °ซ ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ซึ่งทนทานต่อการสึกกร่อน. (อ. beryllium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 486)
- เบส (เคมี) น. สารเคมีซึ่งทำปฏิกิริยากับกรด แล้วให้ผลเป็นเกลือหรือเกลือกับน้ำเท่านั้น, สารเคมีที่มีสมบัติรับโปรตอนมาจากสารอื่นได้, สารเคมีที่มีสมบัติจ่ายอิเล็กตรอนคู่หนึ่งให้แก่สารอื่นได้, สารเคมีซึ่งเมื่อละลายน้ำแล้วให้ไฮดรอกไซด์ไอออน (OH⁻), สารละลายที่เปลี่ยนสีลิตมัสสีแดงเป็นสีน้ำเงินได้. (อ. base).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 486)
- เบอรัลเลียม น. ธาตุลำดับที่ ๕๗ สัญลักษณ์ Bk เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่ นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ (อ. berkelium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 486)
- แบคทีเรีย น. สิ่งมีชีวิตเซลล์เดียว ไม่มีผนังห่อหุ้มนิวเคลียส มีรูปร่างกลม เป็นท่อน โค้ง หรือ เป็นเกลียว, บัคเทรี ก็ว่า (อ. bacteria). (พจนานุกรมฯ, 2525: 489)
- แบเรียม น. ธาตุลำดับที่ ๕๖ สัญลักษณ์ Ba เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเงิน เนื้ออ่อน เมื่อถูกอากาศสีจะหมองลงอย่างรวดเร็ว หลอมละลายที่ ๗๑๔ °ซ. สารประกอบของแบเรียมใช้ในอุตสาหกรรมสีทา แก้ว และดอกไม้ไฟ (อ. barium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 490)
- โบรมีน น. ธาตุลำดับที่ ๓๕ สัญลักษณ์ Br เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของเหลว สีแดงเข้ม ระเหยเป็นไอได้ง่าย มีกลิ่นฉุนจัด เป็นพิษ ระคายเคืองจมูก เดือดที่ ๕๘.๘ °ซ. สารประกอบของโบรมีนใช้เป็นยาและใช้ในการถ่ายรูป (อ. bromine).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 491)
- โบรอน น. ธาตุลำดับที่ ๕ สัญลักษณ์ B เป็นโลหะ ลักษณะเป็นผงละเอียดสีน้ำตาล หรือ เป็นผลึกสีเหลือง หลอมละลายที่ ๒๓๐๐ °ซ. ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมผลิตเหล็กกล้า แก้ว (อ. boron). (พจนานุกรมฯ, 2525: 491)

ปฏิกิริยา	(ฟิสิกส์) น. เครื่องที่ใช้สำหรับก่อให้เกิดปฏิกิริยาแตกสลายทางนิวเคลียร์อย่างสม่ำเสมอและควบคุมได้เพื่อผลิตพลังงาน สารกัมมันตรังสี เครื่องชนิดนี้มีหลายแบบ และใช้เชื้อเพลิงนิวเคลียร์ซึ่งมักเป็นแท่งยูเรเนียม, มักเรียกว่า เครื่องปฏิกรณ์ปรมาณู (อ. reactor). (พจนานุกรมฯ, 2525: 494)
ปรอท	[ประหฺรูด] น. ธาตุลำดับที่ ๘๐ สัญลักษณ์ Hg เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของเหลว สีเงิน แข็งตัวที่ -๓๘.๖๖°ซ. เดือดที่ ๓๕๗°ซ. ใช้ประโยชน์นำไปทำเทอร์โมมิเตอร์ บารอมิเตอร์ โลหะเจือซึ่งเรียกว่า อะมัลกัม (amalgam) ใช้ในงานทันตกรรมและทำเครื่องมือวิทยาศาสตร์อื่น ๆ สารประกอบของปรอทเป็นพิษ แต่บางอย่างใช้เป็นยาได้. (อ. mercury). (พจนานุกรมฯ, 2525: 499)
ปิโตรเลียม	น. น้ำมันดิบ ประกอบด้วยสารไฮโดรคาร์บอนและสารอินทรีย์อื่นๆ อีกมาก องค์ประกอบไม่แน่นอนแล้วแต่แหล่งที่พบ; (กฎ) น้ำหนัก ก๊าซธรรมชาติ ก๊าซธรรมชาติเหลว สารพลอยได้ และสารประกอบไฮโดรคาร์บอนอื่นๆ ที่เกิดขึ้นโดยธรรมชาติและอยู่ในสภาพอิสระ ไม่ว่าจะมียุทธศาสตร์เป็นของแข็ง ของหนืด ของเหลวหรือก๊าซ และหมายความรวมถึงบรรดาไฮโดรคาร์บอนหนักที่อาจนำขึ้นมาจากแหล่งโดยตรง โดยใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี แต่ไม่หมายความรวมถึง ถ่านหิน หินน้ำมัน หรือหินอื่นที่สามารถนำมากลั่นเพื่อแยกเอาน้ำมันด้วยการใช้ความร้อนหรือกรรมวิธีทางเคมี. (อ. petroleum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 536)
โปรตอน	[โปร-] น. อนุภาคมูลฐานชนิดหนึ่ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของนิวเคลียสแห่งอะตอมของธาตุทุกชนิด อนุภาคนี้มีประจุไฟฟ้าบวก มีมวล ๑.๖๗๒๕๒ x ๑๐-๒๗ กิโลกรัม.(อ. proton). (พจนานุกรมฯ, 2525: 551)
โปรตีน	[โปร-] น. สารประกอบอินทรีย์เชิงซ้อนของไนโตรเจน มีโมเลกุลขนาดใหญ่ ประกอบด้วยกรดแอมิโนหลายชนิดเชื่อมโยงกัน เป็นสารประกอบที่สำคัญยิ่งต่อสิ่งมีชีวิตทุกชนิดซึ่งจำเป็นต้องใช้เพื่อสร้างเนื้อเยื่อของร่างกาย. (อ. protein). (พจนานุกรมฯ, 2525: 551)
ผลึก	(วิทยา) ของแข็งที่มีโครงสร้างเป็นรูปทรงเรขาคณิตที่แน่นอนเฉพาะตัว (อ. crystal) (พจนานุกรมฯ, 2525: 555)

พลวง	<p>[พลวง] น. ธาตุลำดับที่ ๕๑ สัญลักษณ์ Sb เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายโลหะเงิน เปราะ หลอมละลายที่ ๖๓๐.๕° ซ. มีสมบัติพิเศษ คือ ขยายตัวเมื่อแข็งตัว ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. antimony).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 585)</p>
พลวัต	<p>[พลวัต] ว. ซึ่งเกี่ยวข้องกับแรง, ซึ่งเกี่ยวข้องกับผลของแรงเช่นการเคลื่อนที่.</p> <p>(อ. dynamic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 585)</p>
พลศาสตร์	<p>[พลศาสตร์] น. วิชากลศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งว่าด้วยการเคลื่อนที่ของเทหวัตถุที่เป็นของแข็ง แบ่งเป็นสาขาย่อยๆ คือ จลนพลศาสตร์ และ จลนศาสตร์(อ. dynamics).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 585)</p>
พลาสติก	<p>น. สารประกอบอินทรีย์ที่สังเคราะห์ขึ้นใช้แทนวัสดุธรรมชาติ บางชนิดเมื่อเย็นก็แข็งตัวเมื่อถูกความร้อนก็อ่อนตัว บางชนิดแข็งตัวถาวร มีหลายชนิด เช่น ไนลอน ยางเทียม ใช้ทำสิ่งต่างๆ เช่น เสื้อผ้า ฟิล์ม ภาชนะ ส่วนประกอบเรือหรือรถยนต์</p> <p>(อ. plastic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 586)</p>
พลาสมา	<p>น. ส่วนประกอบของเลือดที่แยกเอาเม็ดเลือดออกแล้ว; (พลาสมา) ภาวะหนึ่งของสสาร ณ ภาวะนี้สสารอยู่ในสภาพแก๊สที่ร้อนจัดอย่างยิ่งยวด และแตกตัวเป็นอนุภาคบวกกับอิเล็กตรอนซึ่งมีจำนวนเท่ากันโดยประมาณ สสารในภาวะนี้เป็นตัวนำไฟฟ้าที่ดีเยี่ยม.(อ. plasma). (พจนานุกรมฯ, 2525: 586)</p>
พลูโทเนียม	<p>[พลู] น. ธาตุลำดับที่ ๙๔ สัญลักษณ์ Pu เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. plutonium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 590)</p>
พอลอเนียม	<p>น. ธาตุลำดับที่ ๘๔ สัญลักษณ์ Po เป็นธาตุกัมมันตรังสี ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๒๕๔°ซ. (อ. polonium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 590)</p>
พาราฟิน	<p>(เคมี) น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทหนึ่งซึ่งมีสูตร C_nH_{2n+2} ในเมื่อ $n = 1, 2, 3,$ ในปัจจุบันเรียกสารประกอบประเภทนี้ว่า อัลเคน (alkane). (อ. paraffin); ชื่อน้ำมันประเภทหนึ่ง ซึ่งมีจุดเดือดอยู่ระหว่าง ๒๐๐°-๓๐๐°ซ. เป็นสารผสมของสารประกอบอินทรีย์ซึ่งมีสูตร C_nH_{2n+2} ในเมื่อ $n = 1216$ ได้มาจากการนำน้ำมันปิโตรเลียมมากลั่น ใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงได้, น้ำมันก๊าด ก็เรียก. (อ. paraffin oil); ชื่อของแข็งประเภทหนึ่ง ลักษณะสีขาวโปร่งแสง หลอมละลายระหว่าง ๕๐°-๖๐°ซ. เป็นสารผสมของสารประกอบอินทรีย์ซึ่งมีสูตร C_nH_{2n+2} ในเมื่อ $n = 2030$ ใช้ประโยชน์ทำเทียนไข กระจกยาขัด เป็นต้น. (อ. paraffin wax).</p> <p>(พจนานุกรมฯ, 2525: 594)</p>

- เพอร์ซีโอดีเมียม [เพอร์] น. ธาตุลำดับที่ ๕๕ สัญลักษณ์ Pr เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเหลืองอ่อนๆ หลอมละลายที่ ๕๑๕°ซ. (อ. praseodymium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 604)
- แพลทินัม [แพล] น. ธาตุลำดับที่ ๗๘ สัญลักษณ์ Pt เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงินเป็นเงามหลอมละลายที่ ๑๗๖๕ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ใช้เป็นอุปกรณ์ไฟฟ้า อุปกรณ์ในเครื่องมือวิทยาศาสตร์ และใช้เป็นเครื่องประดับที่มีค่าสูง. (อ. platinum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 607)
- แพลเลเดียม [แพน] น. ธาตุลำดับที่ ๔๖ สัญลักษณ์ Pd เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงินคล้ายแพลทินัม หลอมละลายที่ ๑๕๕๒°ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. palladium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 607)
- โพแทสเซียม น. ธาตุลำดับที่ ๑๙ สัญลักษณ์ K เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายโลหะเงิน เนื้ออ่อนหลอมละลายที่ ๖๓.๖ซ. (อ. potassium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 608)
- โปรโทแอคทีเนียม [โพร์] น. ธาตุลำดับที่ ๘๑ สัญลักษณ์ Pa เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเทาอ่อน หลอมละลายที่ ๑๒๓๐° ซ. เป็นธาตุกัมมันตรังสี, โปรแทกทีเนียม ก็เรียก. (อ. protoactinium, protactinium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 609)
- โพรเมเทียม [โพร์] น. ธาตุลำดับที่ ๖๑ สัญลักษณ์ Pm เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้นไม่มีปรากฏในธรรมชาติ ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๐๒๗°ซ. (อ. promethium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 609)
- ฟรุคโทส [ฟรุค-] (วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่ง ประเภทโมโนแซ็กคาไรด์ ชนิดลิโทเอ็กโซส ลักษณะเป็นของแข็ง สีขาว หลอมละลายที่ ๑๐๒° ซ. มีปรากฏในผลไม้สุกที่มีรสหวาน น้ำผึ้ง น้ำต้อยของดอกไม้ มีรสหวานมากกว่าน้ำตาลทราย, เลวูโลส ก็เรียก. (อ. fructose). (พจนานุกรมฯ, 2525: 612)
- ฟลูออรีน น. ธาตุลำดับที่ ๙ สัญลักษณ์ F เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นแก๊สสีเขียวแกมเหลือง มีสมบัติคล้ายคลอรีนแต่ให้ปฏิกิริยาเคมีไวกว่า. (อ. fluorine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 612)
- ฟอร์มัลดีไฮด์ น. แก๊สชนิดหนึ่ง มีสูตร HCHO มีกลิ่นฉุนระคายเคืองจมูกและเยื่อตา ละลายน้ำได้ ใช้ประโยชน์นำไปทำฟอร์มาลิน พลาสติก สี เป็นต้น. (อ. formaldehyde). (พจนานุกรมฯ, 2525: 613)

ฟอสฟอรัส	น. ธาตุลำดับที่ ๑๕ สัญลักษณ์ P เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง มีหลาย อัญรูป อัญรูปที่สำคัญ คือ ฟอสฟอรัสขาว (บางทีก็เรียกว่า ฟอสฟอรัสเหลือง) ลักษณะอ่อนคล้ายขี้ผึ้ง หลอมละลายที่ ๔๔ ° ซ. ดัดไฟง่าย เมื่อกระทบอากาศจะให้ แสงเรืองเป็นพิษอย่างแรง, ฟอสฟอรัสแดง ลักษณะเป็นผงสีแดงแกมม่วง เมื่อ กระทบอากาศไม่ให้เกิดแสงเรือง ดัดไฟยาก ไม่เป็นพิษเหมือนฟอสฟอรัสขาว (อ. phosphorus) (พจนานุกรมฯ, 2525: 613)
ฟอสเฟต	น. เกลือของกรดฟอสฟอริก (H_3PO_4) ใช้ประโยชน์เป็นปุ๋ย. (อ. phosphate). (พจนานุกรมฯ, 2525: 613)
ฟิสิกส์	น. วิทยาศาสตร์กายภาพแขนงหนึ่งซึ่งกล่าวถึงสมบัติทางกายภาพของสารต่างๆ และพลังงาน. (อ. physics). (พจนานุกรมฯ, 2525: 614)
เฟลด์สปาร์	น. ชื่อแร่ประกอบหินชนิดหนึ่ง มีหลายสี ส่วนมากมักมีสีขาวขุ่นคล้ายฟันม้า, ชาวบ้านมักเรียกกันว่า หินฟันม้า. (อ. feldspar). (พจนานุกรมฯ, 2525: 615)
เฟอร์เมียม	น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๐ สัญลักษณ์ Fm เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้าง ขึ้น ไม่มีปรากฏธรรมชาติ. (อ. fermium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 615)
แฟรนเซียม	[แฟรน-] น. ธาตุลำดับที่ ๘๗ สัญลักษณ์ Fr เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๒๗ ° ซ. เป็นธาตุกัมมันตรังสี. (อ. francium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 616)
มอลโทส	(วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทไดแซ็กคาไรด์ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๖๐-๑๖๕ ° ซ. องค์ประกอบเป็นกลูโคส ๒ โมเลกุลเชื่อมกัน เกิดขึ้นเนื่องจากเอนไซม์ไดเอสเทส ซึ่งน้ำมีในข้าวมอลต์ ทำปฏิกิริยากับแป้ง มีรส หวานน้อยกว่าตาลทราย. (อ. maltose). (พจนานุกรมฯ, 2525: 636)
มีเทน	น. สารประกอบอินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีลักษณะเป็นแก๊ส ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไวไฟ มี สูตร CH_4 มีปรากฏในที่ซึ่งมีสารอินทรีย์ผุพังเน่าเปื่อย ในบ่อถ่านหิน ในแก๊ส ธรรมชาติ ใช้ประโยชน์เป็นแก๊สเชื้อเพลิง และใช้ในอุตสาหกรรมสังเคราะห์ โปรตีนเป็นต้น. (อ. methane). (พจนานุกรมฯ, 2525: 650)
เมทิลแอลกอฮอล์	น. แอลกอฮอล์ชนิดหนึ่ง มีสูตร CH_3OH ลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี มีจุด เดือด ๖๔.๖°ซ. จุดไฟติด เป็นพิษ เมื่อดื่มเข้าไปจะทำให้ตาบอดได้ ใช้ประโยชน์ เป็นตัวทำละลาย เชื้อเพลิง และใช้สังเคราะห์สารเคมีบางอย่าง เช่น พอร์มาลดีไฮด์, เมทานอล ก็เรียก. (อ. methyl alcohol). (พจนานุกรมฯ, 2525: 655)
เมนเดลิเวียม	น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๑ สัญลักษณ์ Md เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้าง ขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. mendeleevium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 655)

- เมนทอล น. สารประกอบอินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร $C_{10}H_{20}O$ ลักษณะเป็นผลึกสีขาว หลอมละลายที่ $42^{\circ}C$. มีกลิ่นหอมเย็น มีอยู่ในน้ำมันหอมระเหยที่ได้จากพืชบางชนิด เช่น น้ำมันมินต์ซึ่งสกัดจากใบมินต์ ใช้ประโยชน์ในทางยาปรุงกลิ่นและปรุงรส. (อ. menthol). (พจนานุกรมฯ, 2525: 655)
- แมกนีเซียม น. ธาตุลำดับที่ ๑๒ สัญลักษณ์ Mg เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน หลอมละลายที่ $650^{\circ}C$. เมื่อจุดให้ติดไฟในอากาศจะได้เปลวสีขาว สว่างจัด ใช้ประโยชน์ในการถลุงแร่ ทำระเบิดเพลิง นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือชนิดน้ำหนักเบา เป็นต้น. (อ. magnesium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 658)
- แมงกานิน น. โลหะเจือชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยทองแดงร้อยละ ๘๓ แมงกานินร้อยละ ๑๗ นิกเกิล ร้อยละ ๔ ใช้ประโยชน์นำไปทำอุปกรณ์ไฟฟ้า. (อ. manganin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 658)
- แมงกานีส น. ธาตุลำดับที่ ๒๕ สัญลักษณ์ Mn เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน แข็งแต่เปราะ หลอมละลายที่ $1245^{\circ}C$. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. manganese). (พจนานุกรมฯ, 2525: 658)
- โมโนแซ็กคาไรด์(วิทยา) น. สารประกอบคาร์โบไฮเดรตจำพวกน้ำตาล ส่วนมากเป็นพวกที่มีสูตรโมเลกุล $C_6H_{12}O_6$ (hexoses)หรือ $C_5H_{10}O_5$ (pentoses), โมโนแซ็กคาไรด์ ก็ว่า. (อ. monosaccharide) (พจนานุกรมฯ, 2525: 661)
- โมเมนต์ น. เรียกอาการที่วัตถุหมุนรอบจุดหนึ่งที่ตรึงอยู่กับที่ว่าเกิดโมเมนต์ขึ้นที่วัตถุนั้น, ทางวิทยาศาสตร์กำหนดว่า โมเมนต์ของแรงใดแรงหนึ่งรอบจุดใดจุดหนึ่งซึ่งตรึงอยู่กับที่ ก็คือผลคูณระหว่างแรงนั้นกับระยะทางที่ลากจากจุดนั้น ไปตั้งฉากกับแนวทิศของแรงนั้น. (อ. moment). (พจนานุกรมฯ, 2525: 661)
- โมลิบดีนัม น. ธาตุลำดับที่ ๔๒ สัญลักษณ์ Mo เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ $2610^{\circ}C$. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ และใช้ทำเหล็กกล้า. (อ. molybdenum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 661)
- โมเลกุล น. ส่วนที่เล็กที่สุดของสารซึ่งสามารถดำรงอยู่ได้ตามลำพัง และทั้งยังคงรักษาสมบัติต่าง ๆ ของสารนั้นไว้ได้ด้วย โมเลกุลประกอบด้วยอะตอมของธาตุ, เดิมเรียกว่า อณู. (อ. molecule). (พจนานุกรมฯ, 2525: 661)

- ไมกา น. แร่ประเภทซิลิเกต มีหลายชนิด ชนิดที่สำคัญที่สุด ได้แก่ แร่มีสโตควิตต์ มีสูตร $KAl_3Si_3O_{10}(OH)_2$ และแร่ฟลโกไพด์ มีสูตร $KMg_3AlSi_3O_{10}(OH)_2$ ลักษณะผิวเป็นมันวาว ลอกออกได้เป็นแผ่นบาง โปร่งแสง ทนความร้อนได้ดี ใช้ประโยชน์เป็นฉนวนความร้อนทำอุปกรณ์ไฟฟ้าเป็นต้น, แร่กลีบหิน ก็เรียก. (อ. mica).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
- ยิปซัม น. แร่ชนิดหนึ่ง ชื่อไฮเดรตแคลเซียมซัลเฟต (hydrated calcium sulphate) มีสูตร $CaSO_4 \cdot 2H_2O$ เมื่อนำมาเผาให้ร้อนถึง $120^\circ-130^\circ$ ซ. จะได้ผงสีขาว เรียกว่าปูนปลาสเตอร์, หินฟองเต้าหู้ หรือ กะลือจืด ก็เรียก. (อ. gypsum).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 674)
- ยูเรเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๙๒ สัญลักษณ์ U เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีขาว เนื้อแข็ง หลอมละลายที่ 1132° ซ. เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่มีปรากฏในธรรมชาติ ใช้ประโยชน์เป็นเชื้อเพลิงนิวเคลียร์. (อ. uranium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 678)
- ยูโรเพียม น. ธาตุลำดับที่ ๖๓ สัญลักษณ์ Eu เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเทา เนื้ออ่อนมาก หลอมละลายที่ 826° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปดูดกลืนนิวตรอนเพื่อควบคุมปฏิกิริยานิวเคลียร์ ใช้ประกอบเป็นตัวเรืองแสงในเครื่องรับโทรทัศน์สีเป็นต้น. (อ. europium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 678)
- รัทเทอร์ฟอร์ดียม น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๔ สัญลักษณ์ Rf เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ ในสหภาพโซเวียตเรียกชื่อธาตุนี้ว่าเคอร์ชาโทเวียม (kurchatovium) และใช้สัญลักษณ์ Ku. (อ. rutherfordium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 696)
- รีดักชัน (เคมี) น. ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้สารได้รับธาตุไฮโดรเจนมารวมตัวด้วย, ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้สารสูญเสียธาตุออกซิเจนไป, ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้อะตอมของธาตุได้รับอิเล็กตรอนเพิ่มขึ้น. (อ. reduction). (พจนานุกรมฯ, 2525: 704)
- รีเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๗๕ สัญลักษณ์ Re เป็นโลหะลักษณะเป็นของแข็งสีเทาหลอมละลายที่ 3180° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ใช้ทำอุปกรณ์ไฟฟ้า ใช้เป็นองค์ประกอบของโลหะทนไฟในจรวด. (อ. rhenium)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 704)
- รูทีเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๔๔ สัญลักษณ์ Ru เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน เปราะ หลอมละลายที่ 2710° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ (อ. ruthenium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 707)

รูบิเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๓๗ สัญลักษณ์ Rb เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งเนื้ออ่อน สีขาวไวต่อปฏิกิริยาเคมีอย่างยิ่ง หลอมละลายที่ ๓๘.๕° ซ.(อ. rubidium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 707)
เรดอน	น. ธาตุลำดับที่ ๘๖ สัญลักษณ์ Rn เป็นแก๊สกัมมันตรังสีที่มีปรากฏในธรรมชาติ ลักษณะเป็นแก๊สเฉื่อย. (อ. radon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 707)
เรเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๘๘ สัญลักษณ์ Ra เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่มีปรากฏในธรรมชาติ เป็นโลหะที่หายากมาก หลอมละลายที่ ๗๐๐° ซ. ใช้ประโยชน์ในทางแพทย์สำหรับรักษาโรคมะเร็ง. (อ. radium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 708)
โรเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๔๕ สัญลักษณ์ Rh เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน หลอมละลายที่ ๑๘๖๖° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. rhodium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 713)
ลอว์เรนเซียม	น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๓ สัญลักษณ์ Lr (ใช้ Lw ก็มี) เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้นไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. lawrencium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 722)
ลิตมัส	น. สารประกอบอินทรีย์ชนิดหนึ่งลักษณะเป็นผงสีม่วง ละลายน้ำได้ สารละลายลิตมัสให้สีแดงเมื่อถูกกรด แต่ให้สีน้ำเงินเมื่อถูกด่าง ใช้ประโยชน์ในเคมีวิเคราะห์และใช้ทดสอบสภาพกรดหรือด่างของดิน.(อ. litmus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 733)
ลิเทียม	น. ธาตุลำดับที่ ๓ สัญลักษณ์ Li เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเงิน เบาที่สุดในบรรดาธาตุโลหะที่เป็นของแข็ง หลอมละลายที่ ๑๘๐.๕° ซ. (อ. lithium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 733)
ลูทีเซียม	น. ธาตุลำดับที่ ๗๑ สัญลักษณ์ Lu เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง เนื้ออ่อน หลอมละลายที่ ๑๖๕๒° ซ. (อ. lutetium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 742)
เลเซอร์	(ฟิสิกส์) น. เครื่องซึ่งแปลงลำแสงที่ผ่านเข้าไปให้ออกมาเป็นลำแสงสีเดียวที่อัดรวมกันจนมีขนาดลำแสงแคบอย่างยิ่ง และมีความเข้มสูงมาก, เรียกลำแสงที่ได้ ออกมาลักษณะเช่นนี้ว่า ลำแสงเลเซอร์. (อ. laser). (พจนานุกรมฯ, 2525: 743)
เลนส์	น. แก้วตา; วัตถุโปร่งใสซึ่งมีพื้นหน้าเป็นผิวมนหรือเว้า โดยทั่วไปมักทำด้วยแก้ว มีสมบัติหักลำแสงที่ผ่านเข้าไปให้ลู่เข้าหรือถ่างออกได้. (อ. lens). (พจนานุกรมฯ, 2525: 743)
เลวูโลส	น. ฟรักโทส. (อ. laevulose). (พจนานุกรมฯ, 2525: 744)

แล็กโทส	(วิทยา) น. น้ำตาลชนิดหนึ่งประเภทไดแซ็กคาไรด์ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๒๐๓°ซ. องค์ประกอบเป็น โมเลกุลของกลูโคสเชื่อมกับโมเลกุลของกาแล็กโทส มีปรากฏในน้ำนมของคนและสัตว์ทุกชนิด มีรสหวานน้อยกว่าน้ำตาลทราย. (อ. lactose). (พจนานุกรมฯ, 2525: 747)
แลนทานัม	น. ธาตุลำดับที่ ๕๗ สัญลักษณ์ La เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๙๒๐° ซ.(อ. lanthanum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 748)
วานเนเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๒๑ สัญลักษณ์ V เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๙๐๐ ° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ (อ. vanadium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 762)
วิตามิน	น. กลุ่มสารอินทรีย์ซึ่งเป็นสารอาหารจำเป็นที่ร่างกายต้องการแต่เพียงจำนวนน้อยๆ และจะขาดไม่ได้ หากขาดจะทำให้ก่อภาวะในร่างกายทำงานผิดปกติและเกิดโรคได้ สารกลุ่มนี้มีส่วนช่วยในการเจริญเติบโตของร่างกาย บำรุงผิวพรรณ เหงือก ฟัน และช่วยต้านทานโรค แบ่งเป็น ๒ พวกใหญ่ คือ พวกที่ละลายได้ในไขมัน เช่น วิตามินเอ วิตามินดี และพวกที่ละลายได้ในน้ำ เช่น วิตามินบี วิตามินซี, ไข่ขาว วิตามิน หรือ ไวตามิน ก็มี. (อ. vitamin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 766)
วูลแฟรม	น. ทังสเตน. (อ. wolfram). (พจนานุกรมฯ, 2525: 773)
เวเลนซี	(เคมี) น. จำนวนเวเลนซ์อิเล็กตรอนที่เคลื่อนย้ายออกจากอะตอมของธาตุหนึ่งเข้าสู่อะตอมอื่น หรือที่ใช้ร่วมกับอะตอมอื่น. (อ. valency). (พจนานุกรมฯ, 2525: 774)
สแกนเดียม	น. ธาตุลำดับที่ ๒๑ สัญลักษณ์ Sc เป็นโลหะที่หายาก ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๑๕๓๕ ° ซ. (อ. scandium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 790)
สตรอนเซียม	[สตรอน] น. ธาตุลำดับที่ ๓๘ สัญลักษณ์ Sr เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งเนื้ออ่อน สีเหลืองอ่อน ไวต่อปฏิกิริยาเคมี หลอมละลายที่ ๙๕๒ ° ซ. (อ. strontium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 791)
สตริกนิน	[สตริก] น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทแอลคาลอยด์ มีสูตร C ₂₁ H ₂₂ N ₂ O ₂ ลักษณะเป็นผลึกหรือผงสีขาว ละลายได้เล็กน้อยในน้ำ หลอมละลายที่ ๒๖๘ ° ๒๙๐ ° ซ. เป็นพิษอย่างแรง. (อ. strychnine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 791)
สตัฟฟ์	[สตะ] น. การนำวัสดุบางอย่างบรรจุในโครงหนังสือซึ่งผ่านกรรมวิธีทางเคมี สำหรับรักษาไม่ให้เน่าเปื่อยแล้วตกแต่งให้ดูเหมือนสัตว์จริง. (อ. stuff). (พจนานุกรมฯ, 2525: 792)

- สถิตยศาสตร์ [สะถิตตะยะ] น. วิชาคณิตศาสตร์แขนงหนึ่ง ซึ่งว่าด้วยแรงที่กระทำต่อเทหวัตถุซึ่งเป็นของแข็ง โดยที่เทหวัตถุนั้น ๆ หยุดนิ่งอยู่กับที่. (อ. statics).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 793)
- สเปกตรัม (ฟิสิกส์) น. ผลที่ได้จากการที่การแผ่รังสีของแม่เหล็กไฟฟ้าถูกแยกออกเป็นองค์ประกอบต่าง ๆ ตามขนาดของช่วงคลื่นหรือความถี่ขององค์ประกอบนั้น ๆ
(อ. spectrum). (พจนานุกรมฯ, 2525: 795)
- สเปกโทรสโคป น. เครื่องมือที่ใช้ศึกษาการวิเคราะห์สเปกตรัม. (อ. spectroscope).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 795)
- สไปริลลัม น. แบคทีเรียที่มีรูปร่างเป็นเส้นหรือท่อนที่งอไปงอมาหรือบิดเป็นเกลียว
(อ. spirillum) (พจนานุกรมฯ, 2525: 795)
- สังกะสี น. ธาตุลำดับที่ ๓๐ สัญลักษณ์ Zn เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวแวมน้ำเงินหลอมละลายที่ ๔๑๕° ซ. ใช้ประโยชน์ได้มาก เช่น นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ใช้ฉาบผิวเหล็กเพื่อกันสนิม. (อ. zinc). (พจนานุกรมฯ, 2525: 816)
- สังเคราะห์ (เคมี) ก. ทำให้ธาตุมีปฏิกิริยาเคมีกันเป็นสารประกอบ, ทำให้สารประกอบมีปฏิกิริยาเคมีกันเป็นสารประกอบอื่น. ว. ที่สร้างขึ้นโดยกรรมวิธีทางเคมี เช่น ใยสังเคราะห์ (อ. synthesise). (พจนานุกรมฯ, 2525: 817)
- อนุภาค น. ชิ้นหรือส่วนขนาดเล็กมาก, ในทางวิทยาศาสตร์มักใช้เรียกส่วนที่มีขนาดเล็กกว่าอะตอม เช่น อนุภาคแอลฟา อนุภาคบีตา. (อ. particle).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 915)
- อนุมูล น. หมู่ธาตุซึ่งเมื่อเข้าสู่ปฏิกิริยาเคมีแล้ว ทั้งหมู่จะเข้าทำปฏิกิริยาด้วยกัน โดยไม่แตกแยกออกจากกัน เช่น อนุมูลไฮดรอกซิล (-OH) อนุมูลไนเตรด (-NO₃)
(อ. radical, radicle). (พจนานุกรมฯ, 2525: 915)
- ออกซิเจน น. ธาตุลำดับที่ ๘ สัญลักษณ์ O เป็นแก๊ส มีปนอยู่ในอากาศประมาณร้อยละ ๒๐ โดยปริมาตร ไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไม่ติดไฟ แต่ช่วยให้ไฟติด มีประโยชน์อย่างยิ่งต่อการหายใจและการเผาไหม้เป็นต้น ใช้จุดกับแก๊สอะเซทิลีนเพื่อเชื่อมหรือตัดโลหะ ในทางแพทย์ใช้ช่วยการหายใจของคนไข้. (อ. oxygen).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 926)
- ออกซิเดชัน น. ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้สารได้รับธาตุออกซิเจนมารวมตัวด้วยหรือทำให้สารสูญเสียธาตุไฮโดรเจนไป, ปฏิกิริยาเคมีที่ทำให้อะตอมของธาตุสูญเสียอิเล็กตรอนไป. (อ. oxidation). (พจนานุกรมฯ, 2525: 926)

- ออกไซด์ น. สารประกอบที่มีองค์ประกอบเป็นธาตุออกซิเจนกับธาตุอื่น. (อ. oxide).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 926)
- ออสเมียม น. ธาตุลำดับที่ ๗๖ สัญลักษณ์ Os เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาว หลอมละลายที่ ๓๐๐๐° ซ. เนื้อแข็งมาก ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ (อ. osmium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 927)
- อะเซทิลีน น. สารประกอบอินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร C₂H₂ ลักษณะเป็นแก๊สไม่มีสี เป็นพิษ จุดไฟติด ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่นนำไปจุดกับแก๊สออกซิเจน ได้เปลวไฟออกซิอะเซทิลีนซึ่งร้อนจัดจนใช้เชื่อมและตัดโลหะได้ ใช้เป็นสารตั้งต้นเพื่อสังเคราะห์สารอื่นได้มากมาย.(อ. acetylene).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 927)
- อะดรีนาลิน น. ฮอร์โมนชนิดหนึ่งซึ่งต่อมหมวกไตผลิตขึ้น มีสมบัติกระตุ้นหัวใจ และทำให้หลอดเลือดแดงหดตัว. (อ. adrenalin).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 928)
- อะตอม น. ส่วนที่เล็กที่สุดของธาตุซึ่งเข้าทำปฏิกิริยาเคมีได้ อะตอมประกอบด้วยอนุภาคมูลฐานที่สำคัญ คือ นิวเคลียสเป็นแกนกลางและมีอิเล็กตรอนเคลื่อนที่อยู่โดยรอบ, เดิมเรียกว่า ปริมาณ. (อ. atom)
(พจนานุกรมฯ, 2525: 928)
- อะมีบา น. ชื่อสัตว์เซลล์เดียวชนิดหนึ่ง ขนาดเล็กมาก มองด้วยตาเปล่าไม่เห็น มีรูปร่างไม่แน่นอน ขยายพันธุ์ได้โดยการแบ่งตัวเอง. (อ. amoeba).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 928)
- อะเมริเซียม น. ธาตุลำดับที่ ๙๕ สัญลักษณ์ Am เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. americium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 928)
- อะลูมิเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๑๓ สัญลักษณ์ Al เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายเงิน หลอมละลายที่ ๖๖๐° ซ. ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น นำไปผสมกับโลหะอื่นเป็นโลหะเจือ ใช้ทำเครื่องครัว. (อ. aluminium).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 928)
- อัลตราไวโอเล็ต น. รังสีแม่เหล็กไฟฟ้าซึ่งมีย่านของการแผ่รังสีที่มีช่วงคลื่นประมาณระหว่าง ๔ x ๑๐-๗ เมตร กับ ๕ x ๑๐-๕ เมตร แสงแดดมีรังสีอัลตราไวโอเล็ต ซึ่งจะมีปฏิกิริยาต่อสาร ๗ ดีไฮโดรคอเลสเตอรอล (7 dehydrocholesterol) ในผิวหนังมนุษย์ ให้กลายเป็นวิตามินดี, รังสีเหนือม่วง ก็เรียก. (อ. ultraviolet).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 936)
- อาร์กอน น. ธาตุลำดับที่ ๑๘ สัญลักษณ์ Ar เป็นแก๊สเฉื่อย มีปรากฏอยู่ในอากาศประมาณร้อยละ ๐.๙๔ โดยปริมาตร ใช้ประโยชน์นำไปบรรจุในหลอดไฟฟ้าและหลอดเรืองแสง.(อ. argon).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 943)

- อิตเทรียม [อิตเทรียม] น. ธาตุลำดับที่ ๓๙ สัญลักษณ์ Y เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเทาเข้ม หลอมละลายที่ ๑๕๐๐° ซ. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ ใช้ในเทคโนโลยีนิวเคลียร์. (อ. yttrium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 947)
- อิตเทอร์เบียม น. ธาตุลำดับที่ ๗๐ สัญลักษณ์ Yb เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งเป็นเงาวาว หลอมละลายที่ ๘๒๔° ซ. (อ. ytterbium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 947)
- อินเดียม น. ธาตุลำดับที่ ๔๙ สัญลักษณ์ In เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง เนื้ออ่อน สีขาวเงิน หลอมละลายที่ ๑๕๖.๒° ซ. ใช้ประโยชน์ได้หลายอย่าง เช่นทำอุปกรณ์เครื่องอิเล็กทรอนิกส์ ผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือที่ใช้ในงานทันตกรรม ชุบฉาบผิวเหล็กซึ่งเคลือบด้วยเงินแล้ว. (อ. indium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 947)
- อินฟราเรด [-ฟุรา-] น. รังสีแม่เหล็กไฟฟ้าซึ่งมีย่านของการแผ่รังสีที่มีช่วงคลื่นประมาณระหว่าง ๗.๘ x ๑๐-๗ เมตร กับ ๑ มิลลิเมตร, รังสีความร้อน ก็เรียก. (อ. infrared). (พจนานุกรมฯ, 2525: 948)
- อิมัลชัน น. สารผสมที่ประกอบด้วยของเหลวต่างชนิดกันตั้งแต่ ๒ ชนิดขึ้นไป ผสมกันอยู่ในลักษณะซึ่งของเหลวชนิดหนึ่งเป็นอนุภาคน้อยอยู่ในสภาพเป็นเม็ดเล็กๆ ลอยแผ่กระจายทั่วโดยสม่ำเสมอ. (อ. emulsion). (พจนานุกรมฯ, 2525: 949)
- อิริเดียม น. ธาตุลำดับที่ ๗๗ สัญลักษณ์ Ir เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายเงิน เนื้อแข็งมาก เป็นธาตุที่หนักที่สุดเท่าที่รู้จักกัน หลอมละลายที่ ๒๔๕๔° ซ. เป็นโลหะที่ทนทานต่อการสึกกร่อนที่สุด ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ (อ. iridium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 950)
- อีเทอร์ น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทหนึ่ง มีสูตรทั่วไปเป็น ROR โดยทั่วไปมักหมายถึง ไดเอทิลอีเทอร์ ซึ่งมีสูตร C₂H₅OC₂H₅ ลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี มีจุดเดือด ๓๔.๖° ซ. ไวไฟมาก ใช้ประโยชน์เป็นยาดมสลบ เป็นตัวทำละลาย และนำไปเตรียมสารเคมีอื่น. (อ. ether). (พจนานุกรมฯ, 2525: 950)
- เอกซเรย์ น. รังสีแม่เหล็กไฟฟ้าซึ่งมีย่านของการแผ่รังสีที่มีช่วงคลื่นอยู่ระหว่างประมาณ ๕ x ๑๐-๘ เมตร ถึง ๖ x ๑๐-๑๒ เมตร ใช้ประโยชน์ในทางแพทย์ ทางวิศวกรรม เป็นต้น, รังสีเรินต์เกน หรือ รังสีเอกซ์ ก็เรียก; เรียกการถ่ายภาพอวัยวะภายในโดยใช้เอกซเรย์ว่า การถ่ายภาพเอกซเรย์, เรียกการรักษาโรคมะเร็งและโรคผิวหนังบางประเภท โดยใช้เอกซเรย์ที่มีช่วงคลื่นสั้นกว่าที่ใช้ถ่ายภาพ ว่า การฉายเอกซเรย์ หรือ การฉายแสง. (อ. Xrays). (พจนานุกรมฯ, 2525: 961)

- เอทิลแอลกอฮอล์ น. แอลกอฮอล์ชนิดหนึ่ง มีสูตร C_2H_5OH ลักษณะเป็นของเหลว ใสไม่มีสี มีจุดเดือด $๗๘.๕^{\circ} C$. จุดไฟติด ค่ะเข้าไปทำให้เกิดอาการมีนเมา เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราเมรัยทุกประเภท ใช้ประโยชน์เป็นตัวทำละลายเป็นเชื้อเพลิงและใช้สังเคราะห์สารเคมีอื่นได้มากมาย. (อ. ethyl alcohol). (พจนานุกรมฯ, 2525: 961)
- เอนไซม์ น. สารอินทรีย์ที่มีโครงสร้างซับซ้อนประเภทโปรตีน มีปรากฏอยู่ในเซลล์ที่มีชีวิตของพืชและสัตว์ ทำหน้าที่เป็นตัวเร่งปฏิกิริยาเคมีของกรรมวิธีต่างๆ ทางชีววิทยา เช่น การย่อยอาหาร การหมัก. (อ. enzyme). (พจนานุกรมฯ, 2525: 961)
- เอมบริโอ [-บริ-] น. ตัวอ่อนของสัตว์หรือต้นอ่อนของพืชที่ยังไม่เจริญเติบโตจนถึงขั้นที่มีอวัยวะครบบริบูรณ์. (อ. embryo). (พจนานุกรมฯ, 2525: 961)
- เออร์เบียม น. ธาตุลำดับที่ ๖๘ สัญลักษณ์ Er เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งเป็นเงาวาวเนื้ออ่อน หลอมละลายที่ $๑๔๕๗^{\circ} C$. ใช้ประโยชน์นำไปผสมกับโลหะอื่นให้เป็นโลหะเจือ. (อ. erbium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 962)
- แอกทิเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๘๕ สัญลักษณ์ Ac เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีขาวคล้ายเงิน หลอมละลายที่ $๑๐๕๐^{\circ} C$. เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. actinium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 964)
- แอนติเจน น. สารที่สามารถกระตุ้นให้เกิดแอนติบอดีขึ้นได้. (อ. Antigen). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
- แอนติบอดี น. สารที่ร่างกายมนุษย์หรือสัตว์ชั้นสูงอื่น ๆ สร้างขึ้น เมื่อได้รับการกระตุ้นโดยสารที่แปลกปลอมซึ่งเรียกว่า แอนติเจน. (อ. antibody). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
- แอมโมเนีย น. สารประกอบอนินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร NH_3 ลักษณะเป็นแก๊สไม่มีสี กลิ่นฉุน ละลายน้ำได้ดี ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ในอุตสาหกรรมทำปุ๋ย กรดไนตริก ไยสังเคราะห์ เป็นตัวทำความสะอาด. (อ. ammonia). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
- แอลกอฮอล์ น. สารอินทรีย์ชนิดหนึ่ง ลักษณะเป็นของเหลวใส กลิ่นฉุน ระเหยง่าย มีจุดเดือด $๗๘.๕^{\circ} C$. ชื่อเต็มคือ เอทิลแอลกอฮอล์ แต่มักเรียกกันสั้นๆ ว่า แอลกอฮอล์ โดยปรกติเกิดขึ้นจากการหมักสารประเภทแป้งหรือน้ำตาลผสมยีสต์ ซึ่งมักเรียกกันว่า แป้งเชื้อ หรือ เชื้อหมัก เป็นองค์ประกอบสำคัญของสุราและเมรัยทุกชนิด เมื่อคัมเข้าไปจะออกฤทธิ์ทำให้มีอาการมีนเมา ใช้ประโยชน์เป็นตัวทำละลาย และเป็นเชื้อเพลิง เป็นต้น. (อ. alcohol, ethyl alcohol). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)

- แอลฟา (ฟิสิกส์) น. ชื่ออนุภาคที่พุ่งออกมาจากนิวเคลียสของอะตอมกัมมันตรังสี เป็นนิวเคลียสของธาตุฮีเลียม มักเรียกกระแสนอนุภาคแอลฟาว่า รังสีแอลฟา ซึ่งเคลื่อนที่ด้วยความเร็วประมาณ ๒๐,๐๐๐ กิโลเมตรต่อวินาที มีอำนาจในการเจาะทะลุได้น้อย เมื่อกระทบกับฉากเรืองแสงจะทำให้เกิดแสงเรืองขึ้นได้. (อ. alpha rays).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
- แอสทาทิน น. ธาตุลำดับที่ ๘๕ สัญลักษณ์ At เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. astatine). (พจนานุกรมฯ, 2525: 965)
- โอโซน น. แก๊สชนิดหนึ่ง สีน้ำเงิน กลิ่นฉุน เป็นอัญรูปของธาตุออกซิเจน มีสูตร O₃ ใช้ประโยชน์ฆ่าเชื้อโรคในน้ำเพื่อใช้เป็นน้ำดื่ม ใช้ฟอกจางสีของสารอินทรีย์บางอย่างเช่นเส้นใยที่ใช้ทอผ้า ขี้ผึ้ง. (อ. ozone). (พจนานุกรมฯ, 2525: 966)
- ไอโซโทป น. อะตอมของธาตุเดียวกัน แต่มีจำนวนนิวตรอนที่นิวเคลียสต่างกัน. (อ. isotope).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 968)
- ไอน์สไตน์เนียม น. ธาตุลำดับที่ ๘๘ สัญลักษณ์ Es เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. einsteinium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 968)
- ไอออน น. อะตอมหรือหมู่ของอะตอมที่ไม่เป็นกลาง มี ๒ ชนิด คือ ชนิดที่แสดงอำนาจไฟฟ้าของประจุไฟฟ้าบวก เรียกว่า ไอออนบวก หรือ แคตไอออน (cation) ชนิดที่แสดงอำนาจไฟฟ้าของประจุไฟฟ้าลบ เรียกว่า ไอออนลบ หรือ แอนไอออน (anion). (อ. ion). (พจนานุกรมฯ, 2525: 968)
- ไอโอดีน น. ธาตุลำดับที่ ๕๓ สัญลักษณ์ I เป็นอโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งสีเทาดำเป็นเงาวาว หลอมละลายที่ ๑๑๔° ซ. เมื่อระเหิดเป็นไอให้ไอสีม่วง เป็นธาตุสำคัญมากสำหรับต่อมไทรอยด์ หากขาดธาตุนี้จะทำให้เป็นโรคคอพอก. (อ. iodine).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 968)
- ฮอร์โมน น. สารที่สร้างขึ้นโดยต่อมไร้ท่อของมนุษย์และสัตว์ชั้นสูงอื่นๆ แล้วหลั่งเข้าสู่กระแสเลือดโดยตรงเพื่อนำไปยังส่วนต่างๆ มีหน้าที่ควบคุมการทำงานของร่างกาย มีหลายชนิด บางชนิดเป็นโปรตีน เช่น อินซูลิน บางชนิดเป็นสารเคมีธรรมดา เช่น อะดรีนาลิน. (อ. hormone). (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)
- ฮาห์นียม น. ธาตุลำดับที่ ๑๐๕ สัญลักษณ์ Ha เป็นธาตุกัมมันตรังสีที่นักวิทยาศาสตร์สร้างขึ้น ไม่มีปรากฏในธรรมชาติ. (อ. hahnium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 969)
- ฮีเลียม น. ธาตุลำดับที่ ๒ สัญลักษณ์ He เป็นแก๊สเฉื่อย มีปรากฏเพียง ๑ ใน ๒๐๐,๐๐๐ ส่วนในบรรยากาศ. (อ. helium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 970)
- เฮโมโกลบิน [-โกล-] น. สารที่ให้สีแดงในเม็ดเลือดแดง ประกอบขึ้นด้วยโปรตีนที่เรียกว่า

- โกลบิน และ เฮม ซึ่งเป็นสารประกอบที่มีเหล็ก ในโตรเจนคาร์บอน ไฮโดรเจน และออกซิเจน เป็นองค์ประกอบ มีหน้าที่นำออกซิเจน ซึ่งร่างกายสุดท้ายใจเข้าทางปอดไปยังส่วนต่างๆ ของร่างกาย โดยออกซิเจนเกาะติดไปในรูปออกซิเฮโมโกลบินและออกซิเจนแยกตัวออกได้ง่ายจากเฮโมโกลบินเมื่อไปถึงส่วนอื่นของร่างกายที่ต้องการใช้. (อ. haemoglobin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
- เฮโรอีน น. สารประกอบอินทรีย์ประเภทอนุพันธ์ของมอร์ฟีน มีสูตร $C_{17}H_{17}NO$ ($C_2H_3O_2$)₂ ชื่อทางเคมี คือ ไดอะเซทิลมอร์ฟีน ลักษณะเป็นผลึกสีขาว หลอมละลายที่ $171^{\circ}C$. เป็นยาเสพติดอย่างร้ายแรงและมีพิษมาก. (อ. heroin). (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
- แฮฟเนียม น. ธาตุลำดับที่ ๗๒ สัญลักษณ์ Hf เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็ง สีเทา หลอมละลายที่ $2506^{\circ}C$. ใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมทำไส้หลอดสำหรับหลอดไฟฟ้า. (อ. hafnium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
- โฮลเมียม [โฮน-] น. ธาตุลำดับที่ ๖๗ สัญลักษณ์ Ho เป็นโลหะ ลักษณะเป็นของแข็งเป็นเงาวาว หลอมละลายที่ $1472^{\circ}C$. (อ. holmium). (พจนานุกรมฯ, 2525: 971)
- ไฮโดรคาร์บอน [โคจร] น. สารอินทรีย์ซึ่งประกอบด้วยธาตุคาร์บอนและธาตุไฮโดรเจนเท่านั้น เช่น มีเทน (CH_4) เอทิลีน (C_2H_4) อะเซทิลีน (C_2H_2) เบนซีน (C_6H_6). (อ. hydrocarbon). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)
- ไฮโดรเจน [โคจร] น. ธาตุลำดับที่ ๑ สัญลักษณ์ H เป็นแก๊สไม่มีสี ไม่มีกลิ่น ไม่มีรส ไวไฟมากเบาที่สุดในบรรดาแก๊สทั้งสิ้น ใช้ประโยชน์ได้มากมาย เช่น ในอุตสาหกรรมสังเคราะห์แก๊สแอมโมเนียเมทิลแอลกอฮอล์ อุตสาหกรรมทำให้น้ำมันพืชแข็งตัว. (อ. hydrogen). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)
- ไฮโดรเจนซัลไฟด์ [โคจร] น. แก๊สชนิดหนึ่ง ไม่มีสี มีกลิ่นเหม็นเหมือนไข่เน่าเป็นแก๊สพิษประกอบด้วยธาตุไฮโดรเจนและกำมะถัน มีสูตร H_2S เกิดขึ้นในธรรมชาติเนื่องจากการเน่าเปื่อยผุพังของสารอินทรีย์ที่ประกอบด้วยกำมะถัน, แก๊สไข่เน่า ก็เรียก. (อ. hydrogen sulphide). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)
- ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ [โคจร] น. สารประกอบอนินทรีย์ชนิดหนึ่ง มีสูตร H_2O_2 ลักษณะเป็นของเหลวใส ไม่มีสี ใช้ประโยชน์เป็นยาล้างเชื้อโรค และตัวฟอกขาว. (อ. hydrogen peroxide). (พจนานุกรมฯ, 2525: 972)

หมวดศาสนา

- คอนแวนต์** น. สำนักชีในคริสต์ศาสนา, เรียกโรงเรียนซึ่งชีในสำนักนั้นๆ ตั้งขึ้นและเป็นผู้ดำเนินการสอนว่า โรงเรียนคอนแวนต์ (อ. convent) (พจนานุกรมฯ, 2525: 178)
- คาทอลิก** น. ชื่อนิกายหนึ่งของคริสต์ศาสนา มีพระสันตะปาปาเป็นประมุข เชื่อถือในตรีเอกภาพ คือถือว่า พระบิดา พระบุตร และพระจิต เป็นพระเป็นเจ้าองค์เดียวกัน พระเยซูมี ๒ สภาวะ คือ สภาวะพระเป็นเจ้า กับ สภาวะมนุษย์ ยกย่องแม่พระและนักบุญ มีนักบวช เรียกว่า บาทหลวง, เรียกเต็มว่า โรมันคาทอลิก.
(อ. Catholic, Roman Catholic). (พจนานุกรมฯ, 2525: 183)
- โปรเตสแตนต์** [โปร-] น. ชื่อนิกายหนึ่งในคริสต์ศาสนา ไม่ยกย่องบูชาแม่พระและนักบุญ ถือว่าศาสนิกชนทุกคนเป็นพระและเป็นตัวแทนของพระเยซูเท่าเทียมกัน ไม่นิยมประดิษฐานรูปเคารพใด ๆ ไม่มีรูปพระเยซูถูกต้องจริงไม้กางเขน มีเฉพาะไม้กางเขนเท่านั้นเป็นสัญลักษณ์. (อ. Protestant). (พจนานุกรมฯ, 2525: 551)
- มิสซา** น. พิธีกรรมในศาสนาคริสต์ นิกายโรมันคาทอลิก เพื่อระลึกถึงพระเยซูที่ทรงสั่งเสียดาวขณะที่ได้รับประทานอาหารมื้อสุดท้าย โดยสัญญาว่า เมื่อประกอบพิธีแบ่งขนมปังดังที่พระองค์กระทำ พระองค์จะเสด็จมาประทับร่วมด้วยทุกครั้ง.
(อ. missa; อ. mass). (พจนานุกรมฯ, 2525: 649)
- เยซู** น. นามศาสดาของศาสนาคริสต์. (อ. Jesus). (พจนานุกรมฯ, 2525: 679)
- อิหม่าม** น. คำเรียกผู้นำในศาสนาอิสลาม, ผู้นำในการทำละหมาด, ตำแหน่งสำคัญของคณะกรรมการบริหารมัสยิด, โต๊ะอิหม่าม ก็เรียก. (อ. imam).
(พจนานุกรมฯ, 2525: 949)

หมวดอาหาร, เครื่องดื่ม

- ครีม** [ครีม] น. ห้วน้านมส่วนที่ลอยขึ้นมา; อาหารที่ผสมด้วยครีมหรือมีลักษณะคล้ายครีม เช่น ครีมหน้าขนมเค้ก; สิ่งที่มีน้ำมันผสมอยู่และมีลักษณะเหนียวข้นคล้ายครีม จะมีครีมผสมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม เช่น ครีมทาหน้า ครีมใส่ผม. ว. สีส่องสีขาวออกเหลือง. (อ. cream). (พจนานุกรมฯ, 2525: 169)
- ค็อกเทล** น. เครื่องดื่มชนิดหนึ่ง ใช้เหล้าชนิดต่าง ๆ ผสมกัน ใส่น้ำแข็ง แล้วเขย่า และอาจใส่น้ำผลไม้หรือชิ้นผลไม้ เพื่อเพิ่มสีหรือรสชาติให้แปลก ๆ ออกไป นิยมดื่มก่อนอาหาร. (อ. cocktail). (พจนานุกรมฯ, 2525: 177)
- คุกกี้** น. ชื่อขนมชนิดหนึ่งจำพวกขนมเค้ก แต่ทำเป็นชิ้นเล็กๆ แบบๆ แล้วอบให้กรอบ (อ. cookie). (พจนานุกรมฯ, 2525: 189)

เค้ก	น. ขนมฝรั่งชนิดหนึ่ง ทำด้วยแป้งสาลีผสมไข่ เนย น้ำตาล เป็นต้น.(อ. cake). (พจนานุกรมฯ, 2525: 192)
ซอส	น. เครื่องปรุงรส มีลักษณะเหลวหรือค่อนข้างข้น ใช้จิ้มหรือปรุงอาหารเพื่อให้มีรสชาติดีขึ้น. (อ. sauce) (พจนานุกรมฯ, 2525: 281)
โซดา	น. น้ำที่เจือด้วยโซเดียมไฮโดรเจนคาร์บอเนต, น้ำที่มีแก๊สคาร์บอนไดออกไซด์ละลายและอัดไว้ในขวด เรียกว่า น้ำโซดา. (อ. soda). (พจนานุกรมฯ, 2525: 288)
ทอฟฟี่	น. ของหวานแบบฝรั่ง ใช้อม ทำด้วยน้ำตาลกวนกับนมหรือเนยเป็นต้น มักปั้นเป็นก้อนห่อกระดาษแก้วปิดหัวท้าย. (อ. toffee). (พจนานุกรมฯ, 2525: 388)
บาร์เลย์	น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Hordeum vulgare</i> Linn. ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ ปลูกกันบ้างในภาคเหนือ เมล็ดใช้ในอุตสาหกรรมผลิตเบียร์ และเป็นอาหารสัตว์. (อ. barley). (พจนานุกรมฯ, 2525: 477)
มะกะโรนี	น. ชื่ออาหารชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลีเป็นเส้นกลวงยาว เวลาจะนำมาปรุงต้องต้มให้สุก. (อ. macaroni). (พจนานุกรมฯ, 2525: 636)
มัสตาร์ด	น. เครื่องปรุงรสชนิดหนึ่ง ทำจากเมล็ดของพืชล้มลุกหลายชนิดในสกุล Brassica วงศ์ Cruciferae สีเหลือง รสเผ็ด. (อ. mustard). (พจนานุกรมฯ, 2525: 644)
ไมโครเวฟ	[ไมโคร-] น. เครื่องที่ใช้สำหรับขยายเสียงให้ดังขึ้น, เครื่องที่ใช้สำหรับเปลี่ยนคลื่นเสียงให้เป็นคลื่นแม่เหล็กไฟฟ้า เช่นในการส่งวิทยุ โทรศัพท, มักเรียกกันสั้น ๆ ว่า ไมค์.(อ. microphone). (พจนานุกรมฯ, 2525: 664)
แยม	น. อาหารมีรสหวาน ทำโดยการเคี่ยวผลไม้กับน้ำตาลจนข้น มักใช้ทาขนมปัง. (อ. jam). (พจนานุกรมฯ, 2525: 681)
ไรย์	น. ชื่อไม้ล้มลุกชนิด <i>Secale cereale</i> Linn. ในวงศ์ Gramineae เป็นพรรณไม้ต่างประเทศ เมล็ดใช้ทำอาหารและเลี้ยงสัตว์. (อ. rye). (พจนานุกรมฯ, 2525: 714)
วิสกี้	น. ชื่อสุราชนิดหนึ่งกลั่นจากเมล็ดธัญพืชบางชนิด. (อ. whisky). (พจนานุกรมฯ, 2525: 771)
สปาเกตตี	น. ชื่ออาหารอิตาลีชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลี เป็นเส้นกลมๆ คล้ายเส้นขนมจีนแต่ไม่กลวงอย่างมะกะโรนี (อ. spaghetti). (พจนานุกรมฯ, 2525: 795)
เสิร์ฟ	ก. ยกอาหารหรือเครื่องดื่มมาบริการ เช่น บริกรเสิร์ฟอาหารให้ลูกค้า; (กีฬา) เริ่มส่งลูกให้ฝ่ายตรงข้าม (อ. serve). (พจนานุกรมฯ, 2525: 853)

ภาคผนวก ข

คำยืมภาษาอังกฤษในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542
ที่เพิ่มจากพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 จำแนกตามหมวดคำศัพท์

หมวดการชั่ง, ตวง, วัด

- กิโลกรัม น. มาตรฐานน้ำหนักจำนวน เท่ากับ ๑๒ โหล หรือ ๑๔๔. (อ. gross). (พจนานุกรมฯ, 2542: 135)
- มิเตอร์ น. เครื่องสำหรับวัดขนาด จำนวน เวลา และ มุม เช่น มิเตอร์น้ำ มิเตอร์ไฟฟ้า, มาตรฐาน กี่ว่า. (อ. meter). (พจนานุกรมฯ, 2542: 861)

หมวดการช่าง, ไฟฟ้า, พลังงาน

- เซลแล็ก (ปาก) น. เซลแล็ก. (อ. shellac). (พจนานุกรมฯ, 2542: 353)
- แชสซี น. โครงของรถยนต์ตามความยาวตัวถังรถ ทำด้วยโลหะแข็งแรง ซึ่งไม่รวมตัวถัง เครื่องยนต์ และล้อ, คัสซี กี่ว่า (อ. chassis). (พจนานุกรมฯ, 2542: 373)

หมวดการปกครอง, สงคราม

- จรวด [จีปะ-] น. อาวุธซึ่งถูกส่งออกไปจากผิวพิภพเพื่อใช้ประหารหรือทำลายใน การสงคราม โดยมีการบังคับวิถีในตัวเองเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย การบังคับวิถีนี้ บังคับเฉพาะตอนขึ้นเท่านั้น มีหลายชนิด เช่น จรวดข้ามทวีป. (อ. ballistic missile). (พจนานุกรมฯ, 2542: 192)
- เครือจักรภพ, เครือรัฐ [-จักระพบ, -รัด] น. กลุ่มประเทศหรือรัฐที่มีการปกครองตนเอง แต่ ยอมรับนับถือประมุขร่วมกัน เช่น ประเทศในเครือจักรภพอังกฤษ รัฐต่าง ๆ ใน เครือรัฐออสเตรเลีย. (อ. commonwealth) (พจนานุกรมฯ, 2542: 262)
- ปฏิกรรมสงคราม น. การชดใช้ค่าเสียหายที่ฝ่ายชนะสงครามเรียกร้องเอาจากฝ่ายพ่ายแพ้. (อ. reparation). (พจนานุกรมฯ, 2542: 646)

หมวดการแพทย์

- ไข้ น. ความเจ็บป่วย เช่น ไข้จับสั่น ไข้ทรพิษ ไข้หวัด ไข้หวัดใหญ่; อาการที่มี อุณหภูมิของร่างกายผิดปกติเนื่องจากความเจ็บป่วย. (อ. fever, pyrexia, pyrexia). (พจนานุกรมฯ, 2542: 210)
- เอดส์ น. กลุ่มอาการและอาการแสดงที่เกิดขึ้นในผู้ป่วยที่มีภูมิคุ้มกันเสื่อมเหตุไวรัส HIV, กลุ่มอาการภูมิคุ้มกันเสื่อม กี่ว่า. (อ. acquired immune deficiency syndrome, acquired immunodeficiency syndrome, AIDS). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1393)

หมวดเชื้อชาติ

มองโกเลีย น. ชื่อประเทศอยู่ทางทิศเหนือและทิศตะวันออกของจีน มีเมืองหลวงชื่อ อูลานบาตอร์ เดิมเรียกว่า มองโกเลียนอก ส่วนมองโกเลียใน ปัจจุบันเป็นส่วนหนึ่งของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน, เรียกประชาชนในประเทศนั้นว่า ชาวมองโกเลีย (อ. Mongolia) (พจนานุกรมฯ, 2542: 842)

หมวดดนตรี, การละเล่น

อุปรากร [อุปรากรอน, อุบะปรากรอน] น. ละครประเภทหนึ่ง มีดนตรีเป็นส่วนประกอบสำคัญ ดำเนินเรื่องด้วยการร้องเพลงผสมวงดุริยางค์. (อ. opera). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1387)

หมวดธุรกิจ, เศรษฐกิจ

ดัชนี น. จำนวนที่เขียนไว้บนมุมขวาของอีกจำนวนหนึ่งซึ่งเรียกว่า ฐานเพื่อแสดงการยกกำลังของฐานนั้น เช่น ๓๒ ๒ เป็นดัชนีของ ๓; ตัวเลขอัตราส่วนซึ่งอาจเปลี่ยนแปลงได้ในระยะเวลาหนึ่ง เช่น ดัชนีค่าครองชีพ; ดรรชนี ก็ใช้. (อ. index number). (พจนานุกรมฯ, 2542: 400)

หมวดเบ็ดเตล็ด

ไข น. มันข้น, น้ำมันที่ได้จากสัตว์ พืช หรือแร่ ที่แข็งตัวในอุณหภูมิปรกติ; น้ำมันที่มีสถานะเป็นของแข็งเนื่องจากอยู่ในอุณหภูมิต่ำ. (อ. wax). (พจนานุกรมฯ, 2542: 209)

คาราวาน น. หมู่คนหรือยานพาหนะเป็นต้นซึ่งเดินทางไกลร่วมกันเป็นขบวนยาว. (อ. caravan). (พจนานุกรมฯ, 2542: 247)

ช็อก น. สภาวะที่ร่างกายเสียเลือดจนความดันเลือดต่ำมาก หรือถูกกระทบจิตใจอย่างรุนแรงหรือถูกกระแสไฟฟ้าไหลผ่าน เป็นต้น จนทำให้เป็นลมหรือหมดสติในทันที. (อ. shock). (พจนานุกรมฯ, 2542: 349)

ชะแล็ก (ปาก) น. เซลแล็ก. (อ. shellac). (พจนานุกรมฯ, 2542: 353)

ซิงเกิล น. ชื่อทรงผมผู้หญิงที่ซอยผมด้านหลังไล่ระดับกันลงมาถึงต้นคอ เรียกว่าผมซิงเกิล. (อ. shingle). (พจนานุกรมฯ, 2542: 363)

- ไซโคลน [-โคลน] น. ชื่อพายุหมุนที่มีกำลังแรงจัด ทำให้มีฝนตกหนักมาก เกิดขึ้นในมหาสมุทรอินเดีย ทะเลอาหรับ และอ่าวเบงกอล มีความเร็วลมใกล้บริเวณศูนย์กลางตั้งแต่ ๖๕ นอต หรือ ๑๒๐ กิโลเมตรต่อชั่วโมงขึ้นไป. (อ. cyclone). (พจนานุกรมฯ, 2542: 387)
- ทอร์นาโด น. ชื่อพายุประจำถิ่นขนาดเล็ก แต่มีความรุนแรงมาก มีขนาดเส้นผ่านศูนย์กลาง ๒-๑ กิโลเมตร บริเวณศูนย์กลางพายุมีความกดอากาศต่ำมาก จึงทำให้อากาศรอบนอกที่พัดเข้าหาศูนย์กลางพายุมีความเร็วสูงมาก เมื่อเริ่มเกิดเมฆจะม้วนตัวเป็นรูปกรวยหรือวงยื่นออกมาจากฐานเมฆ ส่วนมากเกิดในบริเวณตอนกลางของสหรัฐอเมริกาและทางตะวันตกของออสเตรเลีย, ลมวง หรือลมวงช้าง ก็เรียก. (อ. tornado). (พจนานุกรมฯ, 2542: 514)
- นวัตกรรม น. สิ่งที่ทำขึ้นใหม่หรือแตกต่างจากเดิมซึ่งอาจจะเป็นความคิด วิธีการ หรืออุปกรณ์ เป็นต้น. (ป. นวัตกรรม + ส. กรรม; อ. innovation). (พจนานุกรมฯ, 2542: 565-566)
- ปฏิกิริยา น. การกระทำตอบสนอง; การกระทำต่อต้าน; ผลของการกระทำซึ่งเป็นเหตุให้เกิดปฏิกิริยาสะท้อนมาเป็นอีกอย่างหนึ่ง; (เคมี) การเกิดการเปลี่ยนแปลงทางเคมีของสาร. (ป. ปฏิว่า ตอบ, ทวน, กลับ + กิริยา ว่า การกระทำ). (อ. reaction). (พจนานุกรมฯ, 2542: 646)
- โปรแกรม น. กำหนดการ; รายการแสดง. (อ. program). (พจนานุกรมฯ, 2542: 721)
- โปสต์การ์ด น. แผ่นกระดาษหนาพอประมาณด้านหนึ่งมักเป็นภาพ อีกด้านหนึ่งสำหรับเขียนข้อความ และติดไปรษณียากรเพื่อส่งทางไปรษณีย์ โดยไม่ต้องบรรจุซอง. ว. เรียกขนาดภาพถ่ายเป็นต้น ที่มีความกว้างยาวประมาณ ๑"x ๕" ว่า ขนาดโปสต์การ์ด. (อ. postcard). (พจนานุกรมฯ, 2542: 722)
- ฟิต ว. คับจนรัดรูป เช่น เสื้อฟิต กางเกงฟิต; แข็งแรง, กระปรี้กระเปร่า, เช่น ร่างกายกำลังฟิต. (อ. fit). ก. ฟឹคซ้อม เช่น ฟิตเต็มที่. (พจนานุกรมฯ, 2542: 813)
- ฟุตบอล น. ชื่อกีฬาชนิดหนึ่ง แบ่งผู้เล่นเป็น ๒ ฝ่าย ฝ่ายละ ๑๑ คน รวมทั้งผู้รักษาประตู ผู้เล่นแต่ละฝ่ายต้องเตะลูกบอลให้เข้าประตูของฝ่ายตรงข้าม ฝ่ายที่ได้ประตูมากกว่าจะเป็นฝ่ายชนะ, เรียกลูกกลมทำด้วยวัสดุต่าง ๆ เช่น หนัง ยาง พลาสติก ภายในมีลมอัด ใช้ในการเล่นฟุตบอล ว่า ลูกฟุตบอล. (อ. football). (พจนานุกรมฯ, 2542: 813)
- ลอตเตอรี่ น. สลากกินแบ่ง. (อ. lottery). (พจนานุกรมฯ, 2542: 994)
- วิจักษ์ น. ความเข้าใจและตระหนักในคุณค่าของศิลปกรรมและวรรณกรรม, ความนิยม, ความซาบซึ้ง, เช่น วรรณคดีวิจักษ์. (อ. appreciation). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1072)

วิจัย	น. การค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชา เช่น วิจัยเรื่องปัญหา การจราจรในกรุงเทพมหานคร. ก. ค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชา เช่น เขากำลังวิจัยเรื่องมลพิษทางอากาศอยู่.ว. ที่ค้นคว้าเพื่อหาข้อมูลอย่างถี่ถ้วนตามหลักวิชา เช่น งานวิจัย.(อ. research). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1072)
วิทัศน์	น. การมองการณ์ไกล, วิสัยทัศน์. (อ. vision). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1076)
วิสัยทัศน์	น. การมองการณ์ไกล, วิทัศน์. (อ. vision). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1082)
สัญญานิยม	[สันยะนิยม] น. การปฏิบัติหรือธรรมเนียมทั่วไปที่ใช้กันอยู่ในกลุ่มสังคมในขณะนั้น เช่น การไหว้เป็นสัญญานิยมอย่างหนึ่งของคนไทย การใช้ตะเกียบกับอาหารเป็นสัญญานิยมในการกินอาหารของคนจีน. (อ. convention) (พจนานุกรมฯ, 2542: 1162)
สัทวิทยา	[สัททวะวิทตะยา] น. วิชาว่าด้วยการศึกษาระบบเสียงของแต่ละภาษาโดยพิจารณาหน้าที่ของเสียงและการประกอบเสียงในภาษานั้น. (อ. phonology). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1165)
สัทอักษร	[สัททวะอักสะอน] น. อักษรและเครื่องหมายที่กำหนดใช้แทนเสียงประเภทต่างๆ เช่น สัญลักษณ์แทนเสียงสระ พยัญชนะ วรรณยุกต์และเครื่องหมายพิเศษแทนการออกเสียงอื่น ๆ. (อ. phonetic alphabet). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1165)
สารทฤดู	[สาต, สาระทะรีดู] น. ฤดูใบไม้ร่วง, ในประเทศเขตอบอุ่นทางซีกโลกเหนือ ซึ่งแบ่งฤดูกาลออกเป็น ๔ ฤดู คือ ฤดูหนาว (เหมันตฤดู) ฤดูใบไม้ผลิ (วสันตฤดู) ฤดูร้อน (คิมหันตฤดู) และฤดูใบไม้ร่วง (สารทฤดู) นั้น ฤดูใบไม้ร่วงเริ่มต้นในเดือนกันยายนถึงเดือนพฤศจิกายน. (อ. autumn). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1183)
เฮอริเคน	น. ชื่อพายุที่มีความเร็วลมเช่นเดียวกับพายุไต้ฝุ่น แต่เกิดในมหาสมุทรแอตแลนติก ทะเลแคริบเบียน อ่าวเม็กซิโก และภาคตะวันออกเฉียงของมหาสมุทรแปซิฟิกเหนือ, ลมสลาตัน ก็เรียก.(อ. hurricane). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1407)
หมวดวิทยาศาสตร์	
ก๊าซ	น. อากาศธาตุ, (วิทยา) สถานะหนึ่งของสสาร รูปร่างและปริมาตรไม่คงที่ ขึ้นอยู่กับภาชนะที่บรรจุ, เรียกไฟซึ่งเกิดจากการจุดอะเซทิลีน ซึ่งได้จากก้อนแคลเซียมคาร์ไบด์ทำปฏิกิริยากับน้ำว่า ไฟก๊าซ, แก๊ส ก๊าซ. (อ. gas). (พจนานุกรมฯ, 2542: 110)

- แก๊ส น. อากาศธาตุ, (วิทยา) สถานะหนึ่งของสสาร รูปร่างและปริมาตรไม่คงที่ขึ้นอยู่กับ
 ภาวะที่บรรจ, เรียกไฟซึ่งเกิดจากการจุดอะเซทิลีน (acetylene) ซึ่งได้จากก้อน
 แคลเซียมคาร์ไบด์ทำปฏิกิริยากับน้ำว่า ไฟแก๊ส, ก๊าซ กัว่า. (อ. gas).
 (พจนานุกรมฯ, 2542: 153)
- คอสติกโซดา น. โซดาแผลเคเผา. (อ. caustic soda). (พจนานุกรมฯ, 2542: 237)
- ไวรัส น. เชื้อจุลินทรีย์ที่เล็กมาก ไม่สามารถมองเห็นได้ด้วยกล้องจุลทรรศน์ธรรมดา ไม่
 จัดเป็นเซลล์ มีทั้งที่ก่อโรคและไม่ก่อโรค เช่น เชื้อไข้หวัดใหญ่เป็นไวรัสชนิด
 หนึ่ง. (อ. virus). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1091)
- สปอร์ น. หน่วยขยายพันธุ์ขนาดเล็ก ทำหน้าที่คล้ายเมล็ดพืชแต่ไม่มีเอ็มบริโอเมื่อ
 สิ่งแวดล้อมเหมาะสมจะเจริญเป็นต้นใหม่ได้. (อ. spore).
 (พจนานุกรมฯ, 2542: 1122)
- หมวดศาสนา**
- โป๊ป น. สันตะปาปา. (อ. Pope). (พจนานุกรมฯ, 2542: 721)
- หมวดอาหาร, เครื่องดื่ม**
- มักกะโรนี น. ชื่ออาหารชนิดหนึ่ง ทำจากแป้งสาลีเป็นเส้นกลวงยาวหรือเป็นรูปอื่น ๆ เวลาจะ
 นำมาปรุงต้องต้มให้สุก มักใช้ผัดหรือทำแกงจืด, มะกะโรนี ก็เรียก. (อ. macaroni).
 (พจนานุกรมฯ, 2542: 849)
- ไวน์ น. เหล้าองุ่น (อ. wine). (พจนานุกรมฯ, 2542: 1091)
- สเต็ก [สะ] น. ชื่ออาหารคาวชนิดหนึ่งตามแบบตะวันตก ทำด้วยเนื้อสันหรือปลาเป็นต้น
 หั่นชิ้นใหญ่ ๆ มักปรุงรส แล้วนำไปย่างหรือทอดกินกับมันฝรั่งทอด บด หรือต้ม
 และผักบางชนิด ใสเครื่องปรุงรสตามชอบ. (อ. steak).
 (พจนานุกรมฯ, 2542: 1116)

ประวัติการศึกษา และการทำงาน

ชื่อ -นามสกุล

นางสาวสิริภัทร พรหมราช

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 30 เดือนตุลาคม พ.ศ. 2527

สถานที่เกิด

จังหวัดกรุงเทพมหานคร

ประวัติการศึกษา

การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ภาษาไทย) เกียรตินิยมอันดับ 2
มหาวิทยาลัยทักษิณ